SCRISORĬ DE BOIERĬ ȘI NEGUSTORĬ

OLTENĬ ȘI MUNTENĬ

CĂTRE

CASA DE NEGOȚ SIBIIANĂ HAGI POP

PUBLICATE CU

NOTE GENEALOGICE ASUPRA MAĬ MULTOR FAMILIĬ

DE

N. IORGA

Profesor la Universitatea din Bucureștĭ

(FORMÎND VOLUMUL VIII DIN „STUDIĬ ȘI DOCUMENTE CU PRIVIRE LA ISTORIA ROMÎNILOR“)

BUCUREȘTĬ

Atelierele grafice SOCEC & Comp., Societate anonimă

59, STRADA BERZEĬ, 59

1906.

SCRISORĬ DE BOIERĬ ŞI NEGUSTORĬ
OLTENĬ ŞI MUNTENĬ

CĂTRE

CASA DE NEGOŢ SIBIIANĂ HAGI POP

PUBLICATE CU

NOTE GENEALOGICE ASUPRA MAĬ MULTOR FAMILIĬ

DE

N. IORGA
Profesor la Universitatea din Bucureştĭ

(FORMÎND VOLUMUL VIII DIN „STUDIĬ ŞI DOCUMENTE CU PRIVIRE LA ISTORIA ROMÎNILOR")

BUCUREŞTĬ
Atelierele grafice SOCEC & Comp., Societate anonimă
59, STRADA BERZEĬ, 59
1906.

STUDII ŞI DOCUMENTE

CU PRIVIRE LA ISTORIA ROMÎNILOR

VIII.

Cîteva note asupra famililor oltene şi muntene, ce se întîmpină în corespondenţa Caseĭ Pop din Sibiiŭ.

Scrisorile cuprinse în acest volum fac parte cu toatele din corespondența familieĭ de negustorĭ Pop din Sibiiŭ. De și am maĭ dat știrĭ asupra eĭ înnaintea altor scrisorĭ publicate, supt titlurĭ speciale, în «Analele Academieĭ Romîne» («Contribuțiĭ la istoria literaturiĭ romîne în veacul al XVIII-lea: scriitorĭ bisericeștĭ, scriitorĭ mirenĭ, scriitorĭ grecĭ», «Contribuțiĭ la istoria învățămîntuluĭ în țară și în străinătate» și «Un boier oltean la Karlsbad»), cred că e bine să amintesc și aicĭ care a fost dezvoltarea și însemnătatea eĭ.

Hagi Petru Luca, zis maĭ pe scurt Hagi Luca, a fost unul din tovarășiĭ Companieĭ Grecilor din Sibiiŭ, înființată încă de la începutul veaculuĭ al XVII-lea[1], Luca neguța de prin anul 1747, cînd el nu făcuse încă drumul la Locurile Sfinte, care-ĭ adause cucernica poreclă de Hagiŭ[2]. Și la 1760 el făcea afacerile sale cu boĭ pe carĭ-ĭ trimetea să pască pe plaiurile Vîlceĭ[3]. În 1764, i se zicea acuma, în loc de «chir Petru», «jupîn Hagiul»[4]. Era un om bogat și avea legăturĭ cu negustoriĭ grecĭ din Triest și din Veneția[5].

Încă din 1771, în capul cunoscuteĭ Case de mijlocire între Răsăritul românesc și bulgar și Apusul «european» stătea

[1] V. vol. XII, p. v și urm.
[2] Vol. XII, p. 46, nº XCII; p. 54, nº CIII.
[3] *Ibid.*, pp. 72-3, nle CXXIX-XXX.
[4] *Ibid.*, p. 76, nº CXXXVI.
[5] *Ibid.*, p. 78, nº CXL.

fiul saŭ maĭ curînd ginerele bătrînuluĭ Hagiŭ, care-şĭ va fi îngrijit până la sfîrşit de afacerĭ, chir Constantin[1], a căruĭ mamă purta numele, neîndoielnic romănesc, de Stana saŭ Stanca. Constantin însuşĭ luase în căsătorie pe fata luĭ Hagi Luca, rudă după mamă a familiilor Murgăşanu şi Jianu, Păuna, căreia i se zicea în casă, dezmierdat, Păunica saŭ Păuniţa, pe cînd Saşiĭ şi alţĭ străinĭ din oraş o cunoşteaŭ supt numele de Paulina. Lăsîndu-şĭ acasă soţia tînără, al doilea negustor din Casa Pop făcu şi el hagialîcul la Ierusalim, de unde se întoarse «la anul 776 saŭ 77 toamna», spune mult maĭ tărziŭ o cunoştinţă a neamului[2].

După întorsul de la Sfîntul Mormînt, Hagi Constantin Pop dădu tot maĭ multă întindere afacerilor sale. Pe lîngă casa cu prăvălie pe care o avea în Sibiiŭ chiar, unde se arată locul eĭ pe piaţa cea mare, el îşĭ zidise o prăvălie, închiriată altuĭ negustor, la Craiova. Făcea negoţ de cordovane, lucra pielea în ţară, pe o moşie de lîngă Craiova, Giorocul, şi pe altă vecină, luată în arendă, Giormanul, unde-şĭ avea şi *tabanaua* saŭ fabrica; la bîlciul cel mare de la Rîurenĭ el îşi trimetea agenţiĭ, pe cînd alţiĭ colindaŭ, pentru cumpărarea materiilor prime, malul turcesc din faţa Olteniei, avînd legăturĭ maĭ mult cu Aga din Rahova. Era maĭ ales lînar şi pielar cu toptanul; nu se pare să fi făcut şi negoţ de vite ca înnaintaşul săŭ. Imprumuta dese orĭ banĭ boierilor şi oamenilor de afacerĭ de la noĭ, şi necontenit el primia de la dînşiĭ cererĭ pentru a li se trimete tot felul de lucrurĭ de mîncare şi îmbrăcăminte, de noutăţĭ plăcute, care-ĭ veniaŭ din Apus luĭ însuşĭ saŭ pe care putea să le capete de la Casele sibiiene, vienese, veneţiene cu care era în corespondenţă.

Hagi Constantin Pop trăi până în Octombie 1808[3].

El lăsă afacerile în sama văduveĭ sale, cea de-a doua «Hagiică», Păunica. Aceasta puse în fruntea firmeĭ pe un

[1] *Ibid.*, p. 86, n° CLX.

[2] Vol. acesta, p. 91, n° 87. Hagica e arătată în două locurĭ (VIII, p. 9 şi XII, p. 115, n° CCXXVI) ca *soacra* luĭ Hagi Constantin. Se poate şi aceia ca însuşĭ Constantin să fi fost un nepot al acelor boierĭ.

[3] Acest volum, pp. 45-7.

vechiŭ credincios al familieĭ, Bănăţeanul Stan Popovicĭ, şi pe cel maĭ mic din fiiĭ eĭ, Dincă. Acesta din urmă nu trăi însă multă vreme, şi, la maĭ puţin de un an după moartea soţuluĭ, văduva primia alte scrisorĭ de compătimire de la rudele sale oltene, pentru încetarea din viaţă, la o vrîstă de tot fragedă, a fiuluĭ care purta acelaşĭ nume. Dincă trebuie să fi murit în Iulie 1809[1].

Păunica avea o fată, Măriuţa, logodită încă din 1791 cu unul dintre fiiĭ bogatuluĭ concurent al Caseĭ Pop, Gheorghe Manicati Safrano, cu Iosif, şi măritată cu acelaşĭ la 3 Octombre 1792[2]. În 1808 trăia încă fratele eĭ Ienachi, care fusese amestecat şi el în afacerile luĭ Hagi Pop[3]. Dar deocamdată toată grija întinselor legăturĭ de negoţ rămase asupra luĭ Stan Popovicĭ.

Al doilea fiŭ al Păunicăĭ era atuncĭ la Buda, ca ofiţer în oastea împărătească[4]. Zamfir al luĭ Hagi Constantin Pop fusese întăiŭ unul din şcolariĭ dascăluluĭ grec din Sibiiŭ, foarte bine plătit de Companie. Apoĭ, pentru desăvîrşirea învăţătoriĭ elenice, el trecu la Bucureştĭ, unde era pe atuncĭ ca învăţător la şcoala domnească un vestit cărturar, Lambru Fotiade. Păunica ar fi vrut ca fiul eĭ să nu fie aşezat la cine ştie ce gazdă, de unde dusul la şcoală să-ĭ fie cu îngreuiere, şi ea îşĭ arătă dorinţa ca el să fie primit chiar în casa luĭ chir Lambru; episcopul de Argeş, Iosif, cu care răposatul Hagiŭ fusese în legătură de cînd cu tipărirea cărţilor bisericeştĭ ale luĭ Molnar la Buda, fu pus să stăruie. Cu toate că ceĭ patru dascălĭ, al căror director era Fotiadi, nu prea trăiaŭ în larg în chiliile de la Doamna Balaşa, care adăpostiaŭ atuncĭ «frontistiriul», un aşa de puternic mijlocitor pentru un copil dintr'o aşa de bogată casă trebuia să fie ascultat. Zamfirachi fu primit deci «la un conac şi la o masă» cu Lambru, în Maiŭ-Iunie 1799. Cu «protimia» copiluluĭ, care se dovedi foarte isteţ, şi cu «epimelia» învăţăto-

[1] *Ibid.*, pp. 47-8.
[2] *Ibid.*, p. 22, nº 100; p. 25, nº 119.
[3] V. tabla.
[4] Acest volum, p. 45, nº 269.

rului se ajunse la o bună «procopsire»[1]. Între Zamfirachi, care fu numit, după cel mai elegant onomastic elinesc, Zenobiu saŭ, pe româneasca de atunci, Zenovie, şi între profesorul său se înnodară astfel legături care dăinuiră şi mai târziŭ: în 1803, pe socoteala celui d'intăiŭ se tipăria la Viena tratatul de *Metrică* al celui de-al doilea. «E o cinste pentru Zamfirachi», strigă bătrînul învăţat grec, «o glorie pentru Pop» — Hagiul, care era încă în viaţă —, «o mîndrie pentru Lambru»[2]!

Zamfirachi-Zenovie învăţă trei ani la Bucureşti. Îndată după isprăvirea învăţăturilor de aici, tatăl său îl trimese la Viena pentru a începe cursuri nouă, apusene, la profesori cari întrebuinţaŭ altă metodă pentru alte scopuri. De şi se îmbolnăvi şi aici, îndată după strămutare, încă din 1803 el putea să se laude că ştie, nu numai limbile germană şi francesă, dar şi ştiinţile comerciale, pe care le avea mai mult în vedere Hagiul, doritor ca fiul cel mai mare să meargă pe urmele lui. Încheind şi aici studiile sale, care ţinuseră doi ani, el porni spre Pesta, în obişnuita călătorie care pe atunci pregătia pentru viaţă pe tinerii ieşiţi din şcoli[3].

Pe acele vremuri, cînd războaiele napoleoniene cuprindeaŭ toată Europa, şi Zenovie Pop fu ispitit a intra în oaste. Peste puţin îl aflăm ca ofiţer în Timişoara, apoi în Viena, scriind tatălui său destul de rar şi primind din cînd în cînd înfruntări de la înţeleptul negustor, care-i arăta în ce împrejurări de viaţă cuminte poate «avanţerui» supt steagurile împărăteşti un tînăr «de alt neam», ca dînsul[4].

Moartea fratelui său Dincă îi strică însă cariera de ofiţer. Zenovie Pop se întoarse în Sibiiŭ pentru a se îngriji de afacerile Casei de negoţ a părintelui şi bunicului său. Apoi lăsă afacerile din acest oraş în mîna lui Stan Popovici, pe

[1] «Contribuţiile» citate, «Scriitori bisericeşti», p. 36.
[2] *Ibid.*, «Scriitori greci», pp. 1-2.
[3] «Contribuţii la istoria învăţămîntului», pp. 16-7.
[4] Acest volum, p. 168, nº 11.

care putea să-l supravegheze şi bătrîna jupăneasă Păunica, care trăi încă multă vreme, până în 1827[1]. Capul firmeĭ se aşeză la Viena, împreună cu soţia sa, Iosefina, şi fetele. Acolo petrecu el încă atîţia anĭ, păstrînd toate legăturile sale cu ţara noastră, de unde i se recomandară pe rînd ceĭ d'intăiŭ dintre studenţiĭ bursierĭ cari merseră pentru a căpăta o învăţătură maĭ înnaltă în Apus: de la Poteca, Moroiŭ, Pandeli şi Petrachi Poienaru, Munteniĭ, până la Anastase Fătu, din Moldova. Om foarte bogat, el repară temeinic biserica din Groapă de la Sibiiŭ, unde eraŭ astrucaţĭ toţĭ aĭ luĭ, de la Hagi Luca încoace. Bancher cu influenţă, fu numit director la Banca Naţională Austriacă şi căpătă, ca răsplată pentru slujba luĭ cea bună, titlul de cavaler de Böhmstetten. Firma din Sibiiŭ o părăsi de la o bucată de vreme, vînzînd şi casa care văzuse desfăşurîndu-se atîta muncă românească în curs de aproape un veac întreg; biserica singură, frumoasă şi maĭ ales foarte solidă, rămase pentru a-ĭ pomeni numele: piatra de de-asupra uşiĭ de intrare aminteşte întăia clădire, cu cheltuiala Hagicăĭ Stana, la 1788-9, dărîmarea la 1802, prin vestitul cutremur din Octombre[2], şi facerea din noŭ, din temelie, de nepotul Hagicăĭ, cavalerul şi directorul din depărtata Vienă; un pomelnic săpat în piatră e prins în zid, pentru a se păstra numele răposaţilor din acest neam, ale căror rămăşiţe fură dezgropate şi aşezate la un loc de însuşĭ Mitropolitul Şaguna, la 3 Mart 1856; în sfîrşit, un tabloŭ pe pînză dă chipurile, lucrate încă din 1831, după porunca luĭ Zenovie şi a Marieĭ Manicati, ale celor treĭ ctitorĭ: Hagi Petru Luca, Hagi Constantin Pop şi Păuna, soţia luĭ[3].

Corespondenţiĭ romînĭ aĭ Caseĭ Pop, aceia carĭ trimet scrisorĭ de familie, de prietenie şi de afacerĭ Hagiuluĭ Constantin, Păunicăĭ luĭ Stan Popovicĭ şi luĭ Zenovie, sînt maĭ toţĭ oa-

[1] *Ibid.*, p. 75, n° 522.

[2] Gr. Ştefănescu, *Cutremurele de pămînt în România;* «An. Ac. Rom.», XXIV, partea ştiinţifică, p. 21.

[3] Vol. XIII, pp. 179-80.

menii cu însemnătate din această vreme. Fireşte că Oltenii sînt mai bine represintaţi în lista scriitorilor, ca şi în lista datornicilor Casei. Pe cînd de la mulţi se află numai o scrisoare două, cu un caracter desăvîrşit negustoresc, cîţiva poartă, ani de zile, o călduroasă şi intimă corespondenţă de adevăraţi prieteni. Necontenit e vorba de nunţile, de cumetriile, de nenorocirile lor de familie: rudele lor apar în toate împrejurările. Nişte simple note n'ajung pentru a lămuri atîtea înrudiri încurcate, şi ele s'ar uita poate de la o scrisoare la alta. E, deci, mai bine să se vorbească în deosebi, mai pe larg, de prieteniĭ, tovarăşii şi clienţii Casei Pop, dîndu-se tot odată cîteva pagini din acea «arhontologie», din acel «nobiliar» al Olteniei, aşa de bogată în boieri şi boierinaşi, cu neamul păstrat pănă astăzi, ce lipseşte încă din mijloacele obişnuite de informaţie ale ştiinţii trecutului nostru.

Se rînduiesc oamenii după familiile lor, iar acestea se urmează în ordine alfabetică.

I.

Argetoianu.

De la Argetoienii din Craiova şi Tîrgu-Jiiului n'avem nici-o scrisoare. Trei membri ai familiei sînt pomeniţi însă. La venirea din 1802 a Pazvangiilor fug la munte Tuţa, soţia lui Ioniţă Clucerul, şi Serdarul Gheorghiţă, cu copiii săi. Acesta din urmă e pomenit şi ca datornic al Casei Pop în 1820, cînd era acum *Pitar*.

Argetoienii, al căror nume e scris une ori: Hargetoianu şi dese ori Argintoianu, sînt din satul Argetoaia. Însemnătatea acestei familii doljene începe cu Serdarul Constantin Argetoianu, care iea pe o fată a lui Mihai Spătarul Cantacuzino. Fiul Cantacuzinei şi al Serdarului fu botezat Constantin; el luă pe fata lui Nicolae Slătineanu şi jucă un rol mai şters în Oltenia austriacă. O soră a lui, Maria, fu soţia lui Răducanu Bengescu[1].

[1] *Genealogia Cantacuzinilor*, ed. Iorga, pp. 349-50; *Studii şi doc.*, V, p. 316,

Constantin acesta, fiul Marelui-Pitar, era el însuşĭ fost Logofăt al treilea la 1741[1]. «Genealogia Cantacuzinilor» pretinde că al doilea Constantin n'a avut urmaşĭ. Totuşĭ în 1773 aflăm pe un Constantin al III-lea, care poartă titlul de Clucer[2]. Ca Mare-Logofăt el face parte din Divanul oltean pus de Ruşiĭ cuceritorĭ, în 1774[3].

Fiĭ aĭ luĭ par să fie Ioniţă şi Gheorghe din scrisorile noastre. O mătuşă a lor, Balaşa, măritată în familia Bibescu, pomeneşte, în testamentul eĭ de la 1813, şi pe un al treilea nepot, Dincă, mort la acea dată[4]. Nu ştiŭ ce urmaşĭ a lăsat Gheorghiţă, dar Ioan (Ioniţă) avu cu Tuţa saŭ Ecaterina pe un al patrulea Constantin, care luă pe Anuţa, fiica luĭ Şerban şi a Zamfireĭ Otetelişanu. Aceasta singură trăia ca văduvă în 1827[5]. Şi o altă căsătorie unise cele două familiĭ; Constantin Otetelişanu luă la 1794 pe fata «Slugeruluĭ Argentoianu»[6].

II.

Bălăceanu.

Înalte locurĭ (v. vol. V, pp. 712-3), am arătat genealogia vechilor Bălăcenĭ. Badea, fiŭ al luĭ Barbu, are de fecior pe Constantin Aga, ucis în lupta de la Zîrneştĭ, unde luptase şi pentru Domnia sa, ca soţ al Domniţeĭ Maria, fiica luĭ Şerban Cantacuzino. Fiul luĭ Constantin fu Ioan, care muri omorît şi el de Turcĭ, într'un alt războiŭ purtat de Germanĭ împotriva lor. El lasă numaĭ treĭ fete, dintre care una singură fu măritată, cu un Manu. Decĭ cu Ioan se stînge ramura Badea a familieĭ.

O altă ramură începe cu Pătraşcu, fratele luĭ Badea, mort supt Antonie-Vodă. El are pe Mateĭ, din care vin Hrizea şi

nº 85; Hurmuzaki, VI, p. 461. Un căpitan Dumitraşcu (1697), la Hasdeŭ, *Magnum Etymologicum*, II, col. 1617.

[1] *Studiĭ şi doc.*, V, p. 320. Cf. vol. XII, p. 87, nº CLXIV. Un Vasile, la 1720, în Hurmuzaki, VI, p. 322.

[2] *Gen.. Cant*, p. 512.

[3] *Ibid.*, p. 189.

[4] Vol. XI, pp. 233-4.

[5] Ştefulescu, *Gorjul istoric şi pitoresc*, p. 89.

[6] Acest volum, p. 29, nº 144.

Pătraşcu şi treĭ fiĭ aı acestuia. Apoĭ pe Barbu, tatăl luĭ Ştefan. În sfîrşit, pe Drăghicĭ, care fu unul din fruntaşiĭ partideĭ olteneştĭ filo-germane din 1716 [1], şi a căruĭ ramură urmează cu Barbu şi ajunge la Constantin, care şi el are un fiŭ Constantin.

Din acestelalte ramurĭ, şi anume din a luĭ Mateĭ, prin fiul acestuia Hrizea, face parte Ioniţă Bălăceanu, care joacă un rol în Domnia fiilor luĭ Mihaĭ Racoviţă, împotriva acestora [2]. El nu e acelaşĭ cu Ioan Bălăceanu care se întîlneşte şi în Divanul bucureştean din 1774 al Ruşilor ca Mare-Clucer: acesta era fiul luĭ Pătraşcu, fiŭ şi el al luĭ Mateĭ bătrînul [3]. Ioniţă era căsătorit cu o Ecaterina [4], care se întîlneşte pînă în 1775; «Catrina Stolniceasa» iscăleşte ca martură în acte cantacuzineştĭ. Ea făcea parte din această familie, ca una ce era fiica a doua a luĭ Pîrvu, din ramura Drăghicĭ a Cantacuzinilor. Fiul săŭ, rămas în fragedă vrîstă fără tată, e pomenit şi în actele noastre, şi în «Genealogia Cantacuzinilor» [5].

Spiţa neamuluĭ redactată de însuşĭ Iosif episcopul de Argeş, după spusele luĭ Ioan fiul luĭ Hrizea [6], dă maĭ mulţĭ urmaşĭ aĭ acestuia, fără să putem afla altă lămurire în această privinţă. Nu ştim decĭ care e acel fiŭ al luĭ Ioniţă cu care Ştefan Prăşcoveanu îşĭ mărită la 1781 fata, Sultana.

În scrisorile noastre întîlnim pe un Constantin care începe a se ridica odată cu veacul cel noŭ; era fiul Stolniculuĭ Constantin din ramura Drăghicĭ. Îl vedem în fruntea boierimiĭ noastre prin aniĭ 1820; Vornic şi Logofăt, el ajunge Ban la 1825 şi rîvneşte Domnia [7]. Are o fată, care se mărită după Matinco Cantacuzino-Rîfoveanu, Agă şi ispravnic de Ilfov (1825) [8], şi doĭ fiĭ: Ştefan saŭ Ştefănică, care scrie în 1824, cînd era Hatman, şi un Constantin tînărul (al IV-lea), poate

[1] Hurmuzaki, VI, p. 193.
[2] *Gen. Cant.*, p. 141.
[3] *Ibid.*, pp. 187, 487.
[4] *Doc. Cant.*, p. 255.
[5] P. 116.
[6] *Magnum Etymologicum*, II, col. 2983-4.
[7] Hurmuzaki, X, tabla; Iorga, *Inscripţiĭ din bisericile Romăniei*, I, p. 242.
[8] Hurmuzaki, X, p. 323.

acela care iscălește scrisoarea din 1823 în culegerea noastră. Prin semnăturile lor, amîndoĭ dovedesc, ca și tatăl lor, o îngrijită cultură înnaltă grecească.

III.

Băleanu.

Dintre Băleni, scrie în 1801 Grigorașcu Clucerul, care era în 1814 Mare-Logofăt, iar în 1821 Spătar, și ajunse și Vornic în anul următor[1]. E acel Grigore Băleanu care tipări pe socoteala luĭ, în 1826, «Povățuitorul» luĭ Gheorghe Lazăr.

IV.

Bălteanu.

Grigore Bălteanu saŭ Bîlteanu, care se afla în Banat, bolnav greŭ, în 1824, e dintr'un neam gorjean. La 1757, Drăghicĭ Bîlteanu, boierinaș fără dregătorie saŭ titlu, face o cumpărătură[2]. Pomelnicul Tismaneĭ pomenește pe călugărul Iosif Bălteanu, de pe la 1802[3]. Un Bălteanu e amestecat în împrejurările de la 1821[4]. În sfîrșit, la 1830 găsim pe un Clucer Gligoraș Bălteanu[5].

V.

Belu.

Rude ale vestituluĭ Vistier Constantin Belu, al luĭ Vodă Caragea, se intîlnesc prin anii 1820: Dimitrie, fiul săŭ, Alecu, Constantin, fratele acestuia, și acel care scrie în 1823 o scrisoare luĭ Hagi Constantin Pop, Ștefan. Acesta era Vornic în 1827, când găzdui la moșia sa de lăngă Bucureștĭ pe puternicul diplomat rus Minciaki[6]. Mărioara, de la care avem scrisorĭ din 1826 și 1830, trebuie să fie soția luĭ Ștefan.

[1] Hurmuzaki, X, tabla; Papiu, *Tesaur*, II, p. 368.
[2] Ștefulescu, *Gorjul istoric și pitoresc*, p. 404.
[3] Același, *Tismana*, ed. a 2-a, p. 142.
[4] Același, *Tîrgu-Jiul*, tabla.
[5] Același, *Tismana*, p. 221.
[6] Hurmuzaki, X, p. 424.

VI.

Bengescu.

Un boier Benga, cu numele turcesc neobişnuit, cade în lupta de la Clejanĭ pentru moştenirea Scaunuluĭ băsărăbesc, după moartea luĭ Vodă Neagoe [1]. La începutul veaculuĭ al XVI-lea se întîlneşte un alt boier cu numele de aceiaşĭ obîrşie răsăriteană şi păgînă, Hamza, care-şĭ avea moşia la Obislav în Vîlcea şi ţinea pe o Slavna, ceia ce mă face a crede că amîndoĭ eraŭ trecuţĭ la noĭ din lumea, străbătută de Islam, a Sîrbilor din Bosnia. Hamza a fost supt Neagoe pe rînd Comis şi Spătar, iar în 1533, fiind Domn Vlad-Vodă, el capătă şi Bănia-cea-Mare [2]. De şi se află în Sfatul luĭ Basarab al IV-lea, el pare să fi avut şi legăturĭ strînse cu Vlad Călugărul, căcĭ şi el şi fiica sa Stanca sînt îngropaţĭ în mănăstirea acestuĭ Voevod, Glavaciocul.

Hamza era vecin cu Benga, ale căruĭ moşiĭ se aflaŭ în Gorj, unde unul din satele sale, cu voie de la Domnie, se prefăcu în tîrg, Tîrgul Bengăĭ saŭ al Gilortuluĭ, pe cînd, după cel d'intăiŭ nume al săŭ, se chema Cărbuneştiĭ. Benga lăsase un singur fiŭ, Stanciul [3], şi acesta luă pe Stanca Hamzăĭ.

Stanciul fu Spătarul muntean din vremea luĭ Mircea Ciobanul, şi el se înseamnă prin apriga luptă pe care o duse împotriva acestuĭ Domn şi, maĭ tărziŭ, a Goleştilor, sprijinitoriĭ luĭ Mircea şi a neamuluĭ săŭ La 1571, el nu maĭ era în viaţă, şi Alexandru-Vodă lua măsurĭ de răzbunare faţă de văduva rămasă pe urma luĭ cu maĭ mulţĭ copiĭ: Hamza, Stanciul, Vlad, Drăghicĭ şi Barbu [4].

Barbu se întîmpină încă din 1577, ca Postelnic; despre ceĭlalţĭ nu se află nimic în izvoarele tipărite cu privire la

[1] Cronicile muntene.

[2] Vol. V, Doc. Brîncoveanu; Stoica Nicolaescu, *Doc. slavo-romîne*, pp. 26, 83.

[3] După Nicolaescu, *l. c.*, vestitul Socol ar fi fost frate cu Stanciul. Şi acest nume aminteşte Bosnia.

[4] Hurmuzaki, XI, pp. VIII, XI; Nicolaescu, p. 83.

veacul acesta. Se pomenește un Mihaĭ al Bengăĭ, Spătar în oștile luĭ Mihaĭ-Viteazul [1].

Avem în mînă firul sigur numaĭ tărziŭ în veacul al XVII-lea, cînd, la 1630, la Tîrgul Bengăĭ ca și la Jupăneștĭ, stăpînià Hamza Bengescu, care fu unul dintre boieriĭ ce pribegiră în Ardeal și aduseră Domnia luĭ Mateĭ-Vodă Basarabul [2]. Un al doilea Barbu era Căpitan; ceva maĭ tîrziŭ, la 1665-8, un Vlăduț Bengescu e Postelnic. Tot pe atuncĭ trăiesc Dumitrașcu și Alexandru Postelnicul, Bengeștiĭ [3].

La începutul veaculuĭ al XVIII-lea, ni se înfățișează treĭ Bengeștĭ. Un al treilea Barbu, Păharnic, apoĭ Pitar, iea parte, pentru Nemțĭ, în războiul turco-german și cîștigă o mică biruință la 1716. Căsătorit cu Ancuța, el are o fată, Despa, care se mărită după Ilie Știrbeĭ, un stîlp al țeriĭ pe vremea cînd Împăratul de peste munțĭ stăpînià cele cincĭ județe oltene [4].

Diicu Bengescu are și el o fată, pe Maria, care ajunge soția luĭ Ioan Băleanu [5]. Mormîntul eĭ se vede la mănăstirea Hurezul [6].

În sfîrșit, consilierul Staico, cel maĭ neastîmpărat și cu mult cel maĭ bine cunoscut, frate cu Diicu și și cu Barbu, și, ca și eĭ, fiŭ al luĭ Mateĭ și Ilincăĭ, are în stăpînirea sa locul de Scaun al neamuluĭ, satul Bengeștiĭ, unde înnalță o biserică la 1729, și Negoieștiĭ, unde se sfințește alt lăcaș de închinare peste doĭ anĭ. El are, cu soția sa Maria, patru fete: Anica, Balașa, Stanca și Safta, dintre care aceasta din urmă iea pe Mihaĭ Glogoveanu și, rămînînd văduvă, trăi încă mulțĭ anĭ, până pe la 1794, împodobind cu darurĭ care ĭ veșnicesc numele, mănăstirea bătrînă a Tismaneĭ. Fiiĭ săĭ fură Mihaĭ, apoĭ Constantin, care cîrmui Oltenia cu putere de

[1] Ștefulescu, *Gorjul*, pp. 34-5.

[2] *Studiĭ și doc.*, VI, p. 491, n° 168; XI, p. 219.

[3] Ștefulescu, *Gorjul*, pp. 22, 34; *Tismana*, p. 191; *Studiĭ și doc.*, V, p. 481, n° 123.

[4] Ștefulescu, *Gorjul*, pp. LVI, 28; *Studiĭ și doc.*, VI, p. 488, n° 150.

[5] *Ibid.*, pp. 36, 189.

[6] Iorga, *Inscripțiĭ*, I, p. 189, n° 397.

Caimacam în 1747, Radu şi Ioan. Ceĭ doĭ fiĭ maĭ marĭ sînt amestecaţĭ în afacerĭ încă de la 1734-5, cînd vedem pe Ioan judecîndu-se cu un Brăiloiŭ. El învăţase la Sibiiŭ la «paterĭ» sau la călugăriĭ franciscanĭ, prin 1723 [1]. Luă pe fata luĭ Constantin Strîmbeanu. Radu saŭ Răducanu, simplu vătav de aprozĭ la 1745 [2], se însură cu Maria Argetoianca; el ajunse până la caftanul de Stolnic şi fu ispravnic de Vîlcea (1768). În scrisorile noastre întîlnim pe văduva luĭ, «Stolniceasa Bengeasca», la 1781 [3].

Cred că urmaş al acestuĭ Radu e Constantin saŭ Costachi Bengescu, din scrisorile noastre, care era la 1790 Agă, la 1792 ispravnic de Vîlcea şi care se stînse în 1793.

Poate să fie un frate al luĭ Costachi acel Gheorghe saŭ Ghiţă Bengescu, care se logodeşte în luna luĭ Mart 1784 cu fata bogatuluĭ Ban Dudescu şi care serbează peste puţin şi nunta sa la Bucureştĭ. El avea moşia de baştină a Bengeştilor şi o alta: Breasta, lîngă Craiova. Era în 1788 Clucer şi ispravnic de Gorj; în 1798 purta tot numaĭ titlul de Clucer. Moare în 1810, lăsînd maĭ mulţĭ copiĭ. Se pare că Tiţa Bengeasca, ce se afla în casa luĭ Barbu Ştirbeĭ în 1801, era soţia — o a doua soţie — a acestuĭ Gheorghe. Un fiŭ al luĭ este Titu Bengescu, care se logodeşte în Ianuar 1810 cu fata cea mijlocie a luĭ Corniţă Brăiloiŭ [4]. În 1822, el se afla la Rîmnic, — ca ispravnic, credem.

S'ar putea ca tînărul Medelnicer Răducanu din 1803 şi 1808 să fie un frate al luĭ Titu. În 1814 trăia un Serdar Alecu Bengescu [5].

Uu văr al luĭ Gheorghe I-iŭ era Tache (Matachi, Dumitru), care se judeca în 1827 cu ruda sa. Şi pe el îl aflăm la

[1] Vol. XII, pp. 22-3, nº XXXIII.

[2] Pentru Staico, Ştefulescu, *Tismana*, pp. 83-5, 115; *Gorjul*, pp. LV, 34, 36, 38-9, 377. Pentru Ioan, *Studiĭ şi doc.*, V, pp. 318-9; XI, p. 334, nota 4; XII, pp. 224-5. Pentru Radu, Ştefulescu, *Gorjul*, p. LII; cf. *Gen. Cant.*, p. 350.

[3] Vol. V, p. 330, nº 99.

[4] *Contrib. la ist. înv.*, p. 8.

[5] Năsturel, *Neamul boierilor pîrşcovenĭ*, Bucureştĭ, 1906, p. 50.

Rîmnic, în 1829, după ce în 1821 îĭ arsese casa din Craiova. Stăncuța Bengeasca din 1811 poate să fie soția luĭ.

De prin aceştĭ anĭ 1810 înnainte, întîlnim pe un al doilea Gheorghe, poate şi el fiŭ al celuĭ d'intăiŭ. Pe cînd însă bătrînul era Clucer, acesta e numit totdeauna Păharnic. Îl aflăm şi în 1827. Soția sa se chema Zmaragda, şi din căsătoria lor se născu un fiŭ, Grigoraşcu, pe care părințiĭ îl trimeseră la învățătură în Sibiiŭ, după potolirea turburărilor eteriste, împreună cu un nepot al luĭ Gheorghe, Costachi Glogoveanu (1822-4). Şi o fată, Stăncuța, e pomenită în scrisorile către Hagi Constantin Pop [1]. Grigoraşcu a fost directorul Teatruluĭ din Bucureştĭ supt Vodă Ştirbeĭ [2]. E tatăl d-luĭ G. Bengescu, bibliograful luĭ Voltaire.

VII.

Bibescu.

Boierĭ gorjenĭ, din ceĭ măruntĭ, Bibeştiĭ se ivesc cu un Tudor, care trăieşte încă în al XVII-lea veac. Nicĭ nepotul de fiŭ al luĭ Tudor, Ioan, nu se ridică din mulțimea micilor stăpînitorĭ de moşiĭ. Ioan, căsătorit cu Călina, îşĭ face diata în 1742. Pe urma luĭ, rămîne un fiŭ, Ştefan, şi un altul despre care ştim numaĭ că a luat pe o fată din familia Argetoianu, Balaşa, ce trăia încă în 1813, pe cînd soțul eĭ murise de foarte multă vreme.

Ştefan, care ajunse Păharnic, luă o femeie foarte vrednică, Maria, care se împărtăşi şi dînsa de o lungă văduvie.

Ea avu pe următoriĭ fiĭ şi fiice:

Dumitru saŭ Dumitrachi, cel maĭ mare, era Şătrar în 1786. La 21 Februar 1794, însemnatul şi foarte avutul boier Barbu Ştirbeĭ, care n'avea moştenitorĭ, îĭ dă pe nepoata soțieĭ sale, Catinca Văcărescu. Foaia de zestre, foarte îmbielşugată, cuprinde darul maĭ multor moşiĭ: Măghireştiĭ, Săcelul şi Şeasa,

[1] *Contrib. la ist. înv.*, pp. 13-4.

[2] Iorga, *Mărturiĭ istorice privitoare la Ştirbeĭ-Vodă*, pp. 237-41. Un alt Ion Bengescu a fost Vel Clucer şi ispravnic de Gorj în 1791 (Ştefulescu, *Gorjul*, p. LII).

în Gorj, Vlădeniĭ în Ialomiţa, Dălbanul în Săcuienĭ. Nunta fu strălucită, şi oaspeţiĭ se îndulciră cu cele maĭ scumpe vinurĭ apusene: de Tokai şi de Rin. Pe atuncĭ mirele era numaĭ Stolnic.

Încă de la 1809, Dumitrachi Bibescu, al căruĭ fiŭ maĭ mare, Barbu, fusese botezat şi era să fie înfiat de Ştirbeĭ, era Logofăt. În 1811, el se află în Divanul Craioveĭ. Supt Domnul pămîntean, era Mare-Logofăt de Ţara-de-jos. După mîntuirea Domnieĭ luĭ Grigore Ghica, el făcu parte, în 1829, şi din «Divanul săvîrşitor» al Ruşilor. Muri puţină vreme după aceasta. Prin negoţul de vite, de porcĭ de vinurĭ — el fu cel d'intăiŭ care scoase la iveală vinul de Drăgăşanĭ —, Bibescu căpătase o mare avere. Făcînd ca unul din fiiĭ săĭ să fie ales pentru a purta maĭ departe numele de Ştirbeĭ şi izbutind a căpăta pentru cel de-al doilea, Gheorghe, pe nepoata altuĭ bătrîn fără moştenitorĭ, Banul Brîncoveanu, dîndu-li cea maĭ bună creştere în ţară ca şi la Paris, el li asigură cariere strălucite, la capătul cărora era să fie Domnia luĭ Gheorghe Dimitrie Bibescu şi a luĭ Barbu Dimitrie Ştirbeĭ.

Nu ştim până la ce dată trăi soţia luĭ Dumitrachi, Catinca, pe care o întîlnim încă în vălmăşagul anuluĭ 1821[1].

Îndată după Dumitrachi pare să fie Balaşa saŭ Bălăşica, numită după mătuşa eĭ. Pe cînd mamă-sa era o jupăneasă săracă şi fratele săŭ nu se ridicase încă la însemnătate, ea se mărită cu un fecior de boier mare, Stănuţ Jianu, în 1792. Soţiĭ trăiră împreună cel puţin opt anĭ, dar bătrînul Jianu găsi îndată că şi această noră a luĭ e o cheltuitoare şi o leneşă, care nu se poate asămăna cu minunata femeie ce fusese maică-sa. La urmă, Balaşa-şĭ părăsi bărbatul, om bicisnic şi cu mintea slabă. Testamentul şi-l făcea în folosul nepotuluĭ Iorgu, al luĭ Dumitrachi, în 1811, şi în 1816 i se încheiaŭ zilele[2].

[1] Cf. Iorga, *Viaţa şi Domnia luĭ Barbu Dimitrie Ştirbeĭ*, I, p. 2 şi urm.; *Studiĭ şi doc.*, XI, p. 221 şi urm.; acest volum, tabla; *Contribuţiĭ la ist. învăţămîntuluĭ*, p. 18 şi urm.

[2] Ultimele două izvoare din nota precedentă.

O altă soră, Catinca, era măritată pe la 1800 cu Ioniță Gănescu, dintr'un neam care se întîmpină încă în veacul al XVII-lea, cînd trăia Logofătul Mihaĭ Gănescu [1]. Fiŭ al unuĭ bătrîn boier, care muri înnainte de anul 1795, Ioniță era Păharnic la 1807, ca și la 1811. În acest răstîmp, la 1808, el ajunse ispravnic, de Vîlcea, cred: Catinca scrie în acest an o scrisoare pe care iscălește «ispravniceasă». Maĭ tărziŭ, el fu Clucer, și în 1821 se află printre boieriĭ daţĭ ca sfetnicĭ Caimacamuluĭ Alexandru Nenciulescu, venit după Eterie. Ioniță scrie încă în 1826 [2].

Al doilea frate fu Constantin saŭ Dincă. Era Serdar în 1802, cînd Turciĭ luĭ Pazvan, năvălind în Oltenia, îl prinseră, împreună cu soţia sa Elena, sora Clucereseĭ Smarandeĭ Oteleleșanu din Tîrgu-Jiiuluĭ. Dionisie, eclesiarhul Episcopieĭ Rîmniculuĭ, amintește astfel, în «Cronograful» săŭ, despre această nenorocire: «Fost-aŭ prins cîrjaliiĭ și pre un boier Bibescu, cu soţia luĭ, robĭ în tîrgul Cleanovuluĭ, și mare nevoie aŭ tras pînă aŭ scăpat, însă dînd banĭ pe la alţĭ Turcĭ, de i-aŭ făcut cale, cu chibzuire să scape [3]» Și pănă astăzĭ casa de la Craiova a acestuĭ Bibescu se zice a «robituluĭ», așa de adîncă întipărire a lăsat în minţile oamenilor de pe atuncĭ prinderea celuĭ doĭ tinerĭ boierĭ.

Dincă nu se înnălță maĭ sus de Serdăria pe care o avea și în 1802; îl maĭ întîlnesc la 1807; la 1811 el nu se maĭ afla în viaţă. Văduva sa, care avea moșia Zmîrdeșteţul, rămase să îngrijească, luptîndu se cu datorniciĭ, de ceĭ doĭ copiĭ pe cari-ĭ avuse cu răposatul: Tinca și Tachi (adecă Dimitrie). Ea trăia încă la 1824. Constantin Bibescu, care la această dată era Mare-Logofăt [4], e din altă ramură a familieĭ, pe care n'o putem urmări deocamdată.

Maĭ mult trăi fratele cel mic, Ștefan saŭ Ștefănică. Abia Medelnicer în 1811, cînd stătea la Tîrgu-Jiiuluĭ, Spătar

[1] Iorga, *Documentele Cantacuzinilor*, p. 20.

[2] Acest volum; v. tabla.

[3] Papiu, *Tesaur*, p. 202.

[4] Hurmuzaki, X, pp. 189-90. Celelalte știrĭ, după scrisorile din acest volum.

în 1821, el e amestecat în răscoala luĭ Tudor, care-l închide cîteva zile. Cîtva timp, stă şi el ascuns în Sibiiŭ, apoĭ către sfîrşitul anuluĭ se întoarce ca să fie ispravnic la Cerneţĭ. Îl maĭ găsesc pănă în 1830. Căsătorit cu o Marie, el avu doĭ copiĭ: pe Nicolae şi pe Maria. Nicolae era căpitan şi adiutant domnesc supt vărul săŭ, Gheorghe-Vodă, în 1844 [1].

VIII.

Bojoranu saŭ Bujoreanu.

Alecu Bujoreanu din 1817 e un urmaş al Vorniculuĭ Şerban de pe vremea stăpîniriĭ nemţeştĭ, pe care, ca Mare-Ban al luĭ Nicolae Mavrocordat, el o pregătise în Oltenia [2]. Pare să fie acelaşĭ cu boierinaşul pomenit la 1822 de rapoartele consulare prusiene din Bucureştĭ, unde el îşĭ avea locuinţa.

Soţia sa, Catinca, şi o altă Bujoreancă, Luxandra saŭ Ruxandra, scriŭ către Casa Pop, — aceasta din urmă între 1824 şi 1835.

Un Preda Bojoreanul era între boierinaşiĭ oltenĭ la 1720-30 [3].

IX.

Brăiloiŭ.

Neamul Brăiloilor ajunge la oarecare însemnătate abia în a doua jumătate a veaculuĭ al XVII-lea. Urmaşĭ aĭ unuĭ Brăilă saŭ Brăiloiŭ, cîţĭva din acest neam se înfăţişează între boierinaşĭ maĭ ales între 1664 şi 1668, şi anume: Brăilă şi fata luĭ, Dumitra, apoĭ un Barbu, un Mateĭ, un Constantin fiul luĭ Udrea, un Breahă, un Drăghicĭ, cari trăiaŭ toţĭ în părţile gorjene ale munteluĭ, unde stăpîniaŭ anumite plaiurĭ. Stoica, Drăghicĭ şi Barbu eraŭ fraţĭ, fiiĭ luĭ Brăiloiŭ şi aĭ văduveĭ sale din 1644, «Brăiloaia» [4].

[1] Hurmuzaki, X, p. 489; *Studiĭ şi doc.*, XII, p. 168, nº CCCLV II. Cf. şi Ştefulescu, *Tîrgu-Jiuluĭ*, ed. a 2ª, p. 49.

[2] V. şi Cronica luĭ Radu Popescu, în *Magasinul istoric*, IV, pp. 48, 54.

[3] Hurmuzaki, VI, p. 320; Ştefulescu, *l. c.*, p. 114. La 1808, Stolnicul Ştefan (*ibid.*, p. 117).

[4] *Studiĭ şi doc.*, V, p. 119, nº 9.

Dintre aceştia, Drăghicĭ singur lasă urmaşĭ pe cari-ĭ putem urmări: pe Fotea şi Barbu, cari staŭ alăturĭ în 1726. Ancuţa, văduva acestuĭ Barbu, cu fiul eĭ, purtînd acelaşĭ nume, de Barbu, şi cu o fată, Măriuţa, fac o vînzare la 1767. Din aceste ramurĭ sărace, trăind în colţişorul lor, în mijlocul moşnenilor, fac parte, în veacul următor: un Stoica (1722, 1726), un Stanciu (1726), un Diicul din aceiaşĭ vreme (—1741), căsătorit, se pare, cu Ileana, un Barbu al luĭ Udrişte, un Lăpădat, tot supt Nemţĭ, un Chircu din 1789 [1].

Ramura care e maĭ bine cunoscută şi care se ridică foarte răpede la o mare bogăţie şi la o deosebită înrîurire în afacerile politice, începe cu Cornea. Acesta era în 1685, supt Şerban Cantacuzino, încă un boierinaş de ţară, împodobit cu titlul de Postelnic şi trăind în linişte la moşia sa, Orbiĭ, din Gorj, saŭ la Drăgoienĭ, în acelaşĭ judeţ. La sfîrşitul Domnieĭ Cantacuzinuluĭ, era Vistier. Constantin Brîncoveanu, care se vede că-l cunoştea bine şi-ĭ preţuia agerimea şi hărnicia, şi-l alese, îndată după ce se urcă în Scaun, Mare-Agă, făcîndu-l astfel să suie cea d'intăiŭ treaptă a puteriĭ. Păharnic între 1691 şi 1695, Cornea e înnălţat la Bănia-cea-Mare în anul 1695, şi rămîne în această dregătorie, maĭ mare şi maĭ strălucită decît toate celelalte, până la moartea sa, întîmplată tot supt Constantin-Vodă, în ceĭ din urmă anĭ de mare bielşug şi de adîncă pace aĭ acestuia. Evlavios în aceiaşĭ măsură în care era bogat şi cu trecere, Cornea drese mănăstirea Ţinţăreniĭ şi făcu biserică nouă la Baia-de-Aramă şi la Vădenĭ, în munte. A fost însurat cu Stanca, care trăia încă la 1735 [2].

Cornea avu şese băeţĭ şi două fete [3]. Dintre toţĭ copiiĭ,

[1] *Studiĭ şi doc.*, V, p. 318 nota 1; Ştefulescu, *Gorjul*, pp. XXXVIII, 106, 171, 325; Hurmuzaki, VI, pp. 323-4. Un Fota Vlădoianu e fiul uneĭ fete a luĭ Fota Brăiloiŭ (vol. XI, p. 226, nº 14). El ţinea pe o nepoată de fiŭ saŭ de fiică a Banuluĭ Cornea Brăiloiŭ (vol. XII, pp. 225-6, nº XIII).

[2] Ştefulescu, *Gorjul*, p. 311 şi urm.; *Tismana*, p. 142. Soacră-sa face un schit la Jupăneştĭ (vol. XI, p. 220, nº IV).

[3] Dubrescu, *Istoria bisericiĭ din Oltenia*, p. 463; *Studiĭ şi doc.*, V, p. 315, nº 81.

pare să fi fost maĭ mare Dumitrașcu. El e lăudat de Nemțĭ, pe cari i-a slujit, pentru «cuminția, cunoștința de lume, iuțimea și dibăcia luĭ»[1]. Trecuse de partea Imperialilor, în campania munteană din 1716, pentru a-șĭ răzbuna împotriva luĭ Nicolae-Vodă Mavrocordat, care prigonise pe acest om brîncovenesc, silindu-l, pentru a scăpa de moarte, să iea rasa călugăruluĭ, ca părintele Dositeŭ, Dosofteĭ. Veșmîntul de umilință și singurătate nu schimbâ însă pe strașnicul om, menit să poarte zalele luptătoruluĭ. Din Tismana, unde-l închise urgia domnească, el ieși răpede, pentru a purta, în 1716, toate firele uneltirilor împotriva Greculuĭ din Scaun. În schimb, fu făcut, cu tot comănacul săŭ de om închinat luĭ Dumnezeŭ, căpitan de Cernețĭ; îĭ era frică să se răspopească și-ĭ era silă să se ție de post și de rugăciune. Încă de la începutul regimuluĭ celuĭ noŭ, el se mîndrià cu titlul de consilier împărătesc și ajuta cu folos la cîrmuirea celor cincĭ județe. În 1735, veni cu zgomot în soborul pentru alegerea de episcop, și, ca să se aleagă Climent, Nemțiĭ trebuiră să-l scoate din adunare, silindu-l a se mulțămi cu plîngerile împotriva unuĭ ales care ĭ era neplăcut. Poate că el însușĭ, osîndit să fie cleric, doria să dobîndească mitra de Vlădică. Rămînînd numaĭ «părintele cinstitul consiliar Dositheŭ Brăiloiul», el se apucâ atuncı să adauge cu orĭce prilej stăpînirea sa de pămînt. Moare bătrîn, la 7 August 1747, și numaĭ atuncĭ el îșĭ află în sfîrșit odihna, supt paza pietreĭ de mormînt la Tismana. Slovele săpate pe mormîntul săŭ zic: «Supt această piatră odihnesc oasele răposatuluĭ robul luĭ Dumnezeŭ Dositheŭ monah, unul din ctitorĭ, snă Banuluĭ Corneĭ Brăiloiŭ, și s'aŭ pristăvit în zilele Mării Sale Constandin Vodă Nicolae, la luna luĭ August 7 i la leat 7255[2].»

Călugărul avea, din căsătoria sa cu fata Banuluĭ Barbu Milescu și a uneĭ surorĭ a cronicaruluĭ Constantin Căpitanul[3], doĭ

[1] Hurmuzaki, VI, p. 307.

[2] Ștefulescu, *Tismana*, pp. 117-8. Pentru el, v. același, *Gorjul*, pp. LV, 310, 316-9, 321-2; Hurmuzaki, VI, tabla (maĭ ales, pp. 307, 407); *Studiĭ și doc.*, V, cap. III, și p. 318 nota 1; Dobrescu, *o. c.*, tabla.

[3] V. și Năsturel, *l. c.*, p. 38.

copiĭ, cari crescură, trebuie să credem, maĭ mult la întîmplare. Fata, Stanca, se mărită cu Obedeanu, de bună samă tovarăşul de sentimente politice al luĭ Dositeŭ, Serdarul Petru [1]. Ea închină Tismaneĭ o candelă de argint care să ardă deasupra loculuĭ de îngropare al tatăluĭ eĭ [2].

Fiul, Toma, era slab de minte. Ştiindu-l că nu poate chivernisi o avere aşa de mare ca aceia ce era să-ĭ rămîie, tatăl săŭ, care îl însurase în chip strălucit, căpătîndu-ĭ de soţie pe însăşĭ fiica beizadeleĭ, principe de Imperiu şi Ban oltenesc Gheorghe Cantacuzino, Marica, îĭ lasă ca epitrop pe un prieten al săŭ, boierul Dumitrachi Geanoglu. De şi avea din această întăie căsătorie doĭ copiĭ, pe Zoiţa şi pe Şerban, numit după Şerban-Vodă, Toma face însă greşala de a se însura după moartea Maricăĭ, luînd pe o fată de Grec, om de rînd, pe Chiraţa luĭ Mihaĭ Vameşul. Ea-ĭ mîncà maĭ toată averea şi apoĭ, lăsîndu-l bolnav la Tîrgu-Jiiuluĭ, se strămută la Bucureştĭ. În 1759, bietul netot, părăsit de cheltuitoarea şi nestatornica luĭ nevastă, era în judecată cu dînsa [3].

Şi un frate al luĭ Dosofteĭ se făcu călugăr, păstrînd numele din mirenie, Vasile. El nu trecu însă cu sila în mănăstire, ci fu aşezat acolo de tatăl săŭ însuşĭ, pentru cine ştie ce boală saŭ neajuns. Vasile fu un monah supus: nicĭ-odată nu se pomeneşte de dînsul în turburatele împrejurărĭ oltene de la începutul veaculuĭ al XVIII-lea. El păstrase moşiile Orbiĭ şi Jupîneştiĭ, unde făcu un schit. Încă din 1704, se simţia aproape de moarte, şi el nu va fi trăit mult după această dată a testamentuluĭ săŭ [4].

Barbu, alt frate, fu privit ca uneltitorul de căpetenie pentru aducerea stăpîniriĭ nemţeştĭ dincoace de munte. Fiind Serdar

[1] Hurmuzaki, VI, p. 193.

[2] Ştefulescu, *Tismana*, p. 118.

[3] *Gen. Cant.*, p. 284, nota 3; p. 311. E ciudat că în biserica de la Văденĭ se află şi chipul luĭ Dosofteĭ şi al luĭ Dumitraşcu; *acestuia* i se înseamnă ca fiĭ, din Marica, Constantin şi Barbu (Ştefulescu, *Gorjul*, pp. 310-1). Însă locul din Hurmuzaki, VI, p. 307 (raport al administraţieĭ oltene) vorbeşte de «der Monachus Domitrascus Brailoi». Cf. şi *ibid.*, p. 323.

[4] *Studiĭ şi doc.*, V, pp. 137-8.

în 1716, el putea să fie de ajutor catanelor, cu slujitoriĭ ce stăteaŭ supt poruncile luĭ. Pentru curteniĭ luĭ Nicolae Mavrocordat şi sprijinitoriĭ Domnieĭ venite de la Țarigrad, el e decĭ «tălhariul cel mare», «începătoriul turburărilor şi al stricăciuniĭ țăriĭ», «capul hoților şi al tălharilor»[1]. De sigur că s'ar fi împărtăşit în chip larg din cinstea Nemților, dacă nu l-ar fi strîns moartea încă de prin 1718, spre marea bucurie a duşmanilor săĭ, cari nu uită să însemne în Cronica mavrocordătească peirea luĭ de o boală straşnică; «aŭ crăpat», scrie Radu Popescu, «şi s'aŭ dus la dracul», pe cînd «viermĭ marĭ, albĭ cu capetele negre», îĭ sfăşiaŭ trupul[2]. Locul săŭ de îngropare nu-mĭ este cunoscut.

Un Cornea tînărul, care ar fi al cincilea frate, e zugrăvit pe păreţiĭ bisericiĭ din Vădenĭ; văduva sa, Maria, trăia prin aniĭ 1730[3]. Un fiŭ, Mateĭ, se întîmpină la 1773[4]. Tot acolo vedem şi pe Mateĭ, fiul luĭ Cornea bătrînul, care e pomenit în 1719 şi era Vornic de Jiiul-de-sus supt Nemţĭ[5].

Între chipurile ctitorilor de la Vădenĭ nu se întîmpină însă alţĭ doĭ Brăiloĭ din acest timp: Ştefan, pe care-l găsim la 1719-32, căsătorit cu Aniţa[6], şi Constantin, Clucer în 1723, Stolnic în 1734, ispravnic de Cîmpulung în 1743, care lasă urmaşĭ maĭ mulţĭ fiĭ şi fete[7].

Eĭ pot să fie coborîtorĭ aĭ luĭ Barbu Serdarul, nepoţĭ de frate faţă de ceĭlalţĭ membri aĭ familieĭ însemnate maĭ sus.

Țot din numărul fiilor Barbuluĭ sînt, în sfîrşit, poate Gheorghe şi de sigur Radu saŭ Răducan Brăiloiŭ. Cel d'intăiŭ

[1] Radu Popescu, *l. c.*, pp. 55-8.

[2] *Ibid.*, pp. 109-10. V. şi *Studiĭ şi doc.*, I-II, pp. 229-30, 448 (no II).

[3] Ştefulescu, *Gorjul*, pp. 310-1, 322; Hurmuzaki, VI, p. 321; *Studiĭ şi doc.*, V, p. 153.

[4] *Studiĭ şi doc.*, V, p. 329, nº 128.

[5] Hurmuzaki, *l. c.*; Ştefulescu, *l. c.*, pp. LII, 311, 322; *Studiĭ şi doc.*, V, p. 315, nº 80.

[6] Hurmuzaki, VI, p. 321; *Studiĭ şi doc.*, V, p. 152; XII, p. 222, nº VII; p. 226, nº XIII.

[7] Ştefulescu, *l. c.*, pp. 322-3; Hurmuzaki, VI, pp. 321, 494; *Studiĭ şi doc.*, I-II, p. 291, nº XLIII; pp. 301-2, nº LXIV; V, p. 315, n-le 81, 84.

era ispravnic la 1731[1]; cellalt avea aceiașĭ dregătorie la 1730 și se judeca în 1734 cu Bengeștiĭ pentru moșiile Voinigeștĭ și Jupăneștĭ; el e numaĭ unchiul altuĭ Radu, Vel Pitarul de la 1748, 1756 și 1767-8[2].

În a două jumătate a veaculuĭ al XVIII-lea, vedem prin scrisorile noastre, de la 1781 înnainte, pe un bătrîn boier Ioan saŭ Ioniță, fost Stolnic-Mare, care vestește însușĭ, la 1784, despre sine acestea: «Am îmbătrînit, am slăbit, am lăsat și barba, să fie lucru maĭ frumos». El se află printre aceia cari fură scoșĭ din țară, în timpul nouluĭ războiŭ cu Nemțiĭ, început la 1786, de bănuiala luĭ Nicolae-Vodă Mavrogheni. Îl aflăm la 1787 în Divanul nemțesc al Craioveĭ. Soția luĭ, Balașa, trăia încă în 1802. Un fiŭ[3] al lor fu logodit la 1791 cu fata lu Hagi Stan Jianu.

Ioniță arată să fie din ramura Barbuluĭ, poate un fiŭ al luĭ Constantin. Se poate iarășĭ ca un fiŭ al săŭ să fie Constantin saŭ Costachi Brăiloiŭ, care fu ispravnic la dregerea mănăstiriĭ Tismana[4]. În 1798, acesta era ispravnic al Vîlceĭ și purta titlu de Pitar, pe care-l schimbâ peste puțin cu acela de Stolnic, apoĭ, în 1809, cu Cluceria. Era un om foarte îndatoritor pentru maĭ mariĭ săĭ, îngrijit totdeauna de nevoile Căimăcămeseĭ saŭ de găsirea unor «cînĭ micĭ de tot, cu părul mare, de care aŭ damele cele marĭ lîngă dînsele», pentru domnișoara, pentru «mamuzelul», scrie Costachi, care știa și ceva nemțește, a cutăruĭ Vistier puternic. Îl vedem, după întîmplările vremiĭ, cînd la Craiova, cînd la Rîmnic orĭ la Tîrgu-Jiiuluĭ, cînd la Sibiiŭ, pentru adăpost, cînd la băile Mehadieĭ, pentru sănătate. La 1825 îl găsim încă în viață, de și trebuie să fi fost foarte bătrîn. Era căsătorit cu Elena saŭ Eleni și, în lipsa luĭ din țară, nu uită a pomeni cu înduioșare de «iubita-ĭ soție Stolniceasa».

Ca o femeie cuminte și luminată, ca o bună gospodină

[1] Ștefulescu, *Gorjul*, p. 71.

[2] *Ibid.*, pp. LII, 50; *Tîrgu-Jiul*, pp. 34, 40-1. Cf. vol. XI, pp. 224-5; XII, pp. 224-5, n-le X-XI; pp. 225-6, n-le XII-IV.

[3] Vol. XII, p. 110, nº CCXVI.

[4] Ștefulescu, *Tismana*, p. 142.

se înfaţişează această Eleni Brăiloiu, pe care o tot întîlnim cerînd de la Păunica Hagiuluĭ «croazele», «creditorĭ», «cetariĭ», postavurĭ, umbrèle, «gherlanturĭ», iar, din ale mîncăriĭ, ciocolată, ceaiŭ, rom, şampanie, punciŭ, siropurĭ, pe lîngă apa de lavandă. Din cînd în cînd, vine la Sibiiŭ de la Brăiloaica rugămintea de a se lucra «un rînd de haine», cu căiţa ce se cuvine, pentru cîte un noŭ copil pe care-l va «cîştiga». Scrisorile eĭ se opresc cu anul 1815, cînd şi ea mersese la Mehadia, pentru reumatismul ce prinsese la un picior, dar soţul eĭ o pomeneşte încă în 1820. Avea la această dată o fată măritată, Anica, şi printr'însa era bunică.

În acelaşĭ timp cu Costachi, trăiesc alţĭ Brăiloĭ. Un Cornea, saŭ Corniţă, frate cu Costachi, face parte în 1790 din Divanul pus la Craiova de Nemţĭ. În 1806 el se afla la Craiova şi la 1811, purtînd titlul de Clucer, Cornea era unul din membriĭ Divanuluĭ din acest oraş. Soţia sa e Smaragda, şi se pomeneşte şi fata lor, Maricuţa[1].

Clucerul Dumitrachi, casătorit la 1802 cu Uţa, era poate fiul Safteĭ Brăiloiŭ din Tîrgu-Jiiuluĭ, care avea moşie la Gureni[2]. Frăţia luĭ cu ceĭ de maĭ sus nu e dovedită. Fugar înnaintea Pazvangiilor, cu mama şi soţia, la 1802, îl putem urmări pănă la 1822, cînd era Logofăt.

Un frate al luĭ Costachi şi Corniţă era însă Nicolae, căruia i se maĭ zicea Nicoliţă saŭ Nicolăiţă. El ajunse pănă la Spătărie şi Păhărnicie, şi-l pierdem din vedere abia la 1835, cînd se afla la moşia Deveselul[3].

Nicolae avu maĭ mulţĭ copiĭ decît fraţiĭ săĭ. O fată a luĭ învăţa la Sibiiŭ în 1822, în mănăstirea saŭ *cloaşterul* Ursulinelor. Fiiĭ săĭ, Constantin zis şi Costică, Dincă, Costachi, după vrîstă, şi Gheorghe, merseră şi eĭ la învăţătură. Cel din urmă nemeri la o şcoală franco-rusească din Odesa; cel mare se duse şi el în Sibiiŭ, unde fusese, în 1803, şi un văr al săŭ, — el îĭ zice: «neica» — Dincă, pe care unchiul, bătrînul Costachi, care-i era epitrop, îl trimese la 1810 să

[1] Pe lîngă acest volum, v. şi *Contribuţiĭ la istoria învăţămîntuluĭ*, p. 8.

[2] Ştefulescu, *Tismana*, p. 208.

[3] *Ibid.*, p. 211.

învețe în Viena[1]. Acestălalt tînăr își începu pregătirea europenească, — după ce, în țară, cercetase pe dascălii craioveni Stancu, Grigore și Constantin Munteniotis, — la 1822, după Eterie. Mătușă-sa, Smaranda lui Corniță, și unchiul Costachi îl purtaŭ de grijă ca și tatăl și mama, Zoița. Școala sibiiană a Sasului Traıtmann desfăcîndu-se, Costachi porni în Apusul cel adevărat și fu înscris la o școală din Geneva, unde avea de colegi pe verii săi Goleștii, fiii lui Dinicu, scriitorul. În 1829, el doria să treacă de acolo la un și mai bogat izvor de știință, Parisul, care începea să ispitească încă de atunci pe ai noștri[2]. Acolo el avea de gînd să stea la unchiul său, la fratele mamei sale, Constantin Vlădoianu, care ținea pe Frosinița, sora lui Mihai-Vodă Suțu. Brăiloiu doria pe atunci să se facă diplomat; el ajunse însă un învățat legist, care fu unul din întemeietorii științei dreptului la noi.

X

Brătianu.

În 1816 și 1822 scriŭ doi boierinași argeșeni, poate frați, Toma și Dincă, Brătienii, acesta din urmă Stolnic titular. Toma, care iscălește în limba grecească, era epistat al poștelor, iar Dincă epistat al vătăfiei Loviștei: el e tatăl lui Ion Brătianu, care s'a născut la 1821, și al fiului mai mare, Dimitrie, născut încă din 1818.

XI.

Brîncoveanu.

De la Brîncoveni, avem foarte multe scrisori ale Vornicului Grigore, care petrecea la București saŭ la Brașov saŭ în castelul său de la Sîmbăta-de-sus. Pe tatăl său, Manolachi, îl găsim de două ori la Craiova, în 1779 și în 1802, și avem

[1] *Contribuțiile* citate, pp. 6-8. Dincă era in 1821 la Hațeg. Poate fi Stolnicul ce scrie din Craiova la 1832 (acest volum). O Anița și o Safta Brăiloiŭ sînt între ctitorii de la biserica Almăj, lîngă Craiova.

[2] *Contribuțiile* citate, p. 11 și urm., Hurmuzaki, X, pp. 621-3.

chiar o scrisoare de la el, iscălită româneşte — nu greceşte, ca ale fiuluĭ săŭ, învăţat, dar, prin aceasta, înstrăinat, — din ultimul an[1].

XII.

Bucşănescu.

Neamul Bucşăneştilor vine din al Bucşanilor veaculuĭ al VII-lea[2]. El se ridică la însemnătate prin căsătoria dintre Clucerul de arie Sandu, om de casă al Ghiculeştilor, carĭ-ĭ dau epitropia ctitorieĭ lor, Pantelimonul, cu Ilinca, fata luĭ Radu Creţulescu, care, el însuşĭ, era nepotul de fiică al luĭ Vodă Brîncoveanu. Supt fiiĭ luĭ Mihaĭ-Vodă Racoviţă el ajunge Serdar, apoĭ Stolnic, şi face călătoriĭ la Constantinopol, iar în 1774 îl aflăm Păharnic[3]. Dar după Sandul, familia cade iarăşĭ în întunerec, afară de ramura strămutată în Moldova.

Scrisorile noastre daŭ în 1823 pe biv Vel Căminarul Constantin şi pe soţia sa, Sofia, cari, departe de Curtea Bucureştilor, îşĭ aveaŭ sălaşul şi odihna, ca şi Brătieniĭ, pe plaiurile Argeşuluĭ. Pe aceleaşĭ timp traia Medelnicerul Anton Bucşănescu, care, în bejenia sa din Ardeal, la 1821, dădea bisericiĭ din Ludoş un iliton de învelit antimisul pe care se pomenesc şi numele luĭ Gheorghe, al Antiţeĭ şi al unuĭ al doilea Gheorghe[4].

XIII.

Buzescu.

In 1821, un Căminar Constantin Buzescu scrie, din Craiova, Caseĭ Pop. Avem de la el şi o scrisoare către soţia sa Catinca, din anul următor. Il maĭ aflăm la Rîmnic, în 1823.

[1] V. pentru Brîncoveniĭ veaculuĭ al XVIII-lea, Iorga, *Braşovul şi Romîniĭ*, tabla, şi *Cîteva manuscripte şi documente*, seria a doua (din «An. Ac. Rom.», XXVIII), p. 17 şi urm.

[2] V. *Studiĭ şi doc.*, V, p. 712.

[3] Iorga, *Inscripţiĭ*, I, pp. 70, 72; *Gen. Cant.*, pp. 126-7, 375; *Studiĭ şi doc.*, II, p. 236; V, p. 453 (n° 52). Pentru ramura din Moldova, v. Hurmuzaki, X, tabla.

[4] Vol. XIII, p. 128, n° 415.

Se vede a fi un boier bătrîn fără multe legăturĭ cu lumea, trăind la o parte, cu mijoace destul de puţine.

El era totuşĭ singurul urmaş al vestiţilor fraţĭ Buzeştĭ, cari ajutară înnălţarea luĭ Mihaĭ Viteazul şi pănă la sfirşit stătură în jurul luĭ, aducîndu-ĭ apoĭ, după cea din urmă nenorocire, corpul ce se odihneşte în mănăstirea Dealuluĭ, unde o piatră din mijlocul bisericiĭ aminteşte slujba credincioasă îndeplinită şi faţă de jalnicele rămăşiţe ale Domnuluĭ şi stăpînuluĭ lor de «jupan Radu Buzescu i jupăniţa eg[o] [= luĭ], Preda [1].»

Iată cum s'a coborît pe încetul în uitare şi sărăcie acest neam care avea odată în mînile sale o avere de peste 300 de moşiĭ :

Vlad, purtînd un nume domnesc, lasă pe Buzea; acesta e tatăl luĭ Radu Armaşul, care iea pe bogata jupăneasă Maria, urmaşa Logofătuluĭ Giura şi a luĭ Mogoş Banul, cari aŭ trăit la începutul veaculuĭ al XVI-lea şi fiiĭ acestor, sînt ceĭ treĭ marĭ Buzeştĭ: Stroe, Preda şi Radu [2].

Afară de «Preda Spătarul din Cepturoaia, nepotul Predeĭ Buzescu» — el are numaĭ o fată, care iea pe Parascheva Păharnicul Cocorăscu [3], — nu rămase din această familie, peste cîţĭva anĭ, decît fiul luĭ Radu Clucerul şi al Predeĭ, anume Radu Postelnicul, care avea, se pare, şi o soră Marea-Băneasă Maria [4]. Şi Preda avea, de alminterea, o soră, pe Caplea, care, măritată cu Dumitru Filişanu, unul din boieriĭ cari aduseră în Domnie pe Mateĭ Basarab, născu pe Mihaĭ, cel ce încheia o învoială cu unchiul săŭ, la 1642 [5].

Radu ajunse Ban, dar muri tînăr, lăsînd o văduvă, Ilinca şi un copil nevrîstnic, Mateĭ, numit astfel după Domnul ocrotitor, care fusese şi el unul din luptătoriĭ supt stea-

[1] Iorga, *Inscripţiĭ*, I, p. 99, n° 196.

[2] Cf. Nicolaescu, *Doc. slavo-rom.*, p. 56; *Inscripţiĭ*, p. 168 şi n.; *Studiĭ şi doc.*, V, p. 298, n° 23; p. 683; Ştefulescu, *Tîrgu-Jiuluĭ*, p. 59 şi urm. Vlad are ca fraţĭ pe Dumitru Pîrcălabul şi pe Spătarul Balica.

[3] Vol. V, pp. 303-4.

[4] V. *ibid.*

[5] *Studiĭ şi doc.*, *l. c.*

gurile luĭ Mihaĭ. Cu copilul în braţe, Ilinca Buzeasca venia în 1650 înnaintea patriarhuluĭ de Ierusalim, Paisie, care sosise în ţară, cerînd sprijin împotriva încălcătorilor ce sfăşiaŭ moştenirea luĭ Radu. Ea birui în 1656[1]. Mateĭ muri tînăr, ca Postelnic dintre ceĭ măruntĭ.

Sălaşul familieĭ era acum moşia Cepturoaia, în Romanaţĭ, căreia i se maĭ zicea şi Ciuturoaia, până ce, în timpurĭ maĭ nouă, ajunse a fi cunoscută supt numele de Ştirbeĭ, al noilor săĭ stăpînĭ. Aicĭ crescură fiiĭ luĭ Mateĭ, cari purtaŭ numele brîncoveneştĭ de Barbu şi Constantin. Amîndoĭ se ivesc în aniĭ 1687-95; li se zicea Cepturoianiĭ, cu toate că adevăratul şi gloriosul nume de Buzeştĭ nu era uitat[2]. O Caplea Buzescu trăia în 1683[3].

Barbu muri încă tînăr, şi nicĭ cellalt frate nu se învrednici de bătrîneţe. Constantin-Vodă Brîncoveanu îĭ făcea cea maĭ mare cinste, scriindu-ĭ şi de-a dreptul; dar capul familieĭ Buzeştilor nu părăsia bucuros odihna sa de la moşie, neavînd nicĭ o tragere de inimă pentru valurile lumiĭ. Viaţa luĭ era liniştită ca a unuĭ călugăr. În tinereţa cea d'intăiŭ, el fusese Postelnic, ca şi tatăl, ca şi fratele săŭ; la 1712, cînd era acum «slab şi neputincios», aproape de moarte, Brîncoveanu nu-ĭ dădea alt titlu decît acela de «boiariŭ al Domnieĭ Meale[4]» Şi în acte «Constantin Cepturoianul» nu poartă numele vre uneĭ boieriĭ.

Pe atuncĭ creştea lîngă dînsul un nepot, fiul Barbuluĭ, — un al doilea Constantin. Constantin I-iŭ pare să fi murit după 1714, lăsînd o văduvă, pe Preda, care se întîlneşte la 1730. Constantin, nepotul acestuia, n'avu nicĭ el zile multe; la 1743 trăia o Maria Buzeasca care e văduva luĭ.

O soră a luĭ Constantin tînărul, Despa, luase pe Şerban Vistierul, fiul luĭ Constantin Ştirbeĭ, şi avuse cu dînsa un fiŭ, alt Constantin, care era Postelnic titular, boieria de drept a «băieţilor de familie», în 1740. Preda murise la această dată;

[1] *Ibid.*, V, p. 300, nº 73; *Tinerimea romînă*, ser. a II-a, I, p. 90 şi urm.
[2] *Ibid.*, p. 308, n₀ 61; p. 308.
[3] *Ibid.*, p. 319, nº 93.
[4] *Ibid.*, p. 308; pp. 311-3, nº 75.

Maria locuia la Străjeştĭ, în ceartă cu nesăţiosul nepot Ştirbeĭ, care stătea el acuma în Cepturoaia, aşa încît B ızeştiĭ nu se maĭ numiaŭ Cepturoienĭ ca în apropierea anuluı 1700. În adevăr, acest nume singur îl poartă al treilea Constantin Buzescu, vre-un nepot al celuĭ de-al doilea, prin Ilie, care era un simplu biv Logofăt de Vistierie la 1781 şi care, ajungînd Şătrar, muri pănă în 1782, lăsînd o văduvă, Maria, şi pe acest singur copil[1].

El e boierul ce scrie răvaşele din acest volum. Constantin n'are urmaşĭ din căsătoria luĭ cu Catinca, aşa încît cu dînsul i se stinse viţa. Aceasta se şi înseamnă în versurĭ de plîngere pe epitaful, din Ianuar 1831, de la Străjeştĭ, ultim adăpost pentru marele neam în decedenţă, al «smerituluĭ Constantin Buzescul, sfîrşitul neamuluĭ săŭ»[2].

XIV.

Călinescu.

Între pribegiĭ de la Sibiiŭ în 1821 e şi Pitarul Grigore Călinescu, boierinaş cu iscălitura grecească.

El se înrudia cu Cantacuzineştiĭ printr'o depărtată legătură, căcĭ înnaintaşul săŭ Şătrarul Mateĭ Călinescu luase pe o fată a Ancuţeĭ luĭ Mihaĭ Spătarul Cantacuzino şi a luĭ Chirca Rudeanu[3]. Un Ioan Călinescu iscălia greceşte tot pe atuncĭ, la 1684[4].

Prin aceştĭ anĭ 1820 se întîlneşte în alte izvoare un Portar-Başa, apoĭ capuchehaie şi ispravnic de Ialomiţa Călinescu, care e acelaşĭ cu Serdarul din 1834[5]. Pare să fie tot Grigore din 1821-33. Păharnicul Ioan Călinescu, cîrmuitor al Gorjuluĭ,

[1] *Ibid.*, pp. 321-2, nº 99; p. 325, nº 112; pp. 329-30, n-le 129-30. Un Nicolae Buzescu la 1757: era frate cu Ilie, cred (*ibid.*, p. 326, no 116). Un Clucer Ioniţă, care ţınea pe fiica negustoruluĭ Petru Ilie şi făcea însuşĭ comerţ în Ardeal, la 1804 (vol. XII, pp. 155-6, nº CCCXVIII).

[2] *Inscripţiĭ*, p. 173, no LXVIII.

[3] *Gen Cant.*, p. 347.

[4] *Studiĭ şi doc.*, V, p. 307, nº 55.

[5] Hurmuzaki, X, tabla.

căruia-ĭ sînt adresate nişte scrisorĭ ale luĭ Vodă Ştirbeĭ, e şi el din această familie olteană. Prin aniĭ 1850 avem doĭ ofiţerĭ, Atanasie şi Constantin Călinescu, asupra originiĭ cărora nu se poate avea o părere [1].

XV.

Cantacuzino.

Dintre Cantacuzinĭ, întîmpinăm întăiŭ pe ceĭ doĭ fiĭ aĭ luĭ Iordachi şi aĭ Maricuţeĭ luĭ Ştefan Prăşcoveanu [2]. Amîndoĭ scriŭ în timpurĭ de pribegie, iscălind scrisorile lor greceşte saŭ franţuzeşte, căcĭ şi unul şi altul fuseseră trimeşĭ la învăţătură în Viena, încă din 1809 [3]; scrisoarea luĭ Constantin e din 1821, ale luĭ Grigore, din 1826 şi 1828.

Elena Cantacuzino, fiica luĭ Constantin Bălăceanu, care merge la băĭ în 1825, e soţia unuĭ Cantacuzin din altă ramură, Matinco Rîfoveanu. Despre dînsul ştim că a fost Agă şi ispravnic de Ilfov în 1825 [4].

XVI.

Cernătescu.

Din această familie de boierinaşĭ avem la 1801 pe Gheorghe biv treti Logofăt, care-şĭ recomandă nepoţiĭ săracĭ, şi pe doĭ pribegĭ din anul 1821, Postelnicul Ioniţă, adăpostit la Haţeg, şi Constantin, ascuns la Orşova.

XVII.

Cîmpineanu.

Familia se ridică în veacul al XVII-lea, prin căsătoria Caliţeĭ, fata luĭ Drăghicĭ Cantacuzino, cu Manta Cîmpineanu, care a fost comisariŭ-suprem în Oltenia germană şi muri

[1] Iorga, *Mărturiĭ istorice privitoare la Ştirbeĭ-Vodă*, tabla. — Cf. şi Ştefulescu, *Tîrgu-Jiuluĭ*, pp. 80, 93, 117-8.

[2] *Despre Cantacuzinĭ*, pp. CLVII-VIII.

[3] *Ibid.*, pp. 230-3.

[4] Hurmuzaki, X, p. 323.

în 1727, în rasă de călugăr, la Mănăstirea dintr'un lemn. Din această căsătorie se naşte Pîrvu, care iea pe Chiajna Grădişteanu[1]. Pe cînd un alt fiŭ al luĭ Manta, — cu Despina, care a fost apoĭ soţia luĭ Constantin Strîmbeanu, — Constantin, moare fără urmaşĭ[2], ramura luĭ Pîrvu represintă maĭ tîrziŭ neamul. Pantazi, fiul Pîrvuluĭ, face o căsătorie strălucită, luînd pe o mlădiţă domnească, din neamul Cantemireştilor, pe Maria, fiica luĭ beizadea Constantin, o orfană ce trăia în Bucureştĭ pe lîngă mătuşa, sa Ilinca Balş[3].

Pantazi joacă un rol supt Racoviţeştĭ. Războiul ruso-turc din 1769 îĭ apucă în boieria de Clucer: el e unul din soliĭ trimeşĭ la Petersburg în 1770. Îndată, mulţămită ocrotiriĭ ruseştĭ, care era firească pentru soţul uneĭ Domniţe Cantemir, Cîmpineanu ajunge Mare-Vornic[4].

Avu doĭ fiĭ: pe Scarlat, numit după Scarlat-Vodă Ghica, şi pe Constantin, care purta numele buniculuĭ săŭ după mamă[5]. N'avem ştirĭ multe despre cel d'intăiŭ, care e lăudat de Sulzer pentru învăţătura luĭ, şi pe care scrierile noastre îl arată în «străinătatea» moldovenească, la moşia Bozienĭ din Ţinutul Neamţuluĭ, în anul 1789, cînd alt războiŭ tulbura ţara.

Constantin fu unul dintre fruntaşiĭ boierimiĭ muntene din epoca sa.

Eteria-l găsi Logofăt de străinĭ, şi, la întoarcerea vremilor liniştite, el e numit Caimacam al Craioveĭ, loc pe care-l părăseşte numaĭ în 1824, pentru Spătarie. Fiul săŭ Constantin învăţa la şcoala din Bucureştĭ, de la Doamna Balaşa, lîngă Zenobie Pop, la 1800[7].

Odată, în 1792, întîlnim ca martur într'un document şi pe un Ioan Cîmpineanu, care nu lăsă urmaşĭ. Căcĭ Ioan cellalt,

[1] *Gen. Cant.*, p. 418. Cf. *Studiĭ şi doc.*, V, pp. 685-6.

[2] *Studiĭ şi doc.*, V, pp. 316-7, 322-3. Pentru Manta, maĭ vezĭ Dobrescu, *l. c.*, pp. 50, 199, 202, 214.

[3] *Gen. Cant.*, pp. 448, 487.

[4] *Ibid.*, pp. 121, 187.

[5] *Ibid.*, pp. 448, 487.

[6] *Doc. Cantacuzinilor*, p. 313.

[7] *Ist. lit. rom. în secolul al XVIII-lea*, II, p. 41.

revoluţionarul de la 1848, apoĭ ministrul luĭ Vodă Ştirbeĭ, era, cred, fiul luĭ Constantin [1].

XVIII.

Comăneanu.

Adecă boierĭ din Comana. O soră a Fălcoienilor de la sfîrşitul veaculuĭ al XVIII-lea, Păunica, iea pe boierinaşul Comăneanu. Un fiŭ al lor trebuie să fie Alexandru din 1834, care-şĭ înseamnă pe greceşte numele în josul unuĭ bilet către Casa Pop.

Un Mateĭ Comăneanu, Căpitan, se află între boieriĭ luĭ Brîncoveanu [2].

XIX.

Coţofeanu.

Spătarul Mihaĭ Coţofeanu din aniĭ 1620-30 începe a face cunoscut neamul. Fu unul din luptătoriĭ ceĭ maĭ credincioşĭ aĭ luĭ Mateĭ Aga din Brîncovenĭ, Oltean ca şi dînsul — Mihaĭ îşĭ avea Curţile, păstrate şi până astăzĭ, în satul doljean Coţofeniĭ, — şi fu fruntaş oştilor ce biruiră la 1632 între Dudeştĭ şi Mărcuţa, aşezînd în Scaun un Domn noŭ, de ţară. Ca răsplată Mateĭ-Vodă îl făcu Stolnicul săŭ [3].

Apoĭ legătura documentată se pierde, până la treĭ fraţĭ ce se întîmpină tocmaĭ la sfîrşitul veaculuĭ al XVIII-lea. Unul, Stolnicul Ghiţă, apare, în scrisorile noastre, la 1808, ca văr al Eleneĭ Brăiloiŭ; soţia luĭ, Păunica, scrie la 1823; ea se călugări în văduvie, luînd numele de Palaghia. Un Nicolae Coţofeanu scrie în acelaşĭ an din Slatina; era un frate al luĭ Ghiţă, se născuse supt Mavrogheni-Vodă şi un Bengescu-ĭ fusese naş. Frate al luĭ Ghiţă Stolnicul şi al Medelnicerului Nicolae e alt Medelnicer, Constantin, care trăieşte până în Novembre 1828; cu soţia sa, Smaranda, el are numaĭ o fată, Păuna.

[1] V. Hurmuzaki, X, tabla; *Corespondenţa luĭ Ştirbeĭ-Vodă* şi acest volum. Cf. traducerea, de Gervescu, a capitoluluĭ despre Cantemireşiĭ din cartea luĭ Bantîş-Caminschi.

[2] *Studiĭ şi doc.*, V, p. 309, nº 66; p. 191, nº 52.

[3] *Studiĭ şi doc.*, IX, pp. 7, 11, 14.

Innaintaşiĭ aĭ acestor treĭ fraţĭ par să fie alţiĭ treĭ: Ştefan Medelnicerul, Gheorghe şi Grigore. Iar o a treia generaţie o represintă Gheorghe Păharnicul saŭ Ghiţă şi un frate, amîndoĭ fiĭ aĭ luĭ Gheorghe Stolnicul şi aĭ Păuneĭ, care scrie la Sibiiu în 1824 că are doĭ fii, dintre cari unul e ispravnic la Caracăl, iar cellalt la Tîrgu-Jiiuluĭ.

Gheorghe cel de-al doilea trăi maĭ mult decît acel frate care nu lăsă urmaşĭ. Luĭ i se născură nu maĭ puţin de şepte copiĭ, din căsătoria cu Ecaterina saŭ Catinca, pe care o luase în 1811. Dar nu-ĭ trăi decît o fată, Zoiţa, care luă poate pe ofiţerul Paznanschi († 1861), dintre Ruşiĭ războiuluĭ din 1828-9 cari se opriseră la noĭ. La 1845, Ghiţă punea să se sape frumos pe marmură albă versurĭ de laudă în cinstea soţieĭ care se stînsese în acest an. El duse cu sine în mormînt numele acesteĭ vechĭ familiĭ, care porneşte de la un viteaz ostaş şi puternic boier [1]. .

XX.

Creţulescu.

Creţuleştiĭ sînt boierĭ însemnaţĭ aĭ ţeriĭ numaĭ în veacul al XVII-lea. Atuncĭ se ridică din ce în ce maĭ mult, până la Vornicia cea Mare şi la căsătoria cu fiica unuĭ aşa de puternic şi de bogat Domn ca Brîncoveanul, Iordachi Creţulescu[2]. Acestuia îĭ zicea «nepot», de şi era cam de aceiaşĭ vreme, aşa încît îl putea întitula şi frate, un Mateĭ Creţulescu. Acesta era fiul luĭ Pădure şi al Doichiţeĭ, cari maĭ avuseră copiĭ: pe Mărica, pe Manuil şi pe un Radu, care, ca Vel Pitar, îşĭ făcea testamentul la 1697[3]. Din partea luĭ, Mateĭ, care era Mare-Stolnic în 1719, cînd nepotul şi «fratele» săŭ păstra încă Vornicia cea Mare [4], îşĭ scrie diata în acestaşĭ an. El fusese însurat întăiŭ cu o fată a luĭ Mihaĭ Corbeanu, iar în a doua căsătorie luă pe o femeie de neam mare, nepoată

[1] Inscripţiĭ de la bisericile din Coţofenĭ şi Almăj.
[2] *Gen. Cant.*, tabla.
[3] *Doc. Cant.*, p. 164 şi urm.
[4] *Studiĭ şi doc.*, X, p. 375.

de Domn fără zestre, fiică a unuĭ beizadea căruia lumea-ĭ zicea în batjocură Sărăcilă, pe Zoița luĭ Mateĭ Ruset al luĭ Antonie-Vodă [1].

O a doua generație de Crețuleștĭ o alcătuiesc, pe de o parte, copiiĭ luĭ Iordachi Vornicul și aĭ Domnițeĭ brîncoveneștĭ Ancuța. Radu saŭ Răducanu iea pe Safta Leurdeanca. Un altul, Constantin, Spătar în 1752, se ridică pănă la Bănia cea Mare. Toma, Clucer la aceiașĭ dată, e și el apoĭ Mare-Ban, în 1775-6[2]. Nicolae, fratele cel mic, are maĭ puțină însemnătate[3]. O fată, Maria, fu soția luĭ Constantin Văcărescu.

Din seminția luĭ Mateĭ Pădure, pe de altă parte, sînt următoriĭ: Ancuța, numită după fata Brîncoveanuluĭ și soția Vorniculuĭ Iordachi; Ioan-Vodă Mavrocordat cel d'intăiŭ o mărită în 1716-9 cu Postelnicul Pătrașcu Bălăceanu. O altă fată, Săftica, era încă nemăritată la 1719. O a treia, Zoița, nu maĭ traia la 1719[4].

După numele aceluiașĭ influent Vornic Iordachi e numit fiul cel maĭ mare, Iordăchiță, pe cînd cel maĭ mic e botezat Mateiaș, ca și bunicul și unchiul după mamă. Mateiaș era Șătrar în 1716, cînd iscălia o petiție către Nemțĭ[5]. El luă pe o Grădișteancă.

O a treia generație are din ramura cea d'intăiŭ pe copiiĭ luĭ Răducanu Comisul: fetele, Ilinca, soția luĭ Sandu Bucșănescu, o mezină, măritată după un Pantazi, de neam Bulgar, și o a treia, care fu dată după un Glogoveanu[6], apoĭ un fiŭ, al doilea Iordachi, care n'avu pe departe norocul și trecerea celuĭ d'intăiŭ, bunicul săŭ. Tatăl săŭ îĭ găsise o soție de neam strălucit: pe Maria, fiica luĭ Mateĭ Cantacuzino, din ramura luĭ Șerban-Vodă. Apoĭ pe aĭ luĭ Constantin și aĭ Luxandreĭ Gulianò: fetele se duc după un Brezoianu și

[1] Testamentul în *Doc. Cant.*, p. 198 și urm. Beizadea Mateĭ avuse cu soția sa, Cristina, și doĭ fiĭ, pe Mateiaș și pe Dumitrachi *(ibid.)*.

[2] *Doc. Cant.*, p. 95.

[3] *Gen. Cant.*, p 371 și urm.

[4] *Gen. Cant.*, p. 378.

[5] Cf. testamentul luĭ Mateĭ Pădure și Hurmuzaki, VI, p. 193.

[6] *Gen. Cant.*, p. 375.

după un alt Crețulescu, poate. Băieții se ridică la cele mai înnalte trepte: Manolachi, purtînd numele altui ginere brîncovenesc, Manoli Lambrinò, e Mare-Vornic în 1793 și Mare-Ban în 1809[1], iar al doilea frate, Istrati, care iscălește cu mîndrie Εὐστράτιος, scrie ca Păharnic, în 1779, către Hagiul din Sibiiu. Pare să fie același cu Vornicul-cel-Mare de Țara-de-sus din 1822. El luase pe o fiică a lui Dumitrașcu Racoviță[2]. Toma-și mărită fetele după Radu Slătineanu și Constantin Geanoglu (1779) și lasă și un fiŭ, care poate fi Dinu, Ban în două rînduri prin anii 1820-2[3]. Nicolae, căsătorit cu Balașa Gulianò, nu lasă urmași. Alecu Crețulescu din aceiași vreme poate fi un fiu al lui Istrati, făcînd parte dintr'o generație a patra[4].

Dintre ai lui Mateĭ Pădure acum, Mateĭ al doilea are pe Ioniță. Acesta mărită fetele sale între boierinași. Fiii, Costachi și Iordachi, oameni fără însemnătate, mor în 1814 și 1822. Fata celui d'intăiŭ iea la 1830 pe Grigore al lui Iordachi Cantacuzino[5].

XXI.

Darvari.

Medicul grec Constantin, fiul lui Ioan Darvaris, care scrie la Sibiiu în 1804, învățase în Göttingen, odată cu Silvestru Filitis, luîndu-și doctoratul în 1785 cu o tesă «despre coacerile la boală» *(De signis coctionis in morbis)*. Era la Magdeburg în primăvara acelui an; peste puțin se așeză la București[6]. Ceva mai tărziŭ se întîlnesc ca negustori în Viena, Gheorghe fiul lui Constantin Darvari și Dimitrie al lui Nicolae din aceiași familie, de loc din Clisura[7]. Mănăstirea Icoanei din București e clădită de Căminarul Mihalachi Dar-

[1] *Gen. Cant.*, p. 376; *Doc. Cant.*, pp. 222, 232; acest volum.
[2] Hurmuzaki, X, tabla.
[3] *Ibid.* Cf. *Studiĭ și doc.*, XI, pp. 103-4, nº 24.
[4] *Ibid.*
[5] *Gen. Cant*, p. 377 nota 1.
[6] Vol. XII, pp. 107-8, n-le CCVIII-IX.
[7] *Ist. lit. rom. în secolul al XVIII-lea*, II, pp. 339, 345.

vari, fiŭ, se pare, al luĭ Constantin şi al Eleneĭ (1797-1854); între ctitorĭ, se află Anastasia, soţia luĭ Mihalachi, şi două Arsachi, Olimpiada şi Elena[1]. S'ar părea că dr. Arsachi, de la care avem o scrisoare din 1826, a luat pe o fiică a luĭ Darvaris.

XXII.

Deşliu.

Ştefan Deşliu din Craiova, numărat în 1820 între datornicii Caseĭ Pop, e rudă cu Gheorghe, care era Mare-Clucer în 1824[2]. Numele e turcesc.

XXIII.

Drăgănescu.

Neamul Drăgăneştilor, deosebit de al Ştirbeilor-Drăgăneştĭ, dă pe acela care e pomenit aicĭ în 1790 ca «nepot al luĭ Ipsilant». Vorniciĭ Iancu şi Istrati represintaŭ familia în 1823[3]. Un Vel Căpitan de Slatina, Gavril Drăgănescu, apare la 1721[4].

XXIV.

Dudescu.

Încă una din innaltele familiĭ care se ridică pe vremea luĭ Mateĭ Basarab şi Constantin Brîncoveanu, în jurul Curţiĭ acestora. Dimitrie Dudescu, al doilea Vistier în 1625[5], e Vistier, Mare-Vornic şi Mare-Logofăt supt Mateĭ, pentru suirea în Scaun a căruia el se luptă[6]. Un Radu Căpitan Dudescul, care avea şi o soră, Ilinca, se afla în fruntea slujitorilor luĭ Vodă între aniĭ 1670 şi 1679. In 1680, el nu maĭ era în viaţă, şi multă vreme are de purtat pîrĭ pentru moştenirea

[1] *Inscripţiĭ*, p. 285.
[2] Hurmuzaki, X, p. 271, nº CCCLI.
[3] *Ibid.*, tabla.
[4] *Studiĭ şi doc.*, V, p. 195, nº 65.
[5] Vol. V, p. 525.
[6] Vol. IX; el e acel care dă la 1642 actul din vol. I-II, pp. 298-9.

lui văduva, Neacşa, care avea doi copii mici, doi «coconi», pe Răducanu şi pe Gheorghe. Acesta din urmă nu trăieşte, pe cînd lui Radu îi era menit un mare viitor. Spătar în 1692, Postelnic în 1697, el se căsătoreşte înnainte de 1701 cu Maria, fata atotputernicului unchiŭ, sfatuitor şi cîrmaciu al lui Constantin-Vodă, Stolnicul Constantin Cantacuzino. La 1711, era Marele-Păharnic al Brîncoveanului[1]. De la 1714 înnainte, cînd Ştefan, fiul Stolnicului, înlocui pe Brîncoveanu, el fu cumnat domnesc, dar ispăşi această cinste prin moartea silnică ce-l ajunse, odată cu Ştefan-Vodă, la Adrianopol, în 1716[2].

El lăsă o fată, care fu măritată cu Grecul Constantin Notarà. Dintre cei trei fii ai săi, Ştefan, botezat poate de cumnatul donnesc cu acelaşi nume, Ioan şi Constantin, cel mai mare, care amintia în numele săŭ pe bătrînul Stolnic, — numai acesta din urmă avu zile. Îndată după peirea neamului său, temîndu-se de Turci, el voià să treacă pentru totdeauna în Imperiu: purta, încă din aceste tinereţe nenorocite, nu ştiu cu ce drept, titlul de *graf*, comite[3]. Pe urmă se hotărî totuşi să rămîie, şi avu o lungă şi furtunoasă carieră de boier ambiţios care nu vrea să sufere nici un tovarăş puternic, nici-un Domn poruncitor. Căci doar însuşi avea sînge domnesc şi luase pe o Domniţă, Maria, fiica lui Antioh-Vodă Cantemir. Mare-Logofăt încă din 1734, Mare-Spătar la 1749, Mare-Vornic în 1760, iar la urmă baş-boier, îmbrăcat cu un caftan deosebit şi decretat ca fără părechе şi samăn, el lucrează împotriva Ghiculeştilor celor tineri, aduce mazilia lui Constantin Mavrocordat, stăpîneşte o bucată de vreme pe tînărul Constantin Racoviţă, apoi se strică, din mîndrie, cu acesta, e jăfuit de 20.000 de lei, închis mai multă vreme, până ce alt Racoviţă, Ştefan-Vodă, îl sileşte a lua rasa călugărului, supt care trăi, mîncat de păreri de răŭ pentru tot ce pierduse, numai cîţiva ani, până în 1766, acest straşnic

[1] *Studii şi doc.*, V, p. 195, nº 64.
[2] *Doc. Cant.*, pp. 98-100, 110, 154-5, 166, 176.
[3] *Gen. Cant.*, pp. 286-7; *Doc. Cant.*, pp. 176-7.

fruntaş al boierimiĭ pe care Domniĭ îl învinuiaŭ că «turbură toată ţara şi strică odihna tuturor Domnilor»[1].

Încă din 1741 el făcuse ca fiul săŭ Nicolae să fie numit al doilea Postelnic [2]. Tînărul Dudescu era Păharnic în 1754[3]. În clipa celeĭ maĭ marĭ puterĭ a sale, bătrînul făcu chiar din fiul său, încă nepotrivit pentru o asemenea sarcină, un Mare-Vistier al ţeriĭ [4]. Era Vornic-Mare în 1775-6, supt Ruşĭ, cînd părăsi ţara pentru a se adăposti în Braşov, de unde trecu în Moldova. În 1784 el îşĭ mărita o fată după Gheorghe Bengescu şi apoĭ pleca în călătorie, pe «la sfintele mănăstirĭ pentru închinăciune». La 1798, comitele Nicolae nu maĭ era în viaţă [5]. Soţia sa murise încă din 1790 [6].

Pe lîngă Nicolae, Constantin Dudescu avu o singură fată, Zoiţa. Ea se mărită întăiŭ, prin voia tatăluĭ eĭ, cu Mateĭ Cantacuzino, din ramura luĭ Şerban-Vodă, şi apoĭ, din prostia eĭ, cu un Turc sărac, în casa căruia se stînse la Constantinopol această urmaşă a Cantacuzinilor. În ţară, ea fusese închisă la mănăstirea Mărginenĭ, cu poruncă domnească, pentru neplăcerile pe care le făcea fratelui eĭ [7].

Nicolae lăsă două fete. Una, Elena sau Elencu, acea care se măritase în 1784 şi trăia despărţită de bărbat, iscălindu-se numaĭ Clucereasa Elena Dudeasca: o întîlnim în scrisoarile noastre până la 1810. Ea ţinea la dînsa copiiĭ ce avuse cu Bengescu. Alta luă pe Scarlat Ghica, fratele Domnuluĭ din 1822[8].

Fratele Eleneĭ se chema Constantin. Era de tot tînăr la moartea părinteluĭ săŭ, care-ĭ puse epitrop pe Vornicul Golescu, frate cu mama luĭ Constantin şi a Elencăĭ. Dar acest fecior de banĭ gata nu voià să trăiască supt supravegherea

[1] *Gen. Cant., passim ; Studiĭ şi doc.*, I-II, tabla.
[2] *Doc. Callimachi*, I, p. CXXXIV, nota 1.
[3] *Studiĭ şi doc.*, I-II, p. 455.
[4] *Gen. Cant.*, p. 134.
[5] Acest volum.
[6] Hurmuzaki, X, p. 51[7], nota *.
[7] *Gen. Cant.*, pp. 287-9.
[8] *Ibid.*, pp. 549-50.

nimănuia. Iĭ ardea să răspîndească prin larga străinătate luminată a «Evropeĭ» averea strînsă în maĭ mult decît un veac de înnaintaşiĭ săĭ. Se plînse la Agenţie că Golescu vrea să-l călugărească pentru a-ĭ răpi moştenirea, şi Merkelius, represintantul Austrieĭ, îl ajută să treacă hotarul în Ardeal[1]. Călătoria aceasta d'intăiŭ a boieruluĭ muntean din această vreme care a văzut maĭ multe cerurĭ străine, trebuie să fi început după anul 1798, cînd «comitele Constantin», iscălind greceşte, ca un om cu creştere, scria către prietenul din Sibiiu al Caseĭ sale, la Viena, unde, era încă la 1816[2], aşteptînd să-l scoată ginerele din apartamentul ce luase în Leopoldstadt. Din Austria, el fu ispitit să treacă până în depărtatul Paris napoleonian. Cînd se întoarse în ţară, avea 75.000 de galbenĭ maĭ puţin şi părăsise o soţie care-ĭ mîncase juvaierele, lăsîndu-ĭ, în schimb, două fetiţe. Nemaĭ putînd suferi asemenea purtărĭ, Clucereasa Elencu se plînse, în 1805, Cîrmuiriĭ, şi Căminarul Constantin Dudescu fu pus astfel, pentru a doua oară, supt epitropie, adăugindu-se, pe lîngă Vornicul Golescu, şi bogatul boier Barbu Ştirbeĭ[3].

În 1799, pare că Dudescu era acum la Viena[4].

Cîţĭva anĭ, Dudescu putu să se astîmpere în ţară. În vremea Ruşilor, el avu chiar ambiţia de a însemna ceva în politica ţeriĭ sale, şi-şĭ cumpără Căimăcămia Craioveĭ, se zice, cu o mie de galbenĭ, daţĭ Catincăĭ Gulianò, ţiitoarea, cunoscută de toată lumea, a unuĭ atotputernic general rus. Apoĭ, la 1813, el îşĭ luă iarăşĭ lumea în cap. Făcu împreună cu Francesul Lagarde, pe care şi-l înfrăţi de cruce, după datină, «pe cruce, pe pită, pe sare», drumul până la Baden, lîngă Viena. În cale, el căuta societatea femeilor frumoase din Apus, şi, fiind mic şi cocoşat, le uimia cu darurile sale de banĭ şi de lucrurĭ răsăritene, mergînd cu «galantomia» aşa de departe, încît îşĭ descoperia capul ras şi-şĭ descingea mijlocul pentru a împărţi damelor şalurile răsăritene.

[1] Hurmuzaki, X, p. 517, nota.

[2] Acest volum.

[3] *Ibid.* şi p. 134.

[4] Aicĭ, p. 36, nº 188.

Îșĭ măritase o fată cu maiorul rus, de obîrșie Grec, Ianachi Dimitrie Cariboglu. Nu maĭ avea acum pentru cine să cruțe. În cîțĭva anĭ, toată averea i se topi în petrecerĭ și darurĭ. Întors în țară, el se însură a doua oară, luînd, la 1817, pe fata luĭ Iordachi Cantaçuzino, dar în 1820 aceasta-l lăsa[1]. Împrumută, și nu plăti. Pentru a veni în ajutorul unuĭ datornic, Clinceanu, Vodă Ghica numi pe Dudescu Căminar, ceia ce era pentru dînsul o adevărată batjocură, dar îĭ aducea un venit de 40.000 de lei, pe care Clinceanu-l popri fără zăbavă. Domnul de țară fu maĭ puțin milos pentru dînsul decît Chehaia-beĭ, Pașa turcesc din 1811-2, care-l trimesese la băĭ pe socoteala sa. Căcĭ acuma era damblagiŭ și nu se maĭ putea mișca. Une orĭ se lăsa dus la minunata mănăstire din lac a Cernicăĭ, iar în ultimiĭ anĭ pare să se fi adăpostit la Cîmpulung, unde, încă în 1830, el boteza, împreună cu o Caterina Odemskowski, pe fiul cavaleruluĭ de Carimani și al Amalieĭ Bérard, pribegĭ aĭ Apusuluĭ în țara noastră, ce intrase în prefacerea cea mare[2]. Puținĭ vor fi știut de sfîrșitul acestuĭ strălucitor vlăstar din urmă al uneĭ marĭ familiĭ, dar multă vreme se vorbi despre felul, neauzit până atuncea, în care el răspîndise aurul pămîntuluı românesc.

XXV.

Fălcoianu.

Boieriĭ din Fălcoiŭ» — cum li se zicea la început, — aveau moșie și în Coteana, în părțile Oltuluĭ, de lîngă Slatina. Încă de la începutul veacului al XVII-lea, aflăm pe Radu Fălcoianul, maĭ încolo pe Petru și pe fratele săŭ, Neagoe, pe Drăgoiu. La 1672-7 eraŭ în acel sat maĭ mulțĭ Logofețĭ și Căpitanĭ Fălcoianu: Neagoe, Barbu, Gheorghe, Preda, Voicu fiul luĭ Lumotă, Radu, Vartolomeiŭ, fiul Căpitanuluĭ Neagoe.

Un Mateĭ Căpitanul se vede la 1705; el avu acelașĭ noroc ca și Cápitanul Radu Dudescu. Ajunse și Mare-Vistier. În acelașĭ timp, în ceĭ d'intăiu anĭ aĭ veacului al

[1] Năsturel, *l. c.*, pp. 66-7.

[2] Hurmu aki, *l. c.* și *Studiĭ și doc.*, I-II, p. 324.

XVIII-lea, Andriiana, fiica luĭ Mateĭ, iea pe însuşĭ Şerban Cantacuzino, fiul luĭ Drăghicĭ, — o înrudire de cea maĭ mare însemnătate, şi un Fălcoian, Asan, se însoară cu o fiică a beizadeleĭ Gheorghe Cantacuzino, fiµl luĭ Şerban-Vodă. Nu e fără preţ nicĭ căsătoria unuĭ Mihaĭ Fălcoianu, biv Vel Şătrar, în 1743, cu sora celuĭ de-al doilea Mateĭ Creţulescu din ramura Pădure[1]. Ceva maĭ tărziŭ vine Radu, a căruĭ fată văduvă ajunge la 1776 soţia luĭ Nicolae Brîncoveanu. Fălcoieniĭ eraŭ înrudiţĭ şi cu neamul Buiceştilor, căcĭ un Fălcoian, fiul luĭ Radu, ţinea pe Ilinca, fata luĭ Vintilă, care fusese însurat cu Dumitrana, fiica luĭ Papa Comisul şi ne poata de fiŭ a luĭ Diicul Spătarul Buicescu, din vremea Brîncovanuluĭ-Vodă[2].

Acest fiŭ al luĭ Radu nu era Dumitrachi, căci soţia acestuia se chema Maria, Mariuţa. El purta titlul de fost Mare-Clucer încă din 1771. În acest an îl găsim călător în Ardeal pentru a-şĭ căpăta drepturile faţă de fraţiĭ comiţĭ Székely, înrudiţĭ cu Buiceştiĭ. El îşĭ cîştigă drepturile şi vinde moşia sa ardelenească luĭ Ladislas Thury[3]. Ivindu-se însă contestaţiĭ, el merge în 1792 la «Chesarul» însuşĭ, în Viena[4]. Întors şi de acolo, bătrînul Clucer traduce din greceşte *Pravoslavnica mărturisire,* care s'a şi tipărit[5].

Avea două surorĭ: pe Păunica, măritată după Comăneanu (v. acest nume), şi pe o Săftica, soţia luĭ Răducanu Slătineanu. O Ecaterina Fălcoianu se desparte la 1792 de Anton Fotinò[6]. Un nepot al luĭ Dumitrachi era Ienachi, ce se întîmpină la 1792[7]. Dacă el e acelaşĭ cu Păharnicul Ioniţă, atuncĭ un fiŭ al săŭ fu Costachi, care călători, spre învăţătură, în Europa, odată cu viitorul poet Iancu Văcărescu[8]. Nu ştiu în ce legătură se găsia acest Costachi cu Grigore Fălcoianu, Clucer

[1] *Gen. Cant.,* la acest nume.
[2] Corespondenţa luĭ Hagi Pop ; atestat unguresc.
[3] *Ist. lit. rom. în secolul al XVIII-lea,* I, pp. 374-5.
[4] Acest volum şi vol. XII, tabla.
[5] *Ist. lit. rom.,* II.
[6] *Ibid.,* p. 105.
[7] Acest volum.
[8] *Ist. lit. rom.* citată, II, p. 44.

şi Logofăt de obiceiurĭ în noua Domnie românească a luĭ Grigore Ghica [1].

XXVI.

Fărcăşanu.

Fărcăşaniĭ din satul Fărcaş au un trecut ca şi al Fălcoienilor: un Radu Vistierul se întîlneşte la 1648. El ajunse Stolnic-Mare în 1657, supt Mihnea al III-lea. Contemporanĭ cu Brîncoveanu sînt Pîrvu, amestecat într'o conspiraţie împotriva Domnuluĭ, şi Barbu, Fărcăşaniĭ. Cel din urmă era fost Mare-Pitar la 1695 [2]. Pe vremea Nemţilor trăia în Oltenia un Constantin Farcăşanu.

În mijlocul veaculuĭ al XVIII-lea, un Mateĭ biv Vel Şătrar traduce din greceşte o Viaţă a luĭ Petru-cel-Mare, de Alexandru Amira [3], iar un Constantin Fărcăşanu, fără titlu de boierie, apare în 1743 [4].

Dintr'o şi maĭ nouă generaţie face parte Serdarul din 1807, pomenit în scrisorile noastre. E Răducanu [5], care avea Serdăria încă din 1804.

XXVII.

Filipescu.

Dintre Filipeştĭ, al căror neam l-am desluşit în prefaţa la «Cronica luĭ Constantin Căpitanul», avem pe Constantin saŭ Dinu cel bătrîn, de supt Mavrogheni *(loc. cit.*, p. XXXI), pe Grigore din 1824-6, fiul luĭ Radu *(ibid.*, pp. XLVI-VII), pe Alexandru, zis *Vulpe*, fratele luĭ Radu *(ibid.*, pp. XXXVII-VIII), pe Constantin Vistierul din vremea Ruşilor *(ibid.*, p. XXXIII şi urm.) şi pe un Manolachi din 1832.

[1] Hurmuzaki, X.

[2] *Studiĭ şi doc.*, V, p. 183, n° 32; p. 185, n° 40; p. 188, n° 47; p. 190, n-le 49-50

[3] *Ist. lit. rom.*, I, p. 504 şi urm.

[4] Vol. XI, p. 224, nota 4.

[5] Ştefulescu, *Gorjul*, pp. 48-9, 54, 57-61, 286; Papiu, *Tesaur*, II, p. 337.

XXVIII.

Filişanu.

Nepot al Banuluĭ Dobromir din veacul al XVI-lea, un tînăr boier din Filiaşiĭ Gorjuluĭ, Dumitru, ajută pe Mateĭ Aga a lua Domnia. Supt Voevodul Oltenilor el ajunge Mare-Pitar şi Mare-Sluger. Cu soţia sa, Ilinca, zideşte schitul Crasna, dar n'apucă a-l zugrăvi, căcĭ moartea-l iea pe la 1640. El nu lasă urmaşĭ, şi neamul dispare din istoria ţeriĭ. În 1719 doar maĭ aflăm pe un Constantin Filişanu [1].

În răvaşele noastre vedem familia trăind sărăcăcios într'un colţ de ţară. La 1790 era bătrîn Mateiţă Filişanu, care fusese Mare-Serdar. O fată a luĭ, Aniţa, o mărită cu un Murgăşanu, Clucerul Şerban, iarăşĭ din boierimea măruntă [2].

XXIX.

Frumuşanu.

Constantin saŭ Dinu Frumuşanu, biv treti Logofăt, care scrie o scrisoare din Tîrgu-Jiiuluĭ, la 1829, e pomenit şi la 1822 în aceiaşĭ calitate. Moare la 1839. Un Grigore Lăudat Frumuşanu trăieşte pe la 1830-58. Familia e de loc din satul Frumuşeĭ, în Gorj [3].

XXX.

Gănescu.

Familia căpătă însemnătate numaĭ prin căsătoria dintre Ioniţă şi una din surorile luĭ Dumitrachi Bibescu (v. Bibescu). Strămoşiĭ luĭ Ioniţă sînt Mihaĭ Logofătul, fiul acestuia, Dumitru, şi nepotul, Radu, toţĭ din veacul al XVII-lea [4].

[1] *Ibid.*, p. 199; Hurmuzaki, VI, p. 318.

[2] Vol XII, p. 154, no CCCXVII.

[3] Ştefulescu, *Tîrgu-Jiul*, pp. 147, 165 (pomelnic).

[4] *Doc. Cant.*, p. 20. Un Sluger Barbu în 1790; Ştefulescu, *Tîrgu-Jiul*, p. 89. La 1823, Ştefan (*ibid.*, p. 117).

XXXI.

Geanoglu.

Geanoglu înseamnă «fiul luĭ Gianì» Un Grec cu acest nume veni cu vre unul din Domniĭ întâiĭ jumătăţĭ a veaculuĭ al XVIII-lea. Dumitrachi Geanoglu era fost Stolnic-Mare în 1753, cînd făcea cumpărăturĭ de moşiĭ[1]. Se însurase cu fiica Cluceruluĭ Obedeanu. Fiul, Constantin, crescut cu totul româneşte — nicĭ-odată el nu iscăleşte *învăţat*, în limba de salon, grecească — apare în 1778 ca Păharnic. Peste un an, el se însoară cu Luxandra Creţulescu (v. această familie)[2].

Încă din 1773, Dumitrachi moare. Era atuncĭ Ban-Mare şi făcea parte din Divanul de războiu numit în Craiova de Ruşĭ. El fu îngropat la 26 Maiu, cu o deosebită pompă, fiind aşezat în biserică pe un «tron» acoperit cu sandal de Veneţia, şi prohodit de însuşĭ episcopul Chesarie al Rîmniculuĭ, dus pe umerĭ de boierĭ şi petrecut la mormînt de ofiţerĭ împărăteştĭ cu zăbranice negre; husariĭ dădură cu puştile asupra loculuĭ său de odihnă[3].

Fiul era în 1774 fost Mare-Clucer; în anul următor, avea isprăvnicia Gorjuluĭ. Vodă Mavrogheni îl cinsti, de sigur nu pe degeaba, cu caftanul de Spătar, dar boieriile luĭ Mavrogheni fură nimicite, aşa încît luĭ Geanoglu i se dădu şi maĭ departe numaĭ titlul de Clucer. Pe atuncĭ a fost ispravnic de Gorj.

La 1788, Nemţiĭ intrînd în Oltenia, el li fu necontenit spre ajutor; cînd ocupară Craiova, eĭ găsiră înnaintea lor pe acest prieten în fruntea orăşenilor scoşĭ întru întîmpinarea lor. La 1791, luîndu-şi atestatele de nevoie, el făcu un drum la Viena, unde, iarăşĭ, i se recunoscu public slujba ce făcuse. Încă din 1789, ca Spătar, el fusese şi Caimacam în numele Nemţilor, în locul unuĭ oarecare Papuc, pe care-l aşezaseră Turciĭ. De şi atît de compromis cu duşmaniĭ Sultanuluĭ, el

[1] Cf. Ştefulescu, *Tîrgu Jiul*, p. 116.

[2] *Studiĭ şi doc.*, XI, pp. 103-4; Ştefulescu, *Gorjul*, pp. LII, 170-1; *Gen. Cant.*, p. 376.

[3] Socotelile îngropăriĭ, în *Gen. Cant.*, p. 188, nota 1.

îndrăzni să se bucure de amnistia hotărîtă prin pacea de la Siştov, şi încă în 1796 îl aflăm iarăşĭ în ţară[1].

N'a avut nicĭ-un fiŭ, şi averea-ĭ pare să fi trecut la o rudă, vre-un nepot, Constantin Samurcaş (v. această familie).

XXXII.

Ghica.

Dintre Ghiculeştĭ întîlnim fiĭ şi nepoţĭ de-aĭ Banuluĭ Dumitrachi, care a stat şi el o bucată de vreme la Craiova.

Dumitrachi a fost căsătorit în tinereţă, în 1751, cu Maria, fiica luĭ Barbu Văcărescu[2]. Din această căsătorie s'a născut întăiu un fiu Scarlat, care primi numele luĭ Scarlat-Vodă Ghica, în cea d'intăiŭ Domnie a căruia — 1758-61 — el trebuie să se fi născut. Acest Scarlat sau Scarlatachi fu Clucer, apoĭ Agă; Mavrogheni îl făcu Postelnic în 1786. Peste unsprezece anĭ (1797), el era Marele-Logofăt al Ţeriĭ-Româneştĭ. Trăia încă în 1802, cînd fu printre puţiniĭ boerĭ ce rămaseră în Bucureştĭ, dar el nu apucâ nicĭ mişcările de la 1821, nicĭ Domnia din 1823 a frateluĭ săŭ Grigore.

Fiul luĭ Scarlat cu o fiică a Banuluĭ Nicolae Dudescu e Alexandru, căruia i se zicea *Barbă-Roşie;* el fu ministru de Culte, apoĭ de Finanţe supt noul regim al Regulamentuluĭ Organic, în 1832-7[3]. În scrisorile noastre întîlnim pe acest boier, care se iscăleşte totdeauna greceşte, între aniĭ 1827 şi 1831.

Ca al doilea fiu al Banuluĭ Ghica privesc pe Constantin saŭ Costachi. Încă din 1804 el era Ban, în 1804 Logofăt, apoĭ, în 1806-12, căpătă de la Ruşi titlul de general-maior. Căsătorit cu fiica luĭ Răducan Cantacuzino, Luxandra, el avu un singur fiu, Mateĭ, căruia i se zicea Matinco. Banul Ghica muri în Braşov, în timpul pribegieĭ din 1821, la 10 22 April

[1] Acest volum; vol. XI, p. 104; Ştefulescu, *l. c.,* pp. 51, 170-1; *Gen. Cant.*, p. 284, nota 3, p. 376.

[2] Acest volum, vol. XI, p. 296, nº 1. V. *Gen. Cant.*, p. 440.

[3] Hurmuzaki, X, tabla.

1822. Îngroparea luĭ la biserica din Şcheĭ produse o adîncă întipărire asupra locuitorilor acestuĭ suburbiu romînesc. Sicriul era aşezat pe o «caleaşcă» înfăşurată cu postav negru, trasă de şese telegarĭ, pe cînd patru caĭ povodnicĭ mergeau înnainte; eraŭ şeizecĭ de preoţĭ, din toate părţile, patru arhiereĭ, douăzecĭ de egumenĭ şi însuşĭ Mitropolitul muntean Dionisie Lupu; «domniĭ maghistratuluĭ», Sfatul orăşenesc al Saşilor, îl petrecură pănă la mormînt. Lăsa numaĭ în banĭ o avere de 70.000 de galbenĭ[1].

Încă în 1804 apare în scrisorile Caseĭ Pop şi un al treilea frate, Grigore, care pomenia în numele său pe Grigore-Vodă Ghica, ucisul de Turcĭ, frate al Banuluĭ Dumitrachi. I se zicea atuncĭ încă *celebiul*, adecă tînărul Grigoraşcu. El ajunse Domn în 1822 şi muri cîţiva anĭ după sfîrşitul stăpîniriĭ sale.

Se însurase încă de prin 1803 cu Marghioala Hangerlì, fiica Domnuluĭ ucis la Bucureştĭ în 1799, atuncĭ cînd Domniţa avea 20 de anĭ. Pe timpul pribegieĭ din 1821, boierul Alexandru Filipescu, căruia nu i se zicea în zădar *Vulpe*, aduce o neînţelegere, care nu maĭ conteni, între puternicul boier şi frumoasa, agera şi ambiţioasa luĭ soţie. Cînd Grigore se aşeză în Scaun, soţia sa nu veni să-şĭ iea locul lîngă dînsul. Totuşĭ, în toamna anuluĭ 1822 ea se apropiase de graniţă, ajungînd pănă la Braşov; primi însă porunca de a nu încerca să o treacă. Din scrisorile noastre o vedem în Novembre la Viena, în Decembre la Radziwiłłow, în Polonia rusească, pe pămîntul Ţaruluĭ, care-o ocrotia. De aicĭ trece la Cremeniţa, unde se afla în primăvara anuluĭ următor. Iarna o petrecu însă în Petersburg. Prin stăruinţile consululuĭ rusesc din Bucureştĭ se ajunse în sfîrşit la o înţelegere, şi astfel, în Iulie 1826. Doamna, care se afla la Lemberg, cu ceĭ treĭ maĭ micĭ copiĭ aĭ săĭ: Scarlat, Panaiot şi Dimitrie, trăind din pensia de 600 de ruble pe care i-o dădea Curtea împărătească, putea să anunţe prietenuluĭ de la Sibiiu că va putea să-şĭ plătească datoriile, de oare ce soţul i-a făcut un venit de 2 000 de leĭ pe lună. Pe neaşteptate,

[1] *Ibid.* şi *Studiĭ şi doc.*, X, pp. 265-6.

Bucureştenii văzură sosindu-li Doamna, în Decembre al aceluiaşi an. Dar, după cîteva zile, ea pleca din nou: Vodă-i pupase mîna, o încărcase de complimente, dar o poftise — se zice — să-şi caute locuinţă aiurea decît în reşedinţa domnească.

Totuşi, ea se întoarse în 1827 şi nu mai plecă până la 1829, anul ocupaţiei ruseşti celei nouă, ba nici la această dată, rămîind spre a primi bine pe Ruşi în castelul său de lîngă biserica Doamnei, care e încunjurată astăzi de mormintele familiei sale. Ea jucă un rol însemnat în toate Domniile următoare, supt Alexandru-Vodă Ghica, un cumnat — din altă căsătorie a Banului Dumitrachi —, supt Gheorghe Bibescu şi chiar supt Ştirbei-Vodă, căruia salonul ei îi făcea o straşnică oposiţie. În palatul Doamnei Maria fură oaspeţi iubiţi, onoraţi cu un necurmat şir de baluri, şi Ruşii, şi Turcii ocupaţiei celei nouă. Trăi să vadă Unirea, pe Vodă Cuza şi chiar cei d'intăiu ani ai principelui Carol. Moartea o culese numai la 30 Maiu 1871 [1].

Cel mai mare dintre fiii săi, purtînd numele de Constantin al bunicului domnesc, s'a născut la 6 Iunie 1804. Tatăl său îl trimese ca ostatec şi capuchehaie în Constantinopol, de unde-l goni scandalul stîrnit de iubirea lui pentru o Armeancă, pe care şi-o luă soţie. La întoarcerea lui triumfală, fără fata furată a lui Agop Tinghiroglu, tatăl său îl făcu Ban al Craiovei, şi-l vedem scriind de acolo în 1827. Şi el făcu oposiţie lui Ştirbei-Vodă, duşmanul familiei. Muri la 1867, şi e îngropat în cimitirul bisericii de la Teiu, a Doamnei. Tatăl său îl însurase cu Sultana, fiica Stolnicului Constantin Costescu, născută în 1809, şi cu dînsa el avu două fete: pe Elisa Ghica († 1894) şi pe Sofia Solomon († 1892). Fii nu s'aŭ născut din această căsătorie [2].

XXXIII.

Golescu.

Al doilea neam al Goleştilor pleacă de la Matei, fiul vestitului Stroe Leurdeanul şi al Vişei, fiica şi singurul copil

[1] Hurmuzaki, X, tabla şi *Inscripţii*, I, p. 271.

[2] *Ibid.* şi *Studii şi doc.*, XI, pp. 105-6.

al ultimuluĭ dintre vechiĭ Goleştĭ, şi se urmează cu Logofătul-cel-Mare Radu, din vremea Nemţilor, căsătorit cu fata luĭ Tamara negustorul. Nicĭ Radu n'are fiĭ, ci numaı treĭ fete, dintre care una, măritată cu un Ştirbeĭ, începe al treilea neam [1].

Întemeietorul acestuia este al doilea Radu Golescu din ramurile acestea lăturalnice. Încă din 1784-7, îl întîlnim ca Spătar, făcînd o hotărnicie[2]. La începutul veaculuĭ următor, purta titlul de Vornic şi era amestecat într'o mulţime de afacerĭ, avînd şi datoriĭ destule. Se iscălia biv Vel Vornic în 1807. În 1809 el făcea parte din Divan[3]. La 1815, supt Carageà, Radu Golescu era numaĭ Vel Ban (încă din 1805, cu acest titlu el se înfăţişează ca epitropul cheltuitoruluĭ boier tînăr Constantin Dudescu; v. *Dudescu)*; el nu era să înainteze din noŭ, maĭ departe [4]. I se zicea: Răducanu. Arată să fi fost un om isteţ, cărturar şi priceput în tot felul de daraverĭ [5].

Aĭ luĭ sînt măcar treĭ printre Goleştiĭ cari se întîmpină înt'› vrîstă matură la 1821, şi adecă:

Nicolae saŭ Nae. El era încă din 1799 ispravnic, la Piteştĭ[6]. După tulburările din anul prefacerilor, el e pomenit ca boier bătrîn, Vornic, candidat de Domnie; pentru firea luĭ pornită şi apucată, i se zicea: «*delì*-boier . După numirea luĭ Grigore-Vodă, nu i s'a încredinţat nicĭ-o dregătorie[7]. Pare să fi murit la 26 Novembre 1829.

Un Ienachi Golescu, de sigur frate cu Nae, era Mare-Păharnic în 1805 [8]. Îl maĭ aflăm în pribegia din 1821 [9].

[1] *Studiĭ şi doc.*, V, pp. 631-2; *Gen. Cant.*, p. 113, nota 3 (cariera luĭ Radu); *Doc. Cant.*, p. 97, n° XXXVIII (Vişa), pp. 154, 164-5, 176. Radu I-iu e în 1691 Agă, în 1699 Comis, apoĭ Logofăt (1715), Spătar în 1716.

[2] *Studiĭ şi doc.*, I-II, p, 236 şi urm.

[3] Acest volum.

[4] *Ibid.*

[5] Testamentul luĭ inedit ar fi foarte frumos, îmĭ spune d. Nerva Hodoş.

Hurmuzaki, X, tabla.

[7] Papıu, *Tesaur,* II, pp. 339-40.

[8] Hurmuzaki, X, p. LXXIII.

[9] Papiu, *Tesaur,* II, p. 357.

Gheorghe saŭ Iordachi Golescu era încă un tînăr la şcoala grecească atuncĭ cînd făcu să apară, în greceşte, o hartă a lumiĭ. Încă de la 1817, însă, era Logofăt-Mare[1]. Născut pe la 1768[2], el se apropia acum de vrîsta bătrîneţelor. Era Vornic pe vremea Domnieĭ romăneştĭ a luĭ Ghica-Vodă. Fusese printre cei d'intăiŭ sprijinitorĭ aĭ şcoliĭ naţionale, şi Gheorghe Lazăr îl pomeneşte cu recunoştinţă; cînd nevoile băneştĭ ale ţeriĭ făcură pe uniĭ boierĭ să se gîndească la atingerea venituluĭ şcolilor, el fu apărătorul călduros al aşezămintelor de luminare în care era să se făurească viitorul nostru. Trăi şĭ supt Domniĭ Regulamentuluĭ Organic, şi în 1840 el tipăria o gramatică romănească, nemulţămit, se vede, cu a luĭ Eliad. Ajunse şi pănă la revoluţia de la 1848, în care era amestecat şi fiul săŭ Alexandru, zis Arăpilă. În acest an, i se sfîrşi viaţa, la Orşova, unde căutase liniştea, potrivită pentru un bătrîn de 80 de anĭ. Lăsa în manuscript un *Dicţionariŭ* romănesc-elin, altul elin-romănesc şi o foarte întinsă culegere de proverbe, mîntuită încă din 1845[3]. Poate să fi scris şi satire asupra Domnieĭ lui Carageà.

În sfîrşit Dinu Golescu, care, după ce umblâ maĭ mult timp prin Europa, îşĭ zicea Constantin Radovicĭ din Goleştĭ, fu Logofăt, de şi numaĭ titular. E cunoscut maĭ mult prin culegerea luĭ de tratate, prin «Adunarea de pilde bisericeştĭ şi filosofeştĭ» după o carte a Francesuluĭ Lemoine şi după un manuscris al dascăluluĭ săŭ, Ştefan Comita, şi prin vestita «Însemnare a călătorieĭ sale». De dînsul ne vom ocupa, pe larg, aiurea. Murind la 1828, el lăsa patru fiĭ, cari creşteaŭ în străinătatea «Europeĭ»: pe Nicolae, Radu, Ştefan şi Alexandru.

O soră a lor a fost mama luĭ Constantin, unul dintre Dudeştĭ.

[1] Papiu, *Tesaur*, condica luĭ Carageà.

[2] Zanne, *Proverbele Romînilor*, I, Prefaţa (în parte după Lambrior, în *Convorbirĭ literare*, VIII, p. 66 şi urm.).

[3] *Ibid.; Ist. lit. rom. în secolul al XVIII-lea*, pp. 140, 364, 521-3.

XXXIV.

Grădişteanu.

În 1599, la 26 Novembre, Badea Stolnicul din Grădişte şi Comisul Iani daŭ o chitanţă ca pîrcălabĭ aĭ Făgăraşuluĭ stăpînit de Mihaĭ Viteazul, care abia cucerise Ardealul[1]. Un Bunea Grădişteanu era Vistier la 1659. El are treĭ fiĭ: pe Gheorghe, dela care avem o scrisoare către Braşovenĭ[2], pe Vîlcul, care se ridică până la Vornicia-cea-Mare în 1677 şi are de suferit prigonirile luĭ Şerban Cantacuzino (el moare în chinurĭ la Snagov)[3], şi, în sfîrşit, pe Grigore, care, începînd ca Şătrar în 1659, moare cam pe aceiaşĭ vreme, ca Logofăt. Acesta din urmă lasă o văduvă, Stanca, şi un fiŭ, Mateĭ, iar ca avere moşia Nucşoara şi o vie la Piteştĭ. Într'un zapis al bieteĭ femeĭ, năpădite de datornicĭ, se întîmpină ca martor încă un Vîlcu, care era Postelnic, atuncĭ, în 1686, şi făcea parte, de sigur, din aceiaşĭ familie[4]. Un alt Grădişteanu din acestă epocă e Nica Slugerul-cel-Mare, al căruĭ fiu Bunea era numaĭ al doilea Logofăt în 1688[5]. Fata vre unuia din eĭ, aşezat la Albeştĭ şi zis chiar Albescu, Chiajna, iea pe Pîrvu Cîmpineanu (v. această familie)[6]. Pe vremea stăpîniriĭ nemţeştĭ în Oltenia găsim, în sfîrşit, pe un Şerban Grădişteanu[7].

Apoĭ familia pierde orĭ-ce însemnătate. În cronica luĭ Mihaĭ Cantacuzino, care cuprinde maĭ tot veacul al XVIII-lea, nu e pomenit nicĭ-un Grădişteanu. Abia pe la 1780 se ridică un Manolachi Medelnicerul, căsătorit cu Maria; mamă-sa trăia încă la această dată, dar nu cunosc numele tatăluĭ săŭ. El înnaintează până la cele maĭ marĭ boierìĭ. Păharnic în 1785, el e ispravnic de Gorj la 1788[8]. În 1790 îl găsim ca

[1] *Documentele Bistriţeĭ*, I, pp. 3-4. no VI; Hurmuzaki, XII, pp. 534-5.
[2] *Romîniĭ şi Braşovul*, pp. 298, 303, nº 6.
[3] Constantin Căpitanul, pp. 197-8. Cf. *Doc. Cant., passim.*
[4] *Studiĭ şi documente*, IV, pp. 64-5. nº LXI.
[5] *Doc. Cant.*, p. 111. Ţinea pe o Grăjdană (*Inscripţiĭ*, I, p. 241).
[6] *Gen. Cant.*, p. 108.
[7] Ştefulescu, *Tîrgul-Jiul*, pp. 380-1.
[8] *Ibid.*, pp. 38, 116.

Mare-Logofĕt. În 1802 e Vornic-Mare, în 1811 Caimacam al Craioveĭ. Stătea pe rînd la moşiile sale Grădiştea şi Poienariĭ, saŭ în Bucureştĭ şi Craiova. Soţia sa era fiica luĭ Constantin Ştirbeĭ.

Fiul său, Scarlat, însurat cu o Catinca, îşĭ pierde soţia la 1802. Se însură apoĭ cu Ruxanda, dintre Ghiculeştĭ, care-ĭ dădu pe aceştĭ copiĭ: Ion, Elencu, Maria, Anca şi Marcu (?) [1]. Fost Clucer, în 1821 el era şi Agă, şi, supt Domnia cea nouă, românească, e numit Vornic al treilea [2].

Frate cu el e Grigore, căsătorit cu Frosa Roset, care scrie încă din 1823, cînd, ştim de aiurea, era numaĭ un boierinaş. Ispravnic de Ilfov în 1825, el era Clucer-Mare în 1832, Vistier în 1836 [3]. Apoĭ găsim pe Constantin saŭ Dincă, aflător în Braşov mult timp după Eterie, şi pe Şerban Stolnicul [4].

Dintr'o generaţie şi maĭ apropiată de noĭ fac parte apoĭ: Manolachi, secretariŭ de Stat al luĭ Vodă Bibescu, în 1843, şi Grigore, Logofăt şi judecător de Divan supt Vodă Ştirbeĭ, după ce fusese unul din revoluţionariĭ de mîna a doua în 1848 [5].

XXXV.

Haralambie.

O familie grecească nouă aşezată în părţile Oltuluĭ e familia Haralambie. Clucerul Constantin se întîlneşte în Divanul Craioveĭ la 1811. Soţia sa Ruxanda scrie prieteneşte Păunicăĭ Pop încă din anul 1803 şi-şĭ urmează scrisorile pănă foarte tărziŭ. Fiul luĭ e Dumitrachi, care era bolnav în 1818 şi pe care-l găsim în viaţă lîngă maică-sa,—tatăl său, Clucerul, fiind mort acuma,—la 1820.

[1] *Ibid.*, p. 146.
[2] Hurmuzaki, X, tabla.
[3] Acest volum şi Hurmuzaki, X.
[4] Năsturel, *l. c.*, p. 52; cf. *Inscripţiĭ, l. c.*
[5] *Mărturiĭ privitoare la Ştirbeĭ-Vodă*, p. 321 (I), 444, 664 (XLV).

XXXVI.

Hrisoscoleŭ.

Un Hrisoscoleŭ ridică la însemnătate familia luînd pe una din fiicele luĭ Gheorghe-Vodă Duca. Fiul săŭ Aristarho ajunse Spătar pe la 1750[1].

Pe la 1700, Ianachi Hrisoscoleŭ iea pe fata Agăĭ Mamona şi a uneĭ fete a luĭ Mateĭ Ghica beizadeà cu fiica luĭ Alexandru Mavrocordat Exaporitul[2]. Trăia încă pe la 1750-4, şi el[3]. Astfel, fiind rudă cu Mavrocordaţiĭ, el vine cu Nicolae-Vodă şi ajunge a fi Ban-Mare.

Fiul săŭ ţine şi el pe o fată de neam mare, pe fiica luĭ Dumitraşco Ramadan, Grec, cu Sultana, care fu pe urmă Doamna luĭ Ioan al II-lea Mavrocordat[4]. Cam în acelaşĭ timp şi o Elena Hrisoscoleŭ face o bună căsătorie ajungînd soţia luĭ Pîrvu, fiul luĭ Mateĭ Cantacuzino, Banul Craioveĭ[5].

Fiŭ al luĭ Scarlat Hrisoscoleŭ şi poate nepot de fiŭ al luĭ Ianachi, Constantin iea pe Marica saŭ Măricuţa, fiica luĭ Şerban Fărcăşanu şi al Marieĭ, fiica aceluiaşĭ Mateĭ Cantacuzino: era astfel a doua legătură cu acest neam mare şi bogat[6]. Toată viaţa sa, el rămase Medelnicer, cum îl găsim de o potrivă, la 1770 şi după 1790: el avu numaĭ o fată, pe care o dădu după un Alexandru Logofătul[7].

Grigore Hrisoscoleŭ, un maĭ însemnat boer, merse în Rusia la 1770 cu solia munteană[8]. El ajunse Ban, apoĭ Postelnic, şi Vodă Mavrogheni îl făcu Ban din noŭ[9].

1 *Ist. lit. rom. în sec. al XVIII-lea,* III, p. 48; *Studiĭ şi doc.,* I-II, p. 107, nº LI.

2 *Gen. Cant.,* p. 398.

3 *Studiĭ şi doc.,* I-II, p. 305, nº LXX; p. 455, nº XIII.

4 *Ibid.,* p. 391. Cf. pentru Agoaia luĭ Hrisoscoleŭ († 1776), *Inscripţiĭ,* I, p. 257, nº 590.

5 *Ibid.,* p. 111.

6 *Ibid.,* p. 117; *Doc. Cant.,* p. 216.

7 *Doc. Cant.,* p. 223.

8 *Gen. Cant.,* p. 181.

9 Acest volum.

Sultana Hrisoscoleŭ, care scrie în 1832[1], trebuie să fie soţia vre-unuĭ nepot de fiŭ al acestuia.

XXXVII.

Jianu.

Din causa strînselor legăturĭ de înrudire între familia Hagi Pop şi între neamul oltenesc al Jienilor întîlnesc în corespondenta Caseĭ de negoţ sibiiene un mare număr de acte privitoare la Jienĭ, multe scrisorĭ pornite de la dînşiĭ.

În 1781 era Sluger şi ajunsese la o vîrstă înnaintată un Hamza saŭ Amza Jianul din Caracăl. El pare să fie fratele celuĭ a căruĭ viaţă e schiţată în rîndurile următoare. Vorbeşte atuncĭ şi de nora Ilinca, mama unuĭ fiŭ, Amzuţă, care nvaţă în Sibiiŭ[2].

În 1751 Stan Jianul va fi fost un logofeţel fără însemnătate, trăind sărăcăcios în Craiova, de şi bătrînul Păharnic Constantin Obedeanu şi-l lăsă epitrop în 1753, alăturĭ cu ginere-săŭ, Ştefan Părşcoveanu, cu marele boier Constantin Strîmbeanu şi cu negustorul Hagi-Gherghe, al căruĭ fiŭ Zamfir, după care şi Jianu-şĭ boteză fiul cel maĭ mare, e pomenit în corespondenţa noastră[3]. Peste cinsprezece anĭ, decĭ în 1768, el iscălia Hagi Stan Jianu: făcuse decĭ drumul mîntuitor de păcate la Ierusalim. Pănă la venirea Ruşilor în ţară, el era numaĭ biv Vel Medelnicer, ceia ce însemna foarte puţin lucru. Cînd se luă hotărîrea ca boieriĭ muntenĭ să trimeată în 1774 o solie la Constantinopol pentru a cere Domnie pămîntească, unul dintre ceĭ aleşĭ, boierul Cocorescu, se înbolnăvi, şi în locul săŭ merse Hagi Stan, ca unul ce călătorise şi avea cunoştinţă de locurĭ, de oamenĭ, poate chiar şi de limba turcească.

Pe vremea Ruşilor încă, el fu făcut Păharnic, şi acest titlu îl păstrează el pănă la războiul cel noŭ, cînd Vodă Mavrogheni-l face de-odată, nebunindu-l de bucurie, Mare-Postelnic,

[1] *Ibid.*

[2] *Contribuţiĭ la ist. învăţ.*, p. 3.

[3] Năsturel, *l. c.*, p. 43.

a doua dregătorie în Divan. Ca să-şĭ arate recunoştinţa faţă de acest Voevod darnic în caftane, Hagiul voià să-ĭ facă în 1787 la Craiova o primire fără păreche. El ceru de la Hagiul cellalt, din Sibiiŭ, vinurĭ de Tokaj şi de Rin, undelemn de Provenţa, tacîmurĭ scumpe, lămîĭ şi portocalĭ în ciubere, lumînărĭ albe de lux, o «dumbravă cu jigăniĭ de argint» de pus pe masă, un «aufsaţĭ *(Aufsatz,* budincă) de zahăr»; voià, în acelaş timp, să dea luĭ Vodă, ca o «raritet», caĭ de rasă scumpă, anume aduşĭ din Ardeal.

Hagi Stan Jianu era dintre aceia cari traseră nădejde maĭ târziŭ că stăpînirea turcească nu se maĭ întoarce la noĭ. Văzu această nădejde înşelată. Supt noua Domnie de la Poartă el izbuti să-şĭ păstreze titlul, cu toate că boieriile luĭ Mavrogheni fuseseră desfiinţate. În 1793, era acum bătrîn şi foarte bolnav, aşa încît ajunsese a scrie că «poate s'aŭ apropiat de a face datoria călătorieĭ ceĭ de obşte». Dar se întremă, şi boala maĭ păsui doĭ anĭ pe bietul om, care era văduv, îşĭ pierduse cel maĭ iubit copil, vedea pe ceĭlalţĭ saŭ bolnavĭ saŭ netrebnicĭ, era încunjurat de nurorĭ care i se păreaŭ cheltuitoare şi leneşe şi bea astfel în zilele sale de slăbiciune drojdia cea maĭ amară a vieţiĭ. În 1795 trebui să meargă la Bucureştĭ pentru procesele de despărţenie şi de plată a zestriĭ pe care le începuseră nurorile. Se întoarse greŭ bolnav, şi nu-ĭ maĭ folosiră nicĭ prafurile roşiĭ, nicĭ exerciţiile de călărie pe care le prescriseseră medicii. În Iulie 1796 el nu maĭ era în viaţă[1].

Fiul săŭ cel maĭ mare, Zamfir, învăţă la şcoală în Sibiiŭ, unde-l găsim scriind un act în 1766 încă[2]. La 1780 tatăl săŭ îl căsători cu o Ilinca, nu ştim din ce neam. Avu două fete «curate ca argintul» şi un băiat, mut şi surd, pe care-l boteză Ioan şi care trăi multă vreme o viaţă de întunerec. Zamfir se îmbolnăvi în 1785 de o boală uşoară, şi medicul îĭ făcu rost de drum în altă lume. Cu o nesfîrşită jale vorbeşte nenorocitul tată despre pierderea copiluluĭ săŭ celuĭ

[1] Acest volum şi vol. XII, p. 61.
[2] Vol. XII, pp. 7-9.

«prea-iubit și procopsit și înțelept», pe care nu se poate deprinde a-l crede mort, ci-l socoate doar dus pe cîteva zile numaĭ în «vre-o călătorie saŭ în vre-o slujbă». Văduva luĭ, Ilinca, rămase cu mîngîierea rochiilor celor scumpe ce-șĭ făcea necontenit; «aine peste aine», strigă odată, deznădăjduit, socrul.

Un al doilea fiŭ, Gheorghiță saŭ Ghiță, își serba nunta la 1781 cu o Zoița, care era fata puterniculuĭ boier Ștefan Pârscoveanu, a căruĭ Domnie românească o ceruseră în 1774 fruntașiĭ țeriĭ prin glasul Jianuluĭ chiar [1]. Pețitoarele fuseseră o Știrboaică și o Bengească. Înnainte de căsătorie, Ghiță, care nu fusese încă îmbrăcat cu vre-un caftan, merse la Bucureștĭ, unde viitorul socru îĭ mijloci demnitatea de Mare-Șătrar, pe care până foarte tărziŭ nu fu în stare s'o întreacă.

În 1793, el era greŭ bolnav, și tatăl săŭ intrase în grijă că-l va pierde și pe dînsul ca pe Zamfir. Dar Ghiță se întremă: la 1802, înnantea cetelor prădalnice de Pazvangiĭ, el se adăpostia la Cîneni. Acuma i se zicea Medelnicerul Jianu. De la acest an înnainte, nu maĭ dăm de dînsul. Intr'o vreme, la 1795, nevasta voise să-l lase. La o vrîstă destul de înnaintată, Zoița, rămasă văduvă, luă pe Grecul Constantin Lazaru, Serdar [2].

Fiul cel de-al treilea se numia Stan și el, iar, pentru a se deosebi de tatăl săŭ, i se zicea Stănuț saŭ Stănică. Încă fiind foarte tînăr, el căpătă din mîna așa de largă a luĭ Vodă Mavrogheni titlul de Vel Serdar. În 1791, după ce fusese ispravnic supt Nemțĭ, arătîndu-se fudul, aprig, bătăuș — cum însușĭ tatăl săŭ mărturisește —, el se îmbolnăvi greŭ, de frigurĭ unite cu o rătăcire a mințiĭ luĭ pornite; merse până la mănăstirea Bistrițeĭ ca să ceară tămăduire de la oasele sfinte ale luĭ Grigore Decapolitul. Cîteva lunĭ după aceasta, Hagiul îl însura cu fiica, nu tocmaĭ bogată — era sătul de trufia Zoițeĭ! —, a luĭ Ștefan Bibescu, care se dovedi însă răpede a fi numaĭ un «chip zugrăvit, dar, încolo, nimic». Și Stănuț fuge înnaintea Turcilor de la Vidin, cari

[1] Năsturel, *l. c.*, p. 46.
[2] *Ibid.*, p. 50; acest volum, p. 70, nº 470.

pătrunseră în ţară. La 1815, el se însura a doua oară, luînd pe o nepoată, adusă din Constantinopol, a influentuluĭ boier grec Samurcaş, Smaranda, căruia el îĭ spunea Smărăndica. Amîndoĭ se întîlnesc şi prin aniĭ 1820. La 1827 maĭ scrie Stan. care iscălia acum ca Păharnic.

Nu ştiu dacă el a lăsat urmaşĭ. Jieniĭ ceĭ tinerĭ, cari se scriu şi dezmierdat, pe greceste, Zianos, Zianu, Amza, Grigoraşcu, Dumitru şi Iancu, Şătrar la 1821 — maĭ era şi o soră, măritată cu Dumitrachi Greceanu —, sînt din Caracăl, şi uniĭ din eĭ par a fi copiiĭ Zoiţeĭ Părşcovenceĭ, cu toate că şi Ilinca luĭ Zamfir îşĭ petrecea văduvia acolo la Caracăl. Avem de la Zoiţa o scrisoare în care ea se plînge de multele năcazuri ce o împovărează şi de atîtea lipsurĭ ce îndură.

Jianul cel bătrîn a avut şi o fată, pe care o măritase după Nicolae Vlădoianu. Murind amîndoĭ, şi soţul şi soţia, bunicul mărită pe fetele lor; cea maĭ mare, Tiţa, luă în 1791 pe un Cămăraş Constantin; de nunta celeĭ de-a doua era vorba în 1793 [1].

XXXVIII.

Lahovari.

Un Iancu Lahovari apare la 1821 ca boier de tot noŭ, purtînd titlul de Stolnic; avea un rost administrativ în judeţul Vîlcea şi-l căpătase prin căsătoria sa cu Bica, fiica uneĭ Socotence, Stanca, văduva luĭ Dinu. Maĭ tărziŭ numaĭ, se ivesc, iscălind greceşte, ca «celebiĭ», fraţiĭ luĭ Iancu, Mihaĭ şi Nicolachi, carĭ trăiaŭ pe lîngă dînsul. După ştiinţa familieĭ, care a avut un mare noroc în vremurile constituţionale, Iancu, maĭ departe de care nu merge genealogia, ar fi trăit până în 1854, dar părerea ca Manolachi, zis Cupariul, ar fi fost Caimacam al Craioveĭ la 1804, e, fireşte, greşită. Căimăcămia olteană nu se dădea decît unor boierĭ marĭ înrudiţĭ cu Domniĭ. În 1803 o avea Costachi Carageà, iar în 1805 era s'o aibă Mihalachi Manu [2]. Manolachi Cuparul, care nu e

[1] Acest volum.

[2] Cf. *Discursurile luĭ Al. Lahovari*, Bucureştĭ, 1905, pp. II-IV şi vol. VI, p 509, n[le] 280-6.

numit şi Lahovari, era ispravnic de Vîlcea în 1792 [1]. Fiul cel maĭ mare al luĭ Iancu Lahovari fu şi el ispravnic al Vîlceĭ, supt Vodă Ştirbeĭ [2].

XXXIX.

Manu.

Mihalachi Manu, care corespunde cu Casa Pop de la 1803 la 1825, e din alt neam decît acel Alexandru Manu, care luă în căsătorie pe Ralù, fiica luĭ Alexandru Ipsilanti, şi dădu familieĭ o maĭ mare însemnătate în ţerile noastre [3]. Acesta avu, pe lîngă Dimitrie şi Constantin, morţĭ în 1817, la arderea caselor din Terapia ale familieĭ, cînd muri şi Domniţa Ralù, încă doĭ fiĭ, pe Ioan şi pe Gheorghe, cari se întîlnesc încă în 1819 [4]. Ioan avu un fiŭ, Alexandru, pe care-l expulsează Vodă Ştirbeĭ [5].

Mihalachi, fiŭ al luĭ Gheorghe, era vărul luĭ Dimitrie, Spătar pe lîngă Vodă Alexandru Moruzi în ceĭ din urmă anĭ aĭ veaculuĭ al XVIII lea şi apoĭ (1799) Postelnic [6]. În 1803, Mihalachi însuşĭ, crescut de Francesul Martinot [7], iscălia ca Postelnic. Ajunge apoĭ Hatman în Domnia moldovenească a luĭ Scarlat Callimachi, trece, după plecarea acestuia, la 1819, în Ţara-Românească iarăşĭ, şi mişcările de la 1821 îl găsesc cu titlul de Vornic. A fost Mare-Logofăt supt noul Domn pămîntean Grigore Ghica [8]. În 1825 îl vedem la băile din Mehadia. Naum Rîmniceanu i-a cîntat laudele. Căsătorit cu Smaranda Văcărescu, a luĭ Constantin, el e tatăl aceluĭ Ioan Manu, care, Agă supt Alexandru Vodă Ghica şi supt Bibescu şi duşman al revoluţieĭ din 1848, jucă un rol mare supt

[1] *Mărturiĭ istorice privitoare la Ştirbeĭ-Vodă*, p. 640

[2] Acest volum, p. 22, nº 103.

[3] *Ist. lit. rom. în sec. al XVIII-lea*, II, p. 16.

[4] Vol. XI, p. 42 şi nota 1.

[5] V. tabla documentelor Ştirbeĭ.

[6] Vol. XII, p. 121, nº 251; *Doc. Cant.*, p. 222. Un medic Mihalachi Manu, tatăl Doamneĭ Zoiţa a luĭ Grigore Mateĭ-Vodă Ghica, în *Gen. Cant.* p. 399.

[7] *Ist. lit.* citată, II, p. 38, nota 10.

[8] Hurmuzaki, X, tabla.

Vodă Ştirbeĭ (e ministru la secretariatul de Stat în 1850) şi chiar maĭ tărziŭ, fiind însemnat în arhondologie cu titlul de Logofăt. E soţul Anicuţeĭ Manu, născută Ghica, sprijinitoarea nouăĭ literaturĭ romantice a Romînilor [1].

Tot pe atuncĭ trăia în Bucureştĭ şi o Vornicească Smaranda Manu[2].

XL.

Merişanu.

La 1823, corespondenţa noastră arată doĭ Merişenĭ: pe Pîrvu Serdarul şi pe fratele său, greŭ bolnav, Dumitraşcu. Din acelaşĭ neam e Pitarul-cel-Mare Barbu din 1719 [3]. Un Serdar Nicolae, fiul unuia din ceĭ de la 1823, trăia în vremea luĭ Vodă Ştirbeĭ [4].

XLI.

Murgăşanu.

Rude de aproape cu familia luĭ Hagi Constantin Pop sînt Murgăşeniĭ, ai căror nume vine de la satul, pe care-l stăpîniaŭ încă la începutul veaculuĭ trecut, ridicînd şi biserică nouă într'însul, Murgaşul.

Pe la 1800 eraŭ aceştĭ treĭ fraţĭ:

Cel maĭ mare, Ioan, era Păharnic în 1802-3, cînd îşĭ ţinea la Sibiiu, ca învăţăceĭ de negoţ pe lîngă Casa Manicati, pe amîndoĭ fiiĭ, Alexandru şi Scarlat [5]. Soţia luĭ pare să fie Ruxanda.

Al doilea arată a fi acel Constantin care şi el iscălia ca Păharnic la 1803 şi ajunse apoĭ Şătrar. Ţinea pe o Smaragda, care era văduvă în 1816, cînd se plînge că prin pierderea soţuluĭ a aflat că lumea e «floare trecătoare». În 1823 ea îngrijia de ceĭ doĭ fiĭ ce-ĭ avuse cu răposatul: Alexandru şi Constantin.

[1] V. G. Bogdan-Duică, în *Sămănătorul,* 1906, Mart.

[2] V. tabla documentelor Ştirbeĭ. — Cf. *Genealogia familieĭ Manu* [Bucureştĭ, 1904].

[3] Vol. X, p. 375.

[4] *Mărturiĭ,* etc., p. 447.

[5] Vol. XII, p. 144, nº 295; pp. 153-4, nº 315.

În sfîrşit, Şerban era Clucer în 1809, cînd îşĭ mărita fata, născută din căsătoria luĭ cu o Aniţa, despre care unul din cumnaţĭ zicea cu răutate că «e de acelea care o rîd toate cocoanele în Craiova».

Fraţiĭ scriŭ une orĭ laolaltă, încă din 1790. Eĭ eraŭ încuscriţĭ şi cu neamul Filişenilor (v. Filişanu)[1].

XLII.

Nenciulescu.

Alexandru Nenciulescu e cel d'intăiŭ din această familie care să se fi ridicat la o situaţie înnaltă. Proprietar al moşieĭ Văcăreştĭ-de-Răstoacă, din Dîmboviţa, unde până astăzĭ durează încă biserica ridicată de dînsul, cînd era Pitar, la 1784, el fu Vistier pe vremea cînd amiralul Ciceagov ţinea loc de Domn la Bucureştĭ. În Domnia românească, începută la 1822, el purtă titlul de Vornic de politie: în vara celuĭ d'intăiŭ an al luĭ Grigore Vodă Ghica, el trece la Craiova în calitate de Caimacam, de şi boieriĭ de acolo cereaŭ un Oltean. În curînd ajunge a fi răŭ văzut de Domn fiindcă nu îngăduia să i se amestece nimenĭ în afacerĭ. Scos în Ianuar 1823, pentru a face loc luĭ Cîmpineanu, el e surgunit peste puţin timp la Snagov, unde rămîne până în 1825. Cu Ghica pare a nu se maĭ fi împăcat nicĭ-odată, dar, supt fratele şi urmaşul prigonitoruluĭ săŭ, supt Alexandru-Vodă Ghica, el fu Vistier până în 1835. Avea o fată, măritată cu Iancu Filipescu[2].

In acest volum sînt scrisorĭ ale luĭ din aniĭ 1811-32, toate de afacerĭ, iscălite totdeauna greceşte.

XLIII.

Obedeanu.

N'avem decît două menţiunĭ privitoare la acest neam.

La începutul veaculuĭ al XVIII-lea, trăiaŭ în Oltenia nemţească doĭ Obedenĭ: Pătru, Serdarul, apoĭ Armaşul, şi Con-

[1] Acest volum.

[2] Hurmuzaki, X, tabla; *Inscripţiĭ*, fasc. II (supt presă).

stantin, consilier împărătesc, care luă pe Stanca fiica luĭ Dositeŭ Brăiloiŭ călugărul[1], şi avu de ginere, pentru fiica sa Elena, pe al doilea Ştefan Pârşcoveanu (v. această familie).

În a doua jumătate a veacului, întîlnim pe Clucerul Constantin, pe Ştefan, care iea pe Sanda Izvoranca şi are cu dînsa un fiŭ, Nicolae, şi pe Băluţă[2]. În actele noastre apare la 1820 Petrachi Obedeanu. Între ctitorii de la Logreştiĭ-Birnicĭ din Gorj e şi o Ilinca Obedeanca, măritată cu Costachi Pănădia biv Vel Clucer[3].

XLIV.

Oteteleşanu.

Boieriĭ din Oteteliş se ridică la sfîrşitul veacuuluĭ al XVII-lea: la 1692 iscăleşte ca martur într'un zapis Papa Oteteleşanul, vătav de copiĭ din casă a Brîncoveanuluĭ[4]. Ceva maĭ tărziŭ găsim pe ceĭ treĭ fraţĭ Radu, Gorgan şi Constantin «ot Oteteliş»[5].

Ilie Oteteleşanu era Vornic în Oltenia germană la 1719 şi făcea prin 1729 negoţ de lînă cu Ardealul[6]. El are un fiŭ, Ioan Şătrarul, care trăia încă în 1784. Urmaşĭ aĭ luĭ sînt aceştĭ boierĭ din a doua jumătate a veacuuluĭ XVIII-lea şi din ceĭ d'intăiŭ anĭ aĭ celuĭ următor.

Constantin Oteteleşanu apare în scrisorile noastre la 1791: e pe rînd Şătrar, apoĭ biv Vel Păharnic, în 1792, Medelnicer în 1794[7]. În acest an el se însoară, luînd pe fata boieruluĭ Argetoianu (v. şi acest nume). Dar se pare că numaĭ în a doua căsătorie se însoţi el cu o fiică a luĭ Costachi Pănădia, Smaranda, care-ĭ dă mulţĭ copiĭ. După o scrisoare prin care cere hărţĭ pentru învăţătura sa, Constantin scrie o alta în care se mărturiseşte strîmtorat pentru că «pă tot

[1] Ştefulescu, *Gorjul* şi *Tîrgu-Jiul*, tablele.
[2] *Gen. Cant.*, tabla şi vol. I-II, p. 230, nota 1.
[3] Ştefulescu, *Gorjul*, p. 389.
[4] Vol. V, p. 308, nº 61.
[5] *Ibid.*, p. 309, nº 63.
[6] Vol. XII, p. 31, nº 47; Ştefulescu, *Tîrgu-Jiul*, p. 88.
[7] Ştefulescu, *Tîrgu-Jiul*, p. 40, nº 116.

anul ne cîştigăm cîte un copilaş». In adevăr, între chipurile ctitorilor bisericiĭ de la Logreştiĭ-Birnicĭ, făcută de el la 1808, se văd aceste odrasle ale luĭ: fiiĭ Nicolae şi Gheorghe, fiicele Ileanca, Sevastiţa şi Marghioala[1]. La 1811 el se intitula Clucer, şi în acest an el cumpăra o moşie în judeţul Gorj. El apucâ şi revoluţia de la 1821, în cursul căreia îşĭ caută un adăpost la Haţeg.

Dintre fiiĭ luĭ Constantin, Nicolae ajunse Sulger şi ocîrmuitor al Gorjuluĭ în 1830, trăind şi după 1840[2].

Un alt Otetelişan era ispravnic, la 1792-6: Şerban, care purta titlul de biv Vel Clucer[3]. Soţia sa, Smaranda, scrie încă în 1824: ea era soră cu Elena Bibescu (v. această familie). Alte femeĭ din acest neam sînt: Săftica Serdăreasa şi Păuna din 1801, apoĭ Catinca din 1824, Ruxanda din 1820-5.

Ceva maĭ vechiŭ decît Şerban Otetelişanu e polcovnicul Drăghicĭ din 1781[4]. Maĭ tîrziŭ se ivesc: Iordachi din 1823 şi Grigore din 1829[5].

În sfîrşit, în epoca luĭ Ştirbeĭ-Vodă găsim pe Gheorghe şi pe Ioan Oteteliştenii, dintre cari cel de-al doilea fusese în trecut tovarăşul luĭ Ştirbeĭ ca ispravnic de Ilfov[6]. Căsătorit cu Elena Filipescu, el nu avu urmaşĭ, şi întreaga luĭ avere fu lăsată Academieĭ Romîne, care întreţine din venitul eĭ un institut de fete în chiar castelul de la Măgurele, în marginea Bucureştilor, al ctitoruluĭ de şcoală.

XLV.

Părşcoveanu (Prăşcoveanu).

După părerea aceluĭ ce a făcut genealogia familieĭ, generalul P. V. Năsturel, Părşcoveniĭ vin de la Grecul Trufandà Vistierul de pe la începutul veaculuĭ al XVII-lea, prin fiul

[1] Acelaşĭ, *Gorjul*, p. 165.

[2] Acelaşĭ, *Tîrgu-Jiul*, pp. 78, 124.

[3] Ştefulescu, *Gorjul*, p. 165.

[4] Acelaşĭ, *Tîrgu-Jiul*, p. 24.

[5] V. şi vol. I-II, p. 252, nota 2.

[6] *Mărturiĭ despre Ştirbeĭ-Vodă*, tabla. Un Costică Otetelişanu, în *Tîrgu-Jiul*, p. 184.

acestuia, Iordachi, care-şĭ avea moşie la Părşcovenĭ. El face o căsătorie care-l strămută în mijlocul celor d'intăiŭ neamurĭ muntene, luînd pe Ancuţa, fiica luĭ Preda Brîncoveanu, mătuşa luĭ Constantin-Vodă. De la dînşiĭ rămîn o fată, care luă pe Barbu Bălăceanu, şi aceştĭ fiĭ: Mateĭ, numit după Mateĭ Basarab, alt Brîncovean, Papa, după tatăl luĭ Vodă Brîncoveanu — el se călugări ca Pahomie —, şi Preda, după bunicul de pe mamă.

Preda fu începătorul Părşcovenilor maĭ noĭ, cari şi poartă acest nume. Abia în 1700 el se înnălţase la dregătoria de Medelnicer-Mare. Moare însă în curînd, lăsînd grija caseĭ în sama văduveĭ, Stanca, o Golească. Aceasta-şĭ mărită fata, botezată după numele bunicăĭ, Ancuţa, cu Constantin Năsturel.

Băiatul, frate al Ancuţeĭ, Ştefan, era numaĭ Postelnic al doilea saŭ al treilea, în 1716, la sfîrşitul vechiĭ Domniĭ pămîntene. Ca atîţia dintre tinerĭ, el ţinu cu Nemţiĭ, în tulburările războinice care începură chiar în acest an. Pentru bogăţia şi înrudirile sale, Părşcoveanul ajunse în Sfatul de Cîrmuire al celor cincĭ judeţe anexate de Austria. Iar, după întoarcerea lor la Scaunul din Bucureştĭ, el rămase în slujba Domnilor de la Poartă.

Şi dînsul avu, ca şi tatăl săŭ, numaĭ un băiat şi o fată, cari repetă numele generaţieĭ de 'nnaintea loı: iarăşĭ un Ştefan şi iarăşĭ o Ancuţa. Aceasta luă pe un boier oltean, Constantin Olănescu, iar, după moartea acestuia, pe un Iordachi Colfescu: foaia de zestre e din 3 August 1739; la urmă, ea se făcu călugăriţa Ana[1].

Ştefan al doilea era numaĭ Clucer în 1760, dar peste doĭ anĭ iscălia ca Vel Stolnic, peste alţĭ treĭ ca Păharnic-Mare: încă de pe atuncĭ el era însurat a doua oară (întăiŭ ţinuse pe Ilinca, fata luĭ Constantin Obedeanu) cu o fiică a luĭ Constantin şi Dumitraneĭ Ştirbeĭ, care trăia încă pe la 1780. Părşcoveanu fu un sprijinitor al Ruşilor, cari-l făcură, pe vremea cînd stăpîniaŭ ţara, Mare-Ban oltenesc[2]. Craioveniĭ se gîndiră a face

[1] Genealogia familieĭ Olănescu; cf. *Studiĭ şi doc.*, V, p. 149, nº 88.

[2] *Gen. Cant.*, p. 189; Năsturel, p. 44.

din el chiar şi un Domn şi stăruiră pentru aceasta la Constantinopol, printr'o solie anume. Biruitorul săŭ, Grecul Alexandru Ipsilanti, nu-ĭ ţinu în nume de răŭ această dorinţă şi-l despăgubi pentru cuca pierdută prin toiagul de Mare-Logofăt; ba-ĭ dărui şi moşia Slătioara, în părţile Oltuluĭ. Tot dela prietenia luĭ Ipsilanti îĭ veni Părşcoveanuluĭ şi alt scump caftan, cel de Mare-Vornic al Ţeriĭ-de-sus (căcĭ Alexandru-Vodă împărţise în două Vornicia-cea-Mare).

El se îngrijia acum de ctitoriĭ pe la schiturĭ şi mănăstirĭ şi, în acelaşĭ timp, de măritatul fetelor sale, — căcĭ băieţı n'avea. «Fiindcă am avut dăruite de la Dumnezeu fete multe», scrie el odată luĭ Hagi Pop, «carele viind la vîrsta căsătoriei, una după alta, tot mărităm cîte una», — el şi Vorniceasa, — «din an în an». La 20 Ianuar 1780, el mărita astfel pe Sultana după fiul Stolniculuĭ Ioniţă Bălăceanu (v. această familie). Am văzut că Zoiţa luă pe Jianul cel tînăr. Maricuţa ajunse soţia luĭ Iordachi Cantacuzino de la Măgurenĭ. Dumitrana, numită după bătrîna Ştirboaică, fu soţia luĭ Farfarà; Uţa, a luĭ Vlădoianu Clucerul. Iar Ancuţa ajunse Bengească, fiind nevasta Cluceruluĭ (v. această familie)[1].

Pe vremea Nemţilor, el făcu parte din Divanul craiovean, la 1790. De şi avea lîngă el nevastă tînără, pe altă Vorniceasă, Grecoaica Chiriachì, dintr'un neam de jos, Părşcoveanul era foarte bătrîn. Ar fi vrut să înfieze, neavînd însuşĭ urmaş, pe fiul Ancuţeĭ, botezat de dînsul Ştefan, dar moartea-l prinse în 1792, din care an avem încă o ultimă scrisoare către prieteniĭ din Sibiiŭ.

XLVI.

Ralet.

Avem maĭ multe scrisorĭ de la Raleţiĭ din veacul al XIX-lea.

Rostul familieĭ (de obîrşie grecească; Ῥαλέτος din Ralì, cu desinenţă italiană, ca Gianetul, Τζανέτος, din Gianì, veneţianul Zanni), începe la noĭ cu un Ralet de pe la 1750, al căruĭ fiŭ, Căminarul Costachi, iea pe una din Domniţele luĭ

[1] Năsturel, *o. c.*, p. 40 şi urm.

Constantin-Vodă Moruzi [1]. Un Isac Ralet se întîmpină la 1786, cînd Vodă Mavrogheni, în răspîndirea darnică a caftanelor sale, îl înnalţă de la Postelnicie la Logofeţia-cea-Mare [2]. Desfiinţîndu-se astfel de înnaintări, el era numaĭ Clucer-Mare la 1793 [3]. Cu titlu de Logofăt îl întîlnim şi în 1809.

Un biv Vel Vornic Grigore Ralet iscăleşte la 1824 [4]. Atuncĭ trăiaŭ, în rîndurile d'intăiŭ ale boierieĭ muntene, ceĭ doĭ fiĭ aĭ luĭ Isac Ralet, Dimitrie saŭ Tache şi Constantin: cel d'intăiŭ, maĭ însemnat, e printre boieriĭ din 1814 aĭ luĭ Scarlat-Vodă Callimachi [5]. Ca şi Mihalachi Manu (v. acest nume), el trece, după căderea luĭ Callimachi, în Ţara-Romănească: era Agă în 1822, iscăleşte ca biv Vel Hatman între acest an de schimbărĭ şi anul 1824, e trimes Caimacam la Craiova, în locul luĭ Cîmpineanu, în primăvara anuluĭ 1824, şi stă acolo pănă în 1825, cînd face loc luĭ Alexandru Ghica, fratele Domnuluĭ [6]. În scrisorile noastre-l maĭ vedem pănă la 1832. Constantin, Costachi, avu o carieră maĭ puţin strălucită. Fu ispravnic de Ilfov, inspector de zaherea şi ispravnic de străinĭ, în aceiaşĭ stăpînire a luĭ Grigore-Vodă Ghica [7].

XLVII.

Rioşanu.

Micul Armaş Ion saŭ Ioniţă Rioşanu, care se afla, în aniĭ 1821, printre corespondenţiĭ Caseĭ Hagi Pop, vine dintr'un neam de boierĭ marĭ cari aŭ avut altă dată un rost însemnat.

Strămoşul său a fost întăiŭ Logofăt al doilea supt Mihaĭ Viteazul, între ceĭ maĭ de aproape credincioşĭ aĭ căruia el se număra, fiind trimes de dînsul în atîtea soliĭ de taină. I se zicea Stoichiţă pentru a-l deosebi de Stoica Vistierul, o personalitate mult maĭ hotărîtoare decît dînsul. Se ştie că falşa

[1] *Gen. Cant.*, p. 394.
[2] Acest volum.
[3] *Doc. Cant.*, p. 222.
[4] *Ibid.*, p. 234.
[5] *Doc. Callimachi,* I, p. 219.
[6] Hurmuzaki, X, tabla.
[7] *Ibid.*

«scrisoare de trădare» a luĭ Mihaĭ era îndreptată către Negre Vornicul şi acest Stoichiţă [1]. În vara anuluĭ 1601 el şi Clucerul Radu Buzescu se aflaŭ în fruntea oştilor ridicate pentru Domnul cel vechiŭ şi adevărat. În acest timp el era împodobit cu titlu de Postelnic [2]. Scăpase din închisoarea'n care-l pusese pentru o bucată de vreme răzbunarea luĭ Simion-Vodă.

Şi maĭ tărziŭ, supt Radu Şerban, în 1604, Stoichiţă-şĭ avea legăturile sale cu Imperialiĭ [3]. Nu se putea înţelege cu urmaşul luĭ Mihaĭ Viteazul, care-l întorsese la vechea logofeţie de treapta a doua, şi în 1608 el se afla ca pribeag în Ardeal, la Curtea duşmanuluĭ acestuĭ Radu, Gabriel Báthory [4]. Peste vre-o zece anĭ, Stoichiţă era Vistierul cel Mare al luĭ Gavril Movilă [5], după ce fusese unul din răsculaţiĭ din 1618 împotriva Greculuĭ Alexandru Iliaş [6]. Atuncĭ făcu el în Ţinutul săŭ de naştere, Gorjul, schitul, astăzĭ maĭ mult în părăsire, de la Strîmba, pe care nu apucâ să-l mîntuie.

Fusese căsătorit cu o Dochia, fără să aibă copiĭ. Averea luĭ trecu decĭ la un nepot, Miloş Logofătul, căsătorit cu o Bălaşa. Urmaşiĭ acestuia, Stamatie, Mare-Păharnic, şi Dumitraşcu,—fiĭ, Barbu Căpitanul,—fiul acestuĭ din urmă şi al Hîrşoveĭ, Radu Logofăt, nepotul de fiŭ al Dumitraşculuĭ, se strecoară în maĭ slabă lumină. Constantin Rioşanul, fiul luĭ Radul şi al Aspreĭ, era Armaş-Mare la 1793, şi, după trecere aproape de două veacurĭ, el isprăvi, în sfîrşit, cu totul ctitoria familieĭ, împreună cu soţia sa Păuna. Pe atuncĭ eraŭ «coconĭ micĭ» fiiĭ luĭ Constantin Armaşul, Ioan şi Barbu [7]. Cel d'intăiŭ e Ioniţă din scrisorile de faţă.

[1] Hurmuzaki, XII, p. 1198, nota 1; pp. 1205-6, n° 1771.
[2] *Ibid.*, p. 1231, n° 181; cf. vol. IV[1] din acea colecţie, pp. 249, 255.
[3] Hurmuzaki, IV[1], pp. 365, 405.
[4] *Studiĭ şi doc.*, IV, p. 75.
[5] Vol. VI, pp. 466-7, n° 64.
[6] *Studiĭ şi doc.*, IV, p. 297, n° 19.
[7] Ştefulescu, *Gorjul*, p. 216 şi urm.

XLVIII.

Roseti.

Roseteştiĭ munteni pleacă saŭ de la Mateĭ, fiul luĭ Antonie-Vodă din Moldova, căsătorit cu fiica luĭ Grigore Ghica (el are doĭ fiĭ, pe Mateĭ şi pe Dumitrachi, zis Carabatachi[1]), fie de la comitele Nicolae Roset, din vremea luĭ Nicolae Mavrocordat. Mateĭ cel de-al doilea face parte, ca Vistier, din Divanul de la 1752 al rudeĭ sale Mateĭ-Vodă Ghica, şi lîngă el se află şi un alt tînăr Roset, Ioan Banul[2]. Acesta însă venise din Moldova, deşi nu se maĭ întoarce acolo, căcĭ fiica sa luă pe Comisul muntean Dumitraşco Racoviţă[3].

E greŭ de spus, în starea actuală a izvoarelor, căreĭ ramurĭ îĭ aparţine Dumitrachi— purta decĭ numele luĭ Carabatachi de la începutul veaculuĭ—, pe care-l găsim în scrisorile noastre, căsătorit cu o Anica. Acest boier muntean de pe la 1821 trăia în liniştea unuĭ colţ de ţară. La 1824 el era ispravnic al Gorjuluĭ[4]. Poate că Dumitrachi era fiul Mărioareĭ ce se întîlneşte ca văduvă la 1812[5]. Fiul săŭ a ocupat funcţiĭ înnalte supt Vodă Ştirbeĭ: în 1847 era încă ocîrmuitor de Gorj şi el[6].

Scarlat Roset, Rosetti, coborîtor al comiteluĭ Nicolae, era în 1821 numaĭ unul dintre boieriĭ tinerĭ, dintre «cilibiiĭ» cari puneaŭ la cale la Braşov schimbarea în sens «european» a ţeriĭ lor[7]. El a cheltuit cu tipărirea gramaticeĭ luĭ Eliad în 1828. Se ştie că el a fost şi pe urmă cel maĭ vestit sprijinitor al culturiĭ printre toţĭ boieriĭ munteni aĭ generaţieĭ sale.

Asupra familieĭ moldoveneştĭ, v. vol. VI, pp. 549-50. şi R. Rosetti, *Note asupra familiilor Buhuş şi Rosetti,* în «An. Ac. Rom.», XXVIII.

1 *Gen. Cant.*, pp. 397-8.
2 Vol. I-II, p. 233, nº XI.
3 Vol. XI, pp. 259-60, nº 99.
4 Ştefulescu, *Tîrgul-Jiuluĭ,* p. 117.
5 *Contribuţiĭ la istoria învăţămîntuluĭ*, p. 10.
6 Ştefulescu, *o. c.*, p. 118.
7 Hurmuzaki, X, p. LXXXI.

XLIX.

Samurcaş.

La 1809 scrie un răvaş către Casa Hagi Pop. Zoiţa Samurcaş şi, un an după aceasta, Constantin Samurcaş, o rudă a ultimuluĭ Geanoglu (v. acest nume), era Ban. Pe atuncĭ Ruşiĭ ţineaŭ ocupate ţerile noastre, şi acest boier de obîrşie constantinopolitană îĭ slujia într'ascuns, căutîndu-li tot felul de ştirĭ tainice cu privire la Turcĭ[1]. Peste unsprezece anĭ, Constantin era Vornic; i se recunoşteaŭ marĭ însuşirĭ de dibăcie, şi pentru aceia el primi în 1821 sarcina de a merge în Oltenia pentru a potoli răscoala începătoare a luĭ Tudor; ajunse la Craiova, cheltui baniĭ ce i se încredinţaseră — saŭ, cel puţin, nu-ĭ dădu nicĭ-o dată înnapoĭ — şi se întoarse la Bucureştĭ fără nicĭ-o ispravă[2]. În timpul de turburărĭ ce urmâ, el se adăposti la Braşov, de unde scrie încă la 1824. Poate chiar să nu se maĭ fi întors nicĭ-odată în ţara care prigonia acuma pe Grecĭ, şi să fi murit în pribegie. Viaţa i se încheie la 1825[3].

Frate cu el va fi fost Iancu Samurcaş, pe care Scarlat Callimachi, numit Domn al Ţeriĭ-Româneştĭ, îl trimese în 1821 pentru a ţinea Scaunul Craioveĭ. În această dregătorie moare el prin Mart 1822. Căimăcămia trecu atuncĭ asupra fiuluĭ săŭ, numit şi el Costachi, care fusese până atuncĭ ispravnic de Rîmnic. Acesta fu scos din locul săŭ la numirea Domnuluĭ celuĭ noŭ, în ziua de 5 Iulie 1822, şi dus la Vidin, unde i se luară cu asprime socotelile. Ca să se puie la adăpostul orĭcăreĭ răzbunărĭ şi pedepse, el se făcu Turc, luînd numele de Mustafă[5].

Averea luĭ Costachi cel bătrîn trecu asupra unuĭ nepot, Alexandru, care se întîlneşte de la 1825 înainte, făcînd politică rusească[5]. Soţia luĭ pare să fie acea Marghioala Samurcaş care se despărţia de bărbat în 1832[6].

[1] Vol. XI, p. 105, nº 30.
[2] Hurmuzaki, X, tabla.
[3] Vol. XI, *l. c.*
[4] Hurmuzaki, X, p. 200; *Acte şi fragm.*, II, p. 662.
[5] Vol. IX, pp. 105-6.
[6] Acest volum.

L.

Slătineanu.

Un Ioniţă Clucerul Slătineanu se însoară în cea d'intăiŭ jumătate a veaculuĭ al XVIII-lea cu Smaranda, fiica celuĭ de-al doilea Pîrvu Cantacuzino[1]. Tot în aceste vremurĭ trăia şi un Nicolae Slătineanu[2].

Fără legătură de familie poate cu aceştia, fiŭ al unuĭ «Arvanitohorit» de lîngă Tîrnova, decĭ Bulgar, al luĭ Iene, dar şi al Stancăĭ, fiica luĭ Stati Leurdeanu şi nepoata de fiică a luĭ Constantin Stolnicul Cantacuzino[3], Răducanu Slătineanu era Clucer la căsătoria sa cu Sultana luĭ Toma Creţulescu[4]. În 1761, el iscăleşte Comis-Mare[5]. La 1793, fiind acum Logofăt-Mare, titular, Răducanu era soţul Săfticăĭ Fălcoianu[6]. Om harnic şi priceput, el fu şi întemeietorul uneĭ fabricĭde postav[7].

Pe la 1790, Răducanu avea doĭ fiĭ la şcoala grecească: pe Iordachi, care traduse în 1797 din Metastasio pe «Achille la Skyros», şi pe Scarlat[8]. În 1821 se aflaŭ la Braşov doĭ Slătinenĭ, Dimitrie şi Gheorghe[9].

Soţia vre unuia din doĭ era acea Catinca Slătineanu, cunoscătoare de franţuzeşte şi meşteră în a cînta din piano, care avea un rol de frunte la Curtea fără Doamnă a luĭ Grigore-Vodă Ghica[10]. Şi în acest volum se află scrisorĭ de-ale eĭ scrise franţuzeşte saŭ greceşte.

LI.

Socoteanu.

Încă din veacul al XVII-lea se întîlneşte în Moldova, supt Radu Mihnea, un neam de Socotenĭ din care face parte

[1] *Gen. Cant.*, p. 116.
[2] *Ibid.*, p. 349.
[3] *Ibid.*, p. 321.
[4] *Ibid.*, p. 376.
[5] Vol. XI, pp. 289-90.
[6] Acest volum.
[7] Iorga, *Negoţul şi meşteşugurile în trecutul romănesc*, p. 187 şi urm.
[8] *Ist. lit. romîne în secolul al XVIII-lea*, II, p. 103.
[9] Hurmuzaki, II, tabla.
[10] *Ibid.*

Toma, scriitor domnesc în 1624[1]. La începutul celuĭ următor, între boierinaşiĭ munteni era şi un Gheorghe Socoteanu (1719)[2]. Un al treilea Socoteanu se făcu călugăr, şi fu episcopul de Rîmnic Grigore.

Constantin saŭ Dinu Socoteanu, care avea în Rîmnic «casele sale cele marĭ», zicea luĭ Grigore: «moş»[3]. În 1796 era ispravnic de Vîlcea şi, între altele, se îngrijia de canarĭ şi de căţeĭ de prin străinătate pentru boieriĭ ceĭ marĭ de cari avea nevoie. Căsătorit cu Stanca, sora luĭ Dimitrie Greceanu, el era în 1804, ca Stolnic, ispravnic al Gorjuluĭ şi în 1808, fiind Căminar, avea aceiaşĭ slujbă[4].

Fiica sa, Bica, fu soţia luĭ Iancu Lahovari; şi după căsătoria cu acest străin, ea iscălia însă tot «Bica Socoteanca» (în 1823 încă). Barbu, frate al Bicăĭ, cred, era judecător la Tîrgu-Jiuluĭ în 1829[5]. În scrisorile noastre-l găsim încă de la 1823.

LII.

Ştirbeĭ.

Pentru ceĭ treĭ Ştirbeĭ din vechea ramură, Barbu, soţia sa Catinca şi mama luĭ Barbu, Dumitrana, v. memoriul mieŭ «Un boier oltean la Karlsbad», în «Analelele Academieĭ Romîne» pe 1906. Familia are legăturĭ strînse cu Casa de negoţ din Sibiiŭ şi o adevărată prietenie o uneşte cu Constantin Hagi Pop, cu soţia acestuia, Păunica, şi cu bătrîna Hagică.

LIII.

Varlaam.

Numaĭ în a doua jumătate a veaculuĭ al XVIII-lea se iveşte şi această seminţie de boierĭ munteni. Un Dumitrachi Varlaam e amestecat în uneltirile de pe vremea ocupaţieĭ ru-

[1] Vol. XI, p. 49, n⁰ 13.
[2] Ştefulescu, *Tîrgu-Jiul*, p. 33.
[3] Vol. I-II, p. 458, n⁰ 18.
[4] Ştefulescu, *Tîrgu-Jiul*, p. 117.
[5] *Ibid.*, p. 124.

seştĭ de la 1769-74; el şi scrie istoria întîmplărilor de războiŭ din această vreme [1]. Un Costachi Varlaam are apoĭ în altă ocupaţie a Ruşilor, de la 1806 la 1812, un rost însemnat ca Vistier. Era duşmanul puterniculuĭ Constantin Filipescu şi se afla în fruntea unuĭ număr de boierĭ de neam mare, între cari vedem şi pe un Ghica, pe un Brîncovanu [2]. Încă de la 1802 el era în corespondenţă cu Hagiul din Sibiiŭ, căruia-ĭ dăduse în grijă pe fiica sa, aşezată la Ursulinele din acel oraş. Din scrisorile sale care urmează cu acest scop, până în vremea războiuluĭ pomenit, aflăm că soţia luĭ Varlaam se chema Frusinica, iar fata de la călugăriţe Mariţa [3].

Balaşa Medelnicereasa, văduva luĭ Ion Hiotu, era tot din acest neam. Şi la 1822 întîlnim în răvaşele noastre pe un Nicolae Varlaam, care era bolnav.

După 1812, familia, compromisă cu Ruşiĭ, îşĭ pierde însemnătatea pe care tot Ruşiĭ i-o dăduseră.

LIV.

Vlădăianu saŭ Vlădoianu.

Înrudiţĭ cu Brăiloiĭ (v. această familie) sînt Vlădoieniĭ. Un Păharnic Fota Vlădoianu face, la sfîrşitul veaculuĭ al XVIII-lea, o danie pentru şcoală uneia din bisericile craiovene [4]. Era Vel Medelnicer numaĭ, în 1768 [5]. Un M. Vlădoianu iscăleşte la 1742 [6]. Scrisorile noastre sînt privitoare la Clucerul Ioan Vlădoianu (c. 1811) şi la Constantin Vlădoianu (1827). Un altul, ginere al luĭ Hagi Stan Jianu (v. această familie), nu maĭ trăia la 1793.

Unul din Vlădoienĭ ţinea pe Eufrosina, sora luĭ Vodă Mihaĭ Suţu [7].

[1] V. *Ist. lit. rom. în secolul al XVIII-lea*, tabla.
[2] Constantin Căpitanul ed. Iorga, p. XXXIII şi urm.
[3] *Contrib. la ist. învăţămîntuluĭ*, pp. 2-6.
[4] *Ist. lit. rom. în secolul al XVIII-lea*, II, pp. 22-3. Cf. *Gen. Cant.*, p. 512.
[5] Vol, XIII, pp. 225-6.
[6] Vol. XI, p. 225, nota.
[7] Vol. X din colecţia Hurmuzaki.

LV.

Zătreanu.

Boierĭ gorjenĭ, de la Zătrenĭ, treĭ membri aĭ familieĭ: Radu, Vlad, Mateĭ apar la 1719[1]. Un Iordachi măsură moşiĭ la 1781[2]. Un Constantin saŭ Dincă se află în scrisorile noastre la 1821-3. Fiul săŭ, Nicolae, era secretariŭ de prefectură în 1857[3].

[1] Ştefulescu, *Tîrgu-Jiul*, pp. 32-3.

[2] Vol. XI, p. 226, nota.

[3] *Mărturiĭ privitoare la Ştirbeĭ-Vodă*, p 669, nº 57. — *Comunicărĭ de acte şi ştirĭ privitoare la aceste familiĭ oltene şi muntene saŭ şi la altele sunt aşteptate de la interesul cetitorilor.*

I.

SCRISORĬ DE BOIERĬ.

1. 18 Iulie [c. 1750]. Παναγιότις . . . πτρ. poruncește unuĭ Costandin Popescul a duce pe Păvel Roșiianu și Mateĭ Mo·rănglavul la hotărîtul moșieĭ Reace, cînd vor veni săteniĭ cu popa.

2. «Lăzăret», 14 Iulie 1768. H[a]g[i] Stan Jianu, biv Logft. za Vist., pentru o socoteală de tovărășie la negoț, avută, în 1756, cu Pătru Luca. Vindeaŭ cordovane.

3. Ianuar 1778. D[umitrana] Știrboica[1]. Pentru cumpărăturĭ. «Foița de tărguelĭ, cum arată în jos: ... 1 toc tipsiĭ și un toc talere . . ., 1 sită de cele bune, deasă, 2 oc[ă] arpăcaș bunŭ, măruntŭ, 5 dramurĭ șoflan, p[1] oc[ă] candel albŭ, 1 mănușĭ fămeeștĭ albe, 1 funt palerĭ, 2 funturĭ alice de ale mă runte de vrăbiĭ, 1 funt alic[e] de epurĭ . . . Sămințiĭ, însă de napu, dă guliĭ, de varz[ă] nemțască i lăptucĭ de cele învălite.» Adauge: «2 părechĭ de nasturĭ marĭ de aur, uniĭ sucit, iar alțiĭ cu robine în vărfŭ, 1 cămașa voinicĭască, 1 părechе izmene neprinsă, 1 brănișor, care va fi maĭ greŭ, de fir, 1 blană de guș de vulpe de Mosc, cu capacele eĭ».

4. 13 Iunie 1778. D. Știrboaica. Pentru o carătă.

5. Craiova, 3 Mart 1779. Zamfir H. Gherghe. Pentru «2 părechĭ desagĭ cu cărțĭ», ce are în *lăzăret* D. Știrboaica.

6. 15 April 1779. D. Știrboaica. Pentru un clopot stricat. «Acest clopot iaste cumpărat de răposatul tatăl mieŭ de l[a] Lipsca, ci, dup[ă] cum veĭ vedea dum[neata] slovele ce sănt la margină, tot acele slove să să fac[ă] și acum; ci, fiindcă aŭ fost madem[2] foarte bun . . ., mademul să nu să schimbe,

[1] Era fata luĭ Constantin Strîmbeanu și văduva luĭ Constantin Știrbeĭ (v. vol. V, p. 326, nº 116; p. 328, nº 121).

[2] Metal.

— că glasul acestuĭ clopot nu s'aŭ aflat din Olt încoacie.» Cere şi «aţă nămţasc[ă], candel albŭ».

7. 1-iŭ Maiŭ 1779. Εὐστράτιος Κρετζουλέσκος Παχάρνικος. Pentru banĭ. — Greceşte.

8. 6 Iunie 1779. D. Ştirboaica. «Pentru clopotŭ..., erea şi madem bun într'ănsul.» Salută Bărbucĭanu şi Catinca[1].

9. 1779-80. «Mariia Foteasca, Clucereasa.» Pentru afacerĭ.

10. 19 Ianuar 1780. Barbu Şt[irbeĭ], Serdar. Cere «patru sfeaşnice» de biserică.

11. 2 Februar 1780. D. Ştirboaica. «Să eĭ materie de o ğubea de care ştiĭ că mi aĭ maĭ luat». Şi pentru «sfeşnice de biserică..., maĭ lungi şi maĭ groase decît ceale de la Maica Precista şi de la Sfeti Gheorghe... Nu ştiŭ, cocoana dum[ital]i ce ş'aŭ maĭ căştigat, ci, orĭce va fi, să le aveţĭ bucuriia... Să trimiţĭ şi pomenicu casiĭ dum[ital]i ca să s[ă] pomenească la biserică... Şi cĭaĭ de cel bun de Rusiia să-m trimiţĭ vre o 25 de dramurĭ, şi materiia să fie cincĭ coţĭ, ca să-m ajungă.»

12. Maiŭ 1780. H[a]gi Stan Jiianul, Pah[arnic]. Plăteşte la nuntă, la fiu-săŭ Zamfir. Vrea «o salbă de galbeniĭ marĭ, precum aĭ dat şi luĭ Zamfir salba răposateĭ».

13. 25 Iunie 1780. «Şt[efan] Prăsco[veanu], Dvor[nic][2].» Să i se caute un grădinar. Va da 100 de leĭ «cu zapis». «Să fie meşter şi de altuitu pomilor.» «Dvorniceasa» mulţămeşte pentru mănuşĭ.

14. 6 Septembre 1780. D. Ştirboaica. Pentru un ceasornic de dres.

15. 6 Septembre 1780. Şt[efan] Prăşco[veanu], Dvor[nic]. Pentru un grădinar. Va avea «şi rămătorĭ şi alte bacşăşurĭ». Să fie măcar pe treĭ anĭ. Avînd «simbrie grea», să-şĭ aducă «uneltele». După treĭ anĭ, «eŭ îl voĭ trimite cu chieltuiala mea... Pentru lămăĭ, ce-m scriĭ, veĭ şti că s'aŭ prăsit şi aicĭ mulţĭ, ci oamenĭ nu avem, ca aceia să poarte de grijă.»

16. 3 Novembre 1780. Şt[efan] Prăş[coveanu], Dvor[nic].

[1] Fiul eĭ (ultimul Ştirbeĭ din ramura veche) şi nora.

[2] Fost candidat la Domnie.

Despre grădinar. «Așa socotescu că, daca să va lipi de mine, nu va mai găndi de la urmă, ci, cum eŭ, dupa viață murind, îmĭ va vedea săvărșitul, saŭ el maĭ nainte de mine... Va avea de la mine milă și căutare.»

17. 12 Novembre 1780. D. Știrboaica. «Pentru cĭasornic, să mi-l trimețĭ la Vălcĭa, fiindcă este Mariuța, fii-mea, isprăvnicĭasă la acest jud[e]ț.» Trimete «acest folcălucŭ *(sic)* de olă, 15 de untu și 2 cașcavale». Cere «o jumătate de funtu de cĭaiŭ fain, 50 dramurĭ de candel albu fainu, 50 dramurĭ rozmarin pentru bucate, 1 sticlișoară cu untu de anason». Să caute «mărgăritar, orĭunde-ĭ veĭ găsi, pentru Catinca, după cum aĭ cumpărat fii-miĭ Stancăĭ Părșcoveancăĭ, să fie asemenea, și albu, curatu».

18. 6 Decembre 1780. «Mar[ia] Grăd[ișteanu], Manolachi Grădiștea[nu] Med[elnicer].» Să li scrie cît costă o carătă, «înnăuntru cu catifea de lănă roșie, p'afară cu o vargă de auru și cu una verde, și păn varga cea verde să aibă floricele, și dricu să fie iar asemene roșŭ. Trimise maica un burdufu cu untu și doĭ cașcavali».

19. 20 Ianuar 1781. Șt[efan] Prășc[oveanu], Vor[nic]. Pentru grădinar. «De la o vreme încoace, alte lucrărĭ nu avem, decăt, fiindcă am avut dăruite de la D[umne]zeŭ fete multe, carele, viind la vărsta căsătorii, una după alta, tot măritam căte una din an în an, precum și acum, în luna acĭasta, la 10 zile, am avut veseliia a nunțiĭ a fiiciĭ noastre Sultaniĭ, pe care am dat-o după fiiul al răposatuluĭ Stolneculuĭ Ioniță Bălăcean, cu care rămăsese maică-sa micu de taică-săŭ, și acum, fiind venit la vărstă, l-am făcut ginere.»

20. 21 Ianuar 1781. D. Știrboaica. Pentru «rozmalin de care să face în grădinĭ, ca să ne fie pentru bucate, iar dum[neata], în locul rozmalinuluĭ, m'eĭ trimis stafide negre... Pentru policandrul Sfinteĭ Troiță..., să aibă 24 de sfeșnice.» Cere și un grădinar.

21. 12 Februar 1781. Amza Jianul, Slug[er]. Sînt sănătoșĭ «Costache, Grigorașcu, noru-mea Ilinca». El e bolnav și «pătimesc viiaț[ă] foarte slabă», fiind și bătrîn. «Lăudat să fie numele Domnuluĭ pentru toate... Al dóilea, staŭ la

mirare că, păn te chemam: nepotu Costandin, scurt, tot eram mulţămit de căte o fiiască scrisoare, ce priimiam de la dum[neata], iar, de când milostivul Dumnezăŭ te-aŭ învrednicit de te-aî făcut hagiŭ, vaz că cu o mare părăsire ne-aî pus la uitare, — din ce pricină, nu ştiŭ. Ci te pohtesc, nepoate, maî întorce-ţ firea de mă bucură, păn am viiaţ[ă] de a maî priimi fiiască scrisorea dum[ital]i. Pentru altele întru care ne aflăm, nu iaste maî puţin decăt bătaia Eghipetuluî, care Dumnezăŭ arătă prin Moisì prooroc: atăt aŭ făcut Dumnezăŭ milă păn acum, de nu iaste moarte între oamenî, iprocî.» Cere cuţite, linguri de argint şi «o cară pentru noru-mea, saŭ o botcă bună cu coperiş dinainte; numaî drugi să fie modă ca de Becî, iar să nu fie puş în lat..., că să folăşază în jos numaî decăt, ci să fie muchie... Văpsala butciî să fie roşie, şi lucru ţapăn.»

22. 18 Februar 1781. Şt[efan] Părş[coveanu], Dvor[nic]. Îî pare rău că grădinariul are dropică. De-î află altul la Mart, «de bucurie ce aş dobăndi, nu ştiŭ ce mulţumită aş da d[u]mi[tal]i.»

23. 29 Mart 1781. Şt[efan] Prăş[coveanu]. Pentru grădinar. L-a căpătat prin judecată.

24. 17 April 1781. B[arbu] Şt[iibeî], Serd[ar]. Cere «o ladă de farfuriî, adec[ă] un tacăm de masă de 24 de personiî, cu tote cele trebuincĭosă, şi 24 de şervete şi cu masa lor, să-m cumperî d[u]m[neata] şi un cort nemţesc, de cele de care veî socoti d[u]m[neata]».

25. 17 April 1781. D. Ştirboaica. Pentru boala soţieî sale, Catincăî. Să trimeată *dohtor*. «Îî vom da tl. 500, şi alte daruri vor fi pe d'asupra, iar, când nu va vrea Dumnezeŭ, îî vom da aceî 50 de galbenî; şi cheltuiala d[u]m[nealuì] va fi de la noî, măncarea în casa mea, şăderea în casă.»

Notă: «Inştinţez dum[ital]i pentru noru-mea Catinca: s'aŭ măritatŭ, de 6 anî acum, la Maî; aŭ fost atuncî ca de anî 16... Natura este iute, şi s[ă] mănie de fieştece, şi are dor în şale şi durere la oase şi slăbicĭune... Fie-mieŭ Bărbuceanu este ca de anî 28.»

26. 29 April 1781. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. «Înştiinţăm pă dum[ital]i pentre vesăliia fii-mieŭ Ghiţă, că, măcar

că dum[nea]luĭ Dvor[nicul] Prăşcoveanu să află la Bucureştĭ, dar, puind tot feliul de silinţă şi mijlocitorĭ pă dumnei Stolnicĭasa Ştirboica i pă dumnei Stolnicĭas[a] Bengească de i-aŭ scris dumisale, şi l-am plecat de aŭ primit să vie dumn[ealuĭ] aicĭ, să facem nunta, unde-ĭ sint toate rudeniile dumisale şi aĭ mieĭ.» Pofteşte pe Hagi Constantin Pop la nuntă. Păunica să schimbe aşa «aeru». E pace; «aerul este frumos şi drumul bun... Pohtesc doĭ puĭ, unul de lămăe, altul de năramză..., în o ladă, dar să fie de lemnu, ca să nu să spargă, şi să fie căt de micĭ.»

27. 3 Maiŭ 1781. B[arbu] Şt[irbeĭ]. A trimes feciorul «cu rădvanu şi cu un podvonicŭ *(sic)*», pentru a lua pe *doftoriŭ*. «Pentru doĭ coţiĭ de orbote albe faine şi pentru o apărătoare Catincăĭ... Pentru o ladă cu farfuriĭ.»

28. 25 Maiŭ 1781. Zamfir Jianu, Cluc[er]. Pentru *doftoriile* frateluĭ, Gheorghiţă. Trimesul luĭ Ştirbeĭ Serdariul a venit cu «doftorul». Se ceruse şi «unt de scorţişoară, ce-ĭ zic lătineşte: «oleum cannellae», scrie Gheorghe însuşĭ.

29. 24 Iunie 1781. D. Ştirboaica. «Fiindcă, cu ajutoru luĭ Dumnezeŭ, zugrăvesc sfănta biserică şi nu am aur, să-m cumperĭ doaozecĭ de tefele,—numaĭ să fie bun, să nu fie de cel leşăsc..., tefeaoa căte t[1] 3 p[1], dăn cel bun... Din pricina omuluĭ stă lucru jos... De acest fel de văpseală de care trimiseĭ dum[ital]i mostră.»

30. Craiova, 26 Iunie 1781. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. «Pentru lămăiŭ, portocaliŭ şi alte ce mi aĭ trimis dum[neata] pentru nunta fiu-mieŭ... Hotărărea ce am fost avut cu dum[nea	luĭ] Dvor[ni]c[ul] ca să facem nunta în Rusaliĭ, dar, fiindcă Mării[a] Sa Vod[ă] l-aŭ făcut pă dum[nealuĭ] iar Vel Dvor[ni]c halea, şi, după milostivirea Mării Sale, vrănd ca să cinstiască şi pă fiu-mieŭ Gheorgh[e] cu boerie, l-aŭ trimis în Bucureştĭ, şi l-aŭ miluit Măriia Sa Vod[ă] cu boerie: Vel Şătr[ar], şi s'aŭ întărziiat la Bucureştĭ... La Iulie va lua voe ca să vie.»

31. 11 Iulie 1781. B[arbu] Şt[irbeĭ], Serd[ar]. Pentru «nişte vinŭ de muşcatiĭ».

La 30 Maiŭ ceruse şi «cort şi farfuriĭ».

32. 13 Iulie 1781. D. Ştirboaica. Cere văpselĭ pentru bi-

serică: aur, argint, grişŭpanŭ . . ., aspru la mănă şi greŭ la trasŭ . . . Acum iaste vreme de lucru.»

33. 15 Novembre 1781. Ioan Brăiloĭ, Slug[e]r. Pentru banĭ.

34. C. 1782. [Barbu Ştirbeĭ.] Pentru «o cutie pilurĭ de curăţănie, ce să numescŭ pilurĭ de Francŭfurtŭ, să le fac[ă] la apătecărie, că iar mă ciarcă neputinţa ce am».

35. 26 April 1782. D. Ştirboaica. Pentru «doao basmale, fachiolŭ, cu mărginile de mătasă . . ., pentru Catinca», şi «pentru policandru», la o biserică, pentru «zaharŭ» (în Craiova oca era 2 talerĭ), «doao părechĭ mănuşĭ de piiale: o păreache să fie albă şi alta albastră,—numaĭ să fie maĭ micşoare».

36. 8 April 1783. D. Ştirboaica. Cere «doao basmale frumoasă, de cel[e] ce portă domnele la peptŭ, şi o păreiche de mănuşĭ pentru Bărbucĭanu, şi basmal[ele] mele să nu fie albe, să fie altă faţă, şi să fie lucru maĭ noo. Pentru pantofĭ ce-mĭ scriĭ dum[nea]ta să te înştiinţăz cătŭ să fie de marĭ,—să fie pe picĭoru cocoñe Păunicăĭ.»

37. Craiova, 9 August 1783. B. Şt[irbeĭ], Pah[arnic]. «Pentru răm[ă]tori mieĭ de strănsură, flindcă de atuncĭ i-am pus pe porumbŭ, şi sănt graşĭ . . . Pote vor veni niscaĭ neguţitorĭ sirbĭ din Ţara Turcĭască.» Cere «10 sticle fruntineag» [1].

38. Craiova, 21 Mart 1784. Zamfir H. Gherghe. «D[u]mnealuĭ coconŭ Ghiţă Bengesc[u] s'aŭ logodit cu fiica d[u]m[nea]luĭ Banuluĭ Dudescul [2] şi, după Paştĭ, numaĭ decăt ieste trebuinţă de a veni eŭ singur... Va să meargă dum[nea]luĭ la Buc[u]reştĭ, să facă nunta.»

39. 22 Mart 1784. B[arbu] Ş[tirbeĭ], Pah[arnic]. Cere a se aduce Catincăĭ de la Beciŭ «apă de obraz».

40. 22 Mart 1784. B[arbu] Şt[irbeĭ], Pah[arnic]. Cere să i se trimeate *gazeturile* prin negustorul Iovipale.

41. Craiova, 4 April 1784. B[arbu] Şt[irbeĭ], Pah]arnic]. «Pentru apa de Spa [şi] 100 pahară de vin, să nu fie de crişţal, ci de cele urdinari, şi fr'o 40 caranfile. Pentru reţetă ce am

[1] Frontignan, vin muscat.

[2] E jupăneasa cu işlic de blană pus spre ceafă şi cu părul ridicat în sus de o panglică, de care vorbeşte lady Craven, în *Voyage en Crimée et à Constantinople, en 1786*, Londra, 1789, p. 417 şi urm.

trimis dum[itale], scrisă letinește, de niște apă de obraz care aŭ eșit acum.»

42. 5 April 1784. D. Știrboaica. *Copiiĭ* eĭ, Bărbuceanu și Catinca, sînt bine; ea, cu «patima dureriĭ capuluĭ». «Miliortŭ, cățelu, care mi l-aĭ trimis în trecutu an, aŭ murit; care mare englengeà și petrecere dăn vreme făceam cu dănsul.» Să-ĭ afle altul, «frumoșel și costirì». Salutărĭ soacreĭ, Hagiica, și soțieĭ, Păunica.

43. 24 April 1784. B[arbu] Șt[irbeĭ], Pah[arnic]. Trimete o scrisoare grecească la Gheorghe Vendoti, la tipografia Iosif Baumeister, în Viena. «Trimiseĭ dumitale și aciastă carte a lu chir Gheorghe Vendoti, ca să o ceteștĭ.»

44. 17 Maiŭ 1784. B[arbu] Șt[irbeĭ], Pah[arnic]. Pentru niște caĭ ce ar vrea să cumpere în Ardeal.

45. 17 Maiŭ 1784. D. Știrboaica. «Să-m gătițĭ un cățăluș, după cum era Miliortŭ, ca să-m fac cu dănsul puținticä englengea, pentru trecerea din vreme; numaĭ să fie după cum era Miliort, cilibiŭ.»

46. 26 Iulie 1784. B[arbu] Șt[irbeĭ], Pah[arnic]. Pentru gazeturĭ, ce aŭ sosit luĭ, luĭ Jiianu, Sărdariuluĭ Farfara, Caimacamuluĭ; una a dat-o «Pit[a]ru[luĭ] Nicolache». Trimete «2 părei[chĭ] papucĭ de Țarigrad».

47. 7 August 1784. Ioan Ot[eteleșanu], Șătr[ar]. Se plînge că i s'a scris «cu semeție: nu mă pohteștĭ prieteneaște și a-m scrie ca unuĭ boiarĭ, ci-m porunceștĭ întocmaĭ ca unui șupus al dum[ital]i; care, de erea să daŭ răspuns după scrisoarea dum[itale], te împărtășaĭ și dumn[eata] la întristarea mea ce m'aŭ măhnit din scrisoarea dum[itale]... Chir Hagì, noĭ numaĭ dorim de dum[neata], iar nu ne teamem: locurĭ sfinte aĭ călcatŭ, în Scriptur[ă] eștĭ adăpatŭ, ci ado-țĭ aminte că zice Sfănta Evanghelie: «cine eștĭ, de judecĭ slugă striină». A împlinit diata tatăluĭ, Vornicul Ilie, și cu privire la biserica din Craiova.

În alt bilet, cu aceiașĭ dată, cere «o butcă, măcar să fie și puțintel purtat[ă], și să fie, orĭ englezasc[ă], saŭ de Becĭ: numaĭ să fie naimodu, frumoas[ă] și țapănă... Să nu fie la altul asemenea; frumoas[ă], țapăn[ă], ușurică, și maĭ eftioar[ă]».

48. Rîmnic, 10 August 1784. Gheorghe Jianu, Șătr[ar]. «Pentru servisul de porțulan..., am scris la Becĭ la sor Raicovicĭ, ca să le cumpere, și să fie tot un feliŭ, de 48 persoane, care să le așez în treĭ lăzĭ... Astăz luarăm înștiințare cum că dum[nealuĭ] Banu Dudescu aŭ plecat din Bucureștiĭ și vine la sfintele mănăstirĭ pentru închinăciune. Poftesc pă dum[neata] ca să-m cumperiĭ treĭ butelurĭ vin de Tocaia și patru de mușcat, însă patru de mușcat și treĭ sticle brabanțăel și patru funturĭ pișcoturĭ, însă, dă cele lungĭ, doao funturĭ, și, dă cele micĭ, doao funturĭ... Și rozol de Breslau.»

La 14 Iulie spusese că tacîmurile sînt pentru «treĭ obroaze». Se cerea «un obraz mare». — Doria la 14 Novembre «butelurĭ fruntiniiac, butelurĭ untdelemnŭ».

49. 14 Novembre 1784. Cost. Gĭan[oglu], biv Vel Clucer. Cere «un cățălușĭ de ceĭ micĭ, flocos; un zăvod de ceĭ marĭ, de Becĭ... Foarte să fiie mic, încăt să nu maĭ fiie în toat[ă] Evroapa maĭ mic decăt acela; să fie și flocos, cu păru slobozit și mole, — fiie și cățea... Zăvodul să nu maĭ fie altul maĭ mare nicĭ în Becĭ, și învățat la vite.» Și pentru *doftoriĭ*.

50. 15 Decembre 1784. Ion Brăi[loiŭ], biv Vel Stol[ni]c. Pentru «o butcă noaă, nu vre o coptură veaiche și suliminit[ă], ca ceale neveaste bătrăne, știrbe și suliminite, ci să fie tănără, frumoas[ă]; postavu să fie verde, și denapoĭ să aibă 2 oamenĭ loc a șed[è] pă lădița, iar de nainte să aibă scaun umblător cănd va fi trebuință să poată șădea și pă scaun alț 2 oamenĭ; burdufu să fie nalt și corona cea de asupra să aibă acel meșteșug să s[á] slobоază păn aproape de burduf, ca să nu zbicească ploia, și să aibă 2 sticle maĭ micĭ și la coroan[ă], ca să s[ă] vază înnainte cănd să va slobozi și perdelele, dup[ă] obiceiŭ; scările să fie ca la carătele cele englizăștĭ, să s[ă] închiză supt butcă, și la picere jos cu lădiț[ă] pentru de a pune în călătorie tipsiĭ, talere și altele. În locu ce șade viziteu, să aibă burduf păn jos, de a putè pune viziteu trăistele, frăne și altele; și să nu fie grea: cât de ușor de s'ar putea, și bună, dar și maĭ eftioară... Am înbătrănit, am slăbit, am lăsat și barba, să fie un lucru maĭ frumos.»

51. 29 Iunie 1785. D[umitrana] Ştirboaica. Pentru ce a dat «să cumpere Catincăĭ: o basmà de orbot[ă] albă de gătŭ..., aseamine cu care aŭ cumpăratŭ nepoteĭ Dumitraneĭ». Şi pentru «un funtŭ de candelŭ albŭ».

52. 14 Iulie 1785. B[arbu] Şt[irbeĭ], Pah[arnic]. Pentru butcă şi «doĭ telegarĭ» ce se vînd cu 20 de galbenĭ.

53. Tîrgu-Jiiuluĭ, 1-iŭ August 1785. Μανουὴλ Γραδ[ιστάνος] Πα-χ[άρνικος]. Pentru banĭ.

54. 16 August 1785. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. Pentru moartea «prea-iubituluĭ şi proc[o]psituluĭ şi înţăleptuluĭ mieŭ fiŭ Zamfir», mîngîindu-l ca pe Iov. «Focul ce arde apururea în inima mea... Mie tot mi s[ă] pare căcĭ este în vis acest foc ce m'aŭ călcat; îm pare că este dus în vre o călătoriie saŭ în vre o slujbă, de nu-l văz înnaintea ochilor mieĭ, iar, când îm vine câte o scrisoare de la vre o rudenie saŭ de la vre un prieten, de măngăere, şi-m scriŭ de măngăiere, cunoscănd că este adevărat focul ce m'aŭ călcat, îm aprind focul jale,.,. Aş fi pohtit, pentru păcatele mele să m[ă] fie pedepsit Dumnezeŭ orĭ cu pagub[ă] de a pierde tot ce amŭ, orĭ miie să-m fi dat patim[ă] de boal[ă], să pătimesc păn la sfîrşitul vieţiĭ mele, în scărbe şi în durerĭ, şi să fie trăit răp[o]satul, că, la lipsa ce m'aş fi aflat şi la durerile boaleĭ, m'aş fi chivernisit şi m'aş fi măngăiat după înţălepcíunea ce avea; numaĭ, neputănd întoarce focul ce m'aŭ călcat, zic şi eŭ că: Domnul aŭ dat, Domnul aŭ luat, şi pote fi că va Dumnezeŭ la sfărşitu mieŭ să n'am nicĭ-o măngăiare, că la el îm era toată nădejdea... Şi vrăjmaşiĭ mieĭ vor fi la măhnire, şi vor zice de ce să nu pătimesc eŭ durerĭ de lipsă şi de boal[ă] pentru păcatele mele, ci să întămplă moartea luĭ fără vreme şi fără pricină de moarte, că, fiind săn[ă]t[os] vrănd să fie maĭ săn[ă]tos, s'aŭ înşalat de un becisnic doftor ce avem aici, şi, din doftoriile ce i-aŭ dat, la noa zile l-am îngropat. Oh, oh, ce foc m'aŭ călcat!»

55. 20 August 1785. Cost[an]d[in] Gĭan[ogl]u. «Fiindcă acum aŭ venit vremea prepeliţilor şi coteiul ce l-am avut, aŭ murit, şi acum mă aflu făr coteĭ... Să-m găseştĭ un coteĭ bun, frumos, cu urechile lăsate, lungĭ; să fie soĭ bun, a căuta şi prepeliţ, şi

a scoate din apă, maĭ în scurt cu toate șarturile luĭ și, de să va găsi să fie cățà, și maĭ bine ar fi, iar, de nu să va putea găsi cățà, să fie și căine, numaĭ să fie soĭ bun.»—P. S. Fac o bisericuță «și-ĭ trebuie două sfeșnice de alam[ă]...., și doao micĭ, de umblă copii cu ele».

56. Bucureștĭ, 26 Novembre 1786. H[a]gi Stan Jianu, biv Vel Postelnic. A venit aicĭ ca să se judece pentru moșia Drăgoteștĭ, ce o are de 20 de anĭ, cu «neşte șăreţ dă cĭocoĭ». Domnul l-a făcut Postelnic paià. «De acum înnainte, când îmŭ veĭ scrie cărțile, de supr[a] cu acestŭ tit[lu]: biv Vel Postelnic».

57. Craiova, 28 Decembre 1786. H[a]gi Stan Jianu, biv Vel Postelnic. «Pentru cinstea boerii Postelnicii ce m'aŭ miluit Măriia Sa Vodă, că, înștiințare luînd, aț avut mare bucurie, făcându-mĭ orație ca să trăiască Măriia Sa Vodă și eŭ să mă învrednicescu și la altă cinste, maĭ mare... Și eŭ rog pe milostivul Dumnezeŭ ca să trăiască Măriia Sa Vod[ă], să-l avem Domn și stăpân până la adâncĭ bătrânețǎ în luminat Scaunul Mării Sale, cu norocire... Pentru că acĭastă cinste este mare boerie, din protipendadă, și, măcar că din protipendadă este al doilea după Vistierĭ-Mare, dar maĭ nainte vreme, la Domniĭ trecuț, acĭastă boerie o avea boeriĭ grecĭ din ceĭ marĭ, fecĭorĭ de capichihaele și gınerĭ de capichihaele, ceĭ care erea tot omurul[1] în mâină-le: care Măriia Sa răp[osa]t[ul] Grigorie-Vod[ă][2] pe dumnealuĭ Banul Hrisoscoleŭ din Postelnic l-aŭ făcut Ban-Mare, și Măriia Sa Mihaĭ-Vodă cel bătrân[3] pe răp[o]s[a]t[ul] Postelnicu Ianache Muruzi, tatăl Dvorniculuĭ Muruzi de la Bucureștĭ, din Postelnic l-aŭ făcut iar Ban (precum și alțĭ Domnĭ asemenea), și apoĭ iar pă dum[nea]luĭ Banul Hris[os]coleŭ Măriia Sa Alecsandru-Vodă Ghica din Ban-Mare l-aŭ făcut iar Post[elni]cŭ, iar din boeri grecĭ ceĭ maĭ mulțĭ, din Postelnicĭ dragomanĭ și apoĭ Domnĭ, și acĭastă boerie, cum zic, o avea numaĭ boeri grecĭ, fiind la

[1] Toate trebile.
[2] Grigore Mateĭ Ghica.
[3] Racoviță.

Ţarigradŭ cea maĭ cinstită boerie, şi aicĭ în ţară cu toată puterea, iar Măriia Sa Vod[ă], ca un milostiv Domn şi stăpăn, nu deosăbeşte pe boeriĭ grecĭ dintre bóeriĭ pămăntenĭ, nicĭ pe boeriĭ pămăntenĭ dintre boeri grecĭ, ci voeşte ca să fie toţĭ de o obşte, şi pe ceĭ vrednicĭ şi credincĭoş boerĭ grecĭ i-aŭ cinstit cu boeriie din boeriile pămăntenilor, precum pă dumn[ea]luĭ Post[elni]c[ul] Ralet l-aŭ făcut Vel Log[ofă]t. Aşa şi pe boeriĭ pămănteanĭ, le-aŭ dat boeriile Grecilor, şi, din boerĭ pămăntenĭ, pă dumn[ea]luĭ Dinu Filipescul, din Clucĭ[a]r halea Postelnic, şi pă dumnealuĭ Scarlat Ghica, fiiul dumnealuĭ Banuluĭ Ghica, din Clucĭ[a]r şi Agă iarăşĭ paià Postelnic, ca şi pă mine (vrănd Máriia Sa ca să nu să deosăbească nicĭ partea Craioveĭ de Bucureştĭ), pă dumnealuĭ Clucĭ[a]r Gĭanoglu din Clucĭ[a]r paià, Spătar, pă mine din Pah[a]r[nic] paià, Post[elni]cŭ. Eŭ, după trebile ce aveam la Bucureştĭ, după ce m'aŭ cintit Măriia Sa cu boeriia, mi s'aŭ făcut şi tain de cheltuială şi alte icramurĭ[1]. Hotărîrea îm erea să şezĭ, nu numaĭ Crăcĭunul să-l fac acolo, ci şi Paştile, dar, întămplăndu-să o trebuinţă aicĭ la Craiova, m'aŭ pornit Măriia Sa Vodă cu menzil, de am venit, şi, pănă cănd va fi voia Mării Sale luĭ Vodă, mă aflu aicĭ la Craiova.»

58. Craiova, 23 Mart 1787. H[a]gi Stan Jianu, Post[elnic]. «Şi Ţara-Turcească şi Ţara-Rum[ă]nească la un Turc saŭ la un cĭoban, căte treĭ-patru neguţătorĭ aŭ dat banĭ, şi oile de iarnă s'aŭ prăpădit maĭ toate, şi acum uniĭ din lănarĭ aŭ tremis oamenĭ de străng pieĭ de oĭ moarte, cu ce preţ le găsesc, şi aŭ prins toţĭ tabaci de le zmulgu, şi zmulturile le-aŭ tocmit căte 13 parale, apoĭ lăna de tunsură, unde va maĭ rămănea, socoteşte la ce preţ va să iasă?»

59. Craiova, 14 April 1787. H[a]gi Stan Jianu, Post[elnic]. «Astăz, viind dum[nealu]ĭ Cluc[e]ru Şerban de la Buc[u]reştĭ, me-aŭ adus veste că Măriia Sa Vod[ă] vine curănd aicĭ la Craiova, şi aicea nu-ĭ găsesc cele ce trebuesc orănduiala mesiĭ, ci te pohtesc ca aceste ce le însămnez însuş dum[i-tal]i, să mi le cumperĭ ca s[ă] fie bun[e] de mas[ă] dom-

[1] Onorurĭ.

neasc[ă]; însă şi să le aşăz dum[ital]i în cutiĭ cu bumbac şi cum vei şti maĭ bine, ca s[ă] nu s[ă] farîme, şi să le puie în doa lăzĭ, ca s[ă] poată pune pe cal să le aduc[ă] maĭ în grabă păn la Călimăneştĭ, că scriŭ şi luĭ Costandin Ocnaru, ca iarăş pe caĭ să mi le încarce, să ajungă maĭ înnainte, păn a veni Măriia Sa. Însă: 12 sticle vin de Tocaĭ, 12 sticle vin de Ren, 6 sticle undelemnŭ de Provenţiia, 6 sticle de rozol de Franţi saŭ de alt felĭ, nu de cel ce s[ă] vinde în targŭ, de 24 de persoane un aufsaţĭ de zahar, cu tot felu de figurĭ, precum ierea şi cele ce le-aĭ trimis la nunta fiumieŭ Ghiţ[ă], aşăzîndu-le în cutiĭ rătunde cu bumbac; un naimod ce-m spus[e] nepotu că obicĭnuesc la masa domnilor, de zahar, ca o dumbrav[ă] şi cu jigăniĭ cum obicĭnuesc de le fac, şi de argint, pentru podoaba meseĭ; 4 copurĭ arpăcaş de cel fino, mărunt, 4 funţĭ prezintin, 6 funţĭ orez de Italiia, 4 funţĭ pişcoturĭ de tot felu, 2 funţĭ cărnaţĭ, salami duşĭ *(sic)*, numaĭ să fiie proaspeţĭ; de s[ă] va găsi şi nescaivaş vin de muşcat, să-m trimiţĭ 12 sticle, numaĭ să nu fiie stricat, atăt acesta căt şi cel de Tocaia. 2 pom[u]şorĭ, unu de lăm[ă]i şi altul de naramză în lădiţa, de s[ă] va putea şi cu rodu lor saŭ cu florĭ, fiie şi maĭ micĭ, dup[ă] cum i-aĭ trimis şi la nunta luĭ Ghiţă. Să cercetezĭ de să vor găsi doĭ armăsarĭ telegarĭ, murgĭ saŭ galbenĭ, cum numai să fiie frumoş[ĭ], şi nu tocmaĭ marĭ, ca ceĭ negri aĭ Cluc[e]rului Stirbeĭ, numaĭ tinerĭ şi săn[ăt]oş, şi să m[ă] înştiinţez cu cîţĭ banĭ să pot lua, şi o pereche hamurĭ cum aŭ fostŭ ale Caimacamuluĭ Suţu... Aş vrea vre-un lucru raritet, măcar şi de treĭzecĭ galbenĭ, numaĭ nu ştiŭ; ci pentru aceasta să m[ă] înştiinţez maĭ în grab[ă] ca să trimiţĭ, în caĭ de olac, doaoă şfeşnice de argint cu mucările lor: ştiŭ că are dumnei vară-mea... Poftesc ca să mi le trimiteţ, înştiinţăndu-mă şi căţ banĭ aŭ... Şi să-m trimiţĭ şi patru funturĭ lumănărĭ albe, micĭ ca de cele de săŭ; ... naimod, ce-m spusă nepotu Ianache că obicĭnuesc domniĭ la masă, ca o dumbravă şi cu jigăniĭ de argint, să mă înştiinţăzĭ căţĭ banĭ are, ca, de-m va fi trebuincĭoasă şi să prinză loc, să scriŭ să vă trimiţ... Căte doĭ loţŭ frunzişoară, scorţişoară, nucşoara, poftesc să trimiţ».

60. 24 Maiŭ 1787. Nedescifrabil. «Postav verde tăiat cu colţurĭ... să se puie pe marginea unor pieĭ... Şi maĭ ales la botu piei, fiindcă este tăiat oareşce...» Pentru o piele de urs. «Fiindcă, precum zic, pielea de ursu voiŭ să o aibu pe pat în loc dă mindiriŭ, iar pieile de capră voiŭ să le fac în loc dă perine; însă să fie boia, adec[ă] văpsea, de aceia care să nu să cureţe, să s[ă] mănjască hainele.»

61. Craiova, 4 Iunie 1787. H[a]gi Stan Jianu, Post[elnic]. Pentru armăsari: «cănd aĭ priimit scrisoarea, i-aŭ trimis grofi afară pe la iosagurĭ... Aĭ găsit doĭ murgĭ şi doĭ negri, dar bătrănĭ, de căte zece anĭ, iar la grofŭ Micheşĭ aĭ găsit o păreiche armăsarĭ galbenĭ cu coama neagră şi cooada asemenea, şi picerile din genunche la vale negre, numaĭ la un picĭor dinnapoĭ pintenog, şi de căte 6 anĭ; numaĭ unul, cănd este în grajdĭ, ţine ureche lăsată, dar, cănd îl pune la ham, ţine ureichile bine. [Cerea 105 galbenĭ. Îi află cu meteahnă.] Că aceştiia voĭ să daŭ Mării Sale luĭ Vod[ă]. Ci, fiindcă venirea Mării Sale aicĭ, cum poruncea, văz că i s'aŭ maĭ făcut ză ticnire, nu ştiŭ până cănd», să maĭ caute. Ar vrea şi el doĭ, «jiganĭ». «Măcar că Măriia Sa n'aŭ venit pănă acum. dar tărguelile ce mi le-aĭ trimis, le-am trimis Mării Sale, şi le-aŭ priimit cu mare cinste. Ci aş vrea maĭ frumoasă încă sărviţiia aceia care este la domniĭ ceĭ marĭ, şi cu picerele de argint.» A scris şi la Viena. Vin de Tokai să caute acolo, la Tokai saŭ la Viena.

62. 29 Iunie 1787. B[arbu] Şt[irbeĭ], Cluc[er]. Pentru «patruzecĭ de porţioane de doftoriĭ».

63. Craiova, 23 Iulie 1787. H[a]gi Stan Jianu, Post[elnic] «Fiind milostivirea Mării Sale luĭ Vod[ă] asupra casiĭ mele, pe fiul mieŭ Stănuţ l-aŭ cinstitŭ cu boieriia Vel Sărdarĭ, care dupe vărsta luĭ iaste prea mult, dar, vrănd Măriia Sa ca să miluiască şi să cinstească casa mea, l-aŭ făcut; care nu sănt vrednic a face căzuta mulţămită.»

64. 8 August 1787. Şt[efan] Părş[coveanu], Dvo[nic]. Aude că va veni la Craiova. Pentru Ion Ungureanu grădinariŭ, care se arătase beţiv.

65. Craiova, 27 Aug[ust] 1787. H[a]gi Stan Jian, Post[elnic]

«Să-m cumperï zece copurï de uleï, că foarte îm trebueşte, că aicï la besericǎ la Pătru Bodu *(sic)*, tămpla fiind veiche, am surpat-o, şi am făcut-o din noŭ, şi cu ştocaturï şi stălpï de dverï, şi coroanele foarte frumoasă, şi am tocmit un zugrav, iarăş meşter mare, ca să o poleesc cŭ aur şi cu argint: am trimis la Becï de mi i-aŭ luat Raicovicï.»

66. 12 Novembre 1787. Σκαρλάτος [Scarlatachi] Γκίκας, Μέγας Λογο[θέτης]. Pentru afacerï. Pecete cu un leŭ privind într'o oglindă.

67. Decembre 1787. H[a]gi Stan Jianu, Post[elnic]. «Pentru fii mieï,—Ghiţ[ă], veï fi înţăles că iaste ispravnic la Tărgu-Jiiuluï, cel mic iaste la Meh[e]d[inţï] cu oeritu; eŭ sănt încărcat aicï cu toate orănduelele zah[e]reli; care vă va spune Costandin Ocnar[ul] că nicï măncarea nu-m tihneşte.»

68. 21 Iulie 1788. Lucrurï depuse de Portarul Marcu: *anterie cu saiale* (de vară şi de iarnă), «1 ceainic de argint..., o cutie de zah[ă]r, de argint; un toc cu şase perechï cuţite..., şase izmene de borangic noao, 1 berberlic [1] cusut, doaă tocurï de pieptine, cusute cu fir..., o şea de argint, 1 giubea canarie cu cacomu, o părechi scărï de cal galbene, de alamă».

69. 5 Mart 1789. «De la Bozienï, din Ţinutul Niamţuluï, al Moldovi.» Scarlat Cămpineanu. Pentru un împrumut. E în «ţară streină».

70. Craiova, 10 Decembre 1789. Hagi Stan Jianu, Post[elnic]. Pentru fiica feteï luï şi gineruluï mort, Nicolae.

71. 6 Ianuar 1790. Varlam Sărd[ar] Budişteanul. Vrea să aibă de la *Becï* două butcï. «Potcile să fie pă fiară englezeştï, să s[ă] legene, şi să fie poliite, cum şi butca cu aur din destul poleită, şi jugrăveala frumoasă. Iar făptura să fie precum să obicïnueşte aice la noï, iar nu de cele cu uşï, şi înlăuntru înbrăcată cu flus frumos». Pe V°: «Isprănicï de la Piteştï».

72. 8 Ianuar 1790. Treï Murgăşenï, pentru o nuntă în familie, «cu copilu d[u]m[nea]luï Mateiţă Fileşanu, biv Vel Sărdar».

[1] Prosop de bărbierit.

73. Craiova, 5 Maiŭ 1790. H[a]gi Stan Jianu, Post[elnic]. Pentru noră-sa, supărată de «gazdă[1]», care-ĭ spune să-şĭ cate «alt sălaş». Ar cumpăra el casele. «Am multe calabalăcurĭ, dulapurĭ, mesă, scaune i alte bagatelurĭ. Boltele ce aveam cu chirie, de ţineam marfa mea.»

74. 9 Maiŭ 1790. H[a]gi Stan Jianu Post[elnic]. Pentru întorsul nuroriĭ şi boala luĭ de piatră. «Totdeauna mă apuc[ă] în partea din stănga, în deşărt, aproape de spinărĭ; pe semne la rănunchĭ... Noru-mea, acum la plecare, fiindcă am avut cunoştinţă cu toţĭ domni, ca să-ş ià zioa bun[ă] dupe la doamne, va găsi vre-un hinteŭ cu plat[ă], să nu meaarg[ă] pe jos, măcar că am scris şi o carte de închin[ă]cĭune la Măriia Sa grof Betlen Ghiorghe, şi am dat rug[ă]cĭune Mării Sale doamni ca cu Măriia Sa să meargă pe la gubărnatoriţa şi pe la alte doamne, ci poate că nu va merge pe la toate doamnele, ci numaĭ unde va putea să meaargă... Părinteluĭ duhomnicu mă închin.»

75. 30 Maiŭ 1790. Cost[an]din Viiş[o]r[eanu], Agă. Să i se trimeată două sfeşnice lucrate la Sibiiŭ cu alama luĭ. Păunica să-ĭ spuie ce scule se află de vănzare.

76. 10 Iunie 1790. Cost[an]din Bengescu, Agă. Trimete Hagicăĭ «23 perechĭ broaşte».

77. Craiova, 13 Iunie 1790. H[a]gi Stan Jianu, Postelnic. Pentru boala sa. «Fiind[că] apoteca s'aŭ arădicat de aicea de multă vreme şi s'aŭ dus peaste Dunăre, că acolo este şteabu. Şĭ acuma să apropie şi Sfete Petre, unde să slobod şi zilele de post.» Să trimeată doftoriile de acolo.

78. 26 Iunie 1790. B[arbu] Şt[irbeĭ], Vor[ni]c. Trimete lucrurĭ acolo; să-ĭ cate deposit. «Numaĭ pă supt cumpăt să o facĭ dumn[eata], acĭasta, pentru ca să nu să facă tevaturĭ».

79 August 1790. Lucrurĭ depuse «în păstrariţă» de Vel Logofătul Manolachi Grădişteanu la Sibiiŭ: «1 rahtu de argint cu reşmeaoa[2] luĭ..., treĭ florĭ de haşà, o strecurătoare de cafea, 1 lacrăcĭooară cu hărtiĭ..., 1 tas de argint poleit,

[1] Era la Sibiiŭ, în bejeniĭ, pentru războiŭ.
[2] Rostul.

2 farfuriĭ de dulcĭaț[ă] poleite..., 1 cățiie poleită, 1 burdar [1]..., 3 cabarale și oblănc de argint, de șea..., 1 sepețel de paie cu mărunțișurĭ, 1 pielcea de capră neagră; *bogcele*, cu zapisele moșiilor Grădiște și Poenarĭ.»

80. 13 August 1790. Co[stan]din Bengescu, Agă. Pentru «două inele» de prefăcut.

81. Craiova, 18 August 1790. Zamfir, Serd[ar]. «Acum aŭ venit aicĭ poruncă de la Bucureștĭ, pentru căte mănăstirĭ și bisericĭ vor avea preveleghiurĭ și hrisoave, să să triimiță copie adeverită de cinstitul Div[a]n de aicĭ, ca să să prenoiască de cătră prea-înnălțatu prințip [2].» Să-ĭ caute și luĭ daniile mănăstiriĭ, de la Alexandru Ipsilanti și Nicolae-Vodă Carageà. — Scriitorul era tatăl luĭ Tudoran.

82. 21 August 1790. Co[n]st[antin] Bengescu, Agă. «Pentru ace'e doao căcĭulĭ», comandate «întocmaĭ ca furma căcĭuli mele», «zarife». Și pentru «venirea Exelenții Sale doamneĭ ghinărălesi», ce are să se întîmple.

83. Craiova, 18 Septembre 1790. Zamfir, Serd[ar]. Înțelege că acum nu maĭ sînt să se înnoiască hrisoavele. A trecut «pericolul».

84. Craiova, 11 Octombre 1790. H[a]gi Stan Jianul. Despre un Lipcan, ce duce luĭ Pop scrisorĭ ale luĭ Merkelius [3]. «Să deșchidețĭ lada cea de chiparoz și una neagră: și să scoață o giubea mohorătă, cu vergĭ de fir ce este cu nurcă, și o rochie, iarăș asemene, cu antereu eĭ... Giubeaoa Ilincăĭ este cu jder, și rochia este fără mănecĭ, iar a Zoițăĭ este cu nurcă, și rochia cu antereŭ la ià, și un biniș a luĭ Ghiță, de postav, cu jder, și să facă un tenculețŭ; numaĭ să pue scăndurĭ supțărele, ca să nu să sfărame.»

85. 30 Octombre 1790. B[arbu] Șt[irbeĭ], Vor[ni]c. Pentru ca să i se trimeată ișlicele, «și să le scuture și să ià tutunul cel vechĭ, care aŭ fostŭ pe dănsăle, și să pue altul, să îmbrace zagaraoa cu tutun, pentru ca să nu le mănănce moliile, și să le așaze iar[ă]șĭ la locul lor... 12 păreichĭ pene de

[1] Cadelniță.
[2] De Coburg, comandantul oștiriĭ de ocupație.
[3] Agentul Austriac din Bucureștĭ.

care aŭ venit la Sibiĭ, să-m trimiţ pentru Catinca; numaĭ să nu fie negie, ce or[i]ce alt felĭ de formă.»

86. 25 Novembre 1790. B[arbu] Şt[irbeĭ], Vor[ni]c. Şi «pentru un clopot..., pentru o sfântă biserică de aicĭ, însă de o sută de funţĭ».

87. 3 Decembre 1790. St[an] Jianu, Sărd[ar]. Cere «doao duzine masalale... 1 lebadea de maldeh ca norul... O palaşcă de cele de iegăr, cu cheie... Praf gros.»

88. 22 Ianuar 1791. H[a]gi Stan Jianu, Păh[arnic]. Pentru logodna nepoateĭ Tiţa cu Cămăraşul Costandin, «fiind şi Măriia Sa ghinărarĭ cu toţ ofiţeriĭ şi toată boerimea.» S'a stricat logodna cu fiul Stolniculuĭ Brăiloiŭ, ce fusese la «surgunie». Cere «macaroane i fidea, confeturĭ i condite».

89. Craiova, 15 Mart 1791. H[a]gi Stan Jianu, Păh[arnic]. Află de la Pop că generalul Mitrowski a înlocuit pe generalul Enzenberg[1].

90. 27 Iulie 1791. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. «Acum înţălesărăm cum că ministriĭ noştriĭ ar fi încheiat pacea cu Turciĭ, şi, măcar că nu s'aŭ pobliculuit, dar mă tem că vom rămânea cum am fostŭ, ci Dumnezăŭ să-ş facă milă, nu ştiŭ ce urmare să fac, ci voĭ vedea ce ias[ă] afar[ă] de pace şi cu ce condiţione, apoĭ voĭ maĭ înştiinţa pe dum[neata]. Spătaru Geanolu[2], sânt acum 15 zile de când aŭ plecat la Becĭ; ci ştiŭ că de acolo veĭ înţelege la ce aŭ mers şi ce va isprăvi.» A întrebat de boală pe «un doftor de la Becĭ», venit acolo. «În loc de ap[ă] dulce, să beŭ apă acră... Doftoru îm dete în scris că asupra *Braşovuluĭ*, la un loc ce să chia*m*[ă] Irga*n*, este apa de să chiam[ă] Borsec; dar eŭ ştiŭ că să află şi şi către Orăştie.»

91. 12 August 1791. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. «În trecutele zile, viindu-ne vestire de negândita pace şi cu Ruşiĭ, nu aveam ştire de s'aŭ făcut pace, cu toţiĭ eram spereaţĭ că poate vor veni sumă de Turcĭ ca să prinz[ă] pe 6 lunĭ... Socotind că, fiind pace cu toţ, trebue să vie Domnŭ în ţară

[1] V. *Acte şi fragmente*, II, pp. 322-3.

[2] Cf. atestatul ce-ĭ dă, în 1790, colonelul Kray, în vol. XI, p. 104, n_0 26.

făr oste turcĭască, şi, ca un Domnŭ, va fi cu înblănzire, şi va judeca, şi apoĭ va pedepsi pe ceĭ vinovaţ,—acum ne-aŭ venit şi cărţí de la Măriia Sa Mihaĭ-Vodă Sucĭ, de înblănzire. Scriie din Şumna, de la 4 ale aceştiĭ lunĭ, şi scrie că l-aŭ făcut Înpărăţiia Domnŭ aicĭ la Ţara-Rum[ă]nească, şi i-am făcut şi răspuns cu oraţei, şi vedem că oştile chesariceştĭ, unde era gata să plece, s'aŭ maĭ oprit: zîc că, păn să va isprăvi desăvărşit pacea cu Muscali, vor fi tot aicĭ în ţară. Ci milostivul Dumnezăŭ să-ş facă milă, că nu ştim ce să maĭ facem, dacă am avut acĭastă parte; ci, pentru sălaş, să rămăe, să nu prinzĭ[1].»

92. 26 Aug[ust] 1791. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. «În trecutele zile, ţ'am scris puţintică măngăiare ce am luat, înţelegănd că s'aŭ făcut pace şi cu Muscaliĭ; acum aicĭ că numaĭ ştilştant[2], opt lunĭ, dar tot nădăjduim că să va face desăvărşit[ă] pace, de nu va maĭ pătimi ţara. Şi noo ni-aŭ venit luminate cărţ de la Măriia Sa Vod[ă], de la Turtucaia, dar caimacamiĭ Mării Sale aŭ venit în Bucureştĭ da la 19 ale aceştiĭ lunĭ. Este nepotul Mării Sale, care aŭ fostŭ aiciĭ caimacam, celibiĭ Iorgache Sucĭu, şi poate păn acum va fi sosit şi Măriia Sa Vod[ă] în Bucureştĭ; şi poate astăz, măine, va sosi caimacam şi aicĭ. Oştile chesariceştĭ, az, Duminică ce vine a luniĭ, vor pleca de aiciĭ. Preasfinţiia Sa părintele episcopu îm scrie cum că ştie că am copiile fermanurilor, cănd s'aŭ făcut pacea cu Ruşiĭ; şi, cănd am fostŭ la Ţarigrad, le-am luat copiile[3], şi, dup[ă] înştiinţarea ce are de la Ruşĭ, cum că aŭ arătat la pacea ce vor să facă

[1] Cf. raportul olandes din Constantinopol, 22 Mart 1791:

«De prins Michel Zasso, die voorheen prins van Wallachien geweest, dog gedeposeerd was, is taus weeder tot die waerdigheyd verheeven en door den Visir in het leeger ontbooden, ten eynde voort na het sluyten van den vreede, als dat prinsdom weder aan de Porte zal ingeruymd zyn, geinstalleerd te kunnen worden». («Principele Mihaĭ Suţu, care a fost Domn al Ţeriĭ-Romăneştĭ, dar a fost mazilit, a fost ridicat iarăşĭ la această demnitate, şi a fost chemat în lagăr de Vizir, pentru a fi aşezat în Scaun, îndată după încheiarea păciĭ, cînd acest principat se va întoarce iarăşĭ la Poartă»).

[2] *Stillstand*, armistiţiu.

[3] La 1774.

și pentru Moldova și Țara-Rum[ă]nească, să fie cu pronomiile ce aŭ fostŭ maĭ nainte, și sănt trebuincĭoase acele fermanurĭ, și scrie să i le trimiț, că vor fi de mare folos, și, măcar că i-am făcut răspuns că acele còpiĭ de fermanurĭ, de nu să vor fi răpus prin lăzăreturĭ, cănd am trimes scrisorile în lăuntru[1], vor fi la Sibiĭ între alte scrisorĭ ce am acolo; ci te poftesc să chiemĭ un lăcătuș, să deșchizŭ la sepetu ce este la dumneata, și să cauțĭ în scrisorĭ, că este un plic desupra rupt, și sănt numaĭ aceale fermanurĭ, și să le învăleștĭ într'o hărtie groas[ă], și într'o pănză să s[ă] coase, și, cu om sigur, orĭ pănă aicĭ, orĭ la Rămnic, la chir Nicolița, să mi le trimeț, că acum la tărg vor veni din rudeniile (?) mele; numaĭ să nu s[ă] ude, orĭ să s[ă] răpue, — că poate vor fi de trebuință.»

93. Craiova, 25 Septembre 1791. «Cherața, soțiia răp[osa]tuluĭ Mihaĭ Socolescu.» Pentru un deposit.

94. 9 Octombre 1791. H[a]gi Stan Jianu. Pah[arnic]. Pentru fii-mieŭ Stănuț», bolnav de frigurĭ. «Une orĭ îș vine în fire, apoĭ iar să zmintește, ci am hotărăt să-l daŭ la Bistrița, să-l las acolo cătăva vreme, fiind și alte sfinte moște, și Sfetii Grigorie ca să nu vaz[ă] pe nimenĭ de aĭ noștri, doar va face Dumnezeŭ vr'o minune.» «Nepotu Cămărașu», pîrît, a fost dus la Vodă, dar liberat.

95. 16 Octombre 1791. St. Jian, Sărdar (?). Pentru «doa sobe de her, de cele supțirĭ, una să fiie de șasăzecĭ funțĭ, mare bun[ă], oarbă, nu de cele cu foc, și alt[a] maĭ mic[ă], ca de treĭzecĭ funț, iar orbă, adec[ă] dintr'alt[ă] cas[ă] să s[ă] încălzească, adec[ă] cu orloĭ, să ias[ă] fumu într'alt coș, numaĭ să hie zarif făcute, și zece sticle Auspruh de Tocaia..., și 4 funț pișcote».

96. 24 Octombre 1791. C[ostan]d[in] Otetel[e]ș[anu]. «Am văzut că-m scriĭ și mă iscălesc creștineștea, căcĭ n'aĭ putut pricepe iscălitura. Eŭ prea ales mă iscălesc, numaĭ dacă omul dum[neavoastră] n'a știut carte bună, ca să învet[e] a cunoște iscălitura...».

[1] În Ardeal.

97. 5 Novembre 1791. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. «Fiŭ-mieŭ Stănuţ, de multe strapaţie ce aŭ avut cu isprăvniciia, la vreamea trecută, maĭ ales la plecarea oştirilor, s'aŭ bolnăvit, întăĭ cu frigurĭ, care puţinteĭ oamenĭ aŭ scăpat, apoĭ ca o thermolimico[1], şi îl caută doftori de o lună în casă, şi trebue să fie tot lăngă eĭ, să nu fac[ă] vr'o ataxie... Toate boeriile luĭ Mavroghenii s'aŭ stricat cu hatişerif înpărătesc; de altele, cine aŭ jăfuit, vor plăti săracilor.»

98. 20 Novembre — 2 Decembre 1791. Nedescifrabil. Cere «un măjărĭ, adecă piuliţă... şi un her de călcatu rufelor, de cele de alam[ă]..., hiară de copturĭ şi vre un socacĭ saŭ soc[ă]ciţă».

99. 27 Novembre 1791. Dimitrache Fălc[oianu]. «Măriia Sa Vod[ă] către mine întru una îm scrie că bine am făcut de am înştiinţat Mării Sale, şi încă Măriia Sa va orăndui de a să păzi drumu acela foarte, ca să nu să strice, şi încă să să dreagă pă unde să va strica. Asemenea scrie şi pentru mănăstirea Cozii, că va da tare poruncă egumenuluĭ. Îm scrie şi beizadè, şi îm scriŭ ca să-ĭ înştiinţăzu, atăt pă Măriia Sa Vod[ă], căt şi pă Măriia Sa beizadè, pentru treaba ce am făcut, ce am isprăvit», făgăduind ajutor cu «cărţŭ tarĭ dă la Ţarigrad». Are şi scrisoare de recomandaţie de la Rathkeal, Internunţiul.

Şi, din ţară, de la Μαρία Φαλκογιάνκα.

100. 10 Decembre 1791. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. Pentru logodna fiiceĭ luĭ Pop, «nepoţica» luĭ, cu Iosif, fiul luĭ Manicati Şafran.

101. 1792. «Dimitrache Schiliţă, Pit[a]r», întreabă unde e generalul Splényi.

102. 1792. Σκαρλάτος Γρετζιάνος. Pentru plante de la Pop, care s'aŭ trimes de Domn la Poartă şi a căror descriere e dorită acolo.

103. 20 Ianuar 1792. Dimitrache Fălc[oianu]. Pentru argintăriĭ: «12 cuţăte cu furculiţăle lor, 19 lingurĭ, 1 lingură mare, 24 zarfurĭ». Ispravnic la Vîlcea e «Cuparu Manolache».

104. 1-iŭ Februar 1792. B[arbu] Şt[irbeĭ], Vor[ni]c. Cere

[1] Tifos.

«doaăsprezece scaune cu postav fistichiŭ, însă scaune tot de cele care mi-eĭ cumpărat dum[neata] odată, și doaă canapele iar[ă]șĭ să-m cumperĭ dum[neata], cu asemene postav fistichiŭ».

105. Craiova, 3 Februar 1792. H[a]gi Stan Jianu, Păh[arnic]. Pentru o logodnă. «Măcar că ț'am fost spus și dum[ital]i că aŭ fost și de l[a] alte locurĭ vorbe, dar este o vorbă rumănească, că unul odată s'aŭ arsu cu lapte dulce fiert și pă urmă aducăndu-i și lapte covăsit să mănănce, luănd cu lingura, aŭ suflat, și, zicăndu-ĭ de ce suflă în lapte covăsit, că este rece, aŭ dat răspunsul că cu acest fel de materie ș'aŭ arsu gura. Și, ca să nu maĭ auz și pă noră-mea aciasta că e fata cutăruia de neamu mare, neamul, înștiințăndu-mă că copila Păh[ărni]ce[siĭ] Bibeascăĭ este și de chip curățică și de mumă sa pedepsită, că văz, că, de cănd aŭ murit Pah[arni]c[ul] Bibesc[u], aŭ chivernisit copii și casa stă pe loc, încă maĭ cu spor, de aceia m'am bucurat, făcănd și logodna cu ierologhie,— că nunta, daca voĭ trăi, va fi după Sfănta Inviere, iar, de mi să va întămpla și moarte, încă voi lăsa cu blestem de a săvărși și veseliia în scurtă vreme.» Îĭ poftește la nuntă.[1]

106. 13 Februar 1792. Șt[efan] Prășcovean[u]. Pentru banĭ.

107. Craiova, 29 Februar 1792. Δημήτριος Μπιπύκος [=Bibica], Καμινάρης. Pentru banĭ.

108. Craiova, 1-iŭ Mart 1792. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. «Am venit la cumpăn[ă] de moarte.. Am logodit pe fii-mieŭ Stănuț cu copila dumn[e]eĭ Păh[ă]r[ni]cĭasăĭ Bibeascăĭ: după Sfănta Înviere, de voĭ avea viiaț[ă], voĭ face și nunta. Și acum, cu mila luĭ Dumnezeŭ, s'aŭ făcut și pace.» Cere depositul. Un dulap de dres la *măsarĭ*, e la «nepotu Ianache». Fusese el și la Timișoara.

«Conteș miè cel cu cuișoare... Rahtul cel pe curele cu cĭucurĭ albastri, sfeșnice 12 de alam[ă], de părete, tipsioarele de dulcețurĭ 6, un brăŭ țar[igrădean], turungiŭ[2].»

[1] Ștefan Bibescu Păharnicul are, cu soția sa, Maria (care muri după 1782 și innainte de 1786), o fată, Bălașa, care luă pe Stănuț Jianu. Ea trăia încă la 1811, despărțită de bărbat (v. vol. XI, p. 224 și urm.).

[2] Portocaliŭ.

109. 11 April 1792. B[arbu] Şt[irbeĭ]. A primit amanetul săŭ. Trimete banĭ pentru doctorul Horvat. «Pentru canapele şi scaune», cere să trimeată.

110. 27 April 1792 B[arbu] Şt[irbeĭ], Dvor[ni]c. Mulţămeşte pentru «scaunele şi canapelele care mi le'i trimis dumn[eata]».

111. 24 Maiŭ 1792. Dimitrache Făle[o]ian. Cere «dooă teşălĭ de piele frumoasă, dă cele ce să ţăne pungĭ cu praf de puşcă şi alice... Să fie pă afară cusute: iagăru, unde înpuşcă cerbu... 20 funţu paler bun... Crezu că te veĭ domiri ce fel de teşălĭ voescu: dă cele dă vănătoare, ce obişnuescu boeri: sus, rătunde, jos rătunde; sus are fieru frumos; cu cheĭ să închide».

Pecete cu coroană, un capac şi ДМ. ФК.

112. 29 Maiŭ 1792. B[arbu] Şt[irbeĭ]. Îĭ trimete o bute de vin şi cere să-ĭ aducă nişte cărţĭ de la Viena.

113. Craiova, 30 Iunie 1792. «Fii-mieŭ Stănuţ, măcar că l-aŭ făcut Măriia Sa Vod[ă] Vel Pitarĭ, dar păn acum n'aŭ maĭ venit; nu ştiŭ ce mai face, că au avut făgăduială şi de ispră̆vnicie; ci i-am scris cu destule mustrărĭ, să las[e] toate şi să vie, ca să-l văz căsătorit, să văz ce urmare vor avea: doar voĭ avea noroc de nora acĭasta, să m[ă] caute la bătrăneţe... Aş vrea să-m însor nepotu Ianache: văz că-m scriĭ că este la Becĭ şi este bolnav».

114. Craiova, 30 Iulie 1792. Să i se puie «tutun» «pă samurĭ». Să i se aducă «doaă işlice».

115. Rîmnic, 1-iŭ August 1792. Κωστάκι Μπεντζέσκος. Pentru banĭ.

116. Rîmnic, 4 Septembre 1792. Costandin Bengescu, pentru ceaprazurĭ cu «mărginile de sărmă galben[ă] şi mijloacele de sărmă albă, şi în mijlocŭ să s[ă] facă floarea de cabarale, adecă de fluturĭ galbenĭ şi albĭ: pentru care, orĭcăţ banĭ va merge, cu dragoste îĭ voĭ răspunde dum[itali]..., fiindcă săntŭ trebuincĭoasă de iarnă.» Se zice «parolistŭ». Mulţămeşte pentru «doftoriile de cĭum[ă]». Salutărĭ de la Spatarul Geanoglu.

117. Caracal, 2 August 1792. Ilinca Jăianca, Pah[arniceasa]. Pentru un «boşcealăc».

118. 9 Octombre 1792. Cat[in]ca Ştir[boaica]. E bolnavă de o mînă, «şi la spiţăriia de aicĭ, de acestŭ felĭ nu să găsescŭ; iată că făcu doftoru acĭastă răţătă». A cusut Hagicăĭ «dooă părеichĭ de izmene».

119. Craiova, 24 Octombre 1792. H[a]gi Stan Jianu, Păh[arnic]. Pentru nunta fiicіĭ luĭ Pop, Mariuţa, la 3 ale luniĭ, cu Iosif «Şofran» (Saffranos).

120. 30 Octombre 1792. Ca[tinca] Ştir[beĭ]. Pentru doftoriĭ «împreună şi cu doo părеichĭ condurĭ şi una păreiche ştrimf ce s'aŭ ostenit ginerile dum[neavoastră] şi cocona Mariuţa fica dum[nea]v[oastră]».

121. 6 Novembre 1792. Şt[efan Prăşcovean[u]. Cere un grădinar «numaĭ pentru sălătruĭ şi pentru verdeţurĭ şi, de poti să-mŭ altuiască, şi de să va pricepe şi la florĭ, nu strică». Oferă *must pritocit.* «Sinior Dumitrachie, bunŭ doftorŭ, să închină dumitale», care l-a îndreptat, «căcĭ am venitŭ păn la cumpănă». Să fie lăsat încă lîngă el: «este şi om dulce la graiu dumisale».

122. 10 Novembre 1792. «Filaret, Mitropolitul Ungrovla hieĭ», adeverează.

† La leatul 1771 mergănd dumn[ea]luĭ unchiul nostru Dumitrache Fălcoianu biv Vel Clucĭ[a]r în ţara Ardealuluĭ, la rudele noastre, grofiĭ Secheleştiĭ, dă spre familiia noastră Buiceştiĭ [1], dă aicea dăn Ţara-Rumănească, aŭ căutatu dumnealuĭ unchiul nostru pricina moşteniriĭ familiĭ noastre Buiceştiĭ dă cele ce aŭ fostu acolo în Ardeal, prin judecată, însă numaĭ cu grofu Sech[el]i Laşlu, fratele cel maĭ mare, iar cu Sechil Adam, frate maĭ micu al luĭ Sech[el]i Laşlu, n'aŭ căutat.»

În 1792 merge şi la Viena, la *Chesarul,* de şi muriseră fraţii. Întăresc cele făcute de dînsul:

Ioan Cămpineanu, Ianache Fălcoianu [2].

Două peceţĭ stricate.

[1] A luĭ Diicu Buicescu, doritor de Domnie din vremea luĭ Mateĭ Basarab.

[2] Pentru rosturile ardelene ale familieĭ Fălcoianu, v. vol. XII, p. 120, nº CCXLVII.

123. 21 Novembre 1792. Costandin Brăiloĭ, Cluci[a]r. Pentru nişte rîmătorĭ.

124. 1-iŭ Ianuar 1793. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. Pentru nişte banĭ.

125. Craiova, 3 Ianuar 1793. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. Pentru boala sa şi banĭ.

126. Bucureştĭ, 7 Ianuar 1793. «B[arbu] Ş[tirbeĭ]. Pentru nişte «porţioane de doftoriĭ», pentru care avea şi «reţeta».

127. 20 Ianuar 1793. Dimitrache Fálc[o]ianu. Scrie fraţilor «Turi Laslo protonotarie»[1], «Fabiian». «Nepoţiĭ mieĭ, pentru că lelea soru-mea, Păunica Comăneanca, aŭ dat opştescul sfărşăt». Se ceruse în proces «ca să fie iscălită [cartea] dă Vodă. Ci, întăĭ, că la aceste madele[2] ale noastre pă Domnu nu-l amestecăm, că iaste un strein: astăzĭ iaste, mâine nu iaste, şi acum s'aŭ şă schimbat; merge Mihaĭ-Vod[ă] la Moldova şi vine Alexandru-Vod[ă] aice[3].» Thuri avea să-ĭ dea 8.000 de florinĭ. A murit ispravnicul de Vîlcea, Dinu Bengescu. «Cum am venit aiciŭ în ţară, am dat peste boala ciumi aiciŭ în Bucureştĭ, şi zece zile am şăzut şi am eşăt afară, şi am umblat păn cincĭ judeţă, dăn loc în locu, spăimăntat, şi n'am avut mijloc de a scrie, că Buc[u]reştiĭ rămăsese pustiŭ; iar acum s'aŭ maĭ osteiat, dar nu dă tot, că tot izbeşte la căm: [=căte] doaă treĭ locurĭ, că Domnu ţări nu sta să facă purtările de grijă cele cuviincioase,—că nu s'ar fi umplut ţara,—ci sta numaĭ de jăfuia păcătosu norod cu multe nedreptăţăĭ, încăt jafurile luĭ Mihaĭ-Vod[ă] aŭ întrecut jafurile luĭ Mavrogheni, când aŭ stinsu ţara, şi el şi oameni luĭ, — Dumnezeŭ să-l răsplătească şi trupeşte şi sufleteşte. Acum dar să duce la Moldova, să maĭ jăfuiască şi acolo.» Salută «Mariuţa, copii».

Pecete cu coroană şi un copac în scut, ţinut de leĭ, cu literele: Д. M. Ф. K.

128. 26 Ianuar (?) 1793. Un nepot al luĭ Pop. «M'aŭ poftit prea mult dum[nea]l[uĭ] Caimacamu ca să scriĭ dum[nea]ta ori la Viena, orĭ unde aĭ socoti, pentru o hartă de gheo-

[1] V. vol. XII, p. 120, nº CCXLVII.

[2] Afacerĭ.

[3] V. articolul mieŭ *Un Mitropolit de altă dată*, în «Convorbirĭ literare» pe 1901

grafie acestor cincĭ județe și acelor 12 ale Țăriĭ-Rumâneștĭ care s'aŭ făcut în cât aŭ fost stăpânirea chesaricească aicea, fiind și toate satele anume însămnate, care, de s'ar putea găsi în limba franțozască, prea bună ar fi, iar. de nu, măcar și latinește, numaĭ ceste după urmă să fie, și, orĭcâțĭ banĭ va fi, voĭ răspunde cu mulțumită.»

129. Bucureștĭ, 24 Februar 1793. B[arbu] Șt[irbeĭ]. Se plînge că n'are *gazete*. Pentru «doftoriĭ de la Lipsca».

130. 13 April 1793. B[arbu] Șt[irbeĭ]. Pentru banĭ pe «doftoriĭ», «hamurĭ» de carâtă» și «butcă» («doĭ rotașĭ»). La urmă, autograf. «La d[u]m[nea]eĭ cocona Păunița eŭ și Catinca ne închinăm cu frățască dragoste.»

131. 15 April 1793. H[a]g[i] Stan Joian *(sic)*, Paharnic. «Eŭ tot cu slăbicĭune mă aflu, că poate s'aŭ apropiiat de a face datoriia călătorii ceĭ de obște, care, fiind supărat de patimile și nenorocirile ce am avut cu fii mieĭ, va să fie și sfârșitu cu măhnire.» Să vie el și cu «dumneaeĭ nepoată». spre a-l sfătui. Are două nepoate dela ginerele Vlădoianu; vrea să mărite pe una. — P. S. de la «Gheorghie sin Hagì Stan Jianu».

132. Craiova, 2 Maiŭ 1793. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. Despre nunta luĭ chir Todoran. «Văz, pentru păcatele meale, că clironom n'am: Ghiță tot maĭ spre răŭ merge, care poate să și moară, dar, și cât va trăi, partea luĭ la ce casă las? Din fi-mieŭ Zanfir[1] aŭ rămas un copil care acum este de 15 anĭ, și este mut și surd; mamă-sa o am aice în casă, și o știĭ ce feliŭ este, și poate să s[ă] mărite, după cum îĭ este firea. Fii-mieŭ Stănică l-am însurat, socotind că va fi norumea ca mumă-sa, dar este numaĭ un chip zugrăvit, dar, încolo,—nimic. Fii-mieŭ, dup[ă] cum i-am cunoscut firea: mândrie, iuțime, care, cum aŭ fostŭ Nemțiĭ aiciĭ, aŭ fostŭ tot ispravnec, și aŭ câștigat și păn la 30 pungĭ de banĭ, și acum auz că este și datorĭ să-ĭ dè baniĭ: aŭ cheltuit cu cârțile, cu mândriĭ: care l-am trimes la Bucureștĭ, de aŭ luat boerie, stricându-s[ă] boeriile luĭ Mavrogheniĭ. Și i-am făcut nunta ca și

[1] V. p. 11, nº 54.

celorlalțĭ, încă maĭ cu multe scule și haine; care am cheltuit cu boeriia, cu nunta pănă la 7.000 leĭ. L-am plătit și de datorie, dar măine este iar la loc; să-ĭ daŭ să facă negustorie, dar el cere isprăvnicie, să jăfuiască, să bată, să fie cu pompă: numele și l-aŭ stricat din isprăvniciile Nemților.» Ar vrea să li dea numaĭ venitul moștenirii; baniĭ capitaluluĭ i-ar depune la «Casa Înpărătească».

133. 16 Maiŭ 1793. B[arbu] Șt[irbeĭ]. Pentru hamurĭ și doftorií. Cere «apă acră».

134. 16 Maiŭ 1793. Dimitrache Fălc[o]ianu. Pentru un împrumut cerut de «fratele cumnatu Răducanu Slătineanu, biv Vel Logofăt, care ține pe soru-mea, Săftica».

135. Craiova, 2 Iunie 1793. Κωνσταντῖνος Καρατζᾶς, Καϊμακάμος. Pentru o datorie a răposatuluĭ Pitar C. Bengescu. Pecete cu coroană și inițiale întrolocate.

136. 26 Iulie 1793. Dimitrache Fălc[oianu]. Nepoțiĭ vor iscăli. «N'aŭ ce face, că avem Dom[n] [1] cu judecată».

137. 29 Iulie 1793. B[arbu] Șt[irbeĭ]. Cere «niște apă acră». E pe cale la Craiova. Cere și «dooă sticle cu vutcă frantzozască ce să cheam[ă] rum». De nu va fi, s'o comande. «Acĭastă vutcă să face din drojdiĭ de zaharŭ.»

138. Rîmnic, 24 August 1793. Un boier cere «să-m găseștĭ doĭ canarĭ bunĭ, învățaț bine, căntece frumoasă», și «șase rogojiooare de cele de masă, de care pun tipsiile pă dănsăle», «farfuriĭ de masă, atăt cele de bucate, căt și tălerile».

139. 12 Octombre 1793. Σκαρλάτος Γρετζιάνος. Pentru afacerĭ.

140. 31 Ianuar 1794. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. «Dumnialuĭ Stolnic Dumitraiche Bibescu s'aŭ logodit cu o nepoată a dumnealuĭ Vistieriuluĭ Știrbeaĭ [2], și Duminec[ă], la lăsatu postuluĭ de carne [3], iaste și nunta, și, fiindcă aicĭa vinurĭ bune de alte țărĭ nu să găsăsc, și nun iaste dumnialuĭ Cai-

[1] Pe Alexandru Moruzi.
[2] Catinca.
[3] 21 Februar.

macamu, ci m'aŭ pohtít ca să scriŭ dumitale.» Şi luĭ, pentru boală, îĭ trebuie aşa vinurĭ. «Dară şi pentru trebuinţa, că găndescŭ să măritŭ vre o copilă din nepoate; şi să vorŭ face doo lădiţea, şi să vorŭ învăli cu ţol veichiĭ, ca să fie povară maĭ uşoară de un calŭ.» Pentru clopotul cerut.

[Listă:] 16 sticle vin de Tocaia, 12 sticle vin Aispurh, 8 sticle vin de Renŭ saŭ de alt fealĭ de vin de afar[ă[, 4 sticle untdelemn de Luca, 4 funţ capere, 2 funţ stainvain adec[ă] tirighie, în loc de oţet, 2 şticurĭ de pănz[ă] de Periiaş [1], adecă bogaciŭ vănăt, pentru căptuşăle la perine.»

141. 20 Februar 1794. H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. Pentru un copil al răposatuluĭ săŭ fiŭ Zamfir, născut după două fete, «ca argintu de curate». Acesta — «n'ar fi maĭ apucat să s[ă] nască» — e mut. «Pă chir Dumitrache Marcu dohtoru, maĭ mult pentru aia l-am adus de la Bucureştĭ... Aine peste aine», vrea mamă-sa.

142. 11 Mart 1794. Un Brăiloiŭ, se pare. Cere «o bucătăriţă săsoaică: sĭ fie meşteră, curată, care să aibă ştiinţă şi pracsis de uscăturĭ, de bucate şi de zaharică, şi din casă de boer să să ià, iar nu din cele din prostime.»

143. [August 1794.] H[a]gi Stan Jianu, Pah[arnic]. «Venirea mea aicea la Bucureştĭ este fiindcă amăndoaă nurorile aŭ dat la Măriia Sa Domnul jalbă: Joiţa, ca să s[ă] desparţă de fiu-mieŭ şi alte fleacurĭ ce maĭ cere; Ilinca cere iaraşĭ lipsa zestrilor şi ce aŭ rămas de la fiu-mieŭ, fiindcă trăeşte mutul, nepotu-mieŭ Ioniţă, ca să fie la ià... Numaĭ la Măria Sa Vod[ă] şi la căţva din boerĭ am apucat de am mersŭ spre închinăciune.» Va judeca pe Joiţa Mitropolitul şi Divanul. E bolnav.

144. 10 August 1794. C[ostan]d[in] Ot[ete]l[i]ş[anu], Medelnicer. «Mă încurcară şi pă mine: învoindu-mă cu dumn[ea]l[uĭ] Slug[ie]r[ul] Argentoianu, am luoat întru căsătorie pă fiica dum[nea]l[uĭ], şi nunta să face la opt de Săpt[em]v[rie].» Să-ĭ cumpere unchiul decĭ: «6 ocă zaharicale marĭ, deosăbit

[1] Eperjes.

figurĭ şi altele, 2 ocă capere bune, 12 sticle vin de Şpanu, de Tocaia, 6 sticle undelemn de Franţa, o sută de sardele.»

145. 19 Septembre 1794. B[arbu] Şt[irbeĭ]. Se miră că n'a venit, împotriva «paroleĭ», «sinior Gheorghe Martin Hailain». Era un medic, se pare. Şi pentru doftorii. «Moşiia mea Cĭupturoia, unde şi eŭ mă aflu.» O «doamnă» vine pentru a face *doftoriile*.

146. 21 Novembre 1794. B[arbu] Şt[irbeĭ]. Are 700 «de rămătorĭ, marĭ, graşĭ, frumoşĭ, gata de drumŭ».

147. 25 Februar 1795. B[arbu] Ş[t[irbeĭ]. «Pentru plastru ce aŭ trimisŭ Madama Catincăĭ, cum şi cipcele le-aŭ adus.» I-aŭ priit *dohtoriile:* «încă de le luam dupĭ cum scrieĭ dum[neata], patru lunĭ, mă făceam copilaş.» Să vie şi *Madama.* «Un eizindariŭ, adec[ă] un leŭ şi jum[ă]tate», îĭ va da hrană pe zi. «Hagiiaşule, în grabĭ să am răspu[n]sŭ.»

148 15 Mart 1795. B[arbu] Şt[irbeĭ]. Ar veni «sinior Martin», maĭ scump decît soţia luĭ, Madama. Cere «câtevaş pituşcĭ».

149. 15 Mart 1795. Const[an[d[in] Σοκοτιάνος. Pentru grădinar şi sămînţă, între care: «calarabe, rădichĭ de lună roşĭ şi albe lăptucĭ, căpăţinĭ marĭ, şi alte feliurĭ, anghinare, niscareş săminţe de florĭ alese».

150. 22 Mart 1795. B[arbu] Şt[irbeĭ]. Pentru seminţĭ de florĭ şi o «madamă», de care să nu spuie că a adus o el: «aicĭ poate găsi dumn[ea]eĭ pe mulţĭ de a-ĭ căuta; ştiŭ eŭ un obraz, dar nu-l numesc în scrisore, carele mi aŭ şi zis că, viind dumneeĭ saŭ domnul, atuncĭ să va arăta».

151. 3 April 1795. H[a]gi Stan Jianu. S'a îmbolnăvit la Bucureştĭ, «neşezănd în casă, ce tot unblănd..., suind şi scobor ănd scările boereştĭ şi domneştĭ.» A venit cu episcopul «Fecĭori mă iaŭ de supţiorĭ şi mă daŭ jos [din pat]. Numaĭ mulţumim luĭ Dumnezeŭ că am ajuns săn[ă]tos la căşcĭoara mea.» Cere un grădinar şi o «soc[ă]cită»: «că, de va fi fat[ă] şi de cinste, şi curată, şi cu omenie, îĭ făgăduesc că voĭ şi mărita-o, că eŭ voĭ să daŭ toţĭ Ţigani afară, că m'am sup[ă]rat de eĭ.» Să ştie şi *copturĭ.* Pentru telegarı: «acum la tărgu Sibiiuluĭ ştiŭ că vor veni şi din nemeşĭ şi din popi

nemţeştĭ şi din alţiĭ... Să fie murgĭ curat, şi să nu fie spetiţĭ saŭ armăsarĭ, macar să daŭ zece florinţĭ maĭ mult, şi păn la treĭzăcĭ de galbenĭ, iar maĭ mult nu, că de acum înnainte voĭ găsi şi aicea, că s'aŭ deşchis tărgurile.»

152. Craiova, 19 Iulie 1795. H[a]gi Stan Jianu. Pentru «ostenelile Bucureştilor, cu suitu şi scoborătu scărilor, şi alte supărărĭ; după ce am venit, toate acele ostenelĭ mi aŭ căzut în picĭoare, şi mi s'aŭ umflat ca uleele, şi, de ce merge, să sue unflătură în sus, pănă mi s'aŭ umflat şi păntecele, de s'aŭ făcut clopot, şi, osăbit de dohtorul Pal, ce aŭ fost aicea acum, aŭ venit şi un Grec, ce zice că aŭ învăţat dohtoriĭ la Franţa, şi are şi spiţierĭ cu el, şi mi aŭ orănduit nişte prafurĭ roşĭ, de le iaŭ numaĭ cu apă dimineaaţa şi sara, şi mi aŭ hot[ă]răt ca să es la primblare, încă maĭ mult să umblu călare, care m'aŭ făcut şi am cumpărat şi un cal scumpu... Era să mă duc si la bălţ, fiindcă am luat vama bălţilor, dar, înţelegănd că sănt neşte sate zbreduite de cĭum[ă], nu m'am dus, că m'am temut. [Să întrebe şi pe dr. *Naiştader.*] Socăciţă n'am găsit la acĭast[ă] vreme, ci·m caută şi îm trimite, numaĭ să fie creştină şi cu omenie, — că eŭ voĭ să trăesc viiaţ[ă] căt va vrea Dumnezeŭ, iar nu voĭ să·m tiranipsesc viiaţa. Şi pe Ţiganĭ voĭ să-ĭ daŭ pe toţi afar[ă] [Despre epitropia Caseĭ sale, căcĭ se teme a nu·ĭ ajunge] maĭ răŭ decăt de casa Obedeaanuluĭ, precum şi a Gănesculuĭ: de n'ar fi făcut Obedeaanu măn[ă]stire, precum şi Gănescul, s'ar certa ca neşte dobitoace. Care şi eŭ Preaajba găndesc să v[ă] fac să aibă căte tl. 1000 pe an, dar nu închinat[ă] la altă mănăstire, ci supt epitropie, şi să aibă şcoală, să înveţe de pomană, şi să mărite fete sărace, că clironomi mieĭ aŭ ce le rămănea: banĭ şi scule şi moşiia; numaĭ dacă n'ar fi ca Băluţă Obedeaanu.» Cere «jinblulițe, numaĭ să fie coapte tare, pentru supă... Ştiŭ că să vănd arme vechĭ şi bune, şi vănătorĭ, am 6, ş[i] mi s'aŭ stricat puşcile; ce să·m eĭ dooă flinte cu patu jumătate, pentru vănat, şi aliciĭ, şi maĭ marĭ, şi maĭ micĭ... Căt şi vre o părechе pistoale englezeştĭ saŭ de Becĭ, că acum maĭ mult oĭ să umblu pe afar[ă], că am scăpat de Divan.»

153. Novembre 1795. Spă[tarul] C. Clucceriogiu. A fost numit ispravnic. «Am trebuință de un bucătar și o Nemțoaică spălătoare».

154. 20 Novembre 1795. B[arbu] Șt[irbeĭ]. «Pentru pricinile nepotu-mieŭ Stolnicu Dimitrache Bibescu.» Și pentru «gazeturĭ». «Din năprasnica boala ciumiĭ, și dinŭ răzvrătirea vremilor, după cum veĭ fi auzit, mă aflu cu totul aicĭ la Tărgul-Jiiuluĭ.»

155. 25 Decembre 1795. B[arbu] Șt[irbeĭ] «Acum s'aŭ apropiat și sorocul gazeturilor de a eși pă anul acesta.»

156. 3 Ianuar 1796. Rusi Caragicu, biv 3t[i] Logofăt. Pentru o butcă.

157. 11 Ianuar 1796. C[ostan]d[in] Ot[e]t[e]l[i]ș[anu]. Cere «doă batiste musulin» și prezentin «și doă telatinurĭ.»

158. 21 Ianuar 1796... Post[elnic]. Pentru «o butcă cu un drug la mijloc, să umble roatele denainte pe didesuptu, dar să fie foarte ușoară, numaĭ de doĭ oamenĭ, și cu veziteu treĭ».

159. 5 Februar 1796. Stoian Post[elnic], zet H[agi] Măteĭ ot Piteștĭ. Păharnicul Iordachi Filipopoliti cere «2 topurĭ de hărtie... Dar i aŭ spus părintele episcopol Argeșuluĭ că mărginele la asfel de hărtie nu sănt tăete... Să o daĭ la meșterĭ ce leagă cărțile, că să-ĭ tai mărginele.» El cere «2 funțĭ tăbac, de la Peștea, de cel negru», și «o vermia *(sic)* pănză ce să cheamă Lințĭ [1], pentru legat la găt.»

160. 17 Februar 1796. Stancĭu Șușăscu, biv v^t Comis. Pentru rămătorĭ, ceasornice: «un cĭasornic bun de purtatŭ în sănŭ, și acolea la Săbiĭ să găsăscŭ cĭasornice bune, englezăștĭ».

161. Rămnic, 29 Februar 1796. Costandin Ot[ete]l[i]ș[anu]. «Pentru doao harte de Țara-Rumănească și alte doao de Țara Moldoveĭ, ce s'aŭ făcut în aniĭ trecuțĭ.»

162. 3 April 1796. «Părvul, biv 3^t Logofăt, ginerile lui Tudoran Băjoiŭ.» «Ne aflăm sănătoșĭ, ceștĭ care trăim până acum, iar dumneaeĭ, maica, soacră-mea, aŭ răpăosat, de este acum la Paștĭ un an, precum și dumnealuĭ taica socru-mieŭ, Tudoran Bojoĭ, să aflä în patimă dă boală... și nu poate

[1] De Linz.

umbla în picere... Fiindcă copila cea mică, sora Măndiţi, soţii mele, aŭ venit dă vărste, aŭ început a ne veni uni alţi după obiceĭ, şi, nefiind gata din multe, întocmaĭ ca o fată săracă, nn putem a o da.» Să-ĭ dea «un rănd dă haine cum te va luminà Dumnezeŭ... Este aicĭ un ipochimen, anume polcovnecu Dragomir, dă la dumn[ea]luĭ Vistieriul Ştirbeĭ, carele, fiindu-mĭ prieten maĭ dănnainte, i-am şi dăşchis eŭ vorbă pentru copilă, şi nu ar fugi, dar, cum l-am priceput eŭ, fără voia dumitale să cam fereşte. Şi pentru acĭasta iarăş mă rog să binevoeştĭ dumn[ea]ta a-l îndemna cu o scrisoare, să ià copila şi să nu fugă dá neamul acesta; dar te veĭ face dumn[eata] că nu ştiĭ dă scrisorea mea; dumneata învăţat eştĭ dă Dumnezeŭ, — că, în credinţă, unchiule, nu sănt astă dată oamenĭ ca aceia, şi-mĭ pare răŭ dă aşa copilă, şi vom avea şi păcat a nu face silinţă să o dăm după om dă potrivă... Cumnatul mieŭ, iarăş, şi el abiia îş agoniseşte casiĭ dumisale: n'aŭ putere măcar cu căt dă mic lucru să ajutoreze copila; pănă şi înbrăcămintea eĭ o agoniseşte tot dă aiurea. Unchiul Ilie, fratele socră-mea, iar a răposat... La bolţile dă aicĭ nu este nimic procopsală...» Să primească un copil, cumnatul scriitoruluĭ, la el.

163. 9 April 1796. B[arbu] Şt[irbeĭ]. Pentru «zece copur de vin vechiŭ de Ardeal», «10 părechĭ ştrinfı de mătasă» saŭ bumbac, supţirĭ, zahăr, cafea, pesmeţĭ, «coţ cipce», «mănuşĭ albe de mătasă», «şuhŭ pantofĭ», «fără fluturĭ şi prin prejur cu piele neagră saŭ albă saŭ de atlazŭ şi o masă leşască cu 12 şărvete.»

164. 12 April 1796. B[arbu] Şt[irbeĭ]. Mulţămeşte pentru vin: «şi, din căt beam pănă acum, îndoit voĭ să beaŭ, ştiind că este de la dum[neata]». Mulţămeşte pentru mănuşĭ date Catincăĭ.

165. 21 Maiŭ 1796. Κωνστ. Σοκοτιάνος. Cere doĭ canarĭ şi δύω ἤ τρία μιναβέτα («două orĭ treĭ minarete»). E numit ispravnic de Vîlcea.

166. 23 Maiŭ 1796. Κωνστ. Σοκοτιάνος. Trimete scrisorĭ ale Canticăĭ Ştirbeĭ. Cere canarĭ şi, fără zăbavă, «gazete».

167. 7 Iulie 1796. Cost[andin] Gĭanoglu. Cere împrumut.

Intervine şi Constantin Otetelişanu, pentru «Vist[ierul] Geanoglul, unchi-mieŭ şi naşu-mieŭ».

168. 8 Iulie 1796. St[an] J[ianu], P[ostelni]c. «Fiindcă răposatul taica[1], la sfărşitu vieţiï, n'au apucat să-ş fac[ă] diiata, orï că vrăjmaş[i] nu i-aŭ dat vreme, orï că, ştiind că are diiată făcut[ă] de la Temeşvară, nu este trebuinţă de alt[ă]», să trimeată, dacă o are.

169. Rîmnic, 9 Iulie 1796. Κωνστ. Σοχοτιάνος. Nu-ï trebuie canarï «numaï cu căte o notă», ci «să ştie note maï multe, spre a fi vrednicï dă cinstea unuï mare person, unde am să-ï trimiţ peşcheş». Să caute «şi la patrii franţişcanï». P. S. «Am multe havalele del[a] marï persone de l[a] Bucureştiï; trebuinţă am de şase canarï..., cu 2 saŭ şi 3, înc[ă] şi maï multe note să ştie... Iar, pentru preţ, eŭ nu bănuesc, numaï fainï să fie, bunï, cu organele lor... Doï căţăluş[ï] micï, frumoş, vrednicï de damă mare, de domniţă.»

170. Rîmnic, 22 Iulie 1796. Constantin [Clucciogiu], Spăt[ar]. «Când eram la Sibiiŭ, am mersu la grădina domnuluï Brancantarï[2], unde am găsit un soiŭ de poame ce să numeşte ananas, şi am cumpărat.» Să-ï iea şi acum cineva.

171. Rîmnic, 29 Iulie 1796. Κωνστ. Σοχοτιάνος. «Păntru căţăluş, am văzut măsura ce mi s'aŭ trimisŭ şi, fiind mare, nu face de acea persoană.» Mai cere doï canarï.

172. 4 Novembre 1796. St[an] Jianu, Sărd[ar], cere «sticle de Aouspruh».

173. Craiova, 21 Novembre 1796. «Şărban Otetelişanu, biv Vel Clucï[er], isprav[nic]. Pentru vînzare de miţe şi rîmătorï. «Să puï să-mŭ facă o argintărie...: doosprăzăce părechiï de cuţite, cu lingurile lorŭ, doo solniţe, doo sfetŭnice şi o lingură mare».

174. 15 Decembre 1795 (1796). Νικόλαος Πραγκοβάνος. Pentru hamurï şi caï. — Greceşte.

Întovărăşeste cu un bilet Dimi[trie] Bib[e]s[cu], Stol[ni]c (12 Ianuar 1797).

[1] Hagi Stan Jianu.

[2] Bruckenthal.

175. 9 Februar 1797. Catinca Ştir[boaica]. Voià să trimeată Păunicăi «căteva lucruri de Ţaligradŭ».

176. 9 Maiŭ 1797. Catinca Ştir[boaica]. A trimes 5.000 de lei. «Şi mă rog, chir Hagi, cum mai în grabă să triimiţŭ dumneata scrisorile la dumnealui, înştiinţăndu-l şi dumneata de priimirea banilor, ca să primescŭ şi eŭ răspunsŭ de la dumnealui, să-mi odihnească şi mie inima.»

177. Tărgu-Jiiului, 17 Iulie 1797. Dim[itrie] Bib[escu], Stol-[ni]c. «Pentru hamurile ce pohteşte dum[nea]lui Banu Brăncoveanu..., cu căte doao lanţuri pă supt barbă». Cere «şi doi telegari murgi închiş». — Şi la 4 April precedent.

178. 24 Ianuar 1798. «Costandin Dudescu, graf.» «Să să păzească şi spre mine de către dum[nea]ta tot acel vecu prieteşug şi dragoste ce o avea către casa noastră şi către răposatul taică-mieŭ.» Îi vine marfă din Viena.

179. 28 Ianuar 1798. B[arbu] Şt[irbei]. «Mulţi de aici, din boeri, din neguţători aŭ scris pentru gazeturi, aŭ şi dat bani, şi nu le-aŭ mai venit; s'aŭ auzit o vorbă că pă gazetari l-ar fi închis, dar nu putem şti, cu adevărat este saŭ nu: dum[nea]ta poate să ştii de va fi aşa, şi cum că s'ar fi oprit cele greceşti, să nu să mai dea afar[ă]. Ci te poftesc pă dumn[eata], fă un mijloc şi îmi triimite nemţeşti de aci, din Sibii: ştiŭ că mulţi obicinuesc de aŭ gazeturi, mai vărtos chir Enache, cumnatul dum[itali], trebue să aibă; plăteşte dum[neata], şi îm trimite doaă, trei partide, de la Ghenarie, şi de aci înnainte fă dumn[eata] rănduială de-mi triimite totdeauna.» Şi pentru «o răţată».

180. Rîmnic, 16 Februar 1798. Const[andin] Brăil[oi], Pit[a]r. «Dumnei cinstita cocoană Căimăcămească [1] să află venită aicea la Rîmnic şi, din naşterea unui cocon, să află lehusă şi cam zaifă; dum[nea]l[ui] dohtoru ce să află lăngă dumnei, dete aciastă reţetă... Să cercetezi la grădinari de acolea, saŭ la grădina lui Brocăntal, pentru neşte poame ce le zic: ananas, să aliverdiseşti dumn[ea]ta doaă poame de acelea, să mi le trimiţ în grab[ă], fiind trebuincioase iarăş pentru dumnei.»

[1] Soţia lui Iancu Carageà, biv Vel Postelnic. V. vol. VI, p. 507, nº 267.

181. 9 Maiŭ 1798. Gheorghe Ben[gescu], Clucĭ[e]r. Cere împrumut 7.000 de leĭ, oferind garanție în moșia Bengeștĭ saŭ Breasta.

182. 11 August 1798. B[arbu] Șt[irbeĭ]. Cere «alice mărunte ca meiu, și alice maĭ marĭ, de epurĭ, praf paler de la sinior Albert... De cel de Becĭ să-m dea, care va avea maĭ bun.»

183. 2 Octombre 1798. B[arbu] Șt[irbeĭ]. Cere «zahar și cafè», «aliçe mărunte de vrabeț..., că-mi trebuesc pentru păsăr[ĭ], — că aicĭ nu să găsesc; numaĭ să fie de cele maĭ mărunte».

184. 9 Octombre 1798. Const[andin] Brăil[oiŭ], Stol[ni]c. «În trecute lun[ĭ] am fost scris d[u]m[ita]l[e] pentru nește săpun ce scriŭ gazetele că aŭ eșit pentru spălat cocoanele pe obraz: să-m trimiț patru calăpurĭ pentru dum[n]ei prea-cinst[ita] cucoana Caimăcămesa, și atuncĭ mi-eĭ răspuns d[umitale] că este departe, ce, de poftește dumnei, să scriŭ dum[isa]l[e] ca să scriĭ acolò, ci, fiindcă d[u]m[n]ei vede că aŭ adus alț[i], poftește... să i să aduc[ă] și dumnei.»

185. Craiova, 1799. Scrisorĭ de la «Drăghicean Ot[etelișanu], Stol[ni]c».

186. 6 Mart 1799. C[ostan]d[in] Ot[ete]l[iș[anu]. «Și eŭ mă aflu cu casă cam grea, că, din mila luĭ Dumnezăŭ, pă tot anu ne căștigăm căte un copilaș.»

187. Mart 1799. B[arbu] Șt[irbeĭ]. «Să-m trimiț cevaș semințĭ de grădină, de ale măncăriĭ, pentru că aicĭ totŭ ne-am prăpădit Turci; conopidiĭ, amdidi *(sic)*, de varz[ă], căte feliurĭ veĭ socoti... Îm veĭ însemna d[u]m[neata] fieștecare felurime cum să s[ă] pue în pămănt.»

188. 27 Mart 1799. «Nicolae Golesc[u] și ispravnic de Piteștĭ.» «Cunoscănd prieteșug[ul] ce aĭ dum[nea]ta cu dum[nea]luĭ taica Vornecu Răducanu Golesc[u] și cu dumn[ea]luĭ văr[u] Constandin Dudesc[u], nu lipsăsc a mă ruga ca și amăndoĭ să avem tot acelaș prieteșug bun. Decĭ mă rog dum[ita]le să trimițĭ acĭastă scrisoare ce scrie italienește, la Viena, la dum[nea]luĭ chir Ghianache Dimitrie Cariboulu. Trimiseiŭ dum[ita]le și un sfanțih pentru creițari poștiĭ, pă care-l puseiŭ în plic. Ci mă rog să am și răspunsul dumn[i]tale, de primire... Cu însuș măna mea scrisă.»

189. 8 Maiŭ 1799. Grigorie Ghica[1]. Pentru «nişte broaşte broaşte cestoase», ce trimete Constantin Socoteanu, ispravnicul Vîlceĭ cuiva la Sibiiŭ, în numele săŭ.

190. 18 Novembre 1799. B[arbu] Şt[irbeĭ]. «Să scriĭ la Becĭ, să-mĭ vie şi mie gazăturĭ italieneştĭ, fiindcă am început şi eŭ să cetesc talieneşte, şi maĭ bine mă deşchizĭ din gazeturĭ, iar, când şi când veĭ cunoaşte dum[neata] că nu e cu putinţă de a-m aduce talieneştĭ, îmĭ veĭ trimite tot nemţeştĭ.»

191. Bucureştĭ, 18 Novembre 1799. Manolache Grădişteanu. «Aŭ murit noru-mea Catinca, soţiia fiu-mieŭ Scarlatŭ; de care săntem foarte întristaţĭ acum.»

192. 5 Mart 1800. Στάν[ος] Ζιάνος. «Pentru aceste arjintăriĭ i fac beserici Prejbiĭ». P. S. grecesc.

193. 12 April 1800. B[arbu] Şt[irbeĭ]. Pentru «zăce solame şi f'o treĭ, patru ocă piezăntin» *(sic)*.

194. 9 Novembre 1800. B[arbu] Şt[irbeĭ]. Cere «prezătin şi solamŭ».

195. 29 Decembre 1800. Grigorie Greceanu, [Căminar]. Pentru un deposit.

196. Căinenĭ, 23 Februar 1801. Safta [Săftica] Ot. [Sărdăreasa Oteteleşanca]. Venise cu «opt telegarĭ».

197. Mart 1801. Scrisorĭ de la Grigoraşcu Băleanu (Μπαλιάνος), biv Vel Clucer. — Greceştĭ.

198. 14 Mart 1801. B[arbu] Şt[irbeĭ]. «Să află aci cocona Tiţe Bengĭasca şi dascalu Dimitrie.»

199. 18 Mart 1801. Costachi Log[o]f[ătul] za Div[a]n. Se poate lămuri despre el «de la dumn[ea]lor boeriĭ Bibeştĭ, şi maĭ vărtos de la cumnatu dumn[ea]lor, dumn[ea]l[uĭ] Sărd[ar] Stănuţă Jiianu, fiind al dum[ital]i rudenie».

200. 26 Mart 1801. Vornicul Raducanu Golescu. Pentru afacerĭ. Iscăleşte greceşte. – Şi în Octombre, Novembre, scrisorĭ de la el.—În Septembre, oferise mierea şi ceara ce strînge prin ţară.—La 9 Decembre: «Pănă acum din huzmetul ce i-am băgat, n'am făcut săvărşirea de luatu banilor».

La 25 Februar, cerea seminţĭ de florĭ.

[1] Domnul de la 1822.

201. 21 April 1801. Cost[an]d]in] Viiş[o]r[eanu], Slugĭ[e]r. Pentru nişte «păftăluţe... Vre o modă maĭ zarifă... Aşijderea, trimisei şi acest ceasornic, ca să s[ă] petreacă o sticlă, şi s[ă] să spele.»

202. 16 Maiŭ 1801. B[arbu] Şt[irbeĭ]. «Pentru d[u]m[nea]luĭ Clucĭ[aru] Bengescu, adevărat aŭ muritŭ, încă de la luna luĭ Aprilie; pe care l-am şi îngropat la biserica Sfinţilor Apostolĭ, unde este şi cocona dumisale îngropat[ă].»

203. 29 August 1801. «Dinul Log[o]f[ă]t, saraf.» Pomeneşte pe soacră-sa, «Chiraţa Socoleasca».

204. 11 Septembre 1801. B[arbu] Şt[irbeĭ]. «Să apropie Sfănt[a] Ecaterina, şi atuncĭ avem masă: să ne treimiţĭ nescarva salami, ananas şi ceva pezăntin, că crezĭ că cu păcĭuirea Fronţezuluĭ să vor găsi în destul.»

205. 26 Octombre 1801. Păun[a] Otetelis[an]c[a], Sărdăreasa. Pentru afacerĭ.

206. 19 Decembre 1801. Gheorghe Cernătescu, biv 3-ti Logofăt. Cere «să primeştĭ pe aceştĭ doĭ nepoţăĭ aĭ mieĭ în cinstite palaturile dumitale, de vreme că aŭ rămas săracĭ de tată, şi să fie daţĭ spre învăţătură, fiind din neamu dumitale». În schimb, li se dă pensie de 100 de leĭ pe an.

207. 4 Februar 1802. R[a]d[u] G[o]lescu. Arată de ce nu poate plăti vechea datorie. În 1801 îĭ amanetase pentru aceĭ 3.000 de galbenĭ moşiile Goleştĭ şi Brătuleştĭ.

208. Bucureştĭ, 1-iŭ Mart 1802. Vornicul Manolachi Grădişteanu. Pentru banĭ.

209. 23 April (1802?). Cost[an]d[in] Viiş[o]r[eanu], Sluger. Pentru darul unuĭ ceasornic, «şi un lănţuş dă aur, zarif, supţăre», al soţieĭ luĭ, Iriniţa.

210. 31 Octombre 1802. B[arbu] Şt[irbeĭ]. Trimete generalului său «ginărăreseĭ» *Cabalin* «un şaliŭ», făgăduit cînd a plecat el din Sibiiŭ.

La 14 Octombre, el arată pe Catinca răcită de drum.

211. 8 Ianuar 1803. Rad[u] Golescul, Vel Vor[ni]c. Are la Goleştĭ de vînzare nişte fîn, se pare, şi «uruială dă porumbu».

212. 13 Februar 1803. B[arbu] Şt[irbeĭ]. «După ce am venit aicĭ la Bucureştĭ, prin scrisoare am fost pohtit pă dum-

neata ca să scriĭ la Becĭ să înceteze gazeturile şi pă anu acest, şi văz că tuturor le vine, numaĭ ale mele s'aŭ oprit».

213. 18 Februar 1803. C[ostan]d[in] Ot[ete]l[i]ş[anu]. «Fiindcă aicĭ aŭ căzut zăpadă foarte mare, încăt mijloc dă a-m putea găsi melcĭ pentru măncare nu este, şi fiindcă am întrat în sfănt[ul] post acest[a]..., rog pĭ d[u]m[nea]ta să binevoeştĭ a porunci să să cumpere de aceştĭ zece zloţĭ căţ melcĭ să vor putea lua.» Răspuns: «2000 melcĭ a 10 x., 2 cupe un leŭ, 2 urcĭoare 18 x., 1 sacŭ la melcĭ 30 x.»

214. 22 April 1803. B[arbu] Şt[irbeĭ]. Cere «doĭ-treĭ funţĭ de crămatartar, fiindcă să găseşte şi aicĭ, dar nu e bun, curat... Armăsari care avem, mi-aŭ luat Pazvandoglu, dar mi aŭ plătit.»

215. 27 April 1803. Νικόλαος [Μπραγκοβάνος] Pentru rădăcinĭ de florĭ. — Greceşte.

216. 28 April 1803. Ῥοξάνδα Χαρα[λάμπιος]. Pentru «doă oc[ă] bumbac supţire şi o jumătat[e] oc[ă] tiriplic supţire».

217. 30 April 1803. [Pah]arnicul Nic[olae] Glog[o]v[eanu]. «La plecarea mea de aco[lo], am lăsat doaă pungĭ la un blestemat de lăcătuş, căruia i-am dat şi un galben pentru lucru... Şi la arminţaşu de acolo am dat 14 florinţĭ, pentru 2 caĭ arminţie [1], şi apoĭ aceĭ caĭ i-am scos în ţară, şi aŭ rămas ca să-m întoarcă arminţiia.» Cere «fluturĭ şi sirme, după proba ce s'aŭ dat».

218. 6 Maiŭ 1803. Spăt[arul] Petrachi Ritoridi. Pentru mărfurĭ. — Greceşte.

219. 10 Maiŭ 1803. C[ostan]d[in] Ot[ete]l[i]ş[anu]. Pentru o ladă ce trece pe la vamă.

220. 15 Maiŭ 1803. Dimi[trie] Bib[escu]. Pentru o datorie. Pomenit «chir Tănăsuică».

221. 30 Maiŭ 1803. Şărban Murgeşeanu. Pentru «hacareturĭ» şi o «femeie măritată a doua oară... Să s[ă] împece.»

222. 10 Iunie 1803. Dumitrache Săndulescu, Cluceriŭ, Peptinariŭ. Pentru banĭ.

[1] Vamă.

223. 10 Iulie 1803. B[arbu] Şt[irbeĭ]. Catinca trimete generăleseĭ «o gevrea de cele care pune la găt.»

Ea însăşĭ cere «10 dramurĭ de fluturĭ», «10 ace de cĭur: să chemĭ dumneata pe o dascalit[ă], să le aleag[ă], să fie bune». Şi pentru gevrea (autograf)

224. 11 Iulie 1803. Mihalachi Manu, Postelnic. Pentru un amanet. — Greceşte.

225. 1-iŭ August 1803. Rad[u]c[an] Bengescu, Med[e]l[ni]c[e]r. Pentru banĭ.

226. Caracal, 5 August 1803. G[rigoraşcu] Jianu, Clucĭ[a]r. «Pentru Ioniţă Lazar, de aicĭ, din Caracal, fiiul al preotesiĭ Măricăĭ», mort acolo. Era cu simbrie în Sibiiŭ.

227. 22 August 1803. B[arbu] Şt[irbeĭ]. Cere «10 acacheli *(sic)* marĭ, bunĭ, frumoşĭ, că de acum înnainte crezĭ că le iaste vremea, încep să să coacă; fiindcă şi noĭ vom să dăruim Mării Sale luĭ Vod[ă].»

228. 9 Septembre 1803. St[ănuţă] Jiianu. Pentru «Ioniţă sin Nicolae Vălcănescu şi unchiu Răducan[u]» şi «Vasile Tufecciu, nepotu Răducanuluĭ», «Clucĭ[a]r Şărban Oteteleşanu».

229. 14 Octombre 1803. Radu Golescu. Pentru o vănzare. «Acestă iaste vorbă braşovenească, şi nu voĭ să ştiŭ.»

230. 9 Novembre 1803. Νικόλαος [Μπραγκοβάνος]. Cere ananas. — Greceşte.

231. Bucureştĭ, 30 Ianuar 1804. Cost[an]d[in] Ghica Banu şi un boier grec, Vel Postelnic. «Fiindcă Avgi-Başa, adică baş-vănător al Mării Sale luĭ Vod[ă], vine aciĭ în partea loculuĭ, să cumpere cincĭsprezece samsonĭ [1], să înlesneştĭ cu a găsi şi a-ĭ cumpăra... Că şi Măriia Sa Vod[ă], pliroforisindu-să dă bunŭ prieteşugul nostru ce este între noĭ, într'adinsŭ mi-aŭ poruncit ca să scriŭ dum[itali], pentru aceasta [2].»

232. 6 Iulie 1804. Cati[n]c[a] Bib[easca]. Pentru 100 de funţĭ de bumbac. — Greceşte.

[1] Dulăĭ.

[2] Pentru astfel de darurĭ de dulăĭ ce se făceaŭ la Poartă, v. şi *Doc. Calimachi*, II, p. 123 şi 129.

233. 14 August 1804. C. Varlaam. Pentru niște brățărî, castroane de supă, farfurii, talere, etc. — Grecește.

234. 2 Iulie 1805. Dimi[trachi] Bib[escu]. Întreabă de prețul vitelor: le-ar trimete și la Hațăg. Scrie și «cumnatuluî Ioniță Gănescul», pentru un «cusur».

235. 21 August 1805. Dimi[trachi] Bib[escu]. Pentru o trimetere de boî.

236. 23 August 1805. Costandin Ot[ete]l[i]ș[anu]. «La Porumbac, ca să facă noăzăcî de jeamurî după gergevelele ce trimeasăî... Să m facă baglamalele de noaăsprezece ferestî, căte să voar putea maî zarife și țapene.»

237. 16 Maiŭ 1806. Const[antin] Brăi[loiŭ]. Cere «pantofî de piele fără toc, însă verde una și doo negre», «țelină saŭ țeler, calarabi», pișcoturî, pesmețî, «apă acră».

238. Cîinenî, 21 Octombre 1806. Ioniță Borănescu, Postelnic. Pentru afacerî.

La 29 Iunie precedent, pentru sfeșnice ce sînt a fi se trimete într'o «lădățue».

239. [Brașov], 8 Mart 1807. B[arbu Șt[irbeî]. Omul «dumnealuî Log[o]f[ă]t Bibescu» scrie că s'aŭ vîndut rămătorii, «și să află la satul Bradul, încolo de Deva».

240. [Bucureștî], 2 Maiŭ 1807. Radu Golescu. Cere «doao căntare de silitră și doao căntare de bronștain», prin Cîinenî. Pomenit «căpitan Comănel».

241. 3 Maiŭ 1807. Grigore Coțofeanu, Stol[ni]c. Pentru afacerî. Pecete cu гр. кф.

242. 19 Iunie 1807. Cost[andin] Murgeșanu, Șătr[ar]. «S'aŭ făcut cu voia luî Dumnezeŭ mare izbăndă, de aŭ biruit pe necurați Turcî, și aŭ venit Melencu, văru lu Cara-Gheorghe, și aŭ vorbit cu ghinăraru, ce vor fi avut sfatu, și aŭ trecut peste Dunere și uni din jos, și așa ne-aŭ venit veste că aŭ făcut mare izbăndă. Pănă aŭ fost ajuns ocaoa de mumbac căte treîzăcî de parale torsŭ, și cel netorsŭ căte parale doăzăcî, osăbit de alte lucrurî . . . Pentru Craiova, aŭ început a să strănge din negustorî, din mahalagiî, dar păgîni de Turcî aŭ stricat case, ușiî, aŭ scos fiiară duprin bolte; numaî s'aŭ întîmplat cilibì Iorgache Suțu cu

eĭ, că aprindea şi oraşul; Dumnezeŭ să-ĭ dea bine un de va fi!»

243. 14 Iulie 1807. B[arbu] Şt[irbeĭ]. Pomenit Păh. Ioniţă Gănescu, care are o poliţă. Cere ştirĭ «pentru pacea Fraţezuluĭ cu Muscalu, în ce chip s'aŭ făcut», «ci numaĭ o armistiţie», «şi pentru Sărbĭ: aŭ bătae cu Turci şi până unde aŭ mersŭ şi ce fac».

244. [Bucureştĭ]. 10 August 1807. «Radul Golescul. biv Vel Vornicŭ.» La Bran, bănuială de boală în ţară; afacerĭ de vamă.

245. [Bucureştĭ], 17 August 1807. Radu Golescu. Cere să-ĭ afle «o bucătăriţă foarte bună, să ştiia să-m facă bucate bune, numaĭ pentru mine, căte treĭ felurĭ dă bucate şi o friptură bună, şi prăjiturĭ să ştie să facă, felurĭ dă felurĭ.»

246. 2 Septembre 1807. Dumitru Brăiloĭ. «D[u]mn[ea]luĭ Dvor[ni]cul Grigoraşco Ghica în scrie cum că sănt să-ĭ vie doao butcĭ de porunceală de la Becĭ cu ceamu.» *Ceamurile* trag la Ruşava saŭ la Rusciuc. «Vremile până acum aŭ fost înpotrivă, şi nu vor fi cutezat să le pornească cu ceamu pă Dunăre.»

247. 21 Septembre 1807. Comandă a luĭ Stănuţ Jiianu: «o broască mare pentru magazin, numaĭ cu zăvoară făcută pe măna stăngă, o broască maĭ mică..., pă măna dreaptă, dooă piroie cu gănştile lor.»

248. 28 Septembre 1807. Sevastiian Costanda, Medelnicer. «Nu ne-aŭ rămas nicĭ casa unde să lăcuim.» Le aŭ prădat «păgînii». Complimente, ca la rude.

249. 2 Octombre 1807. [Sărdarul]. Cos[tan]d[in] Bib[escu]. «Cu ajutorul luĭ Dumnezeŭ am trimisŭ să rădice pe Elenca de acolò, cu copiiĭ, că ne am speriiat cheltuelii în doo părţ.» Pentru datorie, la care şi-a călcat «parola». «Cu ajutorul luĭ Dum[ne]zăŭ socotim că pe iarnă vom avea linişte, că auzăm că oste are să vie mult[ă]; Turci foarte s'aŭ înfricat, a nu maĭ trece Turci dincoace, care de cătăva vreme nu maĭ trec; dar ce felĭ va rămănea la urmă, Dum[ne]zăŭ ştie: noĭ, omos[1],

[1] Ὅμως, oricum.

avem, cu ajutorul luî Dum[ne]zăŭ, nedejdî marî că vom scăpa din mâna tiranilor. Pentru dum[nea]l[uî] neica, că l-aŭ scăpat Dum[ne]zăŭ, ştiŭ că întocmaşî ca şi noî te veî fi bucurat, ca un bun creştin.»

250. 11 Octombre 1807. B[arbu] Şt[irbeî]. Cere ananasurî pentru Vodă.

251. [Braşov]. 22 Octombre 1807. Barbu Şt[irbeî]. Trimete o scrisoare «la dumn[ea]luî Sărdariul Fărcăşanu». Cere veştî «de spre partea Craiovi.»

252. 27 Novembre 1807. Fraţiî Murgăşanu. «Necazurî şi fricî destule am pătimit şi noî, fugiţi prin pădurî, cu chir Ioan Matheî, de răzmiriţî, dar, acum, mulţămită lui Dumnezeŭ, avem linişte şi în ţara noastră; cum au venit ghinăraru Isaia [1] aicea la Craiova, cu oaste muscălească, nu maî pot Turci să maî treacă Dunărea din coace, fiindcă nu-î ţin curelele.»

253. 25 Novembre 1807. Ioan Vlădăianu, Clucer. Cere un grădinar, «găzăturî franţuzăştî». Doreşte şi săminţurî: «rocŭ, cardamà şi alte felurî de săminţiî de sălăturî».

254. 21 Decembre 1807. Eleni Brăil[oiŭ]. Cere «vin de Peşta saŭ ungurescŭ».

255. Braşov, 23 Decembre 1807. B[arbu] Şt[irbeî]. Pentru gazeturî. «Mă rog scrie-m şi mie ceva maî noŭ: cum aŭ rămas ţara, la Turcî aŭ la Muscalî, şi cu Englezu are Muscali bine.»

La 14 Ianuar 1808, cere «apă de melisa».

256. 1808. Corespondenţă cu Iordache Tufan, Medelnicer.

257. 24 Februar 1808 Eleni Brăil[oî]. Pomeneşte pe «văru-mieŭ, Stol[ni]c[ul] Ghiţă Coţofeanu».

258. Bucureştî, 2 Mart 1808. Costachi Ghica Banul (greceşte) şi Γρηγόριος Γκίκας («cilibì Grigoraşcu Ghica [2]»). Pentru lucrurile τοῦ τε μακαρίτου ἄρχ. Πάνου, πατρός μας, καὶ μητρείας μας («ale răposatuluî dumnealuî Banul, tatăl nostru, şi ale vitregiî noastre»).

Nouă rugăminte la 12 Mart. Aveaŭ hîrtie patriarhală pentru a le descoperi.

[1] Isaiov. V. *Acte si fragm.*, II. p. 432; *Inscripţiĭ*, I, p. 244.

[2] Viitorul Domn.

259. 17 Mart 1808. B[arbu] Şt[irbeĭ]. «Aicĭ auzirăm că pă la schela Căinenĭ s'aŭ triimis salahorĭ şi bumbaşirĭ, mazilĭ, boerănaşĭ, ca să dreagă drumul Cozii, spre Rămnic, fiindcă iaste ca să s[ă] pogoare oştirĭ în ţară Nu am crezut, ci, de va fi ca să pogoare niscaiva oştirĭ, trebue să ştiĭ: te poftesc ca să mă înştiinţezĭ de iaste cu adevărat, şi cele [ce] să aud de spre partea Craioveĭ... Acestea ne-aŭ spus unul ce aŭ venit dă la Rămnic, dar n'am dat crezămănt.»

260. 7 April 1808. Eleni Brăi[loĭ] «Chiriia mu, multa dragoste ce s'aŭ încuibat în inima mea, mă parachinisăşte [=mişcă] şi la bagatelurĭ să supăr dragostea dum[ita]le.» Cere seminţĭ. «Şi să mă crezĭ, cocoană Păunico, că nimic nu ne-aŭ rămas, şi umblămŭ să facem casă nooă de acum înnainte... Să să ià de la vre un grădinar de ispravă, să nu fiie seminţile veichĭ, că nu răsar.» Cere «cartofiol, cunupide, varză nemţasc[ă], cararabi, rădichĭ dă lună, roşĭ, rădichĭ albe şi negre, morcovĭ, selină, pătrănjel, sălată de cea învăluit[ă], dă cĭailaltă ce să face ca verzile, gălbinĭcĭosă, varză roşie.»

261. [Braşov], 19 Maiŭ 1808. B[arbu] Şt[irbeĭ] «Aicĭ să află un evghenis, om al Mării Sale prinţipuluĭ Ipsilant: are un copil care va fi să-l facă doftor, ci, fiindcă-mĭ iaste un prieten prea bun, mă pofti ca să scriŭ dum[ital]i, iaste ca să-l triimiţă la Becĭ, să spudacsască[1] acolò, şi să înveţe şi doftor; dum[neata] ştiĭ rândul acestor lucrurĭ, şi poftesc ca să mă înştiinţezĭ cu căţĭ banĭ poate să înveţe carte la şcola înpărătească saŭ unde socoteştĭ dumn[eata], şi cu măncarea şi înbrăc[ă]mintea, şi dă aci, dă la Becĭ, iaste ca să meargă la Lipsca: acolo iar ştiĭ dumn[eata] cu căt poate să cheltuiască într'un an; şi cu poşta mă rog să am răspunsŭ.»

.262. 8 Iunie 1808. Ἰωάννης Σιποτιάνος. Pentru dresul unuĭ juvaier.

263. 24 Iunie 1808. «Părvu grăm[at]ecu, biv 3 Log[o]f[ăt], ginerile răposatuluĭ Tudoran Bojŭ ot Craiova.» «După blestemul şi păcatu ce are ţara acĭasta, în treĭ rândurĭ mi s'aŭ jăfuit dă Turcĭ casa, şi în treĭ rândurĭ am năcăjit şi am făcut la loc, iar acum la urmă m'aŭ stinsu dă tot; toate do-

[1] Sîrguiască.

bitoacele mi i-aŭ luat, caĭ, boĭ, vacĭ și toate sculișoarele, și tot căpitalu ce am avut, încăt nu am avut cu ce fugi, să viŭ dreptu la dumneata, ci am umblat prin băjăniĭ cu satele pin păduri: treĭ copile am, din care doaoă sănt de vărste: la cea maĭ măricică mi i-aŭ început a veni pețitorĭ, și, din pricină că nu-m dă măna să-ĭ fac zăstrișoară după potriva noastră, le daŭ răspunsu pețitorilor că nu săntu gata... Mi i-aŭ arsu și casăle, ci șăzĭ la țară, la o moșăoară, Robănești Pătez[u]luĭ, lăngă poștă.» Cere ajutor: «un răndu dă haine copiliĭ și niscaiva sculișoare saŭ vasă... Mă pripește vărstea copiliĭ.»

264. Iașĭ, 8 Iulie 1808. Iacumi Stolnicul. — Grecește, cu o foarte urîtă scrisoare.

265. Rîmnic, 4 Septembre 1808. Dr. Ullrich. Pentru afacerĭ.

266. 5 Septembre 1808. Rad[u]c[anu] Bengescu, Med[elni]-cĭ[ar]. «Aicĭ s'aŭ dat poruncĭ de la stăpănire în toat[ă] țara pentru galbinĭ olandez, să umble de căte t[1] zăce.»

267. [Brașov], 5 Septembre 1808. B[arbu] Șt[irbeĭ]. Pentru *dohtorii*, *esență*.

Și în Iunie scrie de acolo, pentru *gazeturĭ*.

268. Brașov, 23 Septembre 1808. B[arbu] Șt[irbeĭ]. «Am aicĭ la Brașov treĭ mie dă pieĭ de oae», cumpărate.

269. Buda, 23 Septembre 1808. Zamfirachi Pop. «Astăzĭ pleacă de aicĭ Văcăreasca și merge la Bucureștĭ.»

270. [Brașov], 6 Octombre 1808. B[arbu] Șt[irbeĭ]. Pentru fier. Are de gînd a veni la Sibiiŭ. Pentru apă de melisa.

271. Craiova, 13 Octombre 1808. Eleni [Elinca] Brăil[oĭ]. În cea de la 28 April: «Am venit aicĭ la Craiova cu nădejde că, vrănd Dumnezeŭ să ne miluiască cu vre o pace; să mă apuc de săvărșirea unuĭ han ce-l avem început, și, din pricina răzmirițelor, șade nelucrat.»

272. [Brașov], 3 Novembre 1808. B[arbu] Șt[irbeĭ]. Jale pentru moartea «iubituluĭ mieŭ prietinŭ chir Hagiu». «N'am ce să maĭ zic, soro, numaĭ milostivul D[u]mnezeŭ să-ĭ odihnească sufletul răposatuluĭ în corturile drepților, și pe dum-[neata] să te păzască apururea cu întreag[ă] și fericită să-

n[ă]tate, înpreună cu tot cupıinsul. Nu trebueşte dum[neata], cocona mea, să te scărbeştĭ şi să te întristezĭ păn într'atăta, căcĭ acĭasta este o datorie de opşte; ci să nu să întămple şi dum[ital]i, din multe întristare, vre un zariflăc, ci numaĭ să rogĭ pre milostivul D[u]mnezeŭ pentru sufletu răposatuluĭ, ca să-l odihnească.» Pentru «amaneturile» ce are la eĭ. «Eram eŭ singur gata să viŭ la Sibiĭ pentru oareşcare trebĭ ale mele, dar m'am embodisit din altă pricină... Să scriĭ la Becĭ pentru gazeturile ce vin, italieneştĭ.»

273. [Braşov], 6 Decembre 1808. B[arbu] Şt[irbeĭ]. «Amŭ văzut şi aia ce-mĭ scrii dumneata că, că, după cum am fost cu răposatul, şi dumn[eata] veĭ fi tot asemenea; pentru care foarte mulţumesc dum[itale] de dragostea ce ne arăţĭ: să dea Dumnezeŭ să trăeştĭ dumneata şi coconi, şi eŭ tot acelaş sănt, şi poftesc dragostea şi prieteşugul cel bun care am avut cu răposatul, asemene şi cu dumn[eata] să fie, pentru care nu sănt la îndoială, ştiind evgheniia dum[ital]i.» Pentru *gazeturĭ*.

274. Braşov, 8 Decembre 1808. B[arbu] Şt[irbeı]. «De te-aĭ şi supărat cevaş, să-m erţĭ, şi să fim cum am fost, căcĭ eŭ prieteşug[ul] răposatuluĭ şi dragostea dum[ital]i nu o pocĭ uıta nicĭ-odată.» Pentru «gazeturĭ».

275. 28 Decembre 1808. Catinca Găn[eas]ca, [isprăvniceasa]. A fost bolnavă de «junghĭ»; acum o dor mînile şi «picerele». Ce a făcut fratele Păunicăĭ, chir Ienachi, care a avut aceleaşĭ durerĭ în mînĭ?

Soţul eĭ, Păharnicul, scrie la 23 Novembre.

276. 24 Ianuar 1809. Post[elnicul] Ioniţă Borănescu. Pentru boala sa şi o datorie.

277. 5 Februar 1809. Şerban Murgăşanu (iscălitură grecească). Condolenţe. Şi-a căsătorit «copila ha mare». Asigurărĭ de credinţă.

278. 18 Februar 1809. Eleni Brăi[loĭ]. «Treĭ lunĭ nu m'am arădicat din aşternut, ajungănd la moarte; acum de vre o lună m'am maĭ îndreptat. Şi, cănd am luat amarnica vestire pentru prea-iubitul nostru prieten, eŭ chin de chip de am *(sic)* şi cu amar am plănsŭ; dar ce să facem? că acĭasta nu stă

în măna noastră, că Dumnezeŭ, cănd porunceşte, trebue tot omul să să şi ducă. Să trăeştĭ dumi[[al]i şi să te bucure Maica Precesta cu viiaţa şi săn[á]tatea coconilor dum[ital]i, şĭ pă răposatul să-l învredniciască întru Înpărăţiia ceruluĭ.» Salută pe Maria, fiica Păunicăĭ.

279. Braşov, 19 Februar 1809. B[arbu] Şt[irbeĭ]. A trecut un om al Log[ofătuluĭ] Bibescu cu 600 de porcĭ de vînzare. Să vadă ce s'a făcut cu el.

280. 9 Mart 1809. Dimi[trachi] Bib[escu]. Are un grădinar.

281. 12 April 1809. Stanca Clucereasa. «Pentru acest ciasornicarĭ, că noĭ, avănd trebuinţă de a face un ciasornicŭ şi a să pune la besărica noastră de aicĭ din Craiova, ce să prăznuieşte hramul Sfántuluĭ Arhanghiel, s'aŭ găsit dum[nea]-l[uĭ] ca să-l facă dupe cum să cade.» Ceruse 800 de leĭ. «Lăngă acestea, cocoană, iarăşĭ mă rog dum[ital]i ca să chiemĭ dum-n[eata] pă meşteri ceĭ ce facŭ clopotele, să tocmeştĭ să facă un clopot dupe cum va spune ciasornicariu că trebue la ciasornic, şi mă rog ca să mă înştiinţăzĭ, căţĭ banĭ l-aĭ toc-mit, ca să ştiŭ şi eŭ. Măcar că dum[nea]ta nu mă ştiĭ pe mine cine sănt eŭ, dar sint tot una cu dumn[ea]l[u]ĭ Cluceriu Murgăşanu.»

282. [Braşov], 30 April 1809. B[arbu] Şt[irbeĭ]. Pentru gazeturĭ. «Pricina luĭ poşteamaister iaste că aŭ pierdut mulţĭ banĭ în cărţĭ, şi pierde, şi, dă aciasta fiind mănios, cu altă nu poate să-m facă răŭ; numaĭ opreşte gazeturile şi zice că nu aŭ venit.»

283. [Rîmnic], 25 Maiŭ 1809. Costa[n]d[in] Vulturescu, Sar-d[a]r. «Am trimis banĭ pă dascalu nostru, ce aŭ venit dă aŭ luat pă doftoru Pintel.»

284. 4 Iunie 1809. Ζωήτζα Σαμούρκαση. «Acum avem linişte în ţară.» — P. S. grecesc.

285. Craiova, 2 Iulie 1809. Δημήτρως 'Αμάνις. Scrisoare de afacerĭ.

286. Craiova, 8 Iulie 1809. Const[an]d[in] Brăi[loĭ], Clucĭ[e]r. «Din suflet m'am întristat pentru pierderea prea-iubituluĭ dum[i-tale] fiu dum[itale] [1]; toat[ă] dreptatea aĭ, cocoan[ă] Păunico,

[1] Dinu.

ca o maic[ă] doritoare să te întristezĭ, dar, fiindcă acestea sănt de la ziditoriu nostru pe care nicĭ-odat[ă] nu trebueşte să-l hulim cu multă jale, ci să zăcem, ca Ion : Domnul aŭ dat, Domnul aŭ luat, şi să mulţămeştĭ luĭ Dumnezăŭ că tot aĭ pe cine iubeştĭ lăng[ă] d[umneata], căruia ăĭ poftesc toate cele bune şi viiaţ[ă] îndelungat[ă] cu toate fericirile, ca să să măngăe bătrăneţele dum[isale]. Lăudat[ă] este urmarea d[u]m[i-tale], care aĭ făcut însărcinănd pe prea-iubit fiŭ [zenobie] şi pe chir Stancu toat[ă] daravera casăĭ: amăndurora mă închin cu frăţ[eas]c[ă] dragoste, şi le poftesc noroc şi toate cele bune.»

287. [Braşov], 23 Octombre 1809. B[arbu] Şt[irbeĭ]. «Din mila luĭ Dumnezăŭ, acum s'aŭ făcut pace.» Cere *gazeturile*, care, «din pricina răzvrătiriĭ rozboiuluĭ, să poprisă şi nu maĭ veniia; acum dar, după ce să va deşchide Beciul, trebue poşta să umble necurmat». Cere de la *spiţărie* «şasă cepe marĭ dă mare».

Tot aşa, Păunicăĭ şi luĭ chir Stan.

288. Rîmnic, 29 Novembre 1809. Constantin Brailoy. «Scrisoare germană de afacerĭ.

289. Piteştĭ, 30 Decembre 1809. «Ioan [Ioniţă], Căp[i]t[an] şi epistat poştilor din drum[u] Căinenilor.» Pentru afacerĭ.

290. Rămnic, 25 Ianuar 1810. Elenco Brăiloĭ. Pentru «doĭ copiĭ aĭ răp[osa]tuluĭ unchiu-mieŭ Clucĭ[a]r Bengesc[u]... Pe cel maĭ mare, Titu, l-am şi logodit acum cu fiica dum[nea]l[uĭ] Clucĭ[a]r Corniţă Brăiloiŭ, fratele cel maĭ mare al soţuluĭ mieŭ, însă cu fiica dum[ita]le cea mijlocie». Pentru «nuntă, adecă săvărşirea cununii», are nevoie de zahăr, migdale. «Chiria mu, la noĭ este obiceĭ, precum va fi ştiut dum[ital]i, la mireasă să pue pă cap peteală dă aur; mă rog... să facĭ dum[ital]i osteneală... să găseştĭ o sută dă dramurĭ peteală dă aur; însă mă rog să fie maĭ lată decăt aceia care mi aĭ trimis dumn[eata] dăunăzile.» Zenobie Pop e acolo saŭ la Bucureştĭ?

291. 4 Mart 1810. Catin[ca] Bib[easca]. «Am auzit că aĭ grădin[ĭ] foarte frumoase, cu florĭ, cu zarzavaturĭ felĭ de felĭ». Cere seminţurĭ, cu ţidul[ă], fieştecare sămînţĭ de ceeste.»

292. [Braşov], 19 Mart 1810. B[arbu] Şt[irbeĭ]. Pentru pri-

mirea unuî «botoiaşî dă vin..., precum şi doî puî de copoiaşî...: i-am dat să-î crească, sa-î fac[ă] marî. Şi, dănd Dumnezeŭ să mergem în ţară, şi vănănd cu dănşiî vre un cerbŭ, saŭ altŭ vănat, voî trimite şi dum[ital]i.» Pentru *gazăturî* şi «Viiaţa Înpăratuluî Bunăparte». — P. S. grecesc autograf.

293. 1810. Scrisorî de la Vornicul Hagi Moscu. — Greceştî.

294. 9 Ianuar 1810. Dimitrie [Matache] Bengesc[u]. Pentru afacerî.

295. [Braşov], 22 Mart 1810. B[arbu] Şt[irbeî]. Luî Zenobie Pop. Pentru «tomurile de care am poftit pă dum[neata], noaă saŭ 12, acele italieneştî: Viiaţa lu Bunăparte, şi gazeturile, că le tot aşteptăm.»

296. Craiova, 27 Mart 1810. Catin[ca] Bib[easca]. Pentru «sămînţă de florî». Pecete roşie, cu coroană, stea, două pasere pe un pom şi д. р.

297. Craiova, 23 April 1810. Κωνσταντῖνος Σαμουρκάσης, [Μπάνος]. Pentru o scrisoare. — Greceşte.

298. Iulie 1810. Const[an]din Brăi[loî], Clucî[e]r. I s'a primit cererea de împrumut; soţia sa, Elenca, va primi baniî. «D[u]m[nealuî] Vistieru Ştefan Făcărescu *(sic)* este bolnav, avănd o slăbiciune, şi doftori l-aŭ orănduit, lăng[ă] alte doftoriî, să bea şi căte puţin vin foarte veichî, de care vin, din pricina răzvrătirilor, aicî nu să găseşte.» Îî dă 200 de florinî pentru 8-10 vedre din cel maî bun vin.

299. Bucureştî, 17 Iulie 1810. Cons[tan]d[in] Brăi[loiŭ]. «Acum să vănd slujbele ţări: dişmăritu şi vinericîu, avand Vistieriia trebuinţă de banî; aceste doaă slujbe, dup[ă] cum să vănd acum, va trece peste o mie doaă sute tu[r]c[e]şt[î]; săntem căţva tovarăş, ce, fiindcă trebuesc banî mulţ a să număra, te rog, de ţi să întămplă vre o sumă de ban[i], să mă împrumuţ cu tl. 25.000..., la pung[ă] căte leî 5 pe lună... Dup[ă] acîast[ă], fiindcă mamuzelu Zinca Văcăreasca are mare plăcere la căinî micî de tot, cu păru mare, de care aŭ damele cele marî lăng[ă] dănsăle, şi m'aŭ rugat ca să scriŭ la vre un prietin să g[ă]sasc[ă], de nu doî, măcar unu, căriia mamuzel aş vrea să mă arăt cu slujbă la acîast[ă] mic[ă] cerere.»

Să-ĭ caute «un căine mic flocos, care să poată totdeauna a-l avea în măinĭ... Mamuzela Zinca, fica dum. Vist. Ştefan Văcărescu [1].»

300. [Braşov], 28 Ĭulie 1810. Cat[inca] Ştir[boaica]. «Să puĭ să-mĭ facă şi mie o perucă, fiindcă mă pofteşte o prietenă dă la Bucureştĭ; mi aŭ triimis şi bani, leĭ nemţ[eştĭ] 40... Pentru cele care le'ĭ triimis coconi Marghioliţiĭ, mi-aŭ plăcut făptura, dar amestecarea păruluĭ nu mi-eŭ plăcut, căcĭ că este scurtŭ cu lungŭ amestecatŭ, şi la înpletit vine foarte urăt; ci trebueşte lungŭ cu lungu şi scurtŭ cu scurtŭ. Aşa dar rog, pentru hatărul şi dragostea mea, să chemĭ dumn[eata] pă perucaşĭ şi să-ĭ porunceştĭ ca să-mĭ facă o perucă, şi, după cum arăt dum[ital]i, părul să fie ales, după faţa păruluĭ care triimisăĭ dum[ital]i ornechi *(sic)*. Iar făptura să fie tot ca acelea care le-am făcut: aşa de nalte, aşa de largĭ... Faţa păruluĭ iaste tot ca cel care aŭ fost la perucile coconi Marghioliţăĭ, tot aşa să fie dă închisŭ, forma să fie totŭ ca acelea, şi de largă şi de naltă, tot ca aceia, şi, după cum este forma aceia, aşa să fie şi acĭasta, că mi i-aŭ plăcut; numaĭ atăt nu mi i-aŭ plăcut..., că părul nu este ţesut tare, ci, de unde îl apucĭ, dă acolo ese. [Dă 2 # = 40 florinĭ, la Braşov însă, 50.] După cum este proba păruluĭ; căt să va putea, şi maĭ închisă, fiindcă acesta este din vărfŭ, şi totdeauna din vărfŭ este maĭ deşchisŭ părul... Cel din dărătŭ să fie lungŭ, iar numaĭ cel care vine denainte, să fie maĭ scurtŭ, iar cel care vine de dindărătŭ, să fie tot o potrivă.»

301. 18 August 1810. Cat[inca] Ştir[boaica]. Fusese bolnav Zamfirachi. Pentru perucă. «N'aŭ fostŭ după cumŭ a[m] scrisŭ eŭ, că aĭ grămădit păr foarte multŭ: poate că dum[neata] nu aĭ căutat-o; ar fi fost destulŭ cel care este pe spate să fie de lăngă cel din frunte; că-lŭ veĭ vedea dumn[eata], care este alesŭ dă mine, să să scoaţă, că l-am legat cu aţăşoară, să-lŭ cunoştĭ dum[neata], fiind scurt şi cĭupit... Că, fiind atăta părŭ, iaste o bajocură prea mare... Este un lucru care nu-l

[1] «Mamuzela» a murit abia în 1878, ca principesă văduvă Bagration. E îngropată la biserica Mavrogheni din Bucureştĭ *(Inscripţiĭ*, I, p. 283, nº 3 sus).

pocî purta, find păr prea multŭ, şi să face capu cât o baniţă, şi nu sănt obicînuită acel felĭ... Toată peruca să fie 50 dramurî, cu scufă cu tot, fiindcă acîasta modă iaste după cum purtăm, numaî în dooă măinî părul... Să fie maĭ lărguliţă ca o jumătate de dejet.»

302. Bucureştî, 5 Septembre 1810. Ἐλέγκη Δουδ[έσκα]. Pentru un deposit de argintărie al eĭ. — Greceşte.

303. 27 Septembre 1810. Marioara Roset (iscăleşte cu litere greceştî). Pentru «a mi să face doaă perucî».

304. 19 Decembre 1810. Dimi[trachi] Bibes[cu]. «Când ne aflam şi noĭ acolo, ştiŭ că, fiind la dum[nea]v[oastră] la masă, aţî adus neşte vin la masă, foarte bun şi curat, limpede, aratăndu-ne că este vin de Ţara-Românească, de Drăgăşanî, care, după gustu ce avea, noĭ nu credeam că este acel vin de Ţara-Românească... Să-m făcî o răţătă, arătând de când să culege şi până când să pritoceşte, în ce chip să lucrează şi ce să maĭ pune într'ănsul, de să face aşa limpede şi cu aşa gust bun, ca să ştim şi noĭ să-l facem, ca, când va veni coconu dumitale sănătos pă aicî pă la noĭ, să avem să-ĭ dăm şi dum[nealu]ĭ să bea... Să fie cu desluşire, atăta la pritocire, cât şi când să turbură, cum să să limpezască, cum şi, de va face trebuinţă cevaş a să lua de la apetică pentru vin, să va lua şi să va da la omul luĭ chir Dinu David»

305. 1811. Scrisorî greceştî de la Νικολάος Τρέσνεα.

306. 1811. [Comandă a Eleneĭ Brăiloiŭ.] Croazele cu florî mărunte i vărgate măruntăl, poale de croazele, creditorî cu vergî măruntele, cetariĭ de care să văndu de căte o haină, cetariĭ de care este bucata rif 34, rifu până în 4 sloţ, postavŭ bun, fain, negru, postavŭ pistriţ fain, să fie maĭ închis la faţ[ă], umbrèle de matasă, de dame şi de cele marî, umbrèle de pănză, gherlanturî dă florî, să fie zarife, cîocalată, cîaĭ, romŭ, şampanie, sirop de poncì; lavantă dă tot felu, şiropurî dă lămăie, de migdale.»

307. 9 Februar 1811. Arătarea luĭ Gheorghe Teodor Pihtu, care cumpărase, la 1805, moşia *Kosani* în Gorj, la mezat, hotărnicită de Medelnicerul I. Sîmboteanu. O vinde luĭ C. Otetele-

şanu, Clucer. O usurpase însă Vistierul Pîrvu şi o vînduse răposatuluĭ Clucer Facà, dar acesta o pierduse.

Arătare a Divanuluĭ Craioveĭ din 1811 (Manolachi Vornic, Caimacam, D. Bibescu biv Logofăt, Cornea Brăiloiŭ biv Clucer, I. Vlădoianu Vel Clucer, C. Haralamp, V. Clucer, I. Gănescu, Păharnic).

308. 18 Februar 1811. Ioan Vlădăianu, Clucĭ[e]r. Pentru un grădinar. «Că Rumănĭ grădinarĭ nu să găsăsc, fără numaĭ Nemţĭ, cari cer preţ maĭ mult decăt ceia ce scrisasăm dumitale, avănd şi dum[nea]ta unul tocmit pă lună 40 de florinţ.»

309. 10 April 1811. Stănuţ Jianu (iscălitură grecească). Şi pentru «venirea madamiĭ doftoroieĭ».

310. Bucureştĭ, 1-iŭ Maiŭ (?) 1811. Ἑλένη κοντέσα Δουδέσκα. Pentru nişte argintăriĭ. — Greceşte.

311. [Mehadia], 24 Iulie 1811. Dimi[trache] Grecĭanu. «Am ajuns bine aicĭ la băĭ, încă dela 14 ale luni, şi am început a mă înbăia: ce folos îm vor face, Dumnezeŭ ştie; eŭ atăta văz că m'aŭ adus la mare slăbicĭune.» Trimete scrisoare cumnatuluĭ de la Rîmnic. «Pentru pricina cu egumenu Cotrăceanu.»

312. Craiov[a], 29 August 1811. Eleni Brăil[oĭ]. Cere a i se maĭ scrie. Şi pentru «acest borcan cu dulcĭaţ[ă] de coarne».

313. Rămnic, 29 Octombre 1811. Dimi[trachi] Grecĭanu. E «oareşce maĭ binişor, dar tot şubred. Am primit şi scrisoarea dohtoruluĭ de l[a] Cluj[1], înpreună şi dohtoriile cele trimise de dumn[eata] după răţeta luĭ, şi foarte foarte am mulţămit dragostiĭ d[u]m[itale] ce'ĭ pornit asupră-m.»

314. Craiova, 30 Octombre 1811. Eleni Brăil[oĭ]. Pentru «ananasurĭ». Şi «un rănd de haine copiluluĭ ce va face, dar, fiindcă aicĭ nu sănt meşter[ĭ] ca să facă lucrurĭ deosebite după pochimenŭ . . . Or la Cloşter, or la alt meşter, care veĭ socoti dumneata să puĭ, mă rog să facă un rănd de haine de copimic, foarte zarife; să facă şi o căiţă... A să face lucrurĭ del sibite şi zarife, după tabiietu dumi[ta]le.»

315. Craiova, 14 Novembre 1811. Ştancuţa Bengeasca.

[1] Molnar

«Să-m cumperĭ o periucă, saŭ să porunceştĭ dum[nea]ta să-mĭ facă după părul care trimisăĭ... Înlăuntru, să fie ţăsătura ca orbota, după cum le făcea maĭ nainte. Şi foarte voĭ mulţumi dragosti dum[ita]le dă acest mare bine.»

316. Craiova, 16 Decembre 1811. Elena Brăil[oĭ]. Pentru «aşte haine de copil».

317. Craiova, 23 Decembre 1811. Cere «patru telegarĭ negri, potrivit la trupŭ, cum unu şi altu, potrivit la păr: să nu fiie unu maĭ închis saŭ altu maĭ deşchis; dă tiner[ĭ], maĭ mare până la şapte anĭ să nu fiie, or[ĭ] jugan[ĭ], or[ĭ] armăsarĭ şi frumoşĭ la chip».

318. 6 Iulie 1812. Anica Caminaresa. Se află la Mehadia, la băĭ.

319. 20 August 1812. Stan Jianu. «Cu venirea dum[nea]luĭ doftoruluĭ Şfap... Telegarĭ nu am de leac; te poftesc să-m găsăştĭ vre o păreiche bunĭ, tinerĭ, învăţaţĭ bine,—orĭ în ce păr vor fi, numaĭ albĭ să nu fie, şi cu preţ până la cincĭzăcĭ de galbenĭ.»

320. Iunie 1815. «Constantin Brăil[oiŭ], Cluc[ie]r. «Fiindcă Elenco, iubită soţiia mea, pătimeşte de durerea unuĭ picĭ[o]r, aŭ şi plecat la băile Meh[a]dii şi vine pe acolea.»

321. [Craiova], 1-iŭ Decembre 1815. Στέφανος Πιπέσκος. «Am făcut aicĭ la Craiova o grădină nouă, aducănd ierburĭ şi florĭ din Turcia şi din Europa.» Cere un grădinar. — Greceşte.

322. 28 Septembre 1815. St[ănuţ] Jianu. «Cu mila luĭ Dumnezeŭ m'am căsătorit, luănd o copilă greac[ă] din Ţarigrad, Zmaragda, nepotă dumn[ea]luĭ Log[o]f[ăt] Samurcaş.»

323. [1816.] Vlăduţă Mandacovicĭ. «Să meargă la meşteru acela ce aŭ făcut 6 făcliĭ de cĭară, în sfeşnicele cele marĭ pentru Mănăstirea dintr'un-lemn, ca să cerceteze pricina cu meşteru acela, că eŭ am dat de aicĭa 10 oc[ă], 175 de dram[u]rĭ cĭară. Şi acum arată Radu că meşterul i-aŭ oprit o jumătate», *mistuind-o*.

324. [1816.] Ζμαράνδα Μουργασάνκα, Σετρεράσα. Se plînge că nu i se maĭ scrie de la moartea Hagiuluĭ. «Ci, de vreme ce aŭ chemat Dumnezeŭ şi pe soţu-mieŭ, văzĭ că acĭastă

lume iaste ca o floare trecătoare. Eŭ aşa am hotărît ca să caut numaï pentru ale sufletuluï. Rugănd pre milostivul Dumnezău, m'am indemnat şi m'am apucat de o sfăntă biserică, de am făcut întăï cărămida şi apoï să o rădicăm unde[va], la moşia nostră Murgaşu.» S'o ajute, înpărtăşind ctitoria.

325. 1816, Rîmnic. Scrisorï de comandă de la 'Ιωάννης Βλαχούτζης. Şi pentru o umbrelă.

326. Sibiiŭ, 22/3 Martie 1816. «Moisì Fulea, norm[alicesc] direct[or].» Pentru o datorie.

327. 15 Mart 1816. Θομᾶς Πρατιάνος, ἐπιστάτης τῶν ποστῶν [Toma Brătianu, îngrijitor al poştelor]. Trimete o scrisoare. — Greceşte.

328. 25 April 1816. Zoiţa Jiianca. Rămîind săracă, se roagă a i se primi un copil «la dumn[ea]ta, ca să să înveţe la partea neguţătorii, că veï avea mare poman[ă], dup[ă] cum văz că mulţï mănăncă păine din cinst[ită] casa dum[nea]-vostră; şi s'aŭ făcut oamenï cu chiverniselï bune şi trăescŭ în cinste.»

329. Bucureştï, 6 Septembre st. v. 1816. Luc de Kiricos. «M. l'Agent de Fleischhackel, à son retour de Hermanstade, m'apprend que l'on trouve des bonnes perruques prises chez vous, tandis [qu'] ici les paruquiers manquent, et de cheveux et de l'art de les bien faire: mes fluxions fréquentes aux dents m'obligent de m'en servir désormais.»

330. 30 Septembre 1816. B[arbu] Stoian, biv Vel Slugï[e]rï. Iscăleşte: «Barbu Stojani». Pentru moştenirea din Ardeal a părinteluï său.

331. Arad, 26 Novembre 1816. Ghiţă Tolea. Pentru cărăuşie. — Scrie şi din Pesta.

332. 24 Iulie 1817. Alecu Boj[oran], Medelnic[e]r. Pentru o trimetere de rămătorï.

333. 8 August 1817. Nico Vlădescu, Sărd[a]r. Pentru o datorie.

334. Craiova, 28 August 1817. Eleni Brăil[oiŭ]. «Prin băile Mehadii mi am dobăndit tămăduirea.» Cere «doï fonţŭ de bunbac de acesta de care trimiţ dumitale acïastă mostră..., înnălbit... Am mare trebuinţă pentru o caretă dă drum,

sigură, țapănă; să aibă și cripsioane unde să poată pune cinevaș d'ale drumuluĭ trebuincioasă... Să mi o zugrăvească pă o hărtie. Și pentru patruzecĭ oca lumănărĭ de cĭară albă de cele ce sănt pentru polieleon și pentru arsŭ în casă.»

335. 26 Ianuar 1818. Eleni Prai[loĭ]. Cere o ὀντά (odaie), frumoasă, 12 lumînărĭ, ș. a. — Grecește.

336. 23 April 1818. Ῥωξάνδρα Χαρα[λάμπη]. Cere o apă minerală pentru fiul și bolnav. Salutărĭ de la Clucer. — Grecește.

337. 6 Maiŭ 1818. Ἐλένη Πραΐλ[όι]. Pentru mobilele ce a avut.

338. 22 August 1818. Eleni Brăil[oĭ]. «Eŭ am mare trebuință pentru o practicoasă muere, care să aibă știință a face doaleta și a îngriji pentru haine, spălăturĭ și de rochiĭ; acĭasta o voesc pentru trebuința copileĭ mele, care, cu blagosloveniia dum[ital]ĭ și ajutoriul luĭ Dumnezeŭ, acum o am fată mare: de aceia și ceĭ acest felŭ de muere, ca să știe cum să o gătească și cum să îngrijască pentru hainele sale. Știŭ că poate acolea din Nemțoaice să să găsască vre una asemenea precum ceĭ... Să fie așăzată și să aibă și curățenie.» Salutărĭ de la fie-sa, Anica.

339. [Craiova], 9 Ianuar 1819. Dimi[trachi] Bib[escu]. Pentru un fecior ce trimete, spre a urmări judecătorește niște hoțĭ. — Și la 29 Decembre 1828. În Iunie și în Iulie, el scrie pentru rîmătorĭ.

340. Iașĭ, Februar st. v. 1819. «C[omte] N[icolas] de Rossetto Roznovano.» Pentru un transport. — Franțuzește.

341. [Bucureștĭ], 23 Februar 1819. Dimi[trachi] Bib[escu]. Poate să maĭ stea vre o 15—20 de zile. Pentru vînzarea rîmătorilor.

342. Bucureștĭ, 27 Februar 1819. «Sion.» Pentru divorțul baronuluĭ Sakellario.

343. 7 Mart 1819. Dimi[trachi] Bib[escu]. Pentru feciorul săŭ trimis în Ardeal. «Eu mă aflu aicea la Bucureștĭ, și poate să maĭ zăbovescŭ.»

344. Rîmnic, 22 Mart 1819. Nica Vlădesc[u], Sărd[a]r. Pentru o trimetere de banĭ aĭ luĭ.

345. 19 Iunie 1819. Alecu Glogoveanu, [Pitar]. Pentru un împrumut.

346. Roznov, 9/21 Septembre 1819. Νικόλαος Ῥωσσέτος. Pentru o tratā.— P. S. frances, de complimente, pentru Iosefina, soţia luĭ Zenobie Pop.

347. Rîmnic, 1-iŭ Novembre 1819. Elena Anastasiu. «Iar dă supărată şi năcăjită săntŭ ziao şi noaptea, maĭ răŭ ca cănd aş fi bolnavă; ce boala mea o fac dăn picĭoare, — care ale mele supărărĭ săntŭ datoriile ce le-aŭ făcut soţiia mea, neştiute de mine... Nu vor să mă izbrăneasc[ă] aceştĭ crăditorĭ.» O roagă pe Hagica, «pentru sufletul răposatuluĭ boeruluĭ Hagiu». «Să te lumineze şi să te umbreze Duhul Sfăntŭ a-m erta aceştĭ talerĭ 1000, şi, căt voĭ trăi eŭ şi copiiĭ mieĭ la pomelnic, voĭ pune maĭ întăĭ numele dum[nea]v[oastră] dă să vor pomeni, dăcăt ale părinţilor mieĭ, şi, la moartea mea, cu blestem voĭ lăsa copiilor mieĭ dă nu vor pomeni... Ochiĭ mieĭ caută la a dumitale milostivire.» Iscălitură grecească.

348. [1820. Comandă.] 1 plapomă dă copil, faţa să-ĭ fie or dă creditorĭ saŭ dă orce altă matarie să va socoti dă d[u]m[neat]a; care materie să să dea la closterĭ să o cosă cu orce cusătură să va putea maĭ zarifă şi grea .. 1 plapomă dă pichet albă, uşoră...

4 scufiţă, adecă căiţă...

4 cămăş, iarăş pentru copil...

2 loţí sămînţă dă cunupidiĭ de iarnă.

2 litre bumbac supţire, înnălbit...

1 litră bumbac pentru vaperurĭ, nicĭ prea supţire de tot nicĭ gros.»

349. [Bucureştĭ], 11 Ianuar 1820. Dimi[trachi] Bib[escu]. Pentru «nişte rămătorĭ ce-ĭ am puş pă porumbŭ, şi s'aŭ îngrăşat».

Şi la 3 Februar.

350. [Bucureştĭ], 15 Mart 1820. Dimi[trachi] Bib[escu]. Pentru vînzare de rîmătorĭ.

351. 18 Mart 1820. C[ostan]d[in] Ot[ete]l[e]ş[anu], Clucĭ[a]r. Pentru un proces.

352. 20 Mart 1820. Scrisoare de prietenie de la Elena

Brăiloiŭ către «chiria mu, cucoană Păunico.» «Pentru copilul ce-l voĭ căştiga... Socotească căţ banĭ tae aceste lucrurĭ... Cu totul voĭ rămănea robită frăţeşte şi evghenii dum[ital]i...»

353. Bucureştĭ, 7 April 1820. Dimi[trachi] Bib[escu]. Se vor da baniĭ pe rîmătorĭ, de Logofătul Ştefan Golumbeanu.— Autografă, se pare.

354. [Bucureştĭ], 29 August 1820. Dimi[trachi] Bib[escu]. «La viile mele de la Drăgăşanĭ să face cel maĭ bun vin, şi fac vin multŭ (cănd păzăşte Dumnezeŭ de brumĭ şi de piatră), căte 40, 50 de buţ, şi auzĭ că sint aciia la Sibiĭ neguţătorĭ care vin şi cumpără vinurĭ din ţară.» Să-ĭ îndrepte la el, pe 1-iŭ Octombre, «la dealul Căliniĭ, întrebăndŭ de viile Log[o]f[ătuluĭ] Bibescul, că sint ştiute de toţĭ: am acolo şi vierĭ şi vătaşĭ de vierĭ... Şi, văzănd struguri, şi gustănd mustul, apoĭ vom tăia preţul, pentru că i-am obicĭnuit de le culeg tocmaĭ în urma altor viĭ. Şi care din neguţătorĭ va lua de la mine estimpŭ vin, crezĭ că în toţĭ aniĭ va lua,— că vinurile mele sănt şi ştiute de toţ, că am vinur[ĭ] de căte 12 anĭ, şi, de ce şădŭ, dă aceia să fac maĭ bune, şi foarte voĭ mulţ[ămi] d[u]m[ita]le. D[u]m[ne]i cocoani Păunicăĭ şi eŭ şi [d[u]m[ne]i cocoana Catinca Dvorniceasa Ştirboica şi Catinca mea ne închinăm cu frăţasc[ă] dragoste.»

355. Ti[mişoara], 23 Septembre 1820. Κωνστ. Ὀττετελ[ισάνος], Clucer. Pentru afacerĭ cu Mavrogheni Hatmanul, *chargè d'affaires* al Porţiĭ la Viena.

Acelaşĭ scria, în Iunie, din Craiova, că Vodă Carageà a recomandat afacerea sa luĭ Nicolae Rastì, agentul săŭ la Viena.

356. Bucureştĭ, 19 Octombre 1820. Dimi[trachi] Bib[escu]. Scrie luĭ Zamfirachi la Viena.

357. Braşov, 1821. Scrisorĭ greceştĭ de la Ioan Moschu, Vistierul.

358. 1821. Scrisorĭ de afacerĭ greceştĭ, din Sibiiŭ, de la Nicolae Rastì [1].

359. Sibiiŭ, 1821. Roxandra Haralambi, pentru banĭ.

[1] V. vol. X din col. Hurmuzaki, tabla.

360. 15 Mart 1821. Κονστ. Καντακουζηνός [1]. Roagă a se da o scrisoare Spătaruluĭ Ralì. — Grecește.

Pare a fi din Brașov.

361. [Brașov], 19 Mart 1821. Dimi[trachi] Bib[escu]. «Înștiințăzĭ d[u]m[ita]le că am întrat și noĭ aicea la Brașov, nebăntuiț de oțomanĭ, și așteptăm să ne vie și dum[neae]ĭ cocoana Catinca Vornicĭasa Știrboica, și cu toț să plecăm și să venim aciia la Sibiĭ; că aicea nu-ĭ maĭ încape casăle, și maĭ multŭ că ne apropiem și de moșiĭ și de casă, ca să scoțĭ și vitele ce le am cu mine: boĭ și caĭ, și mâine pornescŭ cu doo cară ce le am, cu boĭ, cu calabalăc. Mă rog, chir Stane [2], să binevoeștĭ să ne cauțĭ o casă ca să ne încapă familiia noastră și pă dum[n]ei cocoana Catinca Știrboice *(sic)*, ca, viind, să le găsim prinsă, și cu luna să să închiriiască, că nădăjduim să nu șădem multŭ... În cetate mă rog să mi să prinză casa.»

362. [Brașov], 21 Mart 1821. Dimi[trachi] Bib[escu]. Repetă întăia scrisoare. Să fie casa «cu odăĭ maĭ multe, de doo familiĭ, ca, viind, să nu ne stenahorisim... Poimâine, Miercurĭ, socotim să plecăm și noĭ.»

363. 26 Mart 1821. Acelașĭ. N'a venit Știrboaica. «Iordache fecĭorul va veni înnainte».

364. Brașov, 21 April 1821. Cos[tan]d[in] Nic[olae] Iovepali. «Am înțălesŭ că dum[nea]l[u]ĭ Serdaru Nica Vlădescu, sameșu de la Vâlcea, s'ar fi aflând acolea în cetate.» Să vorbească de banĭ la «dumneeĭ cocoana Clucereasa Stanca Socoteanca i dum[nea]l[u]ĭ Stolnicu Iancu Lahovari, ginerele dumniai.»

365. Hațeg, 30 April 1821. Costandin Oteteleșanu. «Fiindcă, din mila Înpărat[u]luĭ ceresc, scăpând și eŭ din țară, și venind până aicĭ la Hațeg, nu lipsiĭ maĭ întăiŭ a cerceta cea miie mult dorită fericire săn[ă]tățiĭ dumitale, ca, pă deplin aflându-s[ă], să mă bucur. Al doilea, fac supărare și rugăcĭune dum[ital]i ca această scrisoare ce să emblericlisi [3] într'a dum[ital]i, să facĭ bunătate să o trimiț la Brașov prin poște, la vre un

[1] Viitorul Caimacam din 1848.
[2] Agentul de căpetenie al firmeĭ, Stan Popovicĭ, un Bănățean.
[3] Ἐμπερικλείω, închid.

prietin de aĭ dum[ital]i, de a să da la soţiia mea, că aflaĭ că să află acolo; scriind dum[neata] la acel prietin ca să trimiţă şi răspuns, ca, când voĭ veni şi eŭ acolea, să pocĭ afla răspuns la acea scrisoare, şi, orĭcâţĭ creiţarĭ veĭ da dum[neata] la poşte pentru scrisoare, îĭ voĭ răspunde cu venirea mea acolo. Şi mă iartă, frate şi prietine, de supărarea ce-ţ aduc. Dum[ne]ei cocoani Păuniţi mă închin cu plec[ă]cĭ[une], şi sărut mâna, asemenea şi cocoani Măriuţi... Şi sânt a dum[ital]i ca un frate.»

366. Răşinarĭ, 2 Maiŭ 1821. Sultana Caradimoica. Pentru o datorie şi un noŭ împrumut.

367. 16 Maiŭ 1821. Catinca Viiş[o]r[eanca]. Pentru banĭ primiţĭ prin «dum[nea]l[u]ĭ chlr Ghiţă Opran dă la Ruşava». Ea fusese la Sibiiŭ. «Eŭ am venit aicĭ, la Haţăg, unde şi alţĭ prietenĭ, după vreme, locuesc.» Trimete o poliţă «cu fiii-mieŭ Ioniţă»,

368. 22 Maiŭ 1821. Grigoraşcu Zianu. «Ne aflăm cu viiaţă, iar de altele ce am pătimit cu rebelionu ce s'aŭ făcut, numaĭ unul Dumnezăŭ ştie: la vreme de bătrâneţe să ajungŭ in starea ce mă aflu, neavândŭ nicĭ de cheltuială, nicĭ haine de premenit... Am rămas şi eŭ maĭ pă urmă ca să viŭ acolea... Pentru fii-mieŭ Ştefan, ce vine acolea, să-l aibĭ întocmaĭ ca pe un copil al dum[ital]i... Făcându-să pace, voĭ răspunde dumn[itali], că crez că, în starea ce-l veĭ vedea, nu-l veĭ maĭ cunoaşte că-m este fiŭ, că am ajunsŭ cum n'am gândit... Fii-mieŭ acolea este striinŭ: pe altu nu ştie; să află şi cu copiĭ micĭ.»

369. Haţeg, 25 Maiŭ 1821. Costandin Zătreanu. Pentru scrisorĭ ce a trimes şi trimete «dum[nealu]ĭ Sluger Băluţă.. la Braşov».

370. Zalathna (Zlatna), 11 Iunie 1821. «Szenpéteri Janos.» Pentru banĭ. — Româneşte, cu litere latine. — Tot aşa scrie de acolo şi «Katrovits Jakob» (şi ungureşte însă).

371. Ruşava, 17 Iunie 1821. Gheorghe Opran. Cluceriu Dincă Brăiloiŭ era la «Aţăg».

372. Orăştie, 25 Iunie 1821. Scrisoare scurtă de la Zinca Teişan.

373. Orăştie, 27 Iunie 1821. Ζύνκα Τεῖσάνου. — Răvaş grecesc.

374. «821 Iul[ie] 4. Băile Meh[a]dii.» Cost[an]d[in] Brăi[loiŭ]. E la băĭ. Trimete scrisoare şi «Elencăĭ, iubite mele soţăĭ».

375. Haţeg, $^{11}/_{23}$ Iulie 1821. [Stan] Popovicĭ. Vine «dumnealuĭ Postelnicu Ioniţă Cernătescu..., ca să afle de băjăniia dumnealor, unde să află».

376. Braşov, 14 Iulie 1821. Ἰωάννης Στηρ[παίης], Βόρνικος[1]. Pentru o datorie. — Greceşte.

377. Sibiiŭ, 15 Iulie 1821. Pitarul Γρ. Καλλινέσκος. Pentru banĭ.

378. Haţeg, 22 Iulie 1821. C. Zătreanu. Pentru un împrumut ce vrea să facă. În curînd nădăjduieşte a se putea întoarce «în ţară».

379. Sibiiŭ, 27 Iulie 1821. Dumitru Jianu. «Iubite prietine şi frate.» Pomenit «frate-mieŭ Iancul, maĭ vărtos că mort era şi aŭ înviiat, pierdut şi s'aŭ aflat, şi altele, ştiute şi dumitale».

380. Sibiiŭ, 27 Iulie 1821. D[imitrie] Jianu. «Frate-mieŭ Şăt[rarul] Iancul Jăianu şi cumnatul mieŭ Sluger Dumitrache Greceanul, cu trecerea a multeĭ vremĭ dă când săntem să riţĭ dăn casele noastre a ajuns în trebuinţă»; cer împrumut decĭ.

381. Orşova, 27 Iulie 1821. Stan (Stănuţ) Jian, Păharnic. Pentru banĭ.

382. Sibiiŭ, 17 August 1821. Κωνστ. Πραΐ[λόϊ], Στόλνικος. Pentru o vînzare de juvaier. — Greceşte.

383. 23 August 1821. Pavel Post[elnicul] Vălceanu. A scăpat de boală. Pentru monede.

384. Bucureştĭ, 30 August 1821. Ἀλέξανδρος Νεντζουλέσκος. Pentru afacerĭ.

385. 11 Octombre 1821. [Păharnicul] I. Zianos. Pentru afacerĭ. — Greceşte.

386. Braşov, 17 Octombre 1821. Dimi[trachi] Greceanu. Cere ştirĭ «de la sora mea Clucereasa Socoteanca, şi nicĭ

[1] Din ramura Drăgănescu. V. Hurmuzaki, X, tabla

ştiŭ unde să află de cănd aŭ eşit d'acì din Sibiiŭ... Am auzit că să v[a] fi aflănd la Boiţă.»

387. Craiova, 21 Octombre 1821. Şerban Murgăşanu. Pentru schimb de banĭ.

388. Craiova, 23 Octombre 1821. Căminariŭ Cost[andin] Buzescu. Într'o afacere de banĭ.

389. [Braşov], 24 Octombre 1821. K. Λαμπρηνός. Pentru afacerĭ. — Greceşte.

390. Craiova, 26 Octombre 1821. Ioan Gănescu, Clucer. Recomandă pe familia luĭ, care e la Sibiiŭ.

391. Lăz[ă]ret, 27 Octombre 1821. Băluţ[ă] Teişan[u]. Trimete vin. Să i se plătească în «ştucurĭ talarĭ cu zgripsorĭ». Pomeneşte «nişte vite de vacă».

392. Sibiiŭ, 5 Novembre 1821. Ioan Rioşanu, [Armaş], pentru banĭ. Maică-sa e la Haţeg.

393. Ruşava, 18 Novembre 1821. Gheorghe Opran. Despre o poliţă de 1000 de leĭ a luĭ Spatharu Ştefănică Bibescul.

394. Ruşava, 29 Novembre 1821. Gheorghe Opran. Pentru «amaneturile dumnealuĭ Spăthariuluĭ Bibescu... 250 dă măjă de săŭ de capră în burtă.»

395. Sibiiŭ, 23/5 Decembre 1821. Stan Popovicĭ. «Pe Logofătu Dumitrache Bibescu erĭ l-am aşezat în casa dumn[ealuĭ: de astă dată am cam scăpat de o greutate.»

396. Ruşava, 6 Decembre 1821. Scrisoare de la Costandin Cernătescu.

397. Craiova, 16 Decembre 1821. Ion Rioşanu. Pentru un amanet lăsat acolo.

398. [Craiova], 1-iŭ Ianuar 1822. Nic[olae] Brăiloĭ. Felicitărĭ. Pentru «gazetele de Francfort, franţozăştĭ». — Şi la 21 Mart.

Acelaşĭ scrie de la Rîmnic, din 25 April, 15 şi 18 Maiŭ, pentru banĭ.

399. 2 Ianuar 1822 st. v. «Aflu cu mirare că al doilea beizadea, Gheorghe, al răposatuluĭ Domn Alexandru Voevod Suţu se află la Viena: se gîndeşte a se rîndui (νὰ συστήσῃ) pe sine şi pe fratele-ĭ maĭ mare, beizadea Nicolae, şi prin mijlocirea celor de acol o să orînduiască Domnia: ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν δυστυχῆ Βλαχίαν ἄν περιπέσῃ εἰς τοιαύτας γραικικὰς χεῖρας νὰ διοικηθῇ

ὑπὸ τοιούτων μοχθηρῶν καὶ ἀμαθεστάτων ζώων («dar numaĭ pentru nenorocita Țară-Romănească, dacă ar cădea în astfel de mînĭ greceștĭ, ca să fie cîrmuită de astfel de oamenĭ răĭ și prea-neînvățațĭ») Pentru D[umne]zeŭ, musiù Pop, dacă știĭ ceva, înștiințează-mă și sîrguiește-te ca Romîn bun patriot să sfărmĭ un astfel de plan al tînăruluĭ», ca să scape țara de «peire și primejdie, precum și supt răp[osatul] tatăl săŭ s'aŭ întîmplat atîtea neauzite grozăviĭ, pentru reaua și lacoma luĭ Cîrmuire».

400. [Cîinenĭ], 10 Ianuar 1822. Costandin Zătreanu. Pentru o trimetere de banĭ.

401. [Sibiiŭ, 9/21 Ianuar] 1822. Ἑλένη Πραΐ[λόη]. Pentru o poliță. — Grecește.

402. [Craiova], 9 Februar 1822. Dimi[trachi] Bib[escu]. «Fiindcă Măriia Sa Paș[a] Vidin-Muhafázi m'aŭ însărcinat ca, prin prieteni ce-ĭ am, să scriŭ ca să-ĭ găsească patru telegarĭ marĭ, frumoșĭ, potrivițĭ la păr, și orce păr vor fi», să caute și «la Cluș, că acolò am auzit de la boeri care aŭ fost, că cai telegarĭ aŭ fost și prea eftin[ĭ]. Măriia Sa Pașa pă patru așa telegarĭ dă pănă la leĭ tl. treĭ miĭ... Să nu rămăe hatărul Mării Sale jos, să scap și eŭ de așa havalea.» Și pentru rămătorĭ. Păunica «să să roage la D[u]m[ne]zeŭ și pentru noĭ, ca să ne erte păcatul care aŭ căzut pă noĭ».

403. [Craiova], 10 Februar 1822. Barbu Soc[o]t[eanu]. Pentru un împrumut.

404. [Craiova], 17 Februar 1822. Dimi[trachi] Bib[escu]. Pentru o poliță: «să să dea Catincăĭ, că nu are de cheltuială... Pentru dooă tacămurĭ rămătorĭ ce am triimis... Pentru vinurĭ îm scrie Catinca că l'aŭ descărcat, neavănd preț... Aicĭa noĭ petrecem prea bine, cu toț; ceĭ marĭ nu ne supără întru nimic; maĭ vărtos ne aŭ la dragoste și ipolipsis. Fermanurĭ peste fermanurĭ: boeri, lăcuitori să-ș stăpănească moșiile și toată averea lor în bună pace, și să ne avem priveleghiurile noastre, și să ne stăpănim moșiile și averile noastre maĭ bine de cum stăpăneam în zilele Domnilor. Dar lăcuitori pătimesc, — nu de alt ceva, ci de angarale și de multe ce sănt pă dănșiĭ, și, cănd pătimesc eĭ, pătimim și

noĭ de opşte. Ci Dumnezăŭ să-ş facă milă cu o pace şi linişte!»

405. [Ocna], 6 Mart 1822. Ioan Lahovari. Pentru un împrumut.

406. Bucureştĭ, $^{10}/_{22}$ Mart 1822. Στιρβαίης. Pentru Ioana Vizastra, «doica feteĭ mele Zoe, Ardeleancă».

407. 12 Mart 1822. Const[antin] Glog[o]v[eanu]. Cere «doă puştĭ de vănat... şi să mănănce glonţĭ numaĭ de 6 dramurĭ, să bată cu alice 40 stănjinĭ bine, uşure şi lucrate frumos», cu preţ de pănă la 40 florinĭ una, «şi pentru un răsboĭ de strugurĭ *(sic)*, cu tot tacămul luĭ... Pentru treĭ bricege.»

408. Rîmnic, 16 Mart 1822. Titu Bengescŭ. «Dum[nea]luĭ coconu Costache Samurcaşĭ, Caimacamu, voeşte a să aşăza în numărul celor ce iaŭ gazeturĭ, însă dă Francfort.»

Şi altele de la el, de acolo, din Februar-Mart, pentru afacerĭ.

409. [Craiova], 17 Mart 1822. Cost[an]d[in] Zătreanu. Să se dea maiceĭ sale banĭ de întors.

410. Craiova, 21 Mart 1822. Νικ. Πραϊλόης, Σπαθάρης. A căpătat voie a-şĭ trimete copiiĭ în «luminata Europă, ca să studieze ştiinţile şi limbile străine». Popp i-a maĭ dat vestea că nicăirĭ nu e maĭ bine şi maĭ ieften ca în «Academia» Vieneĭ. În timpul şederiĭ familieĭ la Sibiiŭ, cel maĭ mare fiŭ începuse a învăţa şi franţuzeşte. Ceĭ doĭ copiĭ să înveţe decĭ «matematica şi filosofia, limbile germană, francesă şi italiană». Cît costă? Vor sta la dascălĭ, deosebĭ? — Greceşte.

411. 18 April 1822. Nic. Brăiloĭ. «M'am orănduit ispravnic aice la Vălcea, unde am găsit judeţu cu sumă de banĭ rămăşiţurĭ şi, pe de o parte, lăcuitori în vremea acĭasta nu aŭ nicĭ-un aliş veriş, al doilea, de către cinst[ita] Caimăcămie ni să face zor a praftacsi[1] bani, să silesc pă lăcuitorĭ la răspundere peste a lor neputinţă: cugetul nu mă lasă, şi maĭ bine priimesc ca de la mine să maĭ pierz şi să nu-ĭ aduc la stenahorie.» Cere împrumut de 10.000 de leĭ pe 20 de zile.

412. Rîmnic, 15 Maiŭ 1822. Ioan Rioşanu, Armaş. Pentru poliţe.

[1] A orîndui.

413. Braşov, 12 Iunie 1822. Nicolae Varl[aam]. «Ale boalelor mele supărări mă popreà.» Cere 5.000 de leĭ.

414. [Craiova], 26 Iunie 1822. Stefan Jianu. Trimete banĭ la Braşov Zmărăndicăĭ.

415. Caracal, 29 Iunie 1822. D[imitra]ch[i] Roset. Pentru banĭ.

416. [Rîmnic], 19 Iulie 1822. Nicolae Brăiloĭ. «În numele Domnuluĭ am hotărît să-m scoţ şi eŭ familiia de acolea, pentru care şi trimisăiŭ oamenĭ cu caĭ şi cu care, ca să să ridice nevasta şi copii să vie aicĭ... Dascălul ce l-am avut acì pentru învăţătura copiilor îm scrie că aŭ hotărît să rămăe acì, şi are să ià din leafa sa una mie cin'sute»: să i se dea cît se poate.

417. «Cu dorit[ă] dragoste mă închin dumi[tal]e prea-iubita mea.

Alaltăerĭ, viind din Jiù la Olt cu isprava havaleli ce, pre cum am scris dumi[tal]e că am fost însărcinat, măine plec la Craiova ca să-m daŭ raportu şi să maĭ văz ce e, şi cum; după care înţălegănd de venirea veliţilor noştri boeri de la înpărăteasca cetate, şi luînd niscav[a] vestirĭ de bucurie, precum nădăjduim, voĭ trimite (de nu mă vor lăsa şi pă mine) ca să pogorĭ şi dum[nea]ta aicĭ, la Rămnic, în căşla; pentru care umblu astăzĭ-măine să prinz şi o căşcĭoară de odihnă, să prinzì de acum să maĭ meremetisăsc ce va fi de meremet să fie gata. Pentru cheltuiala dum[ita]le cu iconomie, înţălegem cu fratele chir Stan că şi maĭ în trecutele zile i-am întrat t[1] adecă leĭ 2000, prin chir Nestor, şi deosăbit că-m scrie în dooă-treĭ rândurĭ că pentru cele de trebuinţă dum[ita]le îngrijeşte ca pentru soru-sa. Şi, pentru daravera ce iaste între noĭ, după eşirea dum[ita]le ne vom înţălege, şi, dac[ă] îţ place, şăz păn să va luminà desăvărşit, că şi aicĭ o să cheltuim ca şi acolo. Copilele dulce cu dorită părintească dragoste te sărut. Dăunăzile după drum le-am trimis cu chir Dumitru Cĭupec, ce mi s'aŭ întămplat aciia, ca să-ş ià pălăriĭ: crez că va fi priimit. Ci şi pentru aceaia voĭ aveà răspunsŭ; de căte orĭ veĭ avea să-m scriĭ, prin dumneeĭ cocoana Catinca Bibeasca, fiind ocazion sigur, şi că eŭ sănt

cu dum[nea]luĭ Log[o]f[ă]t inclinat. Dum[nea]eĭ cumnăţicăĭ mă închin cu dorită frăţ[eas]c[ă] dragoste, precum şi tuturor aĭ noştri simbatrioţĭ, marĭ şi micĭ, ap[u]r[u]rea arată-le căzutele închin[ă]cĭunı; şi să ne bucure Dum[ne]zău să te vedem săn[ă]toş. Iar eu, cu toată dorirea, sănt al dum[itale] dorit soţ. 822, Iuli 26.

Constantin Buzescu.

[V°:] Celi mele iubite şi dorite soţie dumnei Căminăresiĭ Catincăĭ Buzascăĭ cu dorită dragoste să s[ă] dea, la Sibiĭ.

418. Cerneţĭ, 1-iŭ August 1822. C. Buzescu. Pentru calătoria la băĭ a soţieĭ luĭ, Catinca: merge la Mehadia.

419. [Craiova], 22 August 1822. Ruxandra Haralambie. «Că-m vin vestirile luĭ Iov pă toate zilele, de stingerea şi prăpădaniia casăĭ; la care nu maĭ ştiŭ ce să maĭ facŭ.»

420. [Craiova], 27 August 1822. Eleni Brăil[oiŭ]. N'a putut duce careta «acolea în Ţara Nemţască, cănd am întrat... Acum după întoarcerea mea dă acolea, văz că dă cătr[ă] apostaţĭ s'aŭ dezbrăcat careta, luăndu-i-să postavul, atăt din năuntru, căt şi după capra viziteuluĭ, iar încolo să află bună... Am trebuinţă dă căruţă nemţască bună, carea să fie cu uşĭ, învălită coveltiru pe din năuntru cu canafas, apoĭ de-asupra rogojină, iar pă din afară cu muşamà.» Ar da pe cea stricată şi pănă la 150 de leĭ. «Şi eŭ, scriitoriul, Costache Brăiloiŭ, mă închin dum[ital]i.»

421. Braşov, Septembre-Octombre 1822. Scrisorĭ greceştĭ, pentru banĭ, de la Smaranda Jianu.

422. [Rîmnic], 12 Septembre 1822. Ioan Lahovari. Pentru boala de stomah a soacră-sa.

La 7 August ceruse gazete. — Odată şi pentru vin de Drăgăşanĭ ce ar voi să vîndă.

423. [Craiova], 23 Septembre 1822. Ἀνῆκα Ῥοσσέτη. Pentru o trimetere de perinĭ şi pentru «copila doici mele». Salută şi D[umitra]ch[i] Roset.

424. [Cînenĭ], 26 Septembre 1822. «Stol[ni]c[u] Dincă Brătianu, epistatu vătăfii Lovişti.» Pentru trecere de vite. «După poruncile slăvituluĭ Divan al Bucureştil[o]r, putea să s[ă] şi

poprească... Dar ieŭ, după datorie, am făcut cunoscut Stăpâniriĭ de a nu rămânea supt învinovățire.»

La 3 Ianuar 1821, de la acelașĭ, pentru cercetarea unuĭ abus.

425. Καθ' ἡμᾶς («la noĭ» în castel, la Sîmbăta-de-sus), 3 Octombre 1822. Γρηγόριος Μπραγκοβάνος. Civilitățĭ. Cere știrĭ privitoare la congresul din Verona. La urmă, P. S. al Brîncoveniţeĭ, cu salutărĭ luĭ Spatar Ralì și baron Sakellario și mulțămirĭ către domnișoara Stürmer, fiica Internunciuluĭ. — Grecește.

Și la 3, 23 din Septembre, Brașov. Scrisoarea din 7/19 Iulie e din Baden.

426. [Rîmnic], 15 Octombre 1822. Nicolae Brăiloĭ. Pentru «o ladă mică noo, cu nește cărțĭ bisericeștĭ, care, fiindcă ni sănt trebuincĭoase acum», o cere.

La 31 Iulie, se jură pe Dumnezeŭ și copiĭ că n'a refusat a primi pe Dumitrașco.

427. Craiova, 5 Novembre 1822. D[u]m[itru] Br[ăiloiŭ]. «Aicĭ în țară, astă dată, aflându-ne în lipsă de dascalĭ pentru învățătura copiilor și auzind» de școala din Sibiiŭ, trimete și el «copii noștri, adecă pă nepoți mieĭ, copii fiĭ-mieŭ»[1].

La 10 Februar, scrisese pentru împrumutul săŭ din pribegire. Și la 24 Decembre 1821 (plătise o parte).

428. Brașov, 8/20 Novembre 1822. Νικόλαος Μαύρος. Recomandă pe beizadea Gheorghe Suțu, care merge la Viena. — Grecește.

429. Viena, 13/25 Novembre 1822. Μαριώρα Χαντζερῆ. Dă sinet pentru 2.000 fl. de hîrtie.

430. [Brașov], 14/2 Decembre 1822. Εὐφρ. Καλιμάχης. [văduva luĭ Alexandru-Vodă Suțu]. Cere a se trimete o scrisoare la Viena fiuluĭ eĭ Gheorghe, care e recomandat în special luĭ Pop. — Către Stan Popovicĭ. — Grecește.

Pecete cu Φρ[ωσύνη] Ἀλεξάνδρου Κ[α]λ[λιμάχη] Β[οε]β[όδα][2] (ceară neagră) și cu armele Moldoveĭ.

[1] V. memoriul mieŭ despre școlariĭ romînĭ în străinatate, în «Analele Academieĭ Romîne» pe 1906.

[2] Eufrosina era fiica luĭ Alexandru-Vodă Callimachi.

431. Brașov, 15 Decembre 1822. Grig[ore] Brăncov[eanu]. Pentru un amanet. A scris la Hurez pentru arendarea Giorocululĭ, în hotar cu Giormanul luĭ, «dă nu s'or fi dat moșiile măn[ăs]tiri pe cîte maĭ mulțĭ anĭ în arendă, după cum să obicĭnuiește».

Pecete cu «Stephanus Bassaraba de Brancovanis»[1] și vulturul muntean în scutul încununat.

432. Radziwillow, 12/24 Decembre 1822. Μαριώρα Χαντζερή. Pentru niște polițe.

433. 1823 și 1824. Scrisorĭ greceștĭ ale luĭ Grigore Brîncoveanu. Cea din 4/16 Ianuar ar fi din Bucureștĭ, celelalte din Brașov.

434. 1823. Scrisorĭ de afacerĭ, greceștĭ, din Bucureștĭ, de la Vornicul 'Αλέξανδρος Νεντζουλέσκος.

435. Tîrgu-Jiŭ, 1823. Scrisorĭ româneștĭ, de afacerĭ, de la C. Brăiloiŭ, Clucer.

436. 1823. Stanca [Periețeanca], Polcov[nicea]sa. Pentru neamurile eĭ. O nepoată a măritat-o «naintea apostaților» (=1821).

Pecete roșie, cu crucea într'o ghirlandă, fără inscripție.

437. 2 Ianuar 1823. Bica Soc[o]t[eanca]. Pentru un deposit al eĭ.

438. [Rîmnic], 15 Ianuar 1823. I[ancu] Lah[o]v[a]ri, [Stolnic]. Pentru afacerĭ de banĭ. — Românește. — Si la 2 Ianuar (P. S. grecesc).

La 2 Novembre 1823, grecește. La 20 Septembre, românește.

439. Rîmnic, 16 Ianuar 1823. C. Buzescu. Pentru datoria sa.

440. [Rîmnic], 30 Ianuar 1823. Ioan [Ioniță] Vlădescu. Pentru postav civit și un împrumut.

441. Cernețĭ, 12 Februar 1823. Nic[olae] Glogoveanu. Pentru afacerĭ.

442. Ocnele-Marĭ, 14 Februar 1823. Μιχ. Λαχοβ[ά]ρης. Pomenit fratele săŭ, τζελεπή Γιάνκος Λαχοβάρης și αὐτάδελφος μας, τζελεπῆ Νικολάκι.

[1] Vezĭ în *An. Ac. Rom.*, XXVIII. p. 528. — E pecetea luĭ Ștefan, fiul luĭ Vodă Constantin Brîncoveanu.

443. [Craiova], 16 Februar 1823. St[an] Jianu. Pentru plecarea la Sibiiŭ a «Zmărăgdicăĭ».

444. 28 (?) Februar 1823. Eleni Brăil[oiŭ]. Cere «bumbacŭ supţire şi potrivit», seminţĭ, «24 şervete cu 2 mese dă pănză, în ocurĭ micĭ, d'ale fino». Fie-sa, Anica, salută.

La 11 Ianuar: «Anica, fie-mea.., să roagă să-ĭ scriĭ pentru copila doici, dă este sănătoasă şi dă să caută de muierea ce o creşte.»

La 1-iŭ Februar scrisese pentru datorie.

445. 1-iŭ Mart 1823. Safta Prisăceanca către biv Vel Căminarĭ Const[an]d[in] Bucşănescu, la Sibiiŭ. Veştĭ de familie.

446. Craiova, 31 Mart 1823. Scrisoare de afacerĭ de la Vistierul Răduţ Frătoştiţeanu şi C. Braboveanu.

447. 3 April 1823. Amza[chi] Jianu. Cere a i se scrie.

448. Bucureştĭ, 3 April 1823. Dimi[trachi] Bib[escu]. Pentru rîmătorĭ de trimes «înnauntru». Cere să i se spuie ce preţ e pe acolo. «Şi, pentru vinurĭ, cum staŭ.»

449. [Bucureştĭ], 13 April 1823. Ruxandra Oteteleşanca. Pentru o datorie.

450. 17 April 1823. Dimi[trachi] Bib[escu]. «Ca vre o treĭ sute rămătorĭ aĭ casiĭ mele, de cate patru anĭ, avăndu-ĭ foarte graşĭ, încăt nu pot umbla, n'am maĭ vrut să-ĭ trimiţ acolea, căcĭ mi s'aŭ urît şi cu Sibiiu dum[nea]v[oastră].» Să vie la el muşteriiĭ.

451. 1-iŭ Maiŭ 1823. Pău[na] Coţof[ea]n[ca], Stolnic[ea]s[a]. Pentru un deposit.

452. Kremenitza, 27/9 Maiŭ 1822. Μαριώρα Χαντζερῄ. Vrea să i se vîndă două şalurĭ pentru o datorie. Nu e drept că Domnul îĭ dă 4.000 de leĭ pe lună, ci că el a luat baniĭ de pe caleaşca şi caiĭ ce trimesese ea să se vîndă la Bucureştĭ. — Greceşte.

453. 10 Maiŭ 1823. Ioan Lah[o]v[ari]. Pentru *gazeturĭ*, *her* (fier) şi «telatinurĭ bune».

454. 10 Maiŭ 1823. Γρηγώριος Πραγκοβάνος. Scrisoare de afacerĭ. Şi alta din 15/27 Septembre. — Greceştĭ.

455. Braşov, 3/15 Iunie 1823. N. Μαῦρος. Scrisoare grecească de afacerĭ.

Şi alta din 10/22 Iunie.

456. [Slatina], 28 Iunie 1823. Nic[olae] Coţofeanu. Pentru haine ce a lăsat.

457. Muerenĭ, 24 Iulie 1823. Zmaragda Mourgasanca, Setrărasa. Pentru «o păreiche rucaveţ[e] besericeştĭ», ce trimete la biserica eĭ. Are doĭ fiĭ, pe Alexandru şi Costaiche.

458. Înprumutarea domnuluĭ d. Vornicul Alexandru Nenţulescu în Căimăcămiia dumnealuĭ de la neguţători ce săntŭ arătaţ maĭ jos, păntru trebuinţa oştirilor înpărăteştĭ ce să află la Craiova; 1823, Septemv[rie] 1, 4.420 talerĭ; dobîndă la25.000.

[Copie.] Se va plăti capitalul «pe la judeţe, din triminiia breslelor de Septemvr[ie]».

459. Bucureştĭ, 21 Septembre 1823. Scrisoare grecească de afacerĭ de la [Logofătul] Στ. Πέλλιος.

460. [Craiova], 28 Septembre 1823. Dincă Zătreanu. Scrisoare de afacerĭ.

Şi alta, la 15 Novembre.

461. 11 Novembre 1823. Iordachi Oteteleşanu. Pentru banĭ.

462. 17 Novembre 1823. Zoiţa Şătră[reasa] Deleanca. Cere amaneturĭ. Nu poate veni însăşı la lăzăret, «după cum sint zaifă şi delicată».

463. Bucureştĭ, 11 Decembre 1823. Κωνστ. Μ. Μπαλατζάνου. Pentru nişte afacerĭ. — Greceşte. — Copie.

464. Sibiiŭ, 1/13 Decembre 1823. Stan Popovicĭ. «Rolu cu ţaihnungurile l-amŭ datu la Barbuceanu Ştirbeĭ, care iarăş le voĭ trimite dumitale.»

465. [Braşov], 10/22 Decembre 1823. Γρηγόριος Πραγκοβάνος. Scrisoare grecească de afacerĭ.

Pecete cu coroană, vulturul muntean şi R. B. (iniţialele numeluĭ luĭ Radu, fiul luĭ Constantin-Vodă Brîncoveanu).

466. Bucureştĭ, 27 Decembre 1823 Ὁ Γρηγόριος Γραδεστάνος. Pentru o comisiune. Salutărĭ de la ἡ Εὐφροσύνη μου καὶ ὅλαις λοιπαῖς δάμαις ὁποῦ εἶχαν τὴν τιμὴν, νὰ σᾶς γνωρίσουν [1].

467. 1824. Scrisorĭ greceştĭ, din Braşov, de afacerĭ, de la Constantin Samurkassi, Vornic.

[1] «Frosa mea şi toate celelalte dame ce aŭ avut cinstea de a vă cunoaşte.»

468. Craiova, 10 Ianuar 1824. Const[antin] Brăiloĭ. Vrea să-şĭ împodobească casele «cu pănză de ča zugrăvit[ă] ca o materie». — În acelaşĭ an, şi de la Nicolae Brăiloiŭ, pentru banĭ.

469. Tărgu-Jiiuluĭ, 12 Ianuar 1824. Const[antin] Brăil[oĭ]. Trimite scrisoare prin Medelnicerul Grigoraşco Bălteanu. Pentru datorie.

470. Craiova, 20 Ianuar 1824. Costache Ţigarà. Pentru o fată săracă ce slujise la Sărdăreasa Zoiţa Praşcoveanca, «a dumn[ea]luĭ Sărd[a]r[u]luĭ Cost[an]d[i]n Lazar».

471. Petersburg, 8/20 Februar 1824. Μαριώρα Χαντζερῆ, Liténoi tzasti, Newskoï-Prospect, nº 189. Scrisese din Kreminitza, în Maiŭ. Să i se vîndă două şalurĭ pentru datorie. «Ἠξεύρετε τὰς δυστυχίας μου καὶ τοῦ ἀνδρός μου τὴν πρὸς ἐμὲ ἀδικίαν[1].» A vîndut la Bucureştĭ caĭ şi caleaşcă, ἀλλὰ καὶ αὐτά μου τὰ ἥρπασεν ὁ αὐθέντης[2].

Pe V°: Fürst: Gyka.

472. Bucureştĭ, 23 Februar 1824. Μιχ. Μάνος. Pentru o caleaşcă şi plata eĭ. — Greceşte.

Şi la 29 Ianuar st. v.

473. 23 Februar 1824. Pău[na] Coţo[fean]ca. Pentru nişte lucrurĭ lăsate «la vama Săbiiuluĭ, scrie fii-mieŭ Pah[a]r[nicul] Ghiţ[ă] Coţ[o]feanu». Dintre fiiĭ eĭ, «unu este ispravnic la Caracal şi altu la Tărgu-Jăiuluĭ».

474. [Arad], 4 Mart 1824. Grig[ore] Bălteanu, Med[elni]č[er]. E bolnav de moarte. Cere nişte scrisorĭ. — Pecete cu coroană, un cocor şi iniţiale.

475. Bucureştĭ, 15 Mart 1824. Γρηγόριος Φιλιππέσκος. Pentru afacerĭ. — Greceşte.

476. Craiova, 24 Mart 1824. Sava Ioannovicĭ. Costache Brăiloiŭ e numit ispravnic la Romanaţĭ. Făgăduieşte a-şĭ plăti datoria.

477. Bucureştĭ, 5 April 1824. Μιχ. Μάνος. [Vornic]. Pentru o caleaşcă. Vrea să-şĭ facă în primăvară casă nouă.

[1] «Ştiţĭ nenorocirile mele şi nedreptatea bărbatuluĭ mieŭ [Vodă Grigore Ghica] faţă de mine.»

[2] «Dar şi astea ale mele mi le-a răpit Vodă.»

Şi scrisorĭ din 23 Februar, 29 Ianuar st. v., 26 Octombre, 22 şi 28 Decembre 1823, pentru banĭ. — Greceştĭ.

478. Bucureştĭ, 5 April 1824. Μιχ: Μάνος. Pentru o datorie. — Greceşte.

479. [Sibiiŭ], 13/25 April 1824. Στιρϐαίης. Mulţămeşte pentru capela soţieĭ sale. Cere să i se cumpere pînză de albiturĭ «după cea maĭ nouă modă ce este acum».

Capela o ceruse de acolo, la 9 Mart: de paie de Italia.

Ambele, — greceştĭ.

480. [Braşov], 25 Maiŭ st. v. 1824. Γρηγόριος Μπραγκοϐάνος. Pentru afacerĭ. — Greceşte.

481. 29 Maiŭ 1824. Dimi[trachi] Bib[escu]. Pentru o datorie. «La soroc adăvărat nu s'aŭ plătit, fiind şi noĭ emberderfsiţĭ cu huzmeturĭ, şi ne-aŭ trebuit mulţĭ banĭ să răspundem... Am văzut cele ce-mĭ scriĭ, şi, pentru vin, că doo buţĭ s'aŭ dat Bărbuceanuluĭ, prea bine aĭ făcut d[u]m[neata], că ale lor lor sint toate ale noastră; şi să l[e] bea sănătoşĭ.» Salutărĭ şi de la Catinca.

482. [Caracăl], 2 Iunie 1824. Grigorie Jiianu. Pentru a i se drege o caretă.

483. 1/13 Iunie şi 14/26 Iulie 1824. Γρηγόριος Μπραγκοϐάνος. Scrisorĭ de civilitate. — Greceşte.

484. Craiova, 17 Iunie 1824. Catin[ca] Ot[ete]l[i]ş[anca] Se plînge de năcazul datoriilor.

485. Braşov, 18/30 Iunie 1824. Elena Laptiev. Pentru nişte banĭ. — Greceşte.

486. [Sibiiŭ]. Primit la 22 Iunie 1824. Στιρβαίης. Ce preţ aŭ dodecarii, δωδεκάρια?

487. [Craiova], 26 Iunie 1824. Elenca Bib[easca]. Cere un împrumut. «Soru-mea Cluč[e]r[eseĭ] Zmarandiĭ Otetelişancăĭ».

488. [Craiova], 2 Iulie 1824. Catinca Ot[ete]l[i]ş[anca]. Pentru arendarea moşieĭ Breasta. Şi pentru datoria ce avea «Milostivirea dumi[ta]le să privească asupra văduvii mele, şi a greutăţi casiĭ ce am, şi a multor datoriĭ cu care mă aflu împovărată... De nu va fi prin putinţă a să socoti galbenu maĭ jos din dooăzecĭ leĭ turceştĭ... Să nu mă laşĭ înnecată maĭ mult, peste putinţa mea.»

Şi la 21 Iulie.

489. Piteştĭ, 1-iŭ August 1824. Sofia Bucş[ă]nea[sca]. Pentru un împrumut.

490. 5 August 1824. St[an] Jianu. «Verişoară, vremea ţăriĭ noastre nu ne pov[ă]ţueşte a rădica şi a aduce acea la... toate arginturile bisericil[o]r şi ale casăĭ.»

491. [Braşov], 13 August 1824. Λουξάνδρα Πουζοράνκα. Pentru veştĭ, pe care le cere. — Româneşte.

492. 23 August 1824. Elen[co] Bib[easca]. «În multe rândurĭ am scris dumnei cocoani Zmarandiĭ Cluč[e]resăĭ, suroru-mea, pentru cărţile moşii mele Zmărdeşteţul, ce aŭ fost lăsat la dumnealuĭ amanet pentru bani cu care mă înprumutasem la casa dum[nea]v[oastră].»

493. Petersburg, 27 August st. v. 1824. Μαρία Χαντζερῆ. Pentru o datorie. «Pensia de 600 ruble ce are bunătatea şi-mĭ dă Împăratul pentru hrana mea şi a treĭ copiĭ, şi n'am alta, — cu care abia îmĭ ajung la cheltuielile de toate zilele.» Va plătì «cînd voiŭ încheia cu soţul mieŭ şi voiu lua cele ce mi se datoresc». — Greceşte.

494. Bucureştĭ, 18 Septembre 1824. Ludwig Drexler, spiţer. Comandă.

495. Bucureştĭ, 18 Septembre 1824. Nicolaie Rastì, Căminarul. Se plînge de boale lungĭ şi sărăcie. Pomeneşte pe Mărioara.

496. Vîlcea, 30 Septembre 1824. Ştefan Bibescu, St[an] Jianu. Cer «puţintică vaţină pentru altuitul copiilor.»

497. Bucureştĭ, 27 Novembre 1824. Στέφανος Παλατζάνος. Pentru o ladă cu cărţĭ ce-ĭ vine de la Braşov.

498. [Craiova], 15 Ianuar 1825. Nicolae Brăiloĭ. Pentru banĭ.

499. Craiova, 5 Februar 1825. Δημήτριος Ῥαλέτος [Caimacam]. Trimete o scrisoare luĭ Panagiotis Καλλουδούρῳ, dascăl la Braşov. — Greceşte.

Scrisoare de civilităţĭ la 6 Ianuar. — Idem.

500. Bucureştĭ, 20 Maiŭ 1825. Costandin Bălăceanu. «Iubita fiica noastră Eleni Cantacozinì merge până la băĭ.» Să-ĭ fie de ajutor.

501. Craiova, 22 Iunie 1825. Bălaşa Varlam, Med[elni]-

č[erea]sa. Declară că răposatul eĭ soţ nu era Iordache Rusănescu. «Numele îĭ era Iancu şi clitada [1], Hiotu.»

502. Bucureştĭ, 27 Iunie 1825. Μιχαὴλ Μάνος, Βόρνικος. Pentru ducerea sa la băile de la Mehadia.

La 2 şi 3 Iulie scrie din lazaret. — Greceşte.

503. [Bucureştĭ], 10 August 1825. Const[antin] Bălăceanu. Pentru o poliţă şi «trebuinţele fiiciĭ mele, Elenca... Pentru cărţile de musichi ce aŭ rămas nevăndute [2], de a le cumpăra ţara, ştiut fie dumitale că dintr'o mie dă trupurĭ ce aŭ cumpărat, d'abiia aŭ văndut pănă acum cincĭzecĭ, şi, pănă a nu vinde o sumă bună dintr'ănsele, nu poate a să însărcina şi cu acelea; de aceia va fi îngăduială pănă să va desface din cele cumpărate, şi poate le va cumpăra şi pă cele nevăndute.» Fiica sa era la Viena.

504. [Craiova], 4 Decembre 1825. Ruxandra Otetelişanu. Cere nişte acte.

505. 22 Decembre 1825. Const[an]d[in] Brăil[oiŭ], Cluč[e]r. Pentru «plata armintii».

506. 16 Ianuar 1826. Γρηγόριος Φιλιππέσκος. Pentru o afacere cu Cancelaria rusească. — Greceşte.

507. [Craiova], 9 April 1826. Zmaranda Ot[ete]l[e]ş[anca]. Pentru procesul cu un locuitor din Coşovenĭ.

508. Bucureştĭ, 27 April 1826. Bilet grecesc de la 'A. 'Αρσάκης Χάτμ[ανος] [3].

509. [Craiova], 12 Iulie 1826. Ioan Gănescu. Pentru nişte sineturĭ.

510. Lemberg, 29 Iulie 1826. Μαρία Γκίκα Χαντζερῆ. «Aţĭ auzit că Domnul îmĭ plăteşte o sumă însemnată: aceasta e de 2000 de leĭ pe lună. Dorinţa mea ar fi să se puie un capital la Banca din Viena, ca să-mĭ dea cîte 80 de florinĭ pe lună. Şi această dorinţă a mea a fost primită de Domn, după înscrisele ce am în mînile mele şi după asigurarea ce mi-aŭ dat mijlocitoriĭ, şi aceasta m'a făcut de am părăsit

[1] Porecla, familia.

[2] Ale luĭ Macarie. V. ale mele *Contribuţiĭ la istoria literaturiĭ romîne, Scriitorĭ bisericeştĭ* (1906; din «An. Ac. Rom.»), p. 51 si urm.

[3] Cunoscutul dr. Arsachi.

Rusia. Acum, de altfel, cum îțĭ scriŭ, îmĭ plătește cîte 6.000 pe trimestru.» N'a mîntuit cu el, căcĭ nu vrea a i se plăti în leĭ. Dar Hakenau scrie că Domnul a făgăduit depunerea capitaluluĭ la Viena. Atuncĭ va plăti și ea. — Grecește.

511. 12 Septembre 1826. Μαριόρα Πέλλῳ. Hagica-ĭ e «ca o mumă a mea», de cînd a fost în Sibiiŭ. Cere semințurĭ de florĭ și ananase. P. S. grecesc.

512. 4 Novembre 1826. Dimi[trachi] Bib[escu]. Salutărĭ de la Catinca. Pentru o ladă ce lăsase ea în deposit.

513. [Craiova], 19 Novembre 1826. Ruxandra Otetelișanu. Pentru niște amaneturĭ.

514. [Bucureștĭ], 8 Decembre [1826]. G[régoi]re Cantacuzène. «Les apparences politiques de mon pays me donnent l'obligation de mettre à l'abri quelques effets qui me sont précieux: comme quelques papiers et plusieurs autres choses.»

515. 1827. Scrisorĭ greceștĭ din Bucureștĭ, de la Luxița Bujoreanca.

516. Bucureștĭ, 4 Ianuar 1827. Μιχ. Μάνος, Βόρνικος. Cere un grădinar. — Grecește.

517. Craiova, 13 Ianuar 1827. Tache Bengescu. Fusese el și frațiĭ nevrîstnicĭ la moartea tătăluĭ, și li s'a prăpădit averea, «dar încă și moșiile s'aŭ încotropit cu totu dă căt[re] vecini rezașĭ... Păh[arnicul] Ghiță, vărul mieŭ.» E în proces cu acesta.

518. 1-iŭ Mart 1827. Stan Jianu. «La Viena aŭ eșit o legătură de surupătură, fără a maĭ avea ca maĭ nainte încinsorĭ de desupt și la mijloc, ci numaĭ o jumătate dă cerc.» Și pentru sămînță de «conopidiĭ».

519. [Craiova], 11 Maiŭ 1827. Zmaragda Brăiloaica. Cere un împrumut.

520. Turnu-Roșu, 19 Maiŭ 1827. Ἰωάννης Σλατινιάνος. Bilet grecesc.

Scrie apoĭ din Viena, tot grecește.

521. Rîmnic, 13 August 1827. Cost[an]d[in] Vlădăianu. «Măcar că am vorbit nepotuiuĭ Costică Brăiloiŭ, ca să s[ă] întîl-

nească cu mosiù Ghențu[1] și să-ĭ provalisască[2] din parte-m, ca, de va voi, să vine dascal aicĭ la mine... Voesc a fi dascal în casă la mine, cu cafea, dulceața, masa, spălătura de la mine, și drept plată făgăduiesc t[a]l[e]r[ĭ] una miie pă an. Poate avea și doao ceasurĭ pă toată zioa pă seamă-ĭ, care să le întrebuințeze la altă vizită, dă va voi a le face pentru deosăbit enteresu-ĭ.» Trimete soția luĭ, Frosinița, Hagicăĭ «acĭastă botiță cu piuliță de sare matah *(sic)* de acest jud[e]ț».

Pecete cu ghirlandă, K. V. și, cu litere latine, «Constant: Vlad.»

522. Bucureștĭ, 1-iŭ Novembre 1827. 'Αλέξανδρος Γκίκας. Condolențe pentru moartea Hagicăĭ și instrucțiĭ pentru o expediție de pachet.

523. Craiova, 1-iŭ Decembre 1817. Κωνσταντῖνος Γκίκας, Χάτμανος. Pentru o expediție.

De conveniență, 12 Novembre 1827, Craiova.

524. [Bucureștĭ], 19 Iunie [1828]. Γρ. Καντακουζηνός. Pentru o ladă. — Grecește.

525. Bucureștĭ, 17 Decembre 1828. 'Αλέξανδρος Γκίκας. Scrisoare grecească de afacerĭ.

La 13 Novembre. scrisese despre «mațurĭ de tulumbe, de cînepă». — Traducere românească.

526. Bucureștĭ, 18/30 Ianuar 1829. Στιρβαίης. Pentru o diademă a soțieĭ sale. — Grecește.

527. 18 Februar 1829. Alexandru Filipescu. Răvaș grecesc.

528. Bucureștĭ, 1-iŭ Maiŭ 1829. M. Γκίκας Χαντζερῆ. Pentru socotelĭ prin Casa Meitani. — Grecește.

529. [Craiova], 20 Maiŭ 1829. Const[an]d[in] Ghica. Recomandă pe generalul «Cfitinschi», care merge la Viena.

530. Olăneștĭ, 29 Iunie 1829. Grigorie Otetelișanu. Cere «doao cazane de aramă roșie pentru făcutŭ spirtŭ din rachiŭ».

531. 6 Iulie 1829. Στέφ. Πιπέσκος. Pentru banĭ. — Grecește.

532. [Rîmnic], 23 Iulie 1829. Tache Bengescu. Pentru un pachet.

[1] Firește că nu e vestitul cavaler de Gentz, corespondent vienes al Domnilor noștri.

[2] Propuie.

533 Tîrgu Jiiuluĭ, 27 Septembre 1829. Costandin Frumușanu biv 3 Log[o]f[ăt]. Pentru banĭ.

534. [Rîmnic], 21/4 Octombre 1829. Tache Bengescu. Pentru plîngerĭ de hotar. «La aceasta mă rogŭ a binevoi, domnul mieŭ, să nu o socotească greșală a mea, ci a proștilor Rumînĭ aĭ noștri, care prea cu anevoe să vor obicĭnui a păzi orînduiala tacticească.»

535. [Craiova], 18 Octombre 1829. Κωνσταντῖνος Γκῖκας. Răvaș grecesc de afacerĭ.

536. [Brașov], 24 April 1830. Μαριώρα Πέλ[λιο]. Merge la băĭ: a lăsat în lazaret un preot bolnav al eĭ, de la Piteștĭ.

537. Rîmnic, 2 August 1830. Ștefan Bibescu. Pentru cumpărăturĭ ce face pentru Rușĭ.

Și la 13 Decembre 1829, la 17, 31 Ianuar, 12 Februar 1830 — Grecește.

538. 1831. Scrisorĭ francese de la «Catherine Slatinian» (un P. S. grecesc). Pentru mobile [1]. Se vorbește și de un «superbe bal» de Sf. Nicolae.

539. Bucureștĭ, 13 April 1831. Al[exandru] Ghica (iscălitura grecească). Pentru afacerĭ. — Grecește.

540. Craiova, 12 Iunie 1831. Ἀλέξανδρος Σκαρλάτου Γκίκας. Pentru o transmitere de scrisoare. — Grecește.

La 14 Maiŭ, pentru banĭ.

541. Rîmnic, 19 August 1831. Ἰ. Γολέσκος. Cercetare pentru un Nicolas Iota. Cere și o pușcă *London*. — Grecește.

542. Rîmnic, 11 Septembre 1831. Zoë de Golesko. Lasă vie la Craiova: e cam bolnavă. Cere un împrumut.

543. 1832. Corespondență grecească, de urgență, cu Alexandru Nenciulescu.

544. [Craiova], 9 Ianuar 1832. Δημήτριος Ῥαλέτης. Pentru o afacere de banĭ. — Grecește.

545. Bucureștĭ, 4 Februar 1832. «C[atherine] Slatinian.» Pentru mobile și datoria la Grabovschi.

La 22, pentru afacerĭ. «Ne doutez nullement, mon cher

[1] «Lit de repos en merino rouge, 1 divan et 6 chaises en popeline graine, 2 fauteuils.»

ocenik de *Domna Balacha,* que je ne fasse tout ce que dependra de moi pour m'acquiter le mieux du monde de cette commission». Cere «une femme de chambre et une bonne cuisiniere».

546. [Bucureştĭ], 10 Februar 1832. Μαν. Φιλιπ[πέσκος]. Pentru afacerĭ.—Greceşte.

547. 15 Februar 1832. Γρηγόριος Μπραγκοβάνος. Pentru o comandă. — Greceşte.

Şi la 4 Februar.

548. Bucureştĭ, 4/16 Mart 1832. «Catherine Philippesko Balche.» Ceruse scaune şi fotoliĭ, care nu-ĭ plac.

În Februar trimete 119 ocă de ceară. Aşteaptă lumînărĭ.

549. Craiova, 6 Maiŭ 1832. Fraţiĭ Ioanovicĭ. În curînd se judecă procesul cocoaneĭ Marghioala Samurcaşoaia cu soţul eĭ.

550. Craiova, 20 Iulie 1832. Κων. Μουντανιώτης [1]. Serveşte de zece anĭ pe Zenobie Pop. — Greceşte.

551. [Bucureştĭ], 15 17 August 1832. 'Αλέξανδρος Νεντζ[ουλέσκος]. Pentru nişte banĭ. — Greceşte.

552. Bucureştĭ, 24 August 1832. 'Ο Γρηγόριος Γραδιστάνος, Μέγας Κλωτζέρης. Pentru nişte caĭ. — Gre^eşte.

553. [Bucureştĭ], 17 Octombre 1832. Σουλτάνα Χρυσοσκουλλαΐα. Pentru o comisiune. — Greceşte.

554. Craiova, 18 Novembre 1832. Stolnicu Costandin Brăiloĭ. Cere să se iea informaţiĭ cu privire la un bilet de lotărie cumpărat în Mehadia.

555. Bucureştĭ, 11 Ianuar 1834. Αἰκατερ. Γκίκα. Ravaş grecesc.

556. 19 April 1834. Bilet grecesc, din carantină, al doamneĭ M. Σλατινιάνος.

557. Bucureştĭ, 26 Decembre 1834. 'Αλ. Κομ[ανιάνος]. Răvaş grecesc.

558. Braşov, 1835. Scrisorĭ greceştĭ, de la Roxanda Bujoreanca.

---

[1] Pentru acest dascăl, v. Hurmuzaki, X, p. 623, nota 1.

II.

SCRISORĬ DE NEGUSTORĬ.

1. 27 Iulie 7241 (1733). «Costandin Iscrovici» se tocmeşte cu «jupănul Coşcă» pentru «doo copile dă Ţigan şi un copil dă Ţigan, dreptu zloţ 100».

2. 25 Mart 1778. Plîngere a unuĭ «Costache». «Banĭ roşî ce mi-aŭ rămas.»

3. [1779.] [Comandă:] tipsiĭ în corŭnurĭ, taere în corŭnurĭ, păpuşel[e] de zaharŭ pişcat, pesimetŭ de Braşov, linte de zupă, corŭde de torŭce la bumbac, tabac violet bun, cu mirose, cuţite de Sibiĭ.

4. 14 April 1779. Zamfir Hagi Gherghe cere: «cuişoare, şofran de Becĭ, aţă albă de Sibiĭ, 1 carte cu hambac latinesc, cu toc, clapsă copiliĭ ceĭ mic d'un an, mănuşĭ coconi Aniţăĭ Pităreaseĭ, de piele roşe închise, 1 părech[e] deto de ibrişim, 1 tenechea tabac violet, 1 păreche forfecĭ de berbierĭ, basmale albastre, pantofĭ cu cătărămĭ».

5. Craiova, 18 Iunie 1779. Hagi Gherghe. «Am înţăles că ieste să vie Preasfinţia Sa părintele Mitropolitu de la Bucureştĭ aicĭ la Craiov[a], înpreună cu dum[nea]luĭ Banu Ghica, spre vederea Craioveĭ, şi pote că la Săntămărie vor fi aicĭ. Me-aŭ zis şi Preasfinţia Sa părintele episcopu, care acum să află în eparhie, cum că la praznicu sfinteĭ bisericĭ va să fie aicĭ, să slujasc[ă] sfănta leturghie. Pliroforisindu-să şi Măria Sa Vod[ă] de sfănt[a] iconă, şi toţ boeriĭ ceĭ marĭ, maĭ ales iară fiind dumnealuĭ Manolachi Brăncoveanu aicĭ, la Craiova, denadinsŭ asară aŭ venit la Maica Precest[a]: înpreună cu dum[nea]luĭ Vornicu Preşcoveanu aŭ poruncit de le-aŭ făcut un paraclis. Şi de loc ne-aŭ zis dum[nea]luĭ Brăncoveanu că de ce nu facem o respetie; am spus dum[nea]luĭ că să face la Sibiĭ şi respetia, şi candela, ş[i] i-aŭ părut bine.»

6. 1780. Nicoliţa Iovipale. Cere «doaă sobe de fier de table», dînd modelul.

7. «Anul 1784. Să să ştie saftiene, s'aŭ cumpărat de la Moldova...

Peĭ verzĭ de la uncheaş Necula de la Prut.

De la Dimitrache Gălăţanu.

Ale Ianculuĭ de la Tecucĭ.

Ale Hatmanuluĭ de la Iaşĭ.

Ale Nenuluĭ Bulgar de la Nistru.

[Lucrate, de la :]

Hagi Vărtan, Sava tăbăcar, Covăţăcă, feciori Dragomiresi, Toader Cornea, Ion Bontea, de la Galaţ.

... 10 caĭ chiria păn Grozeştĭ... Vama la Cămpina. Vama la Focşanĭ... Pănă în vamă, leĭ 6.600.»

8. [1784.] Seminţile ce iaste să să aducă dă năuntru... Cunopidiĭ de Beciŭ, cartafion, frucalarabiĭ, muşăţel învoltu, frusil, selină roşie, micşunele roşiĭ, albe şi cărmiziĭ, învoalte.»

9. Belgradŭ, 21 Ianuar 1784. «Eŭ Raţu Dragoşu.» Să vadă cu ce datorie a rămas el la răposatul Hagiu Petru Luca, tatăl luĭ Pop. «Mă mortificălueşte şi mă cheltueşte... Este scrişorea hameşe, şi nu este iscălitura mea... Înnaintea înnălţateĭ Gobearniĭ... Nu numaĭ cu jurămîntu..., ce cu tăerea mînilor meale, de va fi iscălitura mea... Un mîncătoriŭ. Aşteptu în poşta cĭa d'intăiŭ mila şi volos... Eŭ, popa Ioan, parohŭ oraşuluĭ, neunitu, martor.»

10. 1784-5. Corespondenţă la Craiova, cu Iordachi Gheorghie.

11. 1784-5. Corespondenţă romănească cu Ioan Vlad din Braşov, pentru pieĭ.

12. Suteştĭ, 2 Novembre 1785. Antonie Nicolantin (din Rămnic). «Pentru rodul viilor, veĭ şti că iera darul luĭ Dumnezeŭ: eŭ socotiam să trec iestimbŭ peste 3 m. de vedre, dar bruma aŭ prăpădit tot, şi, cu mergerea mea în Cămpulungŭ, am întărziatŭ cu culesul, de s'aŭ uscat struguri; care nu s'aŭ maĭ pomenit; şi numaĭ ce m'am ales cu 1.500 de vedre, dar bun, vin prăjitŭ. Mulţumim Înpăratuluĭ cerescŭ şi de atăta, că, pe alte părţĭ, nicĭ n'aŭ cules oameni viile

le-aŭ năpustit vitelor, fiind struguri cruzĭ: cu totul i-aŭ prăpădit bruma.»

13. 25 Ianuar 1788. Hr[i]s[tea] Ban, pentru nişte lucrurĭ ce a trimes la Sibiĭ: «o pălaşcă argint».

14. Novembre 1788. «Dimitrach[i] Nicolaŭ, ginerele H[agi] Barbuluĭ.» Oferă bumbac, «aŭ creţu, aŭ cu papură».

15. Braşov, 13 Decembre 1788. Ioan Ionovicĭ Marcus. Un *copil* al său a adus din Moldova «ca vr'o 50 de cantare miere bună, albă». Să vadă dacă e acolo «harcĭu», «căutare». Cu cît se vinde «cofa», «şi putea-s'ar cheltui toată suma...» Preţu cel maĭ jos, cofa pe loc aicĭ, căte ban[ĭ] 80, de s'ar găsi nescaĭ muşteriĭ».

16. [Craiova], [. . . 1789]. Ioan Albulescu. Trimete o scrisoare de negoţ la Veneţia.

17. 1789. Corespondenţă la Bucureştĭ, cu Chiriac Polizu, Nicolae Heliades.

18. 1789. Corespondenţă la Iaşĭ, cu Atanasie Vasiliu.
„ „ la Braşov, cu Barbul Arion (scrie româneşte),

19. 1789. Corespondenţă la Roman, cu un Σταῦρος. Era Sluger şi membru al Divanuluĭ de acolo.

20. Gherla, 21 Ianuar (?) 1789. Joszef Deakul. Pentru o trimetere de pietre de moară. «Le av azuns [carelor] poronke empereteaske se marge ku ilisuri.»

21. Crîulenĭ, 15 Septembre 1789. Corespondenţă a luĭ «M... Port[ariŭ]», care pomeneşte pe Stavros din Roman. Scrie şi din Iaşĭ, pentru «chivere negre de husarĭ». — Greceşte.

22. Craiova, 1790. «Tudoran Mih[ail].» «Pentru gogoşile aceste carel[e]-mŭ scriĭ dum[nea]ta, nu credŭ că voĭ putea face, că omeniĭ, să puĭ să lucreze pentru căte 15 parale, nu să găsescŭ, să lucreze. Dară gogoşiĭ să străngă ferdela cu 4 parale? Oameniĭ alte lucrurĭ nu vor să lucreze, că s'aŭ umplut Rumâniĭ de banĭ.»

23. Craiova, 10 Ianuar 1790. Marco. «Aicĭa sănt trebile cam hurda, burda... Muşterii prea mulţĭ: nu ştiŭ la ce dale va rămânea treaba, că eŭ am ănceputŭ a mă cam răci.»

24. Craiova, 17 Ianuar 1790. Marco. «Ocnele, la strigarea cĭa d'intăĭ, aŭ eşit la 35.000, vămile numaĭ 8.000, fiind multe

șarturĭ, adecă ponturĭ; astăzĭ însă strigă al doilea, și Sâmbătă va fi isprava. Socoteala este cam pe la 50.000 ocnele și vr'o 15.000 vămile: vedè-vom istovul cum va fi, și veĭ avea știre dup[ă] ispravă Mulțĭ voescŭ să ăntre, și eŭ mare ghimpe le sănt ăn ochĭ tuturor, măcar că nicĭ nu m'am ivit la mezatul cel d'intăĭ. Treaba cu Cămărașu i nepoata Jianuluĭ să isprăvește: nu s'aŭ lăpădat bătrănu.»

25. Craiova, 21 Ianuar 1790. «Veĭ în sus, veĭ ăn jos, noĭ ne făcurăm și Cămărașĭ, și Vameșĭ-Marĭ într'aceste cincĭ județe. Decĭ veĭ ști că, strigăndu-să ăntăĭ vămile, le-am luat eŭ asupra mea, și s'aŭ hotărăt pe numele mieŭ, apoĭ, adoora strigăndu-să ocnele, aŭ rămas pe numele luĭ chir Enache și pe al dumitale. De a-ț scrie toate cu amăruntul, ponturile și condițioanele, nu am vreme, numaĭ atăta ăț scriŭ că să aibĭ de știre, că nu am venit gĭaba; însă, ajutănd Dumnezeŭ să nu ne fie vremile ănpotrivă, bun căștig va fi, după cum toțĭ zăc. Dar veĭ să zicĭ, de ce nu-ț scriŭ prețul cu căt le-am luat. Eŭ te ăntrebŭ: oare nu te veĭ speria când ț'oĭ zice că am dat 200 de pungĭ de banĭ pe amăndoă huzmeturile, și oare crezi-mă? Eĭ, ce zicĭ? Și cum ți să pare? Așa că am forte tovechelii *(sic)*, și am cumpărat orbește. Eĭ dar ce să facĭ acuma: ce s'aŭ făcut s'aŭ făcut; ăntinde pe unde este zgărcit. Noĭ vr'o 2 — 3 zile caută să maĭ ședem păn la datul banilor; care trebue s[ă] dea maĭ ănnainte bani pe 2 lunĭ, și ceialalțĭ pe toată luna. Frate, ne-aŭ grămădit lumea de aicĭa, și prea mulțĭ ne cer purț *(sic)*, însă și jalbă să gată uniĭ să dea la prințipul, ca să s[ă] maĭ ștrige odată, și poate că, după nestatornicĭĭ care am văzut aicĭa, vor face și acĭastă mișălie.

[Prințul va pleca. Armistițiu pe șese săptămănĭ cu Turciĭ.] Adăcă, la Timoc, aĭ noștri cu Dieni aŭ pus armele jos... Cauțio-nul hausbrifurilor noastre... H[agi] Crăcĭun, acum scriind, ț'aŭ lăsat sănătate, și-ĭ trag clopotele... Cocoaneĭ Păuniți cu părintească dragoste mă ănchin. Spune-ĭ să spue luĭ H[agi] Costandin Pop ca să nu fie cu gheața ăn săn de acele. 200 de pungĭ de banĭ care i-am scris ăn scrisoare, fiindcă noĭ numaĭ cu 120 le-am luat, dar poată că vor vrea să ni le maĭ sue

și a patra oara. Decî am vrut să te sparii puțintel ăntăi; De nu ne vor maî năcăji alțî puștî, care ne dușmănescŭ că le-am fi luat prea eftine, bun căștig nădăjduim: le-am făcut părțî și altora destule; dar tot ne maî năcăjescŭ, și ar vrea să rămănem maî la nimic și să punem dintr'ănși Cămărașî, ca să poată roade. Dar le-am spus că trăbue să fie unul din noî, adecă chir Enache, carele aŭ și primit, și celelalte Anastase, care este și acuma, fiind om de treabă. Ănsă veî ști că Ocnele aŭ eșit 44.000 și vămile 15.150 leî, care, cu cheltuiala noastră și altele, vor trece ceva peste 60.000 amăndoă. De altele, aicia este bine și pace, numaî betegî cam mulțî, iar de ale măncăriî din destul... La copile, voe bună acasă, la mine, și să șază frumos.»

26. 13 April 1790. Ioan Albulescu cere «20 răf[î] creditor săngepiŭ, 20 răfî creditor albastru, 1 bucat[ă] parcal asemene, 1 tuțun ștrămfî de bumbac, 1 tuțun ștrămfî de ață, camerhol de cusutŭ, 50 sucitur[ă] albă».

27. Craiova, 1-iŭ Maiŭ 1790. Tudoran Mihail. «Pentru capacel[e] bunziî, adecă blan[ă] de vulpiî, car[e] mi aî trimis-o să o vănzŭ.»

28. Caracal, 8 Maiŭ 1790. «Ion Moldovan, Landescomisar.» Așează «măgăzia la loagăr, că noî avem măgăzia cè maî mare în Caracal».

29. Gherla, 10 Iulie 1790. Narses Pekurar. Pentru cordovane.

30. 1796. Lista de comande. «Șiftuh vănăt închis, firotrop negru-verde, cartonurî, basmale purțulan, umbrèle de pănză de cele maî bune, tropiur[î] fine».

31. Rîmnic, 21 Iulie 1796. Mateî Popovicî. Cere «6 ploschiț[ă] de sticlă din care sugŭ copii».

32. 23 Decembre 1796. Băluță Teișanu. Comandă: «tefele sfișgoltŭ, butoî uleî de 10 saŭ 12 copurî, păreichî zăbale de Sibiî, tocurî macavà, leg[ă]turî cuțite cu alamă, micî, 200 pieptenî, trop urdinar, carton de bumbac, ștuc getructŭ, procovețe de Brașov, pentru învălit».

33. Bucureștî, 30 Maiŭ 1797. «Merkelius, aghentu înpăr[ătesc]», către «Opre Știreciu și Coman Bede». Pentru o afacere. — Romănește.

34. 1801. Corespondenţă românească cu un Mihaĭ Mihail, la «Varadin» (Oradea-Mare), şi cu un «Ienachi», la Viena, «Becĭ».

35. 1801. Florĭ cerute din Sibiiŭ: «rojmarin, muşcate creţe, vioale, ce să zic micşunele învolte, florĭ domneştĭ adecă garofe, măgheran, însă răsad, sămânţă de foltine învolte, rădăcinĭ de rujă de cele marĭ, rădăcinĭ zambile învolte, marţiuşĭ, ce să zic tiparojŭ, tilipan, adecă lalele, şpicu».

36. 1803. Proces cu un Armean al Evreuluĭ Leiba David din Focşanĭ, pentru lînă.

37. Bucureştĭ, 1804. Corespondenţă grecească cu Ἰωάννης Εὐστάθιος Μπαλταρέτζους.

38. Bucureştĭ, 3 August 1804. Scrisoare grecească de la Eustatie Pencovicĭ. Pentru afacerĭ.

39. 1806. Corespondenţă românească la Cluj, cu Vasile Ono[f]rii.

40. «Năsăud, 22 Aprilie 1806. Sofiia Ramtäl şi *Helena Macedon.*» Pentru o datorie. «Doară să va maĭ înputera.» Ramtäl făcea negoţ la *Peştea.* «Ne aflăm sănătose.»

41. 26 April 1806. «Stoica Petru, vemaşu Devi», scrie româneşte.

42. 1808. Cerere de mărfurĭ între care «cetarie dă Lipţcă, tacămurĭ şăreturĭ, şăret legăturĭ, nasturĭ».

43. Belgrad (Ardeal), Mart 1808. Scrisoare grecească de la Costantin Gheorghiu Carcalechi.

44. [Rîurenĭ], 9 Decembre 1808. Zaharia Polizu (?). «Trăind de la o mie opt sude doĭ cu sluşba fumărituluĭ într'aceste cincĭ judeţe, care slujbă să vinde cu cărţĭ domneştĭ şi a Divanuluĭ, după veichiul obiceĭ, cĭ-aŭ fost în treĭ mâinĭ: cincĭ leĭ şi as[pri] 66 prăvăliile cu marca de Becĭ, braşoveniile şi lipţicăniile t[l] 2, as[pri] 96, prăvălia, orĭ cu ce fealĭ de marfă va avea într'ănsele, în uliţa tărguluĭ t[l] 1, as[pri] 48, prăvăliile de pe la mahalale i cărcĭumile, care acest venit este afierosit la spitalul bolnavilor al mănăstiri Sfântuluĭ Pantelimon din Bucureştĭ.» Pentru bolta luĭ Hagi C. Pop, pe care o ţinea Enache Mihail.

45. 1810. Corespondenţă la Craiova cu Dim. Constantin, Băluţă Ioan, Fitochi şi Calaigi, şi cu Nic. Radovicĭ.

46. Boiţa, 10 Iulie 1810. Dumitrache Done. «Ce am păţit din Sibiŭ până în Veştem, plecînd cu neşte cărăuşî din Şebeşu-de-sus, încărcate carele cu marfă, şi eŭ şăzăînd desupra, aprope de Veştem m'aŭ răsturnat, şi mi am frînt mîna cè sştîngă, şi mi am sdrobit chieptu; acuma zac la Boiţa, fiindcă acì iaste o muere meştere, şi s'aŭ făgăduit că mă va vindeca.» Cere 50 de florinî, «şi eŭ cu mulţămite voĭ pleti saŭ voĭ trimite de la Pieteştĭ... Pe acest om Dumitru Şerpelie din Călimeneştĭ.»

47. Zărneştĭ, 9 Săpt[emvrie] (?) 1814. «Bratul Baiul, prot[o-pop].» Oferă carăle sale, «auzindŭ de Oprea Coleş cum că să află marfă la Sibiĭ, maĭ gloată a merge la Peştea.»

48. Rodna, 1/13 Decembre 1814. «Hellena Macedon.» Cere «7 glăjuţă de ieruzalemitanişŭ balzam». Se «închină de sănătate» «leli Niţi».

49. Sighişoara, 17 Iulie 1815. «Vassilike Moysse.» Pentru afacerĭ. — Nemţeşte.

50. Focşanĭ, 14 Decembre 1815 «Costand[in] Paraschivŭ.» Trimete o scrisoare luı Iovipale.

51. Iliia, 21 Decembre 1815. Felicitărı de la «Săbăŭ Danil, birtaş la Ilia, în varmeghiia Hinedori.»

52. M[oroş]-Vaşarheiŭ, 8 Iulie 1816. «Chirilă Pintea, timariŭ.» Pentru o datorie.

53. Botoşanĭ, 25 August 1816. «Hagi Chircor Buiucoglu.» Pentru o socoteală. Era din Bucureştĭ însă. — Scrie greceşte.

54. Zărneştĭ, 22 Februar 1817. «Nuţu Bratu.» Oferă carele sale.

55. Orăştie, 1-iŭ Maiŭ 1817. «Jeney Majoru.» Pentru un schimb de valorĭ.

56. Zărneştĭ, 27 Maiŭ 1817. Învoială de cărăuşi: Ion Iuga, părgar, Şerb Coleş, Aldea Gĭurea, Stoica şi Ion Tipeĭ, Dimă a Badiuluĭ, Aldea Bulmeĭ.

57. Zlana (Zlatna), 9 Septembre 1817. Şendruţ Dobre. Pentru nişte plăţĭ. — Româneşte.

Şi Ghiţă Tolea, de acolo.

58. Craiova, 7 Octombre 1817. «Velie Pavlovicĭ.» Pomeneşte pe Paharnicul Nicoliţă Brailoĭ.

59. 1818. Corespondență la Piteștĭ cu Andreitso Hagi Zenos, N. și C. Zapanioti, Ianachi Dem. Russi, Gh. Mihail, (1814).

La Argeș cu Ioniță Lazarovicĭ, P. Nanu, Paraskevas Ioannu (1814).

La Călimăneștĭ cu Drăgoiŭ Gheorghiu,

60. 1818. Corespondență la Bucureștĭ, cu Abraham de Lion, Isaac Elias Kohen, Moses Sissu et Comp., I. G. Nikolopulo, St. Ioan, Hatzi Stauris, Apostol Georgiu, Aratun Dilanoglu, Sarkis, Asadur Anedov, Michael Daniel, St. I. Moscho, I. Dim. Russu, Luca Garabet, M. Cornescu, Efraim Nachmias, I. Cealicovicĭ, Velea Pavlovicĭ, Sch. Friedmann, C. Piga, C. Cuciuchi, Gh. M. Papadupolo și Statie Constantin, Garabet Melicovicĭ, Marchand, Ianachi Moscho, Gh. Paapa, frațiĭ Isaac Kohen.

61. Bucureștĭ, 26 Mart 1818. «Nic. Iovepali și fii.» «Dum[nealu]ĭ Caimacamu aŭ trimis și aŭ văzut careta, și nu i-aŭ plăcut, zicănd că ieste prea grea și modă veche.»

62. Bucureștĭ, 22 Iulie 1818. Ștefan Ioan. «După toată aciastă lungă boală, sînt hotărît de dohtor a merge la o bae în pămăntul Țăriĭ Turceștĭ, la orașu, lă Brusa.»

63. Zărneștĭ, 16 Septembre 1818. «Bratul Baiul, preot.» Pentru niște cară.

64. Craiova, 21 Ianuar 1819. «Vasili Pavlovicĭ.» Pentru «cărmez bobonatŭ».

65. Clujŭ, 22 Ianuar 1819. Elisabeta Mavrodi. Cere să să stăruie la Iovipăleștĭ în Rîmnic și la Mavrodiĭ, în Craiova, «să nu peiĭ în locul estŭ strain... Și să mă ajute, să-m iaŭ nigostoriia iară înnapoĭ, cu feiciorul mieŭ, Nicolița... Beteșugul de atîța marĭ de anĭ» al soțuluĭ. A cheltuit «pe doctorĭ și conțiliumurĭ». Slujise el la Slugerul Baluță. «Sîntŭ tarĭ de inimă, că nice răspuns nu ne-aŭ trimeș.» Era soția luĭ Gheorghe Marinovicĭ.

66. Rîurenĭ, 9/21 Septembre 1819. Savva Ioan, «Tîrgulŭ Rîureanilor aŭ fost cam de mijlocŭ. S'ar fi făcut și maĭ bunu, că aŭ fost tot vreame frumoasă, numaĭ astăzĭ, în zioa cea după urmă, aŭ început a stropi ploaia. Dară, din pricina avaetuluĭ domnesc care acum aŭ crescut la vitele ce să vînd în oboa-

răle bîlciurilor, s'aŭ întors mulțimea de Turcĭ cumpărătorĭ de caĭ fără a-m cumpăra un capŭ, și așa, rămîind vitele oamenilor nevîndute, și lipsindu-le moneda din mînă, aŭ simțit tîrgul mare scădeare. Din toț negoțătoriĭ, boltașiĭ și cojocari Craioveĭ aŭ avut slab alișveriș, ceaialalțĭ tot aŭ aŭ făcut cîte cevaș. Aicĭ, la începutul tîrguluĭ îĭ aduna oameniĭ căte 143/4 leĭ cu beșlucĭ; eŭ i-am ținut pănă astăzĭ la săvîrșit.»

67. Craiova, 1820. «Însemnarea datornicilor pentru d[u]m-[nea]luĭ celebi Zinovie Poppŭ.» În Craiova: Elenca Bibeasca, Ștefan Deșliu, Dinicu Oteteleșan[u], Episcopu Galactionŭ, Smaragda Brăiloaica, Stănuț Jianu, Avraam Ovreaiŭ, Necolae Coțofeanul, Anica Poenăreasa, Ioniță Rioșanu, Pitarul Gheorghe Argetoianul, Ioniță Pleșoianul, Ștefan Jiianul, Eleni Viișoreanca, Șerban Ovreaiŭ, Savva Boșneagu, Rucsandra Oteteleșanca, Radu Lăcusteauu, Tache Bengescul, Dincă Zătreanul, Dum[i]trache Ruset, Gheorghie Bengescul, Stolnicu Costachi Brăiloiŭ la Tîrgu-Jiuluĭ, Dum[i]trache Jiianu de la Caracal, Petrache Obedeanul, Nicolăiță Brăiloiŭ, Ruxandra Haralamboaia și fiu-săŭ Dum[i]trache. În Rîmnic, Iancu Lahovari.

68. Rîurenĭ, 6/18 Septembre 1820. Savva Ioan Tetoveanul. «Tîrgul aŭ fost slab de tot, care altă dată nu s'aŭ pomenit; dar nicĭ mărfurĭ n'aŭ venit atîtea ca anŭ; s'aŭ tras oameniĭ. La obor să plîng vameșiĭ că maĭ nimic n'aŭ fost, ci numaĭ Dumnezeŭ să-ș facă milă! Cafeaoa aicĭ 8 leĭ, 8,20 parale, dar puțină, și întreabă de cafea, că aicĭ oameniĭ sînt cu gîndul maĭ mult la luxus decît la ale mîncăriĭ... Aicĭ am dat de un dascăl bun, călugăr, anume Dositheŭ, cerac al luĭ Neofit Duca, carele sîngur mi i-aŭ cuvîntat să viie la Sibiĭ; dar cîntăreț nu iaste, fără, în vreame de lipsă, poate numaĭ în stînga cînta. După ce voĭ cerceta de haractirul și purtarea luĭ, că procopsit să arată a fi foarte.»

69. [Craiova], 30 Octombre 1820. «Iordachi iconom.» Face «omilincĭoasă rugăciune» pentru un fiŭ al luĭ, de 15 anĭ, *pedepsit* grecește, care vrea să învețe negustoria la Casa Pop.

70. 1820-1. Corespondență comercială cu BucureșteniĭChiriac Christodulo, veuve Bounin, Gh. Sakellario, Sch. Fried-

mann, Ovanes Vertanoglu și Vertan Hagicov, Hagi Chiricu Mangiuc Buiucluoglu, Moises Sussii (Evreŭ; iscălește evreiește scrisorĭ nemțeștĭ), I. Gh. Nicolopulo, Triandafil N. Gume, Cristu Papazoglu, Dinu Cogeamuș, M. și Nic. Baltoridi, Joan Manovitzis, C. Piga, Gh. Galtz, Ioan Schermelly, Cristodulo Mummiali, Ascher Lewi, C. Nic. Iove-Pali, H. Chircor și H. Mangiuc, Moises Semo, Sarchiz Aracagloglu, Isaac Elias Kohen, Gh. Stavro.

71. Craiova, 1821. Scrisorĭ de afacerĭ, româneștĭ, de la Hagi Mladen Stoianovicĭ.

72. Rîmnic, 1821. Scrisorĭ de la Nicoliță Iovipale și fiiĭ. Alțĭ corespondențĭ de acolo: Mateĭ Popovicĭ, Nicolachi H. Mihail, Adam Ullrich, Teodor Sevanos (scrie românește), Vasile Pavlovicĭ și D. Popovicĭ, Grigore Mavrodoglu.

73. Iașĭ, 1-iŭ Ianuar 1821. «Johann Christy Balasan.» Scrisoare de afaceri.

74. Craiova, 5 Februar 1821. Constantin Braboveanu. Afaceri. — Grecește.

75. Beligrad, 14 Februar 1821. Scrisoare de afacerĭ de la Δημήτριος Καραντόνη.

76. [Argeș], 4 Mart 1821. Petrŭ Petru Nanu. Trimete în păstrare «banĭ și zapise de moșiĭ... Aicea avem mare frică.»

77. 29 Mart 1821. Chiru Mincovicĭ. Cere să vie la *lăzăret* cu «optŭsprezece teancurĭ de cordovane».—Scrie și grecește.

78. Hațeg, 16 Iulie 1821. Voicu Stolnic. Pentru baniĭ ce i se datoresc. Anunță că va veni și el la Sibiiŭ.

79. Rușava, 19 Iulie 1821. Gh. Opran. Cere «novini» și «pașoșŭ» pentru Solomon.

80. Sibiiŭ, 2 Novembre 1821. «Baronu C. Sakellario.» Pentru o afacere de banĭ.

81. Brașov, 21 Novembre 1821. «Efrosina doftoroae». «Cumnatu-mieŭ chir Gheorghe Hag[i]-Radu.» Pentru o plată.

82. Craiova, 24 Novembre 1821. Scrisoare de afacerĭ de la Nestor Pavlovicĭ.

83. Craiova, 24 Novembre 1821. Scrisoare de afacerĭ de la Stămate Mărgărit.

84. Craiova, 22 Decembre 1821. Petru Dimitriu, pentru o plată.

85. Suceava, 13 Mart 1822. «Megerditz H. M. Bojiukly.» Vine din Botoşanĭ. Va merge la bîlciul de la Lipsca. — Romăneşte.

86. 16 Maiŭ 1822. Μαρδ[ιρός] Σεβαστ[ιαν]ός. Vrea să cumpere «huzmeturile acestor cincĭ judeţe, adecă: dijmăritul cu tutunăritul, şi oieritul, şi vinăriciul». Cere împrumut. — Greceşte.

87. Cluj, 18/30 Iunie 1822. Vasilachi D. Vlad. Arată negoţul ce face. A trimis în ţară zambile învoalte. «Eŭ, din copilăria mea, am cunoscut prieteşingul, de cănd aŭ fost venit de l[a] Ierusalim răp[osatul] Hagiu, spre întămpinare la olaltă, cu mare dragoste, la anul 776 saŭ 77, toamna, fiindcă tatămieŭ în Sibiĭ, la casa unde şedea dumnealuĭ, în uliţa Poplăci, în răndul biserici, s'aŭ întălnit frăţeşte, unde şi cocoana Hagiica, fiind tănără atuncea, despre care şi răp[o]satu, în ridicarea mea, în drag[o]ste m'aŭ avut, păn aŭ fost în viaţă, însă neavănd eŭ lipsă de ajutor.»

Altă dată scrie, cu litere latine, pentru averea, oprită la Giurgeŭ, a luĭ Hagi Moscu din Moldova.

88. Craiova, 2/14 Iulie 1822. Nestor Pavlovicĭ. Cere în zădar datorie de la Bibescu şi Gănescu.

89. Bucureştĭ, 28 Novembre 1822. Erşăl Fincălştain. Scrisoare de afacerĭ românească.

90. Craiova, 30/12 Decembre 1822. Dumitraşcu [Stan Popovicĭ]. Listă de banĭ: luidor, ţechinĭ, cremniţer şi holandezĭ, stambolĭ, misirĭ, nisfiele, rubiele, funducĭ, tulus, leĭ noĭ, beşlicĭ, rubiè, iuslucĭ, ichilichĭ, crontalerĭ, derecliĭ, gripsorĭ, şpeties, mariiaş, petacĭ, groşiţe [1].

91. Craiova, 22 Ianuar 1823. Δημητρίυς Αμάν. Scrisoare grecească de afacerĭ.

92. Craiova, 28 Ianuar [1823]. «Pervu Sărdar Merişanu.» Fratele luĭ, Dumitraşco, a fost bolnav, scuipînd «copturĭ cu sînge... Şi curajul l-aŭ ajutat, şi maĭ mult crasesul [2], că e făcut din topor, iar nu cĭoplit cu barda... Dobîndă cîte şapte la sută pă lună..., acest fel de dobîndă n'am auzit, nicĭ am po-

[1] V. *Istoria în chipurĭ şi icoane*, III, ultimul capitol şi apendicele.
[2] Constituţia.

menit; crez că nicï d[u]m[nea]ta... Aicï o să plătesc zgripţorul tl. 6, 20 şi sfanţul un leŭ.»

93. 30 Mart 1824. Vasile Locusteanu. Pentru nişte îndatorirï.

94. Craiova, 8 Iulie st. v. 1824. Savva Ioannovicï. «Aseaminea aŭ venit şi neguţătorï de la Machedoniia şi Ipiros, de cumpără vite marï cu coarne, şi cer să ià şi său de capră... Monedele aŭ început ceva a scădea: ‡ 20, 20 par. a 21, mahmud[èle] 25 1/2 a 3/4.»

95. Căinenï, 26 Ianuar 1826. «Ienache Por[um]bariu, vă-t[a]f.» Pentru afacerï.

96. Craiova, 25 April 1826. N. Iotta. «Aicï avem o sumă de negustorï din Ţară Muscălească. Vinde margele, cerceï şi cumpără păr de porcŭ, şi pe Podulŭ Craiovi numaï gura lor să audă: zbeară şi beŭ. Că marfă aŭ puţine. Astăzï, din pricina uniia muerï, s'aŭ bătut cu Turci pe podŭ, şi maï totdeauna aŭ asfelï de intrigă la negustoriia lor. Sînt maï unițŭ decăt Ghighifţi[1] de aicï, că toţï aŭ o marfă, şi umblă grămada. De cinstiţï, sînt omenï cinstiţï: nu fură; şi, ce beaŭ plătescŭ înnainte.»

97. Govora, 10 Septembre 1826. N. Iotta. Pentru blănurï. La Rîurenï, «tărgŭ s'aŭ făcut, dară vănzare cam slabă, la toate articurile; mărfurï deosăbite cu rădicata nu s'aŭ văndutu, fără cu cotul, din mărunţişurï. Marfă de Lipsca, bamboli *Ware* aŭ vănd[ut] cevaşilea Sachelario, cu rădicată. Tărgulŭ aŭ fost prea bun: oamenï mulţï, vănzărï puţine. Deosăbit, vănzărï cu rădicată nu s'aŭ făcutŭ după cum să face alţï anï.»

Scrie şi din Rîmnic.

98. Sibiiŭ, 15 Septembre 1827. Ştefan Basarab. Pentru o poliţă.

99. 1829. Scrisorï greceştï de la Λάζαρος Καλενδερόγλου.

100. Cîinenï, 21 Novembre 1829. Δ. Βασσαραβέσκος, δάμμεσης. Pentru afacerï. — Greceşte.

Şi una romănescă, prin care el se plînge că oamenïï Caseï aŭ voit să treacă cu mărturiï din Bucureştï lînă culeasă şi prin Ialomiţa şi spălată la Piteştï.

[1] Dela Ghighiu, Ghighen, peste Dunăre.

101. Brașov, 1832. Scrisorĭ de la Nicolae Ioanu Voinescu. Pentru afacerĭ.

102. «Turcheș», 10 Februar 1832. «Preotul Oprea Odor.» A primit scrisoarea prin protopopul Ignatie Carabăț. Pentru vînzare de pieĭ.

103. Turchiș, 18 Februar 1832. P[reotul] Oprea Odor. Pentru cărăușie.

104. Piteștĭ, 1835. Toma Nicolaĭ, Neculaie Pop. Corespondență la Bucureștĭ cu Bacaloglu și Nedelcovicĭ.

105. 1836. Corespondență din Robeștĭ cu Demeter saŭ Matache și Costandin Robescu. Odată cere «5 măjĭ hier lung de Țara Ungurească și 5 măjĭ de'l scurt de Hinidoră, și 2 lănțișoare; care hier și lănțișoare îm face trebuință la un pod umblător peste apa Oltuluĭ».

III.

SCRISORĬ DE STRĂINĬ.

1. [Rîmnic], 1781. «Pater Ludovicus Kiss, guardianus [1].» Pentru dresul unuĭ «cĭasornic al mănăstiri». «Să porunceştĭ la Ţigani de la Sibiĭ să ne fac[ă] 25 miĭ de cuie de acest felĭ, dup[ă] cum trimisăĭ un cuĭ de mustră, fiindcă ne trebuiesc pentru mănăstire, de coperit.»

2. Bucureştĭ, 17/28 Iunie 1784. B. la Roche. Cere «zechini imperiali, Kaisserlik detti, osia vassilicà» [2], pentru plata corespondenţilor.

Şi la 24 Ianuar 1785.

3. 1785. Scrisorĭ pentru afacerĭ de Bancă, în italieneşte, de la D. Philadelphy.

4. Bucureştĭ, 29 Decembre 1792. Π. Κοδρικᾶς [3]. Pentru afacerĭ. Pecete roşie cu Π. Ν. Κ. Δ.

5. 1799. Scrisorĭ din Bucureştĭ, nemţeştĭ, de la Lucas de Kiriko (consul rusesc).

6. 1802. Corespondenţă grecească cu consulul rus Barozzi, «de Barozzi», din Braşov şi Bucureştĭ.

7. Bucureştĭ, 18 Iunie 1803. «Athan. Johannides, doctor medicinae in Bukerest». — Greceşte.

8. 15 Octombre 1803. «D[oc]tor Filian, Oberfeldarzt bey der K. K. Hoff.-Agentie.» Pentru o bucătăreasă (în răspuns: «chehenițe»).

9. Bucureştĭ, 25 Maiŭ 1804. Κωνσταντῖνος Δάρβαρις, ἰατρός [4]. Pentru afacerĭ.

10. Bucureştĭ, 11 Octombre st. v. 1805. «Luc de Kiricos.»

[1] V. vol. I, p. 408, nº XVIII.

[2] Împărăteştĭ, *sultaninĭ*.

[3] Panaioti Codrica, secretariŭ domnesc.

[4] V. vol. XII-III, tabla.

Pentru «Monsieur le baron d'Hospied[1], qui se rendent *(sic)* de Constantinople à Viene pour y rejoindre Monsieur son pere».

11. «Kineni», 7 August 1809. Comandă de la B. Geismar. (ofiţer rus).—Şi la 28 August st. v.—Era «căpitanu ot Cîinenĭ» şi baron. — Vameş era Grecul Gligoraş Dimanciu (Δημάντζου).

12. Craiova, 4 April 1810. Dr. C. P. Ferrarj. Pentru un ceasornic.

13. 11 April 1810. «Helene de Kirico.» Cere o croitoreasă în casă.

14. Bucureştĭ, 30 August 1810. «Alexandre Tirlet, entrepreneur de la Ressource.» Trimete o scrisoare către soţia sa.

15. «Vakarest den deal», 18 April 1811. «Le général-comte de Belleval.» Cere lucrurĭ care să se facă de un şelar. «Car à Bukarest les ouvriers sont d'une cherté folle et ne finissent jamais rien; j'habite d'ailleurs une terre à peu près aussi éloignée de cette ville, que des frontieres de la Transilvanie... Mon neveu, qui est à Autun, prisonnier espagnol et blessé...; il a fait son devoir, et je suis content... La prochaine arrivée du général Koutousoff, qui est déjà à Jassy et qui vient prendre le commandement de l'armée.» E vorba de a se drege o trăsură.

16. Bucureştĭ, 21 Iunie 1811. Ledoulx (consul frances). Recomandă pe «Madame de Jucheran[d], épouse d'un colonel français, et qui se rend à Paris par Hermanstadt».

17. Bucureştĭ, 14/26 Februar 1814. «Le g[énér]al-c[om]te de Belleval.» Mîngîierĭ pentru o moarte în familie. Pentru «le petit Max» şi «sa mère». «Mes affaires autant que ma santé m'obligent également à quitter ce païs-ci, et je n'attends pour le faire qu'un tems un peu moins apre... Si ce tems continue, je préfèrerais la voie de Craiova et Mehadia... Je vous prie cependant de ne point ébruiter mon projet de voyage; j'ai les plus fortes raisons, que je vous dirai, j'espère, de vive voix, pour le cacher généralement, jusqu'au momment de mon départ. Mr. de Montesq, *(sic)* et Mr. l'agent seront les seuls dépositaires *ici* de mon secret... La haine envers le

[1] Hochepied.

perturbateur du monde [1], qui, je le suppose, doit, à l'heure qu'il est, avoir reçue la punition de tout le mal qu'il a fait.»

18. 1-iŭ Mart 1814. Belleval. Pentru socotelĭ. Cere pe «le petit Max».

19. 28 Novembre 1820. Schladen [comitele de; ambasador prusian la Constantinopol]. Scrie din lazaret.

20. Paris, 12 Februar 1821. «F[emme] Grégore Zalyk, Rue S-te Barbe, n° 10, quartier Bonne Nouvelle.» Trimete o ladă cu «de l'argenterie, de la librairie et des effets à usage d'homme», soţuluĭ eĭ, la Bucureştĭ.

21. Bucureştĭ, 10 Mart 1821 st. n. C. Dantz, bancher, din Constantinopol. E în trecere.

22. Bucureştĭ, 23 Septembre 1822. Hakenau. A avut opt zile la el pe Strangford şi Ottenfels [ambasadorul engles de pe lîngă Poartă şi Internunciul].

23. Bucureştĭ, 15 Decembre 1822. Tancoigne [consul frances la Bucureştĭ]. Recomandă pe Samuel Green şi Lewis Arthur, cari merg la Viena.

24. Bucureştĭ, 14 Februar 1823. Ἀθανάσιος Ξενοκράτης. Salutărĭ.

25. Bucureştĭ, 16 April 1823. Comandă de la «Giovani Noe, Slugier und Apotheker».

26 Bucureştĭ, 29 Iunie 1823. «Giovany Noe, Slugier.» Pentru un pachet.

27. Bucureştĭ, 23 Septembre 1823. «Le chevalier de Zea Bermudez, ministru spaniol [la Constantinopol].» Pentru corespondenţa sa.

28. Sibiiŭ, 17 Novembre st. v. 1823. M. Minciaky [ministru rusesc]. Pentru «l'accident qui m'est arrivé»: merge în cinsprezece zile la Constantinopol.

29. Bucureştĭ, 22 Novembre st. v. 1823. C. Dantz. Scrisoare de afacerĭ.

30. Sibiiŭ, 5/27 April 1824. «Le général-c[o]mte de Belleval.» Pentru călătoria sa.

31. Craiova, 13 Iunie 1825. «Franz Klinger, Ingenieur.» Pentru o hotărnicie.

[1] Napoleon.

32. Bucureştĭ, 5 Octombre 1827. «Giuseppe Molajoni, v[escov]o di Nicop[o]li ed amin[istrato]re di Vallachia.» A primit de la Fleischhackl «due stupendi pezzi di stochfisso, che lo mangeremo, ricordandosi del buon e caro amico sig[no]re Pop».

33. Bucureştĭ, 1/13 Februar 1828. Minciaky. Pentru o ladă cu sticlărie.

34. Bucureştĭ, 24 Maiŭ st. v. 1829. M. Minciaky. Soția sa, bolnavă de «la fievre de Boukarest», merge la Sibiiŭ să se caute.

35. Bucureştĭ, 23 Decembre 1830. «V[icomte]te de Grammont.» Pentru plata abonamentuluĭ la «Journal des dames et des modes de Francforth».

36. [Craiova], 1831. «Ludwig Bodor, Missionäre des Heil. Stuhles und Pfarrer [1].» Scrisoare de complimente.

37. Bucureştĭ, 17/29 Ianuar 1831. Generalul Chiselev. Pentru trimiterea uneĭ casete de la Casa Sina din Viena.

38. Bucureştĭ, 19 Ianuar 1831. «Giuseppe Molajoni, v[escov]o di Nicopoli.» Cere doĭ caĭ murgĭ şi un vizitiŭ: «non ubriacone: questi di Bukarest tutti sono tinti di una pece».

39. Bucureştĭ, 28 Mart 1831. Virginie de Mordouville. Scrisoare de civilitate. — Venise prin Pesta.

40. Rîmnic, 15 Octombre 1831. N. van den Elsche. «Nous avons intitulé le voyage que nous fimes, M-me Golesko et votre très-humble servante, d'Hermanstadt ici, la Traversée sentimentale ou Voyage romantique, à cause de la beauté des sites que nous rencontrâmes à chaque pas.» Pleacă la Craiova.

41. Bucureştĭ, 3 Novembre 1831. Minciaky. Recomandă pe «Monsieur François Monari, chanteur de l'opera italienne».

42. Bucureştĭ, 20 Februar 1832. E. L. Blutte. «J'ai à vous remercier de m'avoir procuré le plaisir de la connaissance de M. Poënar, qui m'a remis ces jours passés vos obligeantes lignes du 31 decembre dernier. J'ai été bien aise de causer avec lui sur bien des objets que son séjour en Angleterre lui a fourni le moyen d'observer et qui m'étoient inconnus.

[1] V. vol. I-II, tabla, unde şi despre Molajonĭ.

à moi, sorti depuis si longtems de mon pays. En un mot, je puis dire que c'est un jeune homme qui a voyagé avec fruit et qu'il fait exception aux jeunes Valaques qui, pour l'ordinaire, retournent dans leur patrie pires qu'ils n'en étoient sortis.»

43. Cernăuţĭ, 15/27 Maiŭ 1832. Rud. von Tschudi. Vine din Bucureştĭ.

44. Braşov, 22 Maiŭ 1832. E. L. Blutte. Va trece pe la Sibiiŭ, în calea spre băĭ saŭ «la întors». E bolnav.

45. Bucureştĭ, 14 Novembre 1832. Lagan[1]. Recomandă pe concertistul Monari, care merge de la Petersburg la Viena.

46. Bucureştĭ, 17 Iulie 1833. «Le vicomte de Grammont.» Pentru o trimetere.

47. Bucureştĭ, 2 Maiŭ 1834. «Giuseppe Molajoni, v[escov]o.» Pentru afacerĭ. — Şi la 10 Octombre. Şi în 1833.

48. Bucureştĭ, 17 Decembre 1834. Zalyk. Trimete o scrisoare pentru «Monsieur Lagan».

---

[1] De la consulatul frances.

IV.

SCRISORĬ ISTORICE.

1. Viena, 2 Octombre 1787. Agentul austriac din Bucureştĭ, Merkelius. «P. S. Unser Fürst[1] hört noch nicht auf, mit seinen Vorträgen das Land unruhig zu machen.»

2. 11 Februar 1788. «În vam[ă], la Turnu-Roş.» Cos[tan]d[in] David. «Vr'o 70 de cătane ce să află la Răm[nic], Sîmbăt[ă] [5], aŭ venit scrisor[ĭ] a luĭ Portar de la Vodă, şi i-aŭ dat toate cătanele asupră-ĭ, boerindu-l a fi bimbaş. Ce, poruncindu-ĭ Vod[ă] să maĭ strîngă păn la 500 pe lună, cu 5 leĭ, şi aŭ avut poruncă să-ĭ ducă în Coziia, să le duc[ă] zah[e]rè din ţară acolo la eĭ, şi dum[nealuĭ] Por[tarul] i-aŭ închis în Coziia, şi acum aŭ trimis aicĭ la Rimnic pe Ierpalie şi pe Anişca, ca să trimeată domni de la Cîinenĭ vre o 100 să-ĭ dea în mînă, şi de aice văd că fac întărziere fiindcă tocma er aŭ dus 2 tunur[ĭ] în Căinenĭ, şi podu la Olt nu e, nicĭ păn ast[ă]zĭ nu aŭ adus pod. Ce nu ştiŭ ce să va alege. Iar Vel Spătariul era la Arge[ş], şi, cum aŭ trimis cărţĭ tipărite înpărăteşt[ĭ], de loc aŭ fugit la Piteştĭ, şi păn acum nu ştim unde să află. Păn eram acasă, ni-aŭ venit poruncă domniască că aŭ eşit la Ruşava Nemţi, ce scriia şi la vătaş Vod[ă] să să străjuiasc[ă], iar de la Craiov[a] păn Duminec[ă] aŭ fost pace.»

3. Caransăbeşŭ, 19 Februar 1788. Ioan Radovicĭ. «Acuma s'aŭ oprit: nu lasă Turci de la Cerneţŭ să triacă porci la Ţara Nemţască... Nu găsiĭ pe chir Iova aicĭa, că s'aŭ fostŭ dusŭ la Checĭŭchemet... Chirŭ Ionŭ Coşărină... Acuma mă ducŭ la otar, să aşteptŭ, căndŭ va eşi Nianıţu în ţar[ă], să esŭ şi eŭ de locŭ, ca să-m tragŭ porci afară,—că Niamţu stă gata să iasă, numaĭ are zăbavă pentru Ostrovŭ, că nu potŭ bate, pentru zăpadă,—că este mare aicĭa. Am auzit pecum că pi la Turnu-Roşu aŭ eşit Nemţi în ţară; de arŭ fi cu istina, aşu veni şi eŭ de aşŭ eşi în ţară pe acolo.»

[1] Nicolae Mavrogheni.

4. Bucureştĭ, 5 Mart 1778 (1788?). Antonie Nicolantin. «Aste doă zile aŭ dat boierĭĭ la boiarĭ: pe Părşcoveanul l-aŭ făcut Vel Vornic de Ţara-de-sus, ci nu s'aŭ făcut Divan. Calea iaste foarte cu primejdie, fiindcă Turci uniĭ mergŭ şi alţi să întorcŭ, şi, maĭ în trecute zile, mergănd Cămăraş Iane Alexi de aicĭa păn la Craiova, l-aŭ întălnit neşte Turcĭ de ceĭ de la oaste întorş şi d'abia aŭ scăpat.»

5. Rîmnic, 27 Octombre 1789. Todoran Mihail. Frică de «volintirĭ saŭ alţĭ omenĭ răĭ... Pe aicĭa să ferască Dumnezeŭ ce aŭ făcut volintiri: pe mulţĭ i-aŭ arŭsŭ, şi aŭ şi omorăt, şi i-aŭ jăfuitŭ cu totul; păn acuma aŭ prinsŭ fr'o 20 de volintirĭ, tot de aĭ noştri, şi i-aŭ pusŭ la prinsoar[e], şi aŭ şi găsit la ieĭ ban[ĭ] cat[a] aine (=gata, haine), tot fealul de lucrur[ĭ]. Asară aŭ gasit conacŭ la Jibŭlea pentru ostă ce aŭ rămas înnapoĭ» şi astăz socotescŭ că va sosi toţĭ aicĭa... Lunĭ vomŭ pleca, iară cu usarĭ, innainte, că conacele s'aŭ rănduit toate.»

6. Zevedenĭ, 2 Novembre 1789. Tuodoran Mihaĭ. «La Craiova zicŭ că la 28 Oct[omvrie] aŭ merşŭ aĭ noştri, şi Turci aŭ fugit, şi nu s'aŭ făcut nicĭ-o stricăcĭune.» Anul trecut, se vindea ceara cu 72 de parale oca.

7. Craiova, 17 Novembre 1789. Todoran Mihaĭ. «Papucŭ aŭ fostŭ Caimacam la Turcĭ, şi, venindŭ Nemţi, aŭ pus pe Gĭanul; şi acuma aŭ scosŭ pe Gĭanolŭ, şi aŭ pusŭ iar pe Papucŭ, — din ce pricĭnă, nu ştiŭ [1].»

8. Craiova, 26 Novembre 1789. Todoran Mihail. «Soldaţi săntŭ pe la tote casele căte 10 şi căte 12, şî aŭ arsŭ toţĭ gardurile, de aŭ rămasŭ tot cămpŭ Craiova.»

9. Craiova, 27 Decembre 1789. Todoran Mihail. «Alaltăer aŭ adusŭ aicĭa 7 Turciĭ viĭ, şi 5 aŭ tăiat la Calaf[a]t, că aŭ fostŭ trecut numaĭ 20 de Turciĭ la Calafat, maĭ multŭ 40; aceştia săntŭ cu adevărat, că l-am văzut; şi ostea păn acuma tot la Calafatŭ este.»

[1] «Caimacam aŭ pus pe un Ioniţă Papuc, vtori Clucer, care acest ciocoiŭ arăta la nazîr şi la Derviş-Aga cu foaie pe care ştĭa că are banĭ» (Dionisĭe Eclesiarhul, în Papiu, *Tesaur*, II, p. 176).

10. Craiova, 25 Mart 1790. Todoran Mihail. «Astă[z] aŭ venit o scriso[re] cu boeriĭ care să fie la Divanŭ. Dup[ă] cumŭ amŭ înţeles, Părşcoveanul la Divanul cel mar[e], pe lună leĭ 250, Ştirbeĭ 150, Jiianul 150, Brăiloiul cel bătrăn 150, Glogoveanul 200 pe lun[ă], Ghiţă Jiianul pe lun[ă] 50, Clucerul Murgeşanul 50, Cornițǎ Brăiloiulŭ 50, şi ispravniciĭ pe la judeţă căte 200 pe lună, şi, Logofăt, mariĭ, 3, căte 30 pe lun[ă], ceĭ maĭ miciĭ căte 10, şi, cumŭ amŭ auzitŭ, va să-ĭ puiĭ pe toţiĭ la jorămăntŭ. Zaharea are oşĭterel[e] destul[ă] de la Dumnezeŭ, numaĭ morŭte multă este între soldaţiĭ şi între ceĭlalţiĭ omeniĭ: morŭ de să stăngŭ de lungore; zacŭ ca dovŭlegiĭ; unde intră bola, cadŭ toţiĭ la pămăntŭ. Dumnezeŭ şi Maica Precista să-şĭ întorcă mila sa.»

11. Craiova, 28 Mart 1790. Todoran Mihail. [Zăpadă de Paştĭ.] A treia zi dup[ă] Paştĭ, sara la 7 cĭasuriĭ, 45 minotoriĭ, s'aŭ făcut aicĭa, s'aŭ cutremurat pămăntul forte tar[e], căt m'am spăriiatŭ, cătŭ socotiiam că va să caz[ă] casăl[e] pestu min[e], aşa cutremur mare aŭ fostŭ: aŭ ţinut 15 minotoriĭ.» Pentru «lănă de tabăcie».

12. Craiova, 4 April 1790. Tudoran Mihail. «Altăerĭ a mersŭ patrola la Saloiia şi aŭ fostŭ eşit căţĭva Turciĭ, ca la o sută, şi maĭ multŭ, şi erea gata fr'o treĭzăciĭ de caice, la carel[e] şi pornescŭ; şi aŭ venit păn în marginea Tunăriĭ, dincoce; şi patrol[e] aŭ fostu fr'o 80 volnătir[ĭ], 30 usariĭ, 26 dragoniĭ, şi i-aŭ apucat pe aceĭ de trecusă, şi i-aŭ lovit, şi aŭ căzut din Turciĭ 50, şi aŭ prinsŭ viĭ 25, la car[i] astăz ca ducu (*sic*) aicĭa. Şi ceĭlalţŭ Turciĭ, văzăndŭ că-ĭ strică, aŭ început a da cu tunuril[e] din săiciĭ, şi aŭ maĭ nemeritŭ iară o şaică cu Turciĭ de aĭ lor, şi aŭ spart-o, şi, căţŭ aŭ fostŭ în şaică, toţiĭ s'aŭ înnecat, şi ceilalţŭ aŭ trecut iar Dunărea dincoo[lo]. Omŭ care[le] aŭ fostŭ acolo, mi aŭ spusŭ, care[le] aŭ fostŭ acolo la bătaia lor. Peste 5 zile amŭ auzitŭ ca să iasă tot[ă] ostea la margine Dunăriĭ, din tote părţile. Dumnezeŭ şi Maica Precista să le fie într'ajutoriĭ!»

13. Craiova, 8 April 1790. Tudoran Mihail. «Ostrovul s'aŭ luatŭ la 6 April cu bu[nă] samă (*sic*), că aŭ venit erĭ scrisor[ĭ] aicĭa la Divan: uniĭ zicŭ că s'aŭ închinat, alţiĭ zicŭ că

cu bătae l-aŭ luatŭ, dară maĭ curăndŭ credŭ că s'aŭ închinat. Dumnezăŭ să l[e] ajute să ià și Diiulŭ.»

14. Craiova, 15 April 1790. Tudoran Mihail. «Aŭ adusŭ aicĭa 2 tunulețĭ, într'un carŭ; ca pot[e] că acele vor fi. Astăz a plecat călărime multă, și păn Mercuriĭ vor să iasă toțŭ la margine Dunăriĭ.»

15. 1-iŭ Maiŭ 1790. «V[lă]d[uță] Tet[oianu], Stol[ni]c.» «În anu trecut, în vreamea Turcilor, maica, socră-mea, aflăndu-s[ă] la Șărbăneștĭ, pă Olt, la schitu Morănglauluĭ, cu copii, și trecănd ostași în sus și în jos, nemaĭ putănd șădè, aŭ fugit în pădure, și, din pricina fumuluĭ, umblănd prin cătune și prin coverciĭ, i s'aŭ întămplat de aŭ orbit de tot; și la un oichĭ avea patim[ă] maĭ denainte, iar unul era săn[ă]tos. Ci, frățioare, de iaste acolo vre un doftor meșter de oichĭ, să m[ă] înștiințăzĭ, să o aduc[ă] cumnați mieĭ acolo, și, deos[e]bit de plat[ă], veĭ avea și dumneta poman[ă], că oicul iaste zdravăn, nu iaste cu albeață: numaĭ vedere nu are.»

16. Craiova, 8 Maiŭ 1790. Tudoran Mihail. «Veste noa, asară aŭ venit Turnavitul, dinpreun[ă] cu nepotul luĭ Mavrogheni și cu Cămărașul luĭ Vodă [1]; omeniĭ a luĭ Vodă ceĭ maĭ credincĭoșiĭ aŭ fugitŭ de la Mavrogheniĭ de peste Dunăre: pe la Arŭcĭarĭ au trecut Dunărea, și, dup[ă] cumŭ să aude, Vodă aŭ venit păn la Palanŭ cu 10 miĭ Turciĭ, ajutoriŭ Dienilor. Aceștia care aŭ fugit, săntŭ 7 inșiĭ, dară nu i-am aflat cumŭ i-ĭ cheamă pe toțiĭ; pentru ce pricin[ĭ] aŭ fugit, nu știŭ, și astăz pleacă la Bucureștiĭ, dup[ă] cumŭ am înțăles.»

17. Craiova, 12 Maiŭ 1790. Tudoran Mihail. «Alaltăeriĭ amŭ auzitŭ că s'ar fi lovitŭ la Turnu, și ar fi căzut 80 Turciĭ și 60 renețĭ, și aŭ fostŭ pornitŭ de la Nicopolea căteva șăiciĭ cu un Pașiĭ, și, venindŭ pe la mijŭlocul Dunăriĭ, aŭ început a da cu tunuril[e], și aĭ noștriĭ, fiindŭ maĭ meșteriĭ, le-aŭ înnecat o șaică, cu toțŭ omeniĭ cățŭ or fi fostŭ, și la alta aŭ pecetuluitu un tunŭ, și, văzindŭ Turciĭ așa, s'aŭ întorsŭ iar înnapoĭ. Dup[ă] cumŭ amŭ auzitu, i-aŭ stricatŭ răŭ pe Turciĭ.»

[1] De izvodă *(sic)*.

18. Bucureştĭ, 19 Iunie 1790. Matei Popovicĭ. «3 boiarĭ de Divan afar[ă] din Bucureştĭ: 1 este Slătineanu, altu, Logofăt Ioniţă, al luĭ Ipsilanti nepot, ginere ceĭ fit Drăgănescu *(sic!)*. Iar oştile staŭ pe locu; doarme pămăntu; nice Turci nu să mişcă, nice Muscali, nice aĭ noştri; ci dormŭ toţĭ.»

19. Bucureştĭ, 23 Iunie 1790. Mateĭ Popovicĭ. «Aŭ venit Cazaci la 18 Iuni, f'o 2.000: aŭ trecut pin Focşan, să meargă la Gura Ialumiţiĭ, la Suhaĭ, înpotriva Selistri, şi cu v'o 5.000 soldaţŭ pihot[ă]; iar gheneral Suvaronŭ aŭ trecut Siretu cu 6.000 asupra Brăiliĭ. Acĭasta me-aŭ spus-o Sardaru Stancĭu, Logofătu-cel-Mare al Divanuluĭ, că aŭ scrisŭ ispravnici de la Focşan. De acĭasta; şi Dumnezăŭ să fie într'un ajutorŭ armadiilor Înpăraţilor creştineştĭ!»

20. Craiova, 29 Iunie 1790. Tudoran Mihail. [Lupta de la Timoc.] Iar volintiri aŭ ajunsŭ la Zmarŭtanŭ[1] şi staŭ aco[lo] straj[ă]. Podul de la Praova *(sic)* l-aŭ scoborătŭ den susu de Florentu[2], şi l-aŭ pusŭ pe Dunăre... Cătŭ şi de la Turnŭ amŭ înţălesŭ că să fii stricatŭ forte răŭ: viĭ ar fi prinsŭ 40, la locŭ să fie picat 30; ce aŭ avutŭ, le-au luatŭ tot, şi iar, şi i-aŭ gonitŭ păn în cetate. Dumnezeŭ şi Maica Precista să l[e] fie întru ajutor! La Gĭurgĭul iarăşiĭ s'aŭ lovitŭ, şi i-aŭ stricat pe Turciĭ, şi aŭ lipsitŭ frica de la Bucureştiĭ care aŭ fostŭ. Musŭcaliĭ aŭ scoborăt la Focşaniĭ, şi, cumŭ să vede treaba, vor să mărşăluiască şi eĭ maĭ înnainte.»

21. Craiova, 3 Iulie 1790. Tudoran Mihail. Pomenit Ioniţă Brăiloiulŭ. «Aice, în 5 judeţă, aŭ făcutŭ socoteală ca să iasă 260 de miĭ de car[e] de făn, la tot carul căte 50 de purţione. Bucatel[e] aicĭa săntŭ frumosă, grănel[e], orzăle, oveasăle; numaĭ porumbiĭ săntŭ cam proşĭtĭ, că n'aŭ ploatŭ de atăt[a] vreme; iar, făcăndŭ Dumnezeŭ o milă ca să ploo, să vor face porumbiĭ destuiĭ.»

22. Craiova, 6 Iulie 1790. Tudoran Mihail. «Auzu de pe tote părţile că aĭ noştri s'aŭ trasŭ, căt şi de la Timocŭ aŭ trecut toţŭ în Ţara-Rumănească, şi, dup[ă] cumŭ vorbescŭ

[1] Smîrdan.
[2] Rahova, Florentin.

omeniĭ, Turciĭ să fiĭ ajunsŭ păn la Cladova, şi de la Gĭurgiul să să fie trasŭ tot[ă] ostea la Văcăreştiĭ, — pentru ce pricin[ă], nu ştim.»

23. Craiova, 13 Iulie 1790. Tudoran Mih[ail]. «De peste Dunăre, adevărat că n'aŭ eşitŭ dup[ă] cumŭ amŭ scrisŭ dum[i]tal[e], făr aŭ fostŭ o şarmiţ; noĭ căte le auzimŭ, pe urmă iasă tot minciuniĭ. Destul că aĭ noştră, de căndŭ s'aŭ trasŭ de la Timocŭ dencoci, păn acuma nu s'aŭ maĭ întorsŭ, staŭ pe locu. Aicĭa, la Calafatŭ, dup[ă] cumŭ să aude, să fie trecut iar Turciĭ, şi mă temŭ că va să să lovească acumŭ căt de curăndŭ. Altă veste slabă auzirăm astăz: că ar fi prinsŭ pe căpitanul Stoianŭ cu 35 de vol[in]tiriĭ la Zăvalu, de la vale de Oreva, Turciĭ, şi i-ar fi trecut Dunărea. Acĭasta am auzit-o de la ome[nĭ] de ispravă. Să dea Dumnezăŭ să nu fie aşa: dară cel[e] rel[e] iasă tot adevărat, iar cel[e] bun[e] iasă maĭ multe mincĭunĭ... Pentru o băşică tabacŭ de Peştea.»

24. Craiova, 15 Iulie 1490. Tudoran Mihail. «Aĭ noştriĭ aŭ luatŭ iarăşiĭ varoşul, şi staŭ dăn zi în zi ca să bată şi cetatea; alţiĭ spun că să fi luatŭ şi cetate; pe aicĭa pe marginiĭ săntŭ tote schelele cuprinsă cu puternică oste; la care cu ajutu luĭ Dumnezăŭ n'avemŭ nicĭ o grijă aicĭa, — că de multe or[ĭ] aŭ cercatŭ Turciĭ de aŭ trecut la Calafatŭ, dară nicĭ-o procopsal[ă] n'aŭ făcut, măcar că astăz amŭ auzitŭ multe tunuriĭ dăndŭ; mi să pare că iară la Calafat să să fi lovitŭ.»

25. Craiova, 17 Iulie 1790. Tudoran Mihail. «În trecut[a] poştă am scrisŭ dum[i]tal[e] că aŭ prinsŭ pe Stoianŭ căpetanu, dinpreună cu 35 fecĭoriĭ; dară aŭ fostŭ mincĭună,—că s'aŭ prinsŭ numaĭ 5 fecĭoriĭ şi un căpralŭ, iar căpitan Stoianŭ aŭ scăpatŭ... Frică camŭ avemu şi pe aicĭa. Destul că la Bucureştĭ maĭ mar[e] frică este, după cumŭ veĭ fi auzitŭ de la alţiĭ. Altă veste nò auzirăm asară de la Sfiţia, cum că s'aŭ bătut de Muscal[ĭ] forte, dup[ă] cum trimet copia dum[i]tal[e], carel[e] aŭ venitŭ aicĭa în scrisŭ.»

26. Craiova, 22 Iulie 1790. [Retragerea de la Timoc.] Şi aŭ rămas numaĭ fraicorpŭ, şi, avăndŭ şi podŭ aĭ noştri peste

Dunăre, la Praova, de trecea în ţar[ă], şi l-aŭ strănsŭ şi podul, şi, pricepăndŭ Turciĭ, aŭ întratŭ în Craina, şi s'aŭ lovitŭ cu fraicorpŭ, şi i-aŭ stricatŭ pe Turciĭ, şi aŭ venitŭ sumă maĭ multă de Turciĭ, şi atuncĭa aĭ noştri iar şi aŭ tinsu podul pe Dunăre, şi i-aŭ luatŭ la mi[j]locŭ, şi, dup[ă] cumŭ vorbescŭ omeniĭ, să fii perit Turciĭ păn la 15 miĭ.

Aşa aŭ eşitŭ vorba că i-aŭ stricat forte răŭ; la Turnŭ aşijŭdere l-aŭ făcut, că i-aŭ gonit păn i-aŭ băgat în cetate, şi aŭ perit şi acolò Turciĭ mulţiĭ.»

27. Craiova, 26 Iulie 1790. Todoran Mihail. «Aicĭa, din mila luĭ Dumnezăŭ, n'avemŭ nicĭ-o frică păn acuma, că negustoriĭ aducŭ mărfur[ĭ], şi în trecute zile s'aŭ maĭ ivitŭ Turciĭ la Turnŭ şi la Tiia, şi iaŭ lovitŭ aĭ noştri fără veste pe Turciĭ, şi iară i-aŭ stricat forte răŭ pe Turciĭ, şi i-aŭ gonitŭ păn în cetatea Turnuluĭ; aŭ luatŭ arŭmăsariĭ, aŭ găsit ban[ĭ], corturiĭ, lucru de măncare; păn acuma tot Turciĭ să biruescŭ petutinde.»

28. Craiova, 27 Iulie 1790. Tudoran Mih[ail]. «În trecute zile s'aŭ maĭ bătut aĭ noştri cu Turciĭ în dreptul Florintinul, în Ţar[a]-Rumănească, şi iar i-aŭ stricat pe Turciĭ, că aŭ căzut noo morţiĭ şi 3 şăiciĭ le'ŭ înnecat, cu omen[ĭ] cu tot; de aĭ noştiĭ forte puţin[ĭ] s'aŭ rănit.»

29. Bucureştĭ, 4 August 1790. Mateĭ Popovicĭ. Muscaliĭ se retrag. Dacă vin Turciĭ, el va fugi la Braşov.

30. Bucureştĭ, 7 August 1790. Mateĭ Popovicĭŭ. «Boĭ pe sama oştilor nu maĭ iaŭ maĭ mulţĭ, şi la acĭasta simberim[1] a fi pace.» Coburg, cu 30.000, ar ajuta pe Ruşĭ. Turciĭ ar căpăta cele pierdute. «Dar niminea nu crede dè a fi făcut aşa semfonie oarbă Înpărăţiia noastră, şi, de va fi adevărat acĭasta aşa, vaĭ de Ţara-Rumănească şi de toate loourile ce le-aŭ fost luat Neamţu, că sabie şi robie va fi la săraci creştinĭ; făr Dumnezăŭ să facă milă cu creştini, să nu fie aşa pecum să vorbeşte... Şpitalurĭ totu facŭ întinsă, şi de la Cotroceanĭ la vale tot tae mărăcin[ĭ], maĭ mult ca 3 mi de oamenĭ, de facŭ cămpŭ limpede.»

[1] Bănuim.

31. Bucureştĭ, 14 August 1790. Mateĭ Popovicĭ. «Aicĭa măine este vorba să spănzure pe Polizo, văr bun al luĭ Panaiot Hağ[i]-Diamantu, şi un Logofăt al episcopuluĭ Dărsti[1] del[a] Doamna Bălaşa, fiindu şpionŭ şi mărturisăndŭ eĭ săngurĭ şpionlăcu; iar acestŭ Polizo este om al Hag[i]-Mosculuĭ, avăndu-l la margine Hag[i]-Moscu, vameş la Zimnicĭa; şi acĭasta este de bun[ă] sam[ă]... Aŭ maĭ prinsŭ un boiar, iar pentru acestŭ fel de pricinĭ, ce-ĭ zăcŭ Drăgănescu, şi este şi el la ordie prinsŭ. Şi aŭ maĭ adus un ispravnicŭ ce-ĭ zăcŭ Paraşcheva, iar prinsŭ pentru acestŭ fel de pricinĭ... Într'acesta cĭasŭ adusără pe Mavrodi aicĭa, la Spătaru, cu toţŭ căpitani luĭ, şi, ce vor să-ĭ facă, nu ştiŭ.»

32. Bucureştĭ, 15 August 1790. Mateĭ Popovits. «Pe Mavrodi zicŭ că astăz să-l fie trimisŭ înlăuntru la robie, pe 10 anĭ, cu toat[ă] familia luĭ... Pe Polizo şi celalaltŭ şpion dimineaţă la 9 cĭasurĭ să sfărşaşte viaţa lor, spănzuraţ; cu care astăz la 10 cĭasurĭ am şi vorbit, săraci, la loagăr, şi i-am văzut, şl le-am văzut şi locu cel de sfărşit al lor, la care aŭ zis săngur săracu ce zăcŭ: «dup[ă] păcatul mieaŭ mă pedepsescŭ cu acĭastă pedeapsă».

Pe ficĭoru luĭ Delibaşi Nicoli Maioru, ce aŭ fost la jup[ănul] Mancatie, l-am văzut şi pe el în fiar[ă], pentru că aŭ omorăt 6 Ovreĭ neguţător[ĭ], şi le aŭ luat tot ce aŭ avut lăngă dănşi, el şi cu 3 Arnăuţ aĭ luĭ, şi, cum i să va alege şi luĭ, iar voĭ scrie dumitale.»

33. Bucureştĭ, 18 August 1790. La 5 Septembre, «militari de Ardal vor să maşiruiască în lăuntru, adică la Ardeal, şi din husarĭ iar la Ţara Leşască... [Aŭ osăndit] pe Mavrodin la şanţŭ pe 10 an[ĭ]; (pe) răposatu Pulizo şi Logofătu Gheorghe au perit Vinerĭ [15], la 9 cĭasurĭ dimineaţa. Pe baron Arberŭ [Herbert] astăz îl aşteaptă să vie de l[a] Bender. Serghie [Laşcarev] încă n'aŭ venit păn astăz de la Viziru, nicĭ curiru ce s'aŭ dusŭ la Ţarigradŭ.»

34. Bucureştĭ, 8 Septembre 1790. Mateĭ Popovicĭ. «Aicĭa acĭastă veste avem, că vor să erneaze aicĭa f'o căteva bata-

[1] Dristor, Silistra.

lion[u]r[ĭ], dinpreun[ă] cu prinţipu [de Coburg], iar la Moldova, adică la la Roman şi la Băcăŭ, mergŭ ţfaiti Volohăr [1], şi husarĭ săcuĭ, şi husari luĭ Barco gheneral; dar aicĭa călărimea este de spre Dunăre orănduit[ă] să erneze, şi la Ardeal vor să vie nu ştiŭ căte batalion[e] de Neamţŭ pedestraş.»

35. 15 Decembre 1795. Neînţeles. «Sănt 15 zile de când nu s'aŭ maĭ auzit [de ciumă], cum şi la Bucureştĭ.»

36. Rîmnic, 12 Ianuar 1796. Hristea Varadi. «Înpăratul ceresc ş'aŭ făcut milă de ni-aŭ bucurat cu mîntuirea morţi de patima cĭumeĭ, şi s'aŭ adunat oraş[ul] tot, şi s'aŭ deşchis şi tîrgŭ.»

37. 15 Decembre 1799. «Cost[an]d[i]n Log[o]f[ă]t za Divan.» «Aicĭ, înprejurul Craioviĭ, în anul trecut, din întămplarea vremilor ce era, n'aŭ fost putinţă a-ş face oameni hrană: să află lipsiţ, neajutănd încă nicĭ timpul, şi soacră-mea să află la scăpătăciune de păinea de toate zilele, căcĭ cumnatu-mieŭ ce l-am dobăndit, aŭ fost un becisnic, şi, orĭce aŭ maĭ avut soacră-mea, i-aŭ prăpădit tot.»

38. Novembre 1800. «Const[antin] Brăiloiŭ, Pah[a]r[ni]c.» E bolnav. Cere «patru vedre vin vechĭ curat, bun, limpede, să nu fiie amestecat cu nimic: nicĭ să fiie dulce, dar nicĭ acru, ce vin cum este din firea luĭ, veichĭ, limpede... Cinzecĭ rădăcin[ĭ] de conopidiĭ, cinzecĭ rădăcinĭ selină de cea groas[ă] şi o oca pesmeţ cu zahar.»

P. S. «Din acatastasiia ţeriĭ noastre ne aflăm fugiţ aicĭ la Rămnicŭ, multe familiĭ, după cum îţ va spune chir Dinu David; casăle noastre le-am lăsat pline de Turcĭ; Dumnezeŭ să-ş facă milă să le scăpe de foc! În trecutele zile, de la Diĭ aŭ fost eşitŭ în judeţu Mehedinţuluĭ un Cara-Osman cu vr'o şaizecĭ Florintinenĭ, căcĭ acesta erea Sărdar la Florintin; aŭ fost poruncițĭ de Osman-Paşà, să ià zaherea de unde vor găsi, strănsurĭ şi după la arendaş. Dar eĭ n'aŭ urmat aşa, ce, pe unde aŭ ajunsŭ, aŭ arsŭ casă boiereştĭ, aŭ luat zaherele şi vite, făcănd şi alte răutăţ multe şi, înştiinţindu-s[ă] Osman-Paşà la Diĭ, aŭ triimis de i-aŭ rădicat, şi pe acel Carà-Osman

[1] Al doilea regiment romănesc.

l-aŭ scos din Sărdăriie, adec[ă] din mansupu ce-l avea. S'aŭ dus şi din ceĭ jefuiţĭ acolò, să jeluiască: ce vor face, nu ştiŭ, Ostea care este aicĭ în ţară, şade, mănăncă şi iaŭ lufă[1], altă treabă nu face. D'abiia îĭ ţine Măriia Sa Vod[ă] cu sila, macar că în toate zilele fug. Erĭ, viind în plaiu Cozii optŭ fugar[ĭ], vrăndŭ un cĭauş Dincă, de potecaş, să le stea înpotrivă, a să întoarce înnapoĭ, după poruncile ce sănt date, aŭ dat de l-aŭ înpuşcat, şi de loc aŭ murit. Aŭ pornit dum[nea]lor ispravnici potere după dănşi. Asupra Diiuluĭ să aude că vine de la Ţarigrad un Batal-Paşà, cu doaăzecĭ de miie de ostaş. Să aude că vine şi Beligrad-Valesì, cu cincĭsprezece miie. Pe Ghiurgi Osman-Paşa, ce-ĭ erea Rumeli-Valesi, l-aŭ schimbat, căcĭ aŭ făcut zăbav[ă] de n'aŭ venit de grab[ă] asupra Diiuluĭ, şi l-aŭ făcut Silistra-Valesì; pe Trestenicli-Oclu să aude că l-aŭ făcut Iucituilu-Paşa[2], şi l-aŭ orănduit asupra Diiuluĭ. Sinior Marchel[3] scriie la toţ sudiţi, să meargă la Craiova să-ş arate fiieşcare paguba ce li s'aŭ intămplat păn acum la orănduitu ce l-aŭ triimis. La Craiova nu ne putem pricepe pentru vre un bine saŭ răŭ...» Întreabă «pentru Franţoz i Muscalĭ».

39. Jiblea, 28 Decembre 1800. «Zamfir R[1].» «Ne aflăm aicĭ, la satu Jiblea, înpreună cu tot calabalăcu nostru, cum şi sfintele icoane amăndoaă le avem cu noĭ... Socotim că tuburările să vor fi maĭ potolit în spre Craiova, dar bine nu ştim, făr numaĭ auzim că d[u]m[nea]luĭ Caimacamu s'ar fi aflănd în judeţu Caracaluluĭ, la un sat Bobiceşti, maĭ aproape de Craiova, şi poate că cu chiverniselĭ să va maĭ potoli întărătarea ce s'aŭ făcut.»

40. 7 Ianuar 1801. «...Paharnic.» «Veĭ fi auzit de halu Ţări-Rum[ă]neştĭ şi de arderea Craioveĭ cea cumplită, care n'are nimenĭ a o jăli, de negustorĭ prădaţĭ şi de jupănesă batjocorite de păgănĭ. Şi, văzindŭ şi noĭ atăta pradă şi jale, şi omănĭ omorăţ şi negustorĭ, am sărit de pin casă, şi am mersŭ la locurĭ ascunse, şi acolo neprieteni noştriĭ aŭ adus pe păgănĭ la noĭ, iar mila Înpăratuluĭ cerescŭ ne-aŭ apărat şi i-am bi-

[1] Leafă.
[2] Paşă cu două tuiurĭ.
[3] Merkelius, Agentul austriac la Bucureştĭ.

ruit, şi aŭ fugit ca neşte păgânĭ ruşinaţ. Şi, văzindŭ într'acestaş chipŭ, am venit iar în casă, că avem bucurie că într'aceste zile sosăşte şi Măriia Sa Vodă în Craiova, cu oştĭ foarte multe, şi aŭ închis pe dujman în piscupie, şi prin alte casă ş'aŭ început a eşi de să închin[ă]. Noĭ numaĭ ce căutăm către slava Înpăratuluĭ cerescŭ, ca să supue pe vrăjĭmaşĭ supt picĭoarele Mării Sale luĭ Vod[ă], şi noĭ să lăudămŭ pe stăpunu H[risto]s ca s[ă] scăpăm de această cumplit[ă] mănie.»

41. Jiblea, 19 Ianuar 1801. «Oraşul nostru şi ticăloasa Craiov[ă], care să înpodobisă cu casi marĭ şi bolte frumose, astăz iaste pulbere şi cenuşe: me-aŭ venit omul care l-am fost trimis la Craiov[a], şi aŭ mersŭ de s'aŭ plimbat pin Craiov[a]. Din tot tărgul Craiovi, căt îl ştiĭ dum[neata] cruciş şi curmezăş, s'aŭ făcut cenuşe, numaĭ zidurile staŭ negre, şi numaĭ boltele Căm[ă]raşuluĭ Iene aŭ scăpat, fiind închişĭ de Arnăuţ la meterez, iar celelalte bolte şi prăv[ă]liĭ toate aŭ arsŭ, cum şi casăle de l[a] Tărgu-de-afară, păn în Căm[ă]raşu Iene, toate aŭ arsŭ. Maĭ în scurtŭ, aŭ scăpat casăle Brăiloilor, ale Glogoveanuluĭ, ale Bengesculuĭ, ale Jiianuluĭ, ale luĭ Farfara, ale Prăşcoveanuluĭ, ale luĭ Ştirbeĭ, ale luĭ Gĭanoglu şi ale meale, ale Coceĭ şi ale Tircăĭ şi ale luĭ Naum, iar celelalte toate aŭ ars. Bine ar fi fost, maĭ bine să fie arsŭ şi casăle meale, decăt am trăit să auz focul ce aŭ fost şi ieste şi acum înlăuntru în sfănt[a] biserică a Maicăĭ Preacesteĭ. Că omul care l-am trimis, s'aŭ dus cu Ţigani mieĭ de s'aŭ uitat cu ochi: de la uşa bisericiĭ păn la sfăntul altar aŭ fost treĭ focurĭ, adecă în sfănta biserică înlăuntru şi pe foc ce aŭ fost jăţurile toate, jăţul episcopuloĭ, foişorul unde şedea femeile, amvonu diiaconuluĭ de sus, din sfintele icone,—care de 2 sfinte icone me-aŭ arsŭ inima; stălpi ceĭ maĭ poleiţĭ de lăngă sfintele icone, sfănta respetie, răsticnirea de sus. Şi fumul foculuĭ aŭ negrit sfănta biserică, iar prăpăditele de chiliĭ aŭ fost ştăndŭ,—poate de vor fi arsŭ şi chiliile şi casăle meale, că înprejurul caseĭ aŭ fost arsŭ tot... Satele din sus de Craiov[a] s'aŭ fost spartŭ: Mischiĭ, Mlecăneştiĭ, Pieleştiĭ, Gărleşti, Nichitoaia, şi s'aŭ jăfuit de Turcĭ şi de Rumăni noştriĭ. La Preajba, unde avem pieile, nu s'aŭ îndrăznit să

meargă nicĭ trimisul, nicĭ oameni mieĭ, de frica Turcilor, că, dacă îĭ prindea, zicĭa că sănt şpionĭ şi de loc îĭ spănzura. Şi în Preajba aŭ fost Aidin-Paşà cu oaste înpărătească; ce vor fi făcut, nu ştim. Iar de spre Işalniţă aŭ fost încărcat Turciĭ luĭ Pazvandoclu cordovane în 2 cară, şi, mergănd pe la Jiĭ spre Bucovăţ, aŭ găsit la Moflea[nĭ], la u tabac al mieŭ, 250 pieĭ lucrate, uscate, şi le-aŭ luat... Marţĭ aŭ fost omul mieŭ în Craiov[a], şi Miercurĭ s'aŭ întorsŭ la băjenia Gărleştilor, unde erea fugiţ spre Olteţ, de me-aŭ adus un răvaşĭ de la isprăvnicelu mieŭ, vestindu-mă de toate, şi Joĭ dim[i]neaţa aŭ plecat omul încoce, iar Miercurĭ spre Joĭ noaptea [16-7] aŭ fugit Cara-Mustafà cu oastea luĭ la Diĭ, iar 200 ostaş de aĭ luĭ, care aŭ fost la casăle Coceĭ, s'aŭ închinat la ceĭ înpărăteştĭ. Acum auziĭ în cĭasul acesta, de la un fecĭor ce veni de la Rămnic, că Caramustafà ar fi la Cĭoroĭ, şi dum[nea]luĭ Caimacamu iaste în Craiov[a]; de va fi cu adăv[ă]rat, răŭ şi prea răŭ... Astăz Sămbătă mă duc la Boj[o]renĭ... Gătirea de la Cĭoroĭ aŭ rămas jos, fără fr'o 100 ostaşĭ aŭ venit şi aŭ trecut spre Tărgu-Jiuluĭ. Ci, mergănd la Boj[o]renĭ şi la Rămnic, orĭce voĭ auzi, iar voĭ înştiinţa dum[itale]. Noĭ aşa am ştiut că Turciĭ de aĭ luĭ Pazvantoulu n'aŭ fost rămas în Ţara-Rum[ă]nească, fără prea puţinĭ la Cerneţ, care şi aceia ar fi trecut Dunărea şi cum că Plevenu l-aŭ luat ceĭ înpărătestĭ; încă fr'o 2.000 cărjaliĭ de aĭ luĭ Pazvandoolu s'ar fi închinat la ceĭ înpărăteştĭ, şi, cănd ar fi cu adăv[ă]rat, iată Pazvandoolu să stenohoriseşte rău. Ci, cum zic, vom vedea ce va maĭ naşte. Măria Sa Vod[ă] scrie că de alaltăerĭ aŭ plecat de la Slatina la Craiov[a], şi avem mare nădejde la Măria Sa Vod[ă]»[1]... Zanfirachi biv 3ti Logofăt.

42. 27 Februar 1801. «B[arbu] Şt[irbeĭ].» «N'am scris de multă vreme, cu întămplările acestor răzvlătirĭ şi cu prăpădeniia Craiov[i], care veĭ fi auzit dum[neata] de nacazurile ce am pătimit: numaĭ unul Dumnezeŭ ştie căte am tras... Acum, maĭ răsuflănd puţintel, nu lipsiĭ a cerceta... Să-m vie gazăturĭ italeineştĭ şi pă omul acesta.»

[1] Alexandru Moruzi.

44. 29 Mart 1801. . . . , Pah[arnic]. «Că căzură ale pămăntuluĭ acestuia, vețĭ fi ințălesŭ dumneav[oastră], şi noĭ le-am trasŭ, şi păn astăziĭ tot într'aceia măhnire ne aflăm... Amŭ fostŭ fugiț la Olt, şi, dăndŭ Dumneizăŭ de aŭ venit Măriia Sa Vodă la Slatină, s'aŭ dat nezam hoților celorŭ ce umbla făr de rănduial[ă], că să numiia ostaş înpărăteştiĭ şi făcea rele, iar acum de fr'o doe săptămănĭ ne aflăm la casăle nostre.»

44. Craiova, 4 April 1801. Mateĭ Popovicĭ. «Pentru Craiova, am scrisŭ dumitale că aŭ ars-o Pazvandoulu de tot; aşa şi Lomŭ şi Țibru totŭ aŭ arsŭ Pazvandoulu.»

45. Slatina, 10 April 1801. Stan Popovicĭ. «Ceĭ înpărăteştĭ sînt şi astăzĭ în Negotin; acela Manafi-Ibraim spun că aŭ venit, dar numaĭ cu 30 de oamenĭ, că l-aŭ stricat neşte Sîrbĭ răŭ. În Diiŭ spun că n'are putere. Destul că ceĭ înpărăteştĭ roagă [pe] Dumnezeŭ să ție mult aşa: că leafă iaŭ şi mănîncă geaba. Şi la ordiĭ spun că facŭ foişoare ca să şaze la vară.»

46. Craiova, 10 Iunie 1801. Mateĭ Popovicĭ. De Joĭ, zvon de pace cu Pazvan. La 5, Tatar de la Constantinopol. «Paşa cesta, de cănd aŭ venit aicĭa, aŭ sugrumat f'o 7 Turcĭ păn acum.»

47. Bucureştĭ, 4 Decembre 1801. Antonachi N. Theochari. Va cerceta dacă Hatmanul Grigore Balasachi, ginerele luĭ Mihaĭ-Vodă, a venit cu Domnul. A murit Domnița.

48. [1802.] Manolachi Brîncoveanu, Banul. Pentru ordinul domnesc de a găsi banĭ ca să plătească «oastea ce este în țară». Îĭ cere împrumut. Să se învoiască, dacă vrea, şi cu Manicati. — Greceşte.

Răspuns la 3 Octombre.

49. 1802. «Săntŭ încredințat că dumneata veĭ fi avănd în ştire de la lăzăretul Vălcanu de spre Hațăg, fiindcă noĭ am luat înştiințare prin auzire că acolò, la hotaru Vălcanuluĭ, ar fi scăpat călărĭ cu toate familiile d[u]m[nea]lor, cum aŭ dat Dumnezeŭ.

Adecă:

dum[nea]luĭ Vistieriu Dumitrache Bibescul cu familia dum[nea]luĭ, afară din Sărdariul Dincă, fratele dumisale, care am

auzit că l-aŭ tăiat pazvangii, şi cocona dumnealuĭ [1], tănără fiind, dupe ce aŭ ajunsŭ la mezat văndută, pănă la al treilea măinĭ, de Turcĭ pazvangiĭ, auzind că pe soţul eĭ l-aŭ tăiat Turciĭ, de loc şi ià ticălosa s'aŭ dat sfărşitul, adecă aŭ murit, şi avutul lor s'aŭ văndut la mezat şi în Rămnic de ceĭ înpărăteştĭ: haine, scule şi altele. Apoĭ socotiţ d[u]m[nea]v[oastră] în ce ne aflăm noĭ, şi supt ce păzitorĭ!

Dum[nea]luĭ Pah[arnicul] Dincă Brăiloiul, cu cocona d[u]m[nea]luĭ, tot pe la Vălcan aŭ scăpat, dar ce pagubă va fi avut, nu ştim.

Dumnealuĭ Sărdariul Stănuţ Jiianu auzim că tot pe acolo ar fi scăpat, dar ce pagubă va fi avut, nu ştim; că dumnealuĭ Med[elni]c[erul] Ghiţă, fratele dumisale, să află aicĭ la Căinenĭ, cu toate calabalăcurile, dupe cum va fi scris dumitale.

Dumneaeĭ cocona Uţa, a d[u]mn[ea]luĭ Clucier Dumitrache Brăiloiul, şi cu maica dumneaeĭ şi cu cocona Tuţa a dum[nea]luĭ Cluc[e]r Ioniţă Argintoianu, cu mare fugă aŭ scăpat de la bălcĭul Cleanovuluĭ, din Mehedinţŭ, de Pazvangiĭ, şi, din butcă sărind, aŭ fugit în pădure, şi încă pănă maĭ alaltăerĭ nu s'aŭ fost maĭ găsit: s'aŭ auzit că s'aŭ infundat în lunca Jiuluĭ. Apoĭ socoteşte d[u]m[neata] cale de 20 de cĭasurĭ cum aŭ venit tot prin luncĭ şi prăpădurĭ; şi tot nu s'aŭ fost aflat unde sănt, fără slugă, fără nimic, nemăncat, neadăpatŭ. Ci, cum zic, poate dumneata de la Sărdariŭ Stănuţ Jiianu veĭ avea fr'o înştiinţare unde să află şi cum să află.

Ierĭ am luat înştiinţare că d[u]m[nea]luĭ Cluc[e]r[iul] Vlădăianu, cu cocona d[u]m[nea]luĭ şi cocona Dumitrana Farfaroia şi Sărdariul Gheorghiţă Argintoianu, cu toţĭ copii dumnealor, aŭ scăpat de la Tărgu-Jiuluĭ călărĭ pe caĭ, şi coconele înbrăcate cu zăvelcĭ şi cu şube rumăneştĭ, şi călărĭ pe caĭ, cu copil cu tot, şi peste munţĭ aŭ eşit la Călimăneştĭ, şi aŭ trecut Oltul, şi să află la mănăstire la Brăslăveştĭ. Cu cine va maĭ fi scăpat, nu ştim, şi de avutul dumnealor, ce să va fi făcut, nu ştim; iar d[u]m[nea]lor aşa călărĭ aŭ scăpat. Iar alţiĭ, cum aŭ

[1] Elena. V. vol. XI, p. 225, nota.

scăpat, neştiind de soţia luĭ şi de copii luĭ, încotro săntŭ, nu să maĭ ştie, şi alţiĭ de la bălcĭul Cleanovuluĭ, unde aŭ lovit pazvangii întăĭ, căţ cu nasurile şi urechile tăiate, şi răniţ, şi omorăţ, nu să maĭ ştie; jale şi ţipete să va fi auzit în cerĭ.

Acum am auzit că vine Ali-Paşa Tepenliu[1] şi alţiĭ Paşe cu mulţime de oaste înpărătească asupra luĭ Pazvandoulu, la Diĭ, dar nu ştim, fi-va ceva saŭ nu. În cĭasul acest luarăm înştiinţare prin graĭ cum că ceĭ înpărăteştĭ, gonind pe Manaf-Ibraim cu cărjaliĭ, l-aŭ înnecat la Baia-de-Aramă, şi acolò Sava Bimbaşa aŭ înpuşcat pe Manaf-Ibraim, şi i-ar fi luat şi capul: de va fi cu adăv[ă]rat, apoĭ am scăpat acĭast[ă] dată, slavă luĭ D[umne]zeŭ. Dumneaeĭ naşa, Stolnicĭasa Bălaşa Brăiloica, să află aicĭ la Căinenĭ: să închină dum[nitale] şi coconeĭ Păuniţăĭ cu frăţască dragoste.»

51. Craiova, 10 Mart 1802. Stan Popovicĭ. [A sosit azĭ.] Fratele luĭ Hagì Todorcea din Vidin aŭ scris la frate-săŭ aicĭ, cu unŭ Rumîn din Calafatŭ, şi scriia precum că Pazvandolu aştaptă pe Manaif-Ibraim cu 2 miĭ de cîrjaliĭ să vie, şi face gătire să treacă încoace; şi scrie ca să spue la negustorĭ să să gătească din vreme, ca să să rădice, să nu păţască ca în anu trecut. [Grijă mare pentru multa marfă.]»

52. Slatina, 18 Mart 1802. Stan Popovicĭ. «Acum avem isihie[2], şi s'aŭ strîns negustoriĭ destuĭ cu prăvăliile.» La primejdie, va fugi cu eĭ.

53. Slatina, 20 April 1802. Stan Popovicĭ. «Craiova s'aŭ spart erĭ: toţ negustori ridicasă mărfurile, şi eşisă vorbă ca să fie trecut aĭ Pazvandoluluĭ în Ţara-Rumînească, dar iară mulţĭ zic că sînt minciunĭ; că aceste vorbe iasă de la ordiĭ, că, cît este linişte, n'aŭ ostaşi nicĭ-un ipolipsis[3], şi nu-ĭ caută bine cu tainu. Destul, toţĭ vorbesc că Pazvandolu n'are putere.

[Notă pentru o moşie.] Fiind acolò la moşie, veniră la mine vr'o 20 de oamenĭ de la Bratovăştĭ, zicînd să vie să să aşeze cu casăle acì, şi le-am spus să vie, şi m'am tocmitu cu eĭ, să facă pe anul acesta 3 zile clacă şi 30 păr. de vatră, şi

[1] De Tebelen.
[2] Linişte.
[3] Trecere.

pe aicĭ ani *(sic)* făcîndu-să pace, după pace vor face şi maĭ multe zile clacă, şi zisă că vor fi vr'o 20 casă, Sîrbĭ încă sînt vr'o 10 saŭ 15 casă, şi tot maĭ vin, şi cu vreme socotescŭ să să intemeiaze satŭ.»

54. 4 Maiŭ 1802. «B[arbu] Şt[irbeĭ].» «Fiindcă dumn[ea]luĭ Vistier Dumitraichi Bibescu, nepotul nostru, aŭ fost cu cocoana şi cu copii la Tărgul-Jiiuluĭ, în judeţ Gorj, şi acum, cu fricile hoţilor ce aŭ eşit, dă aŭ călcat în bălcĭ din Meh[e]d[in]ţ, s'aŭ spăreat şi dum[nea]lor, şi ar fi trecut muntele pă schela Vălcanuluĭ la Haţeg; ce te rog, chir Hagì, să cercetezĭ dum[neata] ca, de va fi acolo, să-ĭ triimiţĭ acest plic de cărţĭ, înştiinţindu-mă şi pă mine. Iar, nefiind, îm veĭ triimite plicul iarăşĭ înnapoĭ, fiind cu trebuinţă.

[De aicĭ, autograf:]

Frate chir Hagì, veĭ fi auzit d[u]m[neata] focu ce este pe ţara noastră, că, după ce aŭ lovit hoţi cărgialiĭ bălcĭul de la Clenovŭ din Meh[e]dinţŭ, aŭ prinsŭ şi pe Dincă Bibescu, cu nevasta luĭ, cu tot, şi, trăgând să lovească şi Tărgu-Jiiuluĭ, acolo să afla mulţĭ din boerĭ, să afla şi Vistierŭ Dimitrache Bibesc[u] cu Catinca; şi nu ştim cu adevărat unde să află: aŭ scăpat în lăzăret sau nu. Ci rog pe dum[neata], orĭ cu ce mijloc veĭ şti, să trimiţ dum[neata] scrisorile nostre, şi să ne trimiţ şi răspunsŭ de la dum[nea]lor, ca să ştim unde să află, precum şi dela dum[neata]... *P. S.* Pe hoţ[i] cărjialiĭ îĭ are ostea înpărătească[ă] încungiraţ, dar nu ştim ce vor face: sănt în Tărgu-Jăiuluĭ înnăuntru.»

55. 8 Maiŭ 1802. «Cost[an]d[in] Murgăşanu, Pah[a]r[nic].» «Din mila cerescululuĭ Inpărat, ne aflăm şi noĭ săn[ă]toş aicea la Piteştĭ, fraţi căte treĭ; mulţămită luĭ Dumn[e]zăŭ că am scăpat cu copii; iar ce am avut, am lăsat tot în casă, fiindcă ne-aŭ cuprins aceĭ vrăjmaşĭ fără de veste, şi, din ce ne-ar fi fost putinţa a lua, nu ne-aŭ dat vremea îndămănă, că, pe unde aŭ ajuns aceĭ păgănĭ, aŭ făcut mare robie şi ardere. Poate că te'ĭ fi înştiinţat şi dum[nea]ta că pe Sărdaru Dincă Bibescu l-aŭ robit, cu cocoană cu tot, osăbit de alţiĭ; iar tăerĭ de negustorĭ şi jafurĭ, cine poate să le spue?... Ci facem rugăcĭune dumi[ta]le ca, de să va maĭ întămpla a să maĭ lungi acĭastă

pedeapsă ce aŭ căzut pe Ţara-Rum[ă]nească prin bun ajutoru dumi[ta]le, să nu ne laşĭ, şi, cine ce vom lua la sorocu ce ne vom pune pune, vom şi răspunde, că cred ca să tragem al Căinenĭ, dar aŭ venit 300 de Turcĭ, la Rămnic, de ceĭ înpărăteştĭ. Dar socotească înţălepciunea dumi[ta]le că aceia sănt înpărăteştĭ, nu făcătorĭ de rele. Ci cu acĭasta ne-am tras la Piteştĭ. Măcar că şi aicea destulă frică ieste, numaĭ Dumnezeŭ să-şĭ facă milă să ne izbăvească de acest păcat greŭ ce aŭ căzut pe norodul săŭ. Zmaragda, cumnata Aniţa, cumnata Ruxanda să închin[ă].»

56. Braşov, 24 Maiŭ 1802. Antonachi H[agi] Teohari. Fuga luĭ Mihaĭ-Vodă Suţu. «Εἰς Βουκουρέστι δὲν ἔμειναν πάρεξ ὀλίγοι χωριάται βλάχοι εἰς τὰς μαχαλάδες[1]», «cari n'aveaŭ care şi boĭ; dintre Pazvangiiĭ n'a venit la Bucureştĭ nicĭunul..., şi acest ticăloş [Vodă], a lăsat ţara pustie, şi a venit aicĭ! [Se aude dela poşta rusească că ar fi la Bucureştĭ 7.000 de Turcĭ aĭ luĭ Tersenic, «şi aceia iese din Bucureştĭ: pănă acum n'aŭ făcut nicĭ-un răŭ». Se aşteaptă Moruzi ca Domn.]

57. Braşov, 14 Iunie 1802. Antonachi H. Teohari. Mihaĭ-Vodă Suţu, ὁ ὀργισμένος, ὁποῦ ἀφάνισε τὸν κόσμον. Τὸν ὁποῖον σκώνουν σύμερον ἀπὸ ἐδῷ διὰ βασιλικῆς προσταγῆς μὲ ἕναν ὀφικιάλον καὶ μὲ δώδεκα τραγώνουν καὶ τὸν πηγαίνουν εἰς Τιμισόρα μὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ δούλους του... Ὡς τὴν ὥραν ὁποῦ ἐκοίνισε ὁ Μιχάλης Σούτζος, ὁ ἄρχ. Κάοδις ἦτον εἰς τὸ κονάκι του: μάλιστα ἀπὸ τὸ παράθυρον ἐσυργιάνιζε τὸν κόσμον ὁποῦ ἐσυνάχθη νὰ ἰδῇ τὸν μισευμὸν τοῦ Μιχάλη Σούτζου, καὶ ὕστερον εὐγῆκε κατόπε τὸν ὁ σινιὸρ Κάοδης μὲ τὸν ἐδῷ κουμαντάντι, ὁποῦ τὸν 'χάρησε τὸ ὅτι ὁ Μιχάλης διὰ νὰ τὸν ἐκπροβοδίσουν καὶ οἱ πτωχοὶ κρετιτόροι ὁποῦ ἔχουν νὰ λάβουν ἔμειναν μὲ τὰ στόματα ἀνοικτά, κοιτάζοντας τους[2].

[1] «La Bucureştĭ n'aŭ rămas decît puţinĭ localnicĭ romînĭ din mahalale.»

[2] «Urgisitul, care a prăpădit lumea. Pe care-l scot astăzĭ de aicĭ, cu poruncă împărătească, cu un ofiţer şi cu doĭsprezece dragonĭ, şi-l duc la Timişoara, cu toţĭ oamenĭĭ şi robiĭ luĭ... În ceasul cînd a pornit Mihaĭ Suţu, d. Gaudy [secretariul Agenţieĭ] era la conacul luĭ; şi din pridvor a probozit (?) lumea ce se adunase să vadă pornirea luĭ Mihaĭ Suţu, şi apoĭ a ieşit în urma luĭ d. Gaudy cu comandantul de aicĭ, căruia este a se mulţămi că Mihaĭ a putut pleca, şi sărmaniĭ creditorĭ ce aveaŭ să iea, aŭ ràmas cu gurile căscate uitîndu-se la eĭ.»

58. Braşov, 21 Iunie 1802. Antonachi H. Teohari. Se zice că e linişte în Bucureştĭ. Domnul n'a plecat din Moldova. Să nu facă ca Suţu şi să rămîie Bucureştiĭ în mîna Turcilor. Filipescu[1] a mers la Iaşĭ, cu copiiĭ şi gineriĭ şi fiul neînsurat, maĭ mic, al luĭ Ghica.

59. Bucureştĭ, 30 Iunie 1802 Antonachi H. Teohari. 'Απὸ μέγαλον κίνδυνον ἐγλύτωσε τὸ Βουκουρέστι: ἄλλο δὲν ἦτον παρὰ οἰκονομία θεική, ὁποῦ ἐστάθη τόσαις ἡμέραις χορὶς ἐξουσιαστὴν καὶ χωρὶς ἀνθρώπους, ἔξω μόνον ἀπὸ κράγιδες, κλέπται καὶ ἀπελπισμένους ἀνθρώπους, καὶ νὰ μένῃ τὸ Βουκουρέστι καθῶς ἦτον, χωρὶς νὰ ἐριχθῇ κᾀνένα σπίτι ἢ ἀγραστήρι. Εἰς τὰς 28 τοῦ αὐτοῦ ἦλθεν καὶ ὁ αὐθέντης ἀπὸ Μολδόβαν, καὶ ἐλοΐζομαι εἰς τὸν ἅγιο νθεὸν νὰ μὴν ἔχωμαι κᾀνένα φόβον κατὰ τὸ παρόν. [N'a venit încă Merkelius[2].]

60. 4 Iulie 1802. «Const[antin] Brăil[oiŭ], P[a]h[arnic].» «Auzind că Măriia Sa Vod[ă] aŭ întrat la Braşov, am rămas foarte îngrijat dă prea-iubiţi mieĭ fraţi, ştiindu-ĭ pă amăndoĭ ispravnicĭ, şi puindu-m în gănd că ostaşi ce să numescŭ înpărăteştĭ, prinzind dă veste dă fuga Mării Sale luĭ Vod[ă] din Bucureştĭ, nu vor lăsa pă fraţi mieĭ să fugă; ce, neştiind ce să maĭ fac, n'am venit cănd am scris dum[ita]le, căcĭ am triimis oamenĭ şi pă schela Vălcanuluĭ şi la Ruşava, auzind că este o cumnată-m[ea] acolo, scriind ca să mă înştiinţeze dă fraţi meĭ, eĭ ce ştiinţă aŭ. Şi sănt azstăz optŭ zile dă cănd am trimis, şi n'am putut să capăt nicĭ-o ştire. [Să-ĭ trimeată scrisorile aicĭ la Saşvaroş]».

61. 16 Iulie 1802. «Cost[an]d[in] Murg[ă]ş[anu] (?), Pah[a]r[nic].» «Auziiĭ că ar fi venit şi frate-mieŭ Şărban acolea la Sibiĭ, măcar că frate-mieŭ nu strică nimic la acĭasta, numaĭ cumnată-mea Aniţa, că, în locu frăţii nostre, aŭ luat pe fata Sultaniĭ,

[1] Constantin. V. ediţia mea a cronicii luĭ Constantin Căpitanul, p. XXXII.

[2] «Din mare primejdie a ieşit Bucureştiul; dar n'a fost nimic alta decît o îngrijire dumnezeiască, căcĭ a stat atîtea zile fără cîrmuitor şi fără oamenĭ, decît numaĭ dintre craĭ [oamenĭ stricaţi; cf. Fotinò, la această dată], hoţĭ şi desperaţĭ; şi să rămîie Bucureştiul precum era, fără a se strica vre-o casă orĭ prăvălie! La 28 ale luniĭ, a venit şi Domnul [Alexandru Suţu] din Moldova, şi cred în Dumnezeŭ sfîntul că nu maĭ e nicĭ-o frică acum.»

care iaste ştiută de toţĭ, care nicĭ-un boerĭ nu o are la nicĭ-o cinste, numaĭ cumnată-mea o are la nazar, că-ĭ place urmarea eĭ; mare năcaz am, vere Hagi, şi nu ştiŭ printr'a cuĭ mână vine cartea, să scriŭ tot păsul mieŭ cel otrăvit. Cu toate [că] dumn[ea]ta eştĭ înţălept, să daĭ strajnică poruncă copiilor mieĭ să nu calce în casa Filişancăĭ, nicĭ să aibă vre o despotaţie cu ià, că gàindul eĭ cel drăcesc să-ĭ cază în capul eĭ: pentru aceia poartă curvele cu ià, că cumnată-mea nu face prieteşug cu cele cinstite, ci cu de'l de acelea, care o răd toate cocoanele în Craiova... Grăie, pe unde aŭ fost, s'aŭ negrit cu totu de lipsă, tăcĭune; şi ploae de patru lunĭ nicĭ aŭ picat. Nădăjduim la Dumnezeŭ, că păgâni ceĭ făcătorĭ de rele aŭ trecut toţĭ Dunărea prin venirea solilor care aŭ mers la Diĭ.»

62. 21 Octombre 1802. «Cos[tan]d[in] Viişor[eanu], Sluger.» «La răzvrătirea acĭasta, am întrat şi eŭ vre o treĭ-patru zile în Braş[o]v, apoĭ am eşit de locŭ afară, aflîndu-mă tot isprav-[ni]cŭ cum şi acum; însă astăzĭ plecŭ la' Bucureştĭ, spre închinăciunea Mării Sale luĭ Vodă, şi peste o săptămînă iarăşĭ mă întorc.»

63. 9 Decembre 1802. Gheorghe Jiianu. «Cu mila luĭ Dumnezeŭ toţŭ Turci din cincĭ judeţă s'aŭ rădicat, şi, căte o cerere ce face Pazvandoulu la Divanu Craeoviĭ de căte ceva pentru trebuinţa luĭ, o face cu mare politică, iar nu ca maĭ nainte. Măriia Sa Vod[ă] este forte bunŭ şi dreptŭ, şi, pentru toate rugăcĭunile ce i-am făcut noĭ, pentru folosul nostru şi al tutulor lăcuitorilor din cincĭ judeţă, ni l-aŭ făgăduit, şi ni l-aŭ dat tote.»

64. Căinenĭ, 17 Octombre 1806. Băluţă Teişanu. «Într'acestu cĭas primiĭ scrisoare că Turci s'aŭ dus toţĭ de la Craiova şi de la Rămnic.»

65. Muerenĭ, 22 Novembre 1806. Ion Mateĭ. «Aicĭ la Muerenĭ, şi cînd la Craiova, şi la Preajba, şi la Almăjĭ, findcă Craiova iaste tot strămutată, şi avem frică din toate părţile, şi, negustori, uniĭ sîntĭ la Piteştĭ, alţiĭ sîntĭ la Cîmpulungĭ, cu mărfurile, după cum şi dum[nea]ta veĭ fi auzit. Iar, din boeri Craioveĭ, să află numaĭ Caimacamu şi Cluc[ie]r[ul] Corniţă

[Brăiloiŭ] şi cu vreo cîţiva Anăuţĭ. Pentru paza Craioveĭ, pentru prăvăliaşiĭ, venisă, să strănsasă şi iar aŭ dat spaimă şi aŭ fugitî.»

66. Muerenĭ, 1-iŭ Decembre 1806. Ion Mateĭ. «Pentru Craiova, ştiut să fie că iar s'aŭ spart, şi, pentru boerĭ, Caimacam[u] şi Corniţă staŭ călărĭ pe caĭ: destul că frică este multă şi, care merge călărĭ, mergî zioa, şi către sară iasă afar[ă], precŭm şi eŭ; dar frica tot de la Diĭ. [Dumitrachi] Bibescu şi capichihaia sănt la prinsore, de nu văd lumina; numaĭ cere patru sute cinzăcĭ de pungĭ de banĭ, şi, înplinindu-să bani, zice că-ĭ va slobozi.»

67. Craiova, 28 Ianuar 1807. Ion Mateĭ. «Acuma nu ştiŭ pe undă să maĭ şăzĭ, că pîn sat săntŭ tot plin[ĭ] cu pandur[ĭ], şi facŭ jafur[ĭ] pe la negustor[ĭ]; şi din Craiova păn în Albeştĭ este un satŭ unde aŭ prins pe Postelnicul Vas[i]le şi pe cumnatu-săŭ pandur[i], şi i-aŭ luat tot ce aŭ avut, şi aŭ şi legat cu dănşi. În Craiova să află un vătaf de Căimăcan: este călar[e] pe cal. Şi înştiinţezŭ, jup[ă]ne, pentru Pasmandolul, că aŭ murit, sănt astăzĭ doosprezece zile, şi este cu bun[ă] samă, dară în cetate este forte turburar[e]: agalele ce[le] marĭ cu molao, findŭcă aŭ ven[it] în cetate cu zurbà, de la Cladova, că el va să fie în locul Paş[i], şi agalele nu-l poftescŭ pe dănsulŭ.»

68. 17 Februar 1807. Un Murgăşan, Şătrarul. E cu Ianaiche la moşie; Şerban, alt frate, se află la Cotmeana, fugit.

69. 1-iŭ Mart 1807. Ion Mateĭ. «Ţara este toată spartă..., pentru frica Turcilor ce să află în Craiova, veniţĭ de la Diĭ, fiindcă, orĭcăţĭ neguţtorĭ s'aŭ aflat în Craiova, căt şi pe de lăturĭ, toţĭ s'aŭ jăluit. Şi pănă astăzĭ să află Turci tot în Craiova, şi destule răutăţĭ fac... Ce aŭ fost chirigiĭ, toţiĭ s'aŭ dus, aŭ fugit... Eŭ umblu maĭ mult noaptea pin sat, fiindcă zioa nu cutez, că umblă Turciĭ.»

70. Pera, 20 April 1807. Consulul rusesc Chirico. Arată că află de la «Manuc Păharnicul, locuitor al Ţeriĭ-Româneştĭ că, în toată Domnia luĭ Vodă Ipsilant, Măria Sa-l întrebuinţa cu izbîndă în toate prilejurile critice ale Ţeriĭ-Româneştĭ ca mijlocitor devotat intereselor acestuĭ principat, ocrotit de înnalta Curte Împărătească a Rusieĭ, către serhaturile vecine ale Giur-

giuluĭ, Rusciucululĭ, Nicopoleĭ şi Silistreĭ, în favoarea stipulaţiilor întărite şi prerogativelor ţeriĭ.» Avînd, după ordin anume al Împăratuluĭ, de la consulatul rusesc din Iaşĭ, un pas ca locuitor al Astrahanuluĭ («Ostrehon»), a fost «confident tainic al consulatuluĭ împărătesc din Bucureştĭ, maĭ ales în vremurile furtunoase ale luĭ Mustafà-Bairactar şi Pazvantoglu. Prin creditul şi influenţa luĭ aŭ izbutit boieriĭ Divanuluĭ muntean a aşeza hrană şi furaj pe toate punctele unde trebuia să treacă oastea împărătească a Rusieĭ; prin puterea luĭ Manuc asupra minţiĭ luĭ Ahmed-Efendi, comandantul trupelor luĭ Mustafà-Paşa în Ţara-Românească, boieriĭ acestuĭ Divan aŭ putut să scape *plausiblement* de pe teatrul războiuluĭ şi să se retragă spre graniţa Ardealuluĭ la apropierea oştiriĭ împărăteştĭ ruseştĭ, pe care aceĭ Turcĭ voiau s'o atace; prin silinţile şi jertfele luĭ, Bucureştiĭ n'aŭ fost arşĭ şi prădaţĭ. Manuc a ştiut să împace mînia luĭ Mustafà-Bairactar din Rusciuc pentru manifestul pe care consulatul rusesc din Bucureştĭ avuse porunca de a i-l transmite, în numele comandantuluĭ în şef, d. cavaler de Michelson din Iaşĭ şi Mustafà-Bairactar, iritat de plîngerile consulatuluĭ Francieĭ că Ruşiĭ răpiseră consulul lor din Moldova, luînd ca represaliĭ pe consulul Rusieĭ din Bucureştĭ şi închizîndu-l în cetatea Rusciuculuĭ, cu gînd de a-l jertfi acestor pofte precare de răsbunare, Manuc a ştiut să-l scutească şi să-l scape din mînile duşmanilor săĭ şi ale protivnicilor Rusieĭ, făcînd să se escorteze familia luĭ de la Bucureştĭ, cu siguranţă şi cinste, la hotarele Ardealuluĭ.» El a ştiut a să păstreze pe Mustafà-Bairactar în dispoziţiile luĭ prielnice faţă de Ruşĭ, faţă de Ţara-Românească şi de Domnul eĭ, pîrît ca devotat Rusieĭ; el s'a priceput să oprească rîvna acestuĭ comandant al oştiriĭ de la Rusciuc de a cădea asupra acesteĭ provinciĭ, aşa de golită atuncĭ de trupe, şi de a prăda ţara pentru a duce în robie pe locuitorĭ. El n'a cruţat nimic pentru a liberà şi mîntui, pe chezăşia luĭ, pe prinşiĭ romînĭ pe cari Regeb-Aga din Orşova şi alţĭ comandanţĭ turcĭ îĭ trimeteaŭ la Rusciuc.» Combătea «insinuările perfide ale Francesilor», cari trimeseseră un colonel al oştiriĭ din Dalmaţia [1],

[1] Mériage.

cu depeşĭ ale luĭ Marmont către Mustafà, «ca să primească pe teritoriul său 30.000 de Francesĭ, destinaţĭ a se uni cu Turciĭ pentru a combate pe Ruşĭ în Ţara-Românească şi Moldova, şi a trece apoĭ în Polonia, pentru a face, pe Bug şi pe Nistru, diversiunĭ în favoarea oştiriĭ francese.» Se dă acest certificat de Chirico, «pendant sa détention en Turquie».

71. Bucureştĭ, 18 Decembre 1808. Prozorovschi arată că «boierul Ţeriĭ-Româneştĭ Manuc-beiŭ» a dat toate dovezile trupelor sale, încă de la începutul ocupaţieĭ. Îl recomandă tuturor autorităţilor ruseştĭ şi-ĭ scuteşte de cvartir casa din Bucureştĭ. — După o traducere francesă.

72. Bucureştĭ, 5 Ianuar 1809. Sfatul muntean (Dosofteiŭ Mitropolitul, Nectarie de Rîmnic, Costandie de Buzăŭ, Manolachi Creţulescu Ban, C. Filipescu Vistier, Răducanu Golescu Vornic, Isac Ralet Logofăt, C. Dudescu Vel Logofăt) mărturiseşte că, de la venirea luĭ, dragomanul Manuc «a arătat în maĭ multe prilejurĭ, pe vremurĭ furtunoase, fără cel maĭ mic interes, şi chiar cu primejdia vieţiĭ sale, sentimentele sale binevoitoare, făcînd mult bine ţeriĭ noastre şi neamuluĭ nostru». A dăruit 60.000 de leĭ pe cari-ĭ împrumumutase «într'o clipă cînd Vistieria ţeriĭ n'avea fondurĭ şi nu era în stare să plătească». «Acum patru lunĭ, într'o clipă foarte grea», a maĭ împrumutat 100.000 de leĭ refusînd dobînda lor de 6.000 de leĭ. E «un adevărat patriot». Cere numaĭ a i se «şterge din catastiful isprăvniciei şi a se arăta atîrnătoare de-a dreptul de Vistierie, plătindu-se birul de-a dreptul către ea, moşiile luĭ din Ilfov; Tîncăbeştĭ («Dingebeschti») jumătate, Dragomireştĭ, jumătate, Pupăza («Pubiza»), *Allias, Haggi, Gergé* (alias Hagi-Gherghe), Paserea.» «Procesele ce locuitoriĭ acestor moşiĭ vor avea între eĭ, vor fi judecate şi mîntuite de Spătărie saŭ la Divan, fără ca ispravniciĭ să aibă dreptuĭ de a se amesteca în vre-un chip. Dumnealuĭ are dreptul de a chema străinĭ şi de a face cu dînşiĭ slobozíĭ pe acele moşiĭ; va fi îndatorit numaĭ a plăti pentru eĭ birul, numărînd zece case de moşie; eĭ vor avea aceleaşĭ privilegiĭ ca şi supuşiĭ pămîntenĭ şi se vor bucura de aceleaşĭ înlesniri pe care le-aŭ încuviinţat prin aceasta locuitorilor de pe

acele moşiĭ»,—primirea străinilor fiind în favorul Vistieriei ţeriĭ. Se acordă cu unanimitate. «Boierĭ fraţĭ, respectaţĭ acestea; noĭ, urmaşĭ în locurile noastre, cheltuiţi-vă puterea pentru a păstra aceste scutirĭ.» — După o traducere francesă.

73. Bucureştĭ, 1-iŭ Iulie 1809. Dosofteiŭ Mitropolitul. Certificat pentru «dumnealuĭ Dragomanul Manuc-beiŭ, din vremea nenorocită cînd Pasvant-Oglu, Paşa de Vidin, însărcinase pe neomenosul Manaf-Ibrahim să prade această ţară cu o bandă de hoţĭ şi să ducă în robie pe nenorociţiĭ creştini. Atuncĭ acest prieten al Creştinătăţiĭ, după stăruinţele Domnuluĭ şi rugăciunile boierilor ţeriĭ, s'a dus la Rusciuc şi a căpătat de la Mustafà-Paşa, care comandà atuncĭ în oraş, trupe, la sosirea cărora această bandă a părăsit ţara şi am scăpat de prăpastia care ne amenința numaĭ prin înrîurirea şi activitatea sa. La cea d'intăiŭ declaraţie de războiŭ între Rusia şi Poarta, Domnul Ţeriĭ-Româneştĭ, Io Constantin Alexandru Ipsilanti, puindu-se supt ocrotirea oştilor ruseştĭ, — ţara noastră, în prada năvălirilor Turcilor dunărenĭ şi în mijlocul oştilor ce se războiaŭ, copleşită de un esces de anarhie, se înfăţişa în chip jalnic. Manuc-beiŭ, văzînd această stare de neorînduială, ne-a convocat, ca şi pe ceĭ d'intăiŭ boierĭ, şi după sfatul luĭ am trimes la cvartirul-general al oştilor ruseştĭ pe Logofătul Varlaam ca deputat, şi am orînduit tot pentru hrana oştilor ruseştĭ şi uşurinţa mersuluĭ lor. Manuc-beiŭ a făcut şi maĭ mult: a adus prin influenţa luĭ ca oastea turcească să se puie în mişcare cu o lună maĭ tărziŭ, ca Ruşiĭ să poată cîştiga vreme. Din nenorocire, Ruşiĭ întîmpinînd piedecĭ şi Turciĭ luînd pănă atuncĭ Bucureştiĭ, Manuc-beiŭ a adus ca şef al trupelor turceştĭ din Bucureştĭ pe prietenul săŭ Ahmed-Efendi, care, chemîndu-ne, a declarat că, prietenul săŭ Manuc-beiŭ rugîndu-l a lua comanda oraşuluĭ, ne îndemna să fim liniştiţĭ. «Nu se va întîmpla nicĭ-un răŭ, nicĭ vouă, nicĭ ţeriĭ», — aşa spunea el — ; «poruncile prietenuluĭ pe care le aduc cuprind osînda la moarte şi surgunul a maĭ multora din voĭ, pentru că aŭ ajutat intrarea oştirilor ruseştĭ în această ţară. Prietenuluĭ mieŭ Manuc-beiŭ datoriţĭ păstrarea vieţiĭ voastre şi ţeriĭ voastre. Vă jur pe legea mea

că, dacă Turcii se arată cu putere, voiŭ părăsi acest oraș, fără a face cel mai mic răŭ, dar, știind că această declarație ar putea să-mĭ atragă urmări nenorocite, păziți taina și nu spuneți nimănuĭ nimica.» Așa ne-a scăpat de moarte, așa a scăpat țara de pradă, fără să cruțe nicĭ banĭ, nicĭ ostenelĭ, abia cu primejdia vieții, și, în loc să primească o răsplată oarecare, datorită meritelor sale deosebite, a plătit însușĭ o datorie de 60.000 de leĭ pe care țara o avea față de Mustafà-Pașa și al căreia sinet se află încă în archivele Sf. Mitropoliĭ a Bucureștilor.» Dă și el acest certificat, «ca șef de biserică și în bună cunoștință... Îndreptînd fierbințĭ rugăciunĭ celuĭ veșnic pentru liberarea acesteĭ țerĭ nenorocite de jugul necredincioșilor, îndrăznim a crede că mărețul și generosul monarh, ilustrul Alexandru, va răsplăti și apăra pe bînefăcătorul țeriĭ noastre.»

74. Înnaintea Silistreĭ, 13 Septembre 1809. Generalul Bagration recunoaște meritele luĭ Manuc și-l îndeamnă a le înmulți.

După o traducere francesă.

75. Bucureștĭ, 15 Septembre 1809. Certificat. După cererea luĭ Manuc-beiŭ, «dragoman titular al Porțiĭ Otomane», care a servit Rusia și oștirea eĭ, «și maĭ ales pe răposatul mareșal principe Prozorovschi, în corespondența luĭ secretă..., și chiar, în Viziratul răposatuluĭ Mustafà-Pașa, în Capitală, pe care a știut să-l păstreze totdeauna în disposițiĭ priincioase Rusieĭ, disposiții care ar fi adus înnapoĭ pacea, spre mulțămirea de obște, dacă moartea n'ar fi luat, în ultima răscoală de la Constantinopol, pe acest mare Vizir împăciuitor», el, Chirico, urmînd ordinele luĭ Prozorovschi, nu putea da decît această adeverință luĭ Manuc, care n'a voit să primească nicĭ-un fel de plată.

După o traducere francesă.

76. Bucureștĭ, 25 Ianuar 1810. Generalul Miloradovicĭ. Certificat pentru Manuc-beiŭ, care a oprit prădăciunile turceștĭ în Țara-Românească.

77. 1821? Către «Alecu Samurcaș, biv V[el] Clucĭ[ar], Sibiiŭ.» «Canapealile și scaunile s'aŭ prăpădit la beșliaga cel d'in-

tiĭ, cît şi la acesta care aŭ venit acuma, fiindcă noĭ nicĭ-o puteare nu avem... Cînd aŭ venit Turciĭ întîĭ şi erea întărîtaţĭ, şi erea frică estimp, nu s'aŭ prăpădit nimic, dar acum că este pace, o să prăpădească, fiindcă să umbriia de dum[nea]luĭ răposatu Căimăcamu; dar acum nu este niminea, fiindcă dum[nea]luĭ Armaşu Enache», etc.

78. Bucureştĭ, 8 Februar 1821. «C[ostandin] Nic[olae] Iovepali.» «Acum ne aflăm în oareşcare supărare, că, din răzvrătirea unuĭ Sulger Theodor, care s'aŭ arătat cu Arnăuţĭ la judeţul Gorjuluĭ i al Mehedinţuluĭ, vrănd a merge şi la Craghiova, s'aŭ spăimîntat oraşul; pentru care zăc că ar fi ieşit pre afar[ă] cu familiile şi cu mărfurĭ, apoĭ, profthasănd ceĭ de aicĭ trimeşĭ pentru paza Craghiovi, zăc că s'ar fi potolit spaima ce să făcusă, şi acel Theodor cu oameni luĭ s'ar fi întorsŭ la mănăstirea Strehaia: poţĭ socoti dumn[eata] cătă pagubă să pricinuieşte dă opşte; nu ştim cum va rămînea lucrul, că poate şi la Rîmnic să vor fi spăimîntat de auzirea Craghiovi. Miie, din oameni ce avem acolo, nu mi-aŭ scrisŭ nimic pentru acĭasta, dar o spun alţă care aŭ venit aicĭ acum dă curănd; cu venirea Mării Sale luĭ Vodă nădăjduim că să vor potoli toate.» Cer împrumuturĭ Serdarul Nica şi Stolnicul Lahovari.

79. Sibiiŭ, 9/21 Februar 1821. Stan Popovicĭ. «Dumitraşco ne-aŭ adusŭ neplăcută veaste din ticăloasa de Ţara-Rumînească, că Craiova şi Rîmnicu s'aŭ spart: aŭ fugitŭ boeri, negustori toţĭ, care încătrăŭ aŭ putut, după cum din periclisita[1] notă în limba nemţască te veĭ pliroforisi... Craiova Joĭ şi Vinerĭ, la 4/16 Fevruarie, s'aŭ spart: Caimăcamu Joĭ aŭ umblat prin tîrg, şi noaptea aŭ fugit. Dumitraşcu Vinerĭ dimineaţa aŭ plecat de la Craiova... Din Ţara Turcească nu lasă pe niminea nicĭ să treacă în ţară, nicĭ din Ţara Turcească nu lasă pe niminea să treacă încoace; decĭ, şi să vie nescarva Turcĭ în ţară, fiindcă toţĭ Turci pe marginĭ ne sînt prieatinĭ cunoscuţĭ, că toţĭ facŭ negustorie, socotescŭ să fim apăraţĭ, maĭ vîrtos că Turci tabanaoa o cinstescŭ foarte.»

80. Gĭorman, 16 Februar 1821. Stămate Mărgărit. «Săn-

[1] Închisă.

tem în pace, cu totă frica ce ieste că omul acelŭ ce aŭ ieşit spun că început a face răŭ, — măcar mie numaĭ frică nu-m ieste, că-m prietin şi cunoscut bine.» Cere «un ferdel de crumpin de hele marĭ, ce să chiaamă turceştĭ, să am barem lucru lă vară».

81. Sibiiŭ, 12/24 Februar 1821. Stan Popovicĭ. «Într'acest ceas luaĭ ştire de la maĭ mulţĭ prietenĭ din Bucureştĭ că aŭ venit veaste că s'aŭ rănduit Domnŭ Ţăriĭ-Rumîneştĭ Scarlatŭ Calimahi Voevod, şi aştepta din ceas în ceas să viie vechiliĭ Mării Sale ca să ià stăpînirea în mînă.»

82. Sibiiŭ, 16/28 Februar 1821. Stan Petrovicĭ. «Noĭ n'am auzit nimica din ţară sigur, iară vorbe sînt: Rîmnicu să să fie strînsŭ, în Craiova să fie întrat Slug[e]r Theodori, cu mulţĭ oamenĭ.»

83. Drăgăşanĭ, 18 Februar 1821. Vasili Pavlovicĭ. «Acesta spargere şi rasipa din Craiova nu sa va aduna curăndŭ, toţĭ aceste. Slugerŭ Theodor este rasitit *(sic)* petutidena peste Jĭ, şi umbla pe unde este voia: întiĭ avà omenĭ puţinĭ, dar acum are maĭ mulţĭ. Astazĭ sear[a] aŭ vinitŭ păna la Coţofenĭ, şi Sardaru Iama[n]di s'a tras la Işalniţa; vine oste de la Bucureştĭ, şi, de batutŭ, nu sa bate cu nimin; pe Ştefanica Bibescu l-aŭ slobоz[it]. Vacarescu aŭ vinit cu vr'o 130 omenĭ şi, cănd pleca odata a merge spre Ţinţarenĭ, adeca se vorbasca, fiindŭ trimis din Bucureştĭ, aŭ eşit cu 30 inşĭ, şi ceialalţĭ s'aŭ închis la Svănta Troiţa, zicăndŭ că eĭ nu mergŭ sa sa bata cu fraţi lor. Sardaru Iamadì, Capitan Eordachi şi alţi mulţĭ ce au vinitŭ de la Bucureştĭ, nu vor să margă să sa bata. Vornicu Samurcaş aŭ vinit să potolasca acĭasta traba, fiindŭ omŭ a dum[itale] cunoscut, şi, de căndŭ aŭ vinit în Craeova, elŭ s'aŭ tras la Ţinţarenĭ şi peste Jiĭ, pe la manastir[ĭ] umbla petutindena; aŭ vinit pe Amarade şi aŭ vreutŭ să pr[i]nza pe Pitar Ene, pe chir Anghelachi; lă protopopu, lă cĭocoĭ le ià ce gasescŭ. Pe Zota de la Surcecuţa la-o loat arghelie cu caĭ; de la Brca aŭ loat pe nevasta Cluceruluĭ Silimonŭ şi pe multe locur[ĭ] caĭ, arme, unde gasescŭ, iaŭ şi pe la moşier cămŭ strica. Aice este Slugeru Baluţa şi chir Cracĭunŭ, şi alţi mulţĭ, cu merfurile.

Dupe cutremur ce aŭ fostŭ acuma, s'a ivitŭ o stea cu coda, şi vorbescŭ omeni care cumŭ sa pricepe: iata copie de ce-aŭ fostŭ scrisŭ către negustor[ĭ], şi dum[nealuĭ] Caimacamu aŭ pusŭ lă rascrucĭ de aŭ arsŭ omeni. Juţa dum[isale] Sardaru Polihroni s'aaŭ însoratŭ; aŭ loat pe fata a lu Caminar Iancu, şi chir Nacĭu pe fata a lu Capitanu Mihaĭ. Nemţi, căţĭ săntŭ la Craeova, s'aŭ vorbitŭ că nicĭ vinu să nu sa redice nicaire, foră numaĭ doftoru Ferarŭ este aicĭ, cu totu.»

84. Dragaşanĭ, 22 Februar 1821. Vasili Pavlovicĭ. «Că păna astaz avemŭ linişte, păză[n]du-ne Dumnezeŭ a nu vini alţĭ omenĭ streinĭ. Dar aceştĭ facŭ ce vor peste Jiĭ; ispravnicu Dinuco l-o pusŭ la Cerneţĭ ispravnicŭ, şi să ià de ludi 4,16 p[a]r[ale]; alt nu; şi baniĭ să le trimiţa la Visteeriia. Acĭastă traba, păna nu va sosi Donŭ, o sa fie totŭ aşa.»

85. Sibiiŭ, 26/10 Mart 1821. Stan Popovicĭ. [A sosit din ţară omul cu cordovanele.] Carele îmĭ spune că până acum să fie strînsă aproape la vr'o 4.000 oamenĭ oaste şi la mînasstirĭ: Motru, Ţînţăreanĭ şi Tismana, strîng şi cară înlăuntru tot feliu de zaherè; eĭ s'aŭ lăţitŭ de pe marginea Dunări, din Ruşava la vale, pănă la Cĭoroiul, şi pănă în Jiiŭ, lîngă Craiova, şi pe Jiiŭ la deal la Tîrgul-Jiiuluĭ, pănă supt munte, iar în Craiova pănă acum n'aŭ întrat. Zicŭ că fratele luĭ Haiducŭ Velcu, ce era în ani trecuţĭ în mînăstirea Sinaia pe Prahova, în drumu Braşovuluĭ, de aŭ fost închis drumul atuncea, încă este la Slugeriŭ Theodor acolò la Ţînţăreanĭ: aceştĭ oamenĭ la negustorĭ, lăcuitorĭ şi călătorĭ pană acum nicĭ cea maĭ mică supărare n'aŭ făcut, încă, dîn potrivă, pe călătorĭ şi negustorĭ îĭ parachinisăscŭ[1] să-ş caute trebuinţăle ce aŭ, fără de nicĭ-o sfiială, că însuş le va da ajutorĭ şi pază cu oameniĭ luĭ: de unde ce iaŭ, plătescŭ tot cu banĭ. [Chir Vasili e la *tahanà*, la Gĭorman, să lege cordovanele.] Am văzut şi dela Bucureştĭ aŭ adus scrisorile: spaimă destulă, nu-ĭ paracsine; le ţîţîe curu de frică,—maĭ vîrtos boerilor, fiindcă nu sîntŭ învăţaţĭ cu fuga ca Craioveani, că acestora fuga le este o englingeà[2]: sînt obicĭnuiţĭ. Cu plecarea mea acolò, frate, poate

[1] Îi roagă.
[2] O distracţie.

că să va maĭ întîrziia pănă să va aleage şi cu răzvrătirea în Ţara-Rumînească.»

86. [Călimăneştĭ], 29 Februar 1821. «Gheorghe Ocnariu.» Se apucase a duce marfa lor peste Olt. «Şi, căndŭ noĭ cu carăle acolo, s'aŭ fostŭ opritŭ şi podulŭ acela, şi acuma nu ştiŭ ce să facŭ, şi mă rog dumitale ca să amŭ cinstită porunca dumitale în ce chip, să urmeză, că vademŭ că boeri şi neguţitori îşĭ daŭ peste capŭ. Rugîndu-mă, ci, cumŭ poţĭ maĭ susŭ, să amŭ cinstită porunca dumitale, că, dacă nu ne-aŭ lăsatŭ să trecemŭ, noĭ le-amŭ descărcatŭ.»

87. Sibiiŭ, 12 Mart st. n. 1821. Hakenau. Ştie ce se întîmplă în ţară. «Zu bedauern ist es wahrlich dass eine so schöne Provinz und ihre Einwohner ganz ruiniert werden muss, und es schon ist. Wie diess alles enden wird, weis der Himmel... Ich verliere alles was ich habe wenn Bukarest eingeaschert wird, woran ich nun nicht mehr zweifle. Nur den mindesten Theil meiner Effecten habe ich hierüber retten können. Gott vergebe es *dem*, der an alledem Unglück schuld ist. Seit ich hier bin, sehe ich täglich beraubte, misshandelte und zugrund gerichtete Menschen aus der Wallachey herein kommen. Die Kleine Wallachey hat ihren Wohnsitz in Hermanstadt, die Grosse in Kronstadt aufgepflanzen. Da treiben die Boyaren ihr Wesen nach Belieben. Es eckelt einen an, alle die Umtriebe mitansehen zu müssen... Ich schliesse hier das famose in Bukurest gedruckte Poeme bey, was Sie aber wahrscheinlich schon besitzen werden. Es enthällt reine Wahrheit, und ist nicht übertrieben. Er ist an Allen schuld.»

88. Bucureştĭ, 13 Mart 1821. Hakenau. Constată «die gegenwärtige höchst kritische Lage der Dinge».

89. Sibiiŭ, 2 14 Mart 1821. Stan Popovicĭ. «Atît este adevărat că Theodor Slugeriŭ, cîtŭ mearge, tot să întăreaşte; are pănă acum la 4.000 oamenĭ, şi mănăstirile Ţînţăreanĭ, Motru, Tismana le întăreaşte şi le umple cu zaherea, să aibă; însă din grîŭ macină făină şi pune în mînăstirĭ. Astăzĭ am auzitŭ ca să fie venit şi pănă la mînăstirea Urez şi Bistriţa; aceasta trebue să fie adevărat, că boeriĭ cu calabalî-

curile lorŭ de vre-o 3 săptămînĭ aŭ umplut lăzăretu şi Cîinenĭ; acum aŭ început şi dînşi cu familiile lorŭ a veni înlauntru. Aseminea auz că şi dinŭ Bucureştĭ aŭ început a trimite la Braşov lucrurile ceale maĭ bune ce aŭ boeri, la siguranţie: cum să veade treaba, şi acolò este frică. [Veste cu Turciĭ aŭ ars Galaţul şi corăbiile.] Una este maĭ mare care mă bagă în gîndurĭ, fiindcă Slug[eriŭ] Theodorŭ face vizite mînăstirilor pe marginea ţăriĭ, de spre partea noastră, nu cumva să vie şi până la Coziia, Rîmnicŭ, să ne tae potecu, să nu ne putem aduce cordovanele ce maĭ avem la Gĭorman.

... Scrisorile de Bucureştĭ le-am trimisŭ iară către Samurcaş la Craiova, că acolò să află trimis de Divanu Bucureştiiluĭ, spre înpăciuirea cu Slugeriu Theodorŭ; iară mi să pare că puţinŭ va isprăvi, fără îş va umplea punga, după obiceaiu ţăriĭ.»

90. Călimăneştĭ, 4 Mart 1821. Hagi Dumitru către Dumitraşcu. «Vindŭ aicĭ, la Călimăneştĭ, Marţĭ sara, [= 1], auzindŭ că vinŭ aĭ luĭ Theodor, amŭ şăzutŭ la Călimăneştĭ până aŭ şi venitŭ, şi Vinerĭ [= 4] aŭ plecatŭ, şi n'aŭ făcutŭ nicĭ-unŭ răŭ, şi Vineri aŭ plecatŭ. Şi eŭ, văzăndŭ că n'aŭ făcutŭ nicĭ-un răŭ, amŭ plecatŭ la vamă şi am lăsatŭ marfa totă la Călimăneştĭ. Dar, de poruncitŭ, totŭ amŭ poruncitŭ că, de să va auzi că vinŭ niscaĭ oste maĭ multă, să le încarce, să le ducă până la Brăslăveştĭ, şi le-am lăsatŭ şi tale[rĭ] 25, ca să dea la car să le ducă; şi eŭ, plecîndŭ la Craiova, până la cincĭ, şase zile trebue să viŭ aicĭ cu răspunsŭ de la Craiova. Şi, cătŭ pentru răutate, să nu te prea superĭ, că până acumŭ aŭ fostŭ bine, iar, căndŭ vom auzi de răŭ, vom triimite om într'adinsŭ cu scrisoare, de vom face de ştire dum[i]tale. Şi aŭ fostŭ hoţu ce aŭ venitŭ aicĭ, aŭ fostŭ Gheorghie Cărjaliu de la Ocnă şi cu unŭ popă, şi eĭ s'aŭ răpezitŭ de aŭ lotŭ şi podulŭ de la Jiblea, şi l-aŭ trasŭ dincoace, zicănd ca să meargă la Brăslăveştĭ, zicăndŭ că săntŭ boeri acolo, şi vătafu de plaĭ maĭ multŭ după dănsulŭ aŭ ublatŭ, şi, căndŭ eĭ în Călimăneştĭ şi vătafu apucase de trecuse Oltu, aŭ apucatŭ vre o căţĭva boerenaşĭ aicĭ, şi i-aŭ spovedittŭ bine, după cumŭ să cade.»

91. Sibiiŭ, 5/17 Mart 1821. Stan Popovicĭ. «Noĭ dinŭ ţară avem minciunĭ multe, dară cine poate creade toate! Atîtŭ, erĭ am înţăles că Slugeriu Theodor tot să maĭ întăreaşte, carele aŭ trasŭ cordon marginea Dunăriĭ, însă în halbmond[1], de la mînăstirea Urez, pe la Tîrgul-Jiiuluĭ, Ţînţăreanĭ, la vale pe Jiiŭ în joşŭ, până către Orehova, şi, la Sadova, aŭ trecut Jiiulŭ dincoace; acolo aŭ ordie saŭ comando, iară în Craiova n'aŭ întrat. Am oareşcare bucurie că Gĭormanu şi Craiova săntŭ ocolite: doare milostivul Dumnezeŭ ne va feri de pagubă... De altă parte, am înţălesŭ că Muscaliĭ aŭ trecut peste Prutŭ în Moldova şi Ţara-Rumînească, şi în coloane maşirluescŭ către Bucureştĭ.»

La Bucureştĭ, S. Mosho e «în frică.»

92. Iaşĭ, 9 Mart 1821. «Măgîrdicĭ H. M. Buiucliu.» «Acu Moldova, înpreună cu Domnul, s'a sculat zorbà la supra Turculuĭ: voinţa lor eĭ să fi singur stăpănitor la Moldavie, şi, căte Turc s'a aflat în Moldoua, pă toţ aŭ tăiat.»

93. Sibiiŭ, 9/21 Mart 1821. Stan Popovicĭ. Trimete «vr'o 3 proclemaţioane ale prinţuluĭ Ipsilant... Poşta Bucureştilor astăzĭ adusă veaste că Bucureşti în 5 zile s'aŭ spart: aŭ fugit toţĭ în toate părţĭ; baronu Sachelarie îmĭ scrie că o să vie aicĭ. Minciunĭ multe sînt, precum că avantgarda luĭ Ipsilanti să fie întrat în Bucureştĭ şi iarăşĭ că Muscali, adecă oastea muscălească, va să gonească pe Ipsilanti, căcĭ aŭ fugit de la Rusiia cu atîta oaste, tunurĭ şi muniţionŭ, etc., etc. Slugeriu Theodor aŭ intrat în Craiova, aŭ cuprins Rîmnicu pe Olt la vale, aŭ venit şi la Călimăneştĭ din oameniĭ luĭ; acolo avem şi noĭ destulă marfă: civit, cavea, fesurĭ ce le-aŭ rîdicat din Craiova, şi iarăşĭ destule calabalîcurĭ negustoreştĭ şi boereştĭ. Dară n'aŭ făcut la niminea nimica, ci din potrivă aŭ poruncit la setŭ *(sic)* să ià foarte bine sama, ca nu cumva să să facă la cineva cea maĭ mică pagubă, că atuncĭ eĭ vor fi răspunzătorĭ. Eĭ căuta pe ispravnicĭ şi zarafĭ şi zapciĭ ca să-ĭ spovedească, dară luasă frunză în buză aicĭ la Sibiĭ, la sănătoasa... De astă dată avem destuĭ musafirĭ în Sibiĭ, numaĭ sînt cam uşorĭ de banĭ, cum mi să pare.»

[1] Semilună.

94. Gĭoroc, 10 Mart 1821. «Stamati Mărgărit.» «De om avè linişte v'o 10 zile, dar nu cred. În Crăiovă n'aŭ rămas nime, că Tudor săngur aŭ dat de ştire lă nigostorí să să dè înlăuntu, că Turci vin. Şi ieŭ mă rog de dumneta să-m scriĭ ce să mă facŭ, că aicĭ, în cămpul acestŭ, nu pot să şez, şi marfă nu pot să o las... Pe semne, dacă mi-o fi rănduit să mă prăpădescŭ de Turcĭ, iară, de oĭ vidè că n'am und[e] scăpa, mă duc la Todor, că priimeşte omin[ĭ] căt de mulţĭ, căcĭ şi arme capăt,—că altă putere nu-ĭ, că să duc şi alţi, şi Petcu, fratele lui chir Savă, şi Nicolă, cumnatu luĭ chi[r] Văsile; de căt să umble fugănd: n'are unde scăpa.»

95. Sibiiŭ, 12/24 Mart 1821. Stan Popovicĭ. «Sîntem sănătoşĭ, numaĭ cam învăluiţĭ, din pricina deaselor vizite ale boiarilor, că ne-aŭ cutrupit deodată: uniĭ poftesc case, alţi me, bele [= mobile], care aicĭ e discolie a găsi, şi alţi cer banĭ că n'aŭ de cheltuială, că sînt toţĭ uşorĭ, că Caragea şi Suciu Domniĭ Ţăriĭ-Rumîneştĭ, cu meşteşugurĭ i-aŭ stors pe toţĭ: Domni aŭ rămasŭ cu baniĭ, iară boeri cu rangurĭ marĭ boereştĭ: tităl one mităl [= Titel ohne Mittel].»

96. Sibiiŭ, 16/28 Mart 1821. Stan Popovicĭ. «În ceasul acesta am auzit o minciună, că Slugeriu Theodor arŭ fi strînsŭ pe toţĭ oameniĭ ce i-aŭ avut rîsipiţĭ prin ţară pănă la Cîinenĭ, ca fără pierdere de vreame să să strîngă la Slatina toţĭ, căcĭ ar fi trecut Turci în Ţara-Romînească.»

97. Sibiiŭ, 19/31 Mart 1821. Stan Popovicĭ. «Spunŭ că s'arŭ fi aşezat ispravnic la Rîmnic, Piteştĭ şi vătaf la Cîinenĭ şi pe hoţiĭ ce jefuia ţara, să-ĭ fie prinsŭ, etc. Vedea-vom. Astăzĭ aŭ sosit şi Madame v. Flaişhacălŭ aicĭ.»

98. Orşova, 20 Mart 1821. Gheorghe Opranŭ vorbeşte de izbucnirea «revoluţiĭ», supt «Theodor Schusser», şi de fuga boierilor la Sibiiŭ. — Nemţeşte.

99. Braşov, 21 Mart 1821. Εὐστάθιος Μπαλόυτζας. Acolo sînt «toţĭ boieriĭ, precum şi negustoriĭ Bucureştilor».

100 Gioroc, 22 Mart 1821. Stămati Mărgărit. Pentru marfa ce a încărcat. «Doră ne ajuta Dumnezeŭ să ne vedem barem de marfă curăţiţĭ: apoĭ ce o vrè Dumnezeŭ! Că aici-ĭ mare frică; una de Turcĭ, altă, de Rumănĭ, — că totă ţara să în-

vrăjbe[ş]t[e], că merg de să scriŭ la oste şi predeză pe unde ajung.»

101. Sibiiŭ, 23/4 April 1821. Stan Popovicĭ. «Din ceasŭ în ceasŭ ne cutrupescŭ boeri Craiovi, Rimnic, etc., etc., încît ne-aŭ maĭ zalisit din deasele vizite ce ne facŭ; nu pot căuta nicĭ-o treabă; maĭ vîrtos că noĭ eram obicĭnuiţĭ cam cu sîngurătate, iară acum ni să pare cam plicsis, până ne vom obicĭnui.»

102. Craiova, 26 Mart 1821. Nestor Pavlovicĭ. «Spun că să să fi sculat Sărbi în picĭore... Aicea ostea care aŭ fost, s'aŭ dus la Jitiian la mănăstire: aŭ şi steagur[ĭ], şi pănza steagululĭ este în 3 feţe: 1/3 roşu, 1/3 vănăt, 1/3 alb. Aicea nu este niminea; aicea s'aŭ strigat erĭ pin tărg că toţ negustor[i], Arnauţ[i] şi toţ cari aŭ arme, să meargă la ordiia cea mare înparatească la Jitiian şi să să scrie şi să să bată pentru patrida şi pentru lege, şi li sa vor da leafa înparatească, iară care nu vor vrè să meargă, să nu fì slobod să porte arme la sineş. Caimacamu aŭ venit la Diĭ, şi spunŭ ca va să vie aicĭ cu Turcĭ 6/m. Aicea aŭ scris la s. Şolomon şi s. Panaiot că să-ĭ trimit[ă] caĭ de poşte, să vie, şi nicĭ unu, nicĭ alt[u] n'aŭ vrut să-l asculte. Ce va fi, Dumnezăŭ ştie. Destul[e] străji sănt, destul[e] pe drumur[ĭ]: nicĭ până la Gĭorman nu poate omul merge fără de răvaş de străjĭ: una; al doilea, te desbracă. Socoteala scaunaşilor am primit, şi voĭ vedea să scot ce va fi cu putinţă de la dănşi, cu toate [că], după cum am arătat du[mi]tali, maĭ toţ sănt duşĭ la ostea... Vre o negustorie nu este să facă cineva, fiind oraş pustiŭ... Aicea spun că Allexander Ipsilanti soll mit 21/m. R. in B. eingeruckt sein.»

103. Orşova, 29 Mart 1821. Opran. «In unserer Gegend hört man dass der Theodor mit seiner Mannschaft mit circa 8.000 Mann in Slatina sich einfindet, seit welcher Zeit auch in der Nachbarschaft sehr ruhig ist. Die Türken sollen zwar einen Ferman haben in die Wallachey zu rücken, allein bis zur Stunde sind sie alle ruhig, und haben noch nichts vorgenohmen.»

104. Craiova, 29 Mart 1821. Nistor Pavlovicĭ. Ştirĭ de peste Dunăre, că Sîrbiĭ nu s'aŭ răsculat şi Turciĭ n'aŭ de

gînd a trece. «Aicea noî tot în frică ne aflăm. Caimacamu care erea să vie de la Diî, n'aŭ maî venit: tot la Diî este. Ostea de aicea, tot la Jitiian să află, şi să întăresc cu metereze şi cu şanţurî, etc. De S. Thodor spun să fie la Cotrocenî langa Buc[ureştî], alţi spun să fie întrat în Bucureştî: destul nu poate omul nicî de a un[a] să afle adevăru.»

105. Craiova, 30 Mart 1821. Nistor Pavlovicî. «Aztăz aŭ venit ştire de la D. precum că D. s'aŭ închis, şi să fi venit afară din ostea care este acolo încă 15/m., şi esti să maî vie încă 40/m. de Türken; la Nicopoli, să fi venit 2 Paşî cu oste. Spun ca să să fi poblіţarluit dincolo că aŭ batae cu Musc[ali] şi să să scoale şi mic şi mare. S[luger] Thodor este la Bucureştî, şi amăndoî ficîor a luî Ipsilant spun ca să fie în Bucureştî cu vr'o 20/m. de oste; de la S[luger] Theodor aŭ venit înştiinţare aicea, precum că pe Caimacamu de la Dì să-l primească aicî fără decăt să să scole şi să meargă să prinză pe Poroineanu şi încă unul, şi pă un beşleagă, cari acest[ia] toţ să află spre Calafat şi fac rele, şi aŭ şi Turcî cu dănşi, însă nu mulţ, numaî vr'o 40. Şi aşa aŭ plecat erî s. Şolomon cu 700 de inş ca să-î prinza şi legaţ să-î ducă pe toţ 3 la Bucureştî. Aicî la Jitiian avem cu s. Costin cu vr'o 200 înş. Zaherea tot străng de pe la toţ, şi de la boerî, şi de la arendaş, şi de la negustorî, unde găsăsc; aŭ luat şi de la schit Pitar (?) o clae cu făn. Aicea eŭ aztăz săntem în frica mare. În trecutele zile aŭ înpuşcat aicea s. Şolomon 2 inş, însă aceştea erea omen din Banat: unu Sărb şi altu Ungur, şi, fiind aicea C[ăpitan] Iordachi, s'aŭ scris la dinsul Arnăuţi, şi, după ce aŭ fugit Samurcas de aicî, cu C[ăpitan] Iordachi cu totu, aŭ fost şi dănşi cu dănsu, apoî s'aŭ rupt, adecă aŭ fugit de la dănsu şi s'aŭ străns cu vr'o 14 inş, şi aŭ jefuit pe mulţî, şi să fi omorăt şi un negustor de la Slatină, şi aceştea eşisă înnaintea Nemţilor ce plecasă, şi, vrănd a-î jefui, aŭ dat s. Şolomon peste dănşi şi i-aŭ prins; iară altfel erea vaî de eî: erea şi speţieri şi d. Şvabu şi toţ, toţ, cu tot calabalăcu lor. Decî iel pe aceştî 2 i-aŭ scos aprope de rascruce, şi întăî i-aŭ înpuşcat, apoî le-aŭ tăiat capu şi le-aŭ trimis la Bucureştî; iară trupurile le-aŭ spănzurat la Carachiz

afară. M'am mirat pe omen[ĭ] de altă ţară, să li facă aşa: să cădea să li trimiţă acolo, şi acolò să li să facă îndestulare.»

106. Sibiiŭ, 2/14 April 1821. Stan Popovicĭ. Abia în toamnă de se vor aduna satele. «Erĭ cu gheneral rusescŭ Pini, aghent în Bucureştĭ, aŭ venit, şi mîine pleacă drept înpreună cu ghenerari la Laibah cu poştă [Stavru Ioan]... Spunŭ că şi Ipsilanti aŭ întrat Miercurĭ, la 29 saŭ 30 Mart vechĭ, în Bucureştĭ: vedea-vom ce va naşte.»

107. Sibiiŭ, 6/18 April 1821. Stan Popovicĭ. «Toată Craiova s'aŭ rîsipit: altfeliŭ este pace; oastea este afară la Jitiianu, străj în toate părţile.»

108. Giorman, 7 April 1821. Stămate Mărgărit. «Frică peste frică: să maĭ alineaza căte u zi saŭ dou, şi iară vine căte u undă, de nu ştiŭ ce să fac; număĭ acum mă'm dedat cu frică, şi, pănă nu-ĭ videa cu ochi, numaĭ cred, că toţĭ şe aŭ făcut cunace în pădurĭ; numaĭ ieŭ şed acie la Dog..., mă'm mutat în pod, că maĭ bine mă pot apăra decăt din casă, că s'aŭ redecat hoţi şi umblă nopte a gefui, şi pentru de hele mă pot apăra din pod. Dară de Turcĭ nu e vorbă să stè omul cu arme, făr de căt să le esă înnăinte, şi, de o cere de măncare, să le daŭ, după vorbă dumitale, că ştiŭ bine că Turcu nopte nu vine, fără ziua, şi, din ce oĭ potè, nu m'ăĭ mişca de aice, văzănd cum să cruiaşte lucru.»

109. Sibiiŭ, 13/25 April 1821. Stan Popovicĭ. Kreuchely e la Rusciuc: «dară este platnic răŭ, şi este şi adetoriŭ la mulţĭ, şi nu plăteaşte».

110. Braşov, 14 April 1821. Băluţă Teişanu. «Despre Bucureştĭ scrie un ipochimen dum[nea]luĭ Vistieruluĭ Filipescu cum că cu adevărat pă doo locurĭ ar fi trecut Turci Dunărea dincoace, şi la ţăranĭ nu fac nimic, dar pă Arnăuţĭ, cum şi pă arendaşi arnăuţĭ, pă unde-ĭ găsesc, ĭĭ curăţă. De Ipsilant, cu adevăratŭ la Tărgovişte să află, şi Slug[e]r Theodor la Cotrocenĭ; o scriŭ uniĭ că şi Slug[e]r[ul] Theodor s'aŭ apucat a face şanţurĭ la Cotrocenĭ, cum şi Ipsilant la Tărgovişte. Vre un adevăr, niminea nu poate să afle.»

111. Sibiiŭ, 20/2 Maiŭ 1821. Stan Popovicĭ. «În ţară nu e treabă: în toate zilele tot vin oamenĭ cu calabalîcurĭ; aŭ

umplut Sibiiŭ și satele prin prejurŭ. S'aŭ strînsŭ bieți boerĭ și negustorĭ cu totu, că fără de veaste i-aŭ lovit fuga, și banĭ n'aŭ de cheltuială, și iarășĭ aicĭ scumpetea din zi în zi creaște.»

112. Iașĭ, 22 April 1821. Buiucliu. «Pomunten boiarĭ a focut jalba la Turc; a tremes cum că să vii și să gonească zorbali de aiciŭ; acù ș[i] Turcul a făgăduit cum că are să vii. Pașa de la Ibrail a scris la aghent că: spune la sudiți dum[i]tale să nu se spareaă nimine, fiștecare să cavută trebuința luĭ. Eŭ cu neguțitor ș[i] cu boier n'am treabă; eŭ am treabă cu zorbali: noĭ avem să vinim pentru dănșă.»

113. Sibiiŭ, 27/9 Maiŭ 1821. Stan Popoviciĭ. «Nicĭ Ipsilant, nicĭ Slug[erul] Theodorŭ nu auzim să facă vre o mișcare. Erĭ aŭ trecut pe aicĭ doftorul luĭ Ipsilanti cu alțĭ doĭ oamenĭ în uniformul alŭ luĭ ieros lohos [ἱερὸς λόχος = legiunea sacră], acolò la Viena, pe seamne cătră monarh; ce veĭ afla, mă rogŭ a mă înștiința.»

114. [Călimăneștĭ], 28 April 1821. Petru Ocnariul. Vătășia i-a luat din marfă o rogojină. S'a plîns la lăzăret. «Și, cumŭ amŭ scosŭ graĭ dinŭ gură, aŭ pusŭ plăiași ca să mă bată, și amŭ avutŭ norocire cu unŭ prietinŭ de mă scăpatŭ.»

115. [Piteștĭ], 30 April 1821. Gheorghe Mih[a]ilŭ. Trimete scrisoare către fiul săŭ Andreĭ, care e «înnăuntru». «Și noĭ aicĭ în mare pericol ne aflăm, care ne-am speriatŭ și nu știm ce facem, că ni-am drage *(sic)* spre dumneavoastră, la Sibiĭ, dar, fiindcă avem case grele, ne-am sahtișit, și nu știm ce facem. Și ne rugăm și noĭ că o povățuire de la dum[neavoastră], orĭ în ce chip de va fi cu putință să am cinstitŭ răspunsu dumneavoastră.»

116. Craiova, 1-iŭ Maiŭ 1821. Nistor Pavlovicĭ. Hagiul a fost la Rahova de a vorbit pentru lînă cu Ali-Aga. «Iară, căt despre rasvratirĭ, aŭ zis Ali-Aga așa: la eĭ dincolo nu-ĭ nicĭ-o grijă, iară de dincoace nu știm ce va fi. Ostea să trage la vale și la deal, spre Diiŭ, Cerneț, Giurgiŭ, Brăila. Caimacanu tot la Calafat să afla: aicĭ aŭ scris către vechilu de Aghenție precum ca să șază tot la casăle lor, că nimin nu să vor supara, și, când va veni aicea cu ostea, nu să va

pune în case negustoreştĭ, ci la hanurĭ şi la manastirĭ, şi scrie d[u]m[nealuĭ] Caimacanu precum că omeni, până nu va veni dânsu, să nu plătească la alt cinevaş nimic, nicĭ bir, nicĭ zaherea să nu dea, nimic, nimic, zicând că aceste toate n'aŭ locul lor. Destul aicea nu ştim aĭ cuĭ săntem. Caimacanu orândueşte un fel, de la S[luger] Thodor, alt fel. D[u]m[nealuĭ] Caimacanu rânduisă vechil de pocovnic pe un om al d[um]nealuĭ, şi Şolomon aŭ trimis er vr'o 20 de inş ca să-ĭ ià armele, şi aşa l-aŭ scos din pocovnicie. Maĭ venisă erĭ dimineaţă vr'o 40 de inş, şi să închisăsă în casăle Vorvoreanuluĭ, şi ne cam perdusăm: numaĭ aŭ navalit norod mult la dânşi, şi, văzând norod mult, s'aŭ îngrozit, şi s'aŭ dus. Întăiaş dată, zicea precum că vin de la Cerneţ şi să duc la Bucureştĭ, pe urmă, după ce plecară, să dusără şi trecura Jiiu, ci, cum zic, erĭ uitasăm de Turcĭ: m'erea maĭ frică de aceştea, şi aşa în toate zil[e]le cu frică. Dumnezăŭ să-ş facă milă şi să aleagă odat[ă] la un fel! Nene Hagiu, când s'aŭ dus acolo, s'aŭ fost schimbat din haine, s'aŭ înbrăcat cu haină albă, şi l-aŭ cunoscut Turci, şi l-aŭ închis la aianu, şi, de nu-l conoşt[ea] aianu, bine, şi alţi scapă cam urât, ca să scolasă norodu, adecă prostimea, şi zicea că este iscoda şi de 'bea aŭ scapat. Destul şi vechilu de consul aicea aŭ trimis un om la Calafat la Caimacanu, cu nişte scrisorĭ de la Târgu-Jiiuluĭ în pricina Ungureanilor pentru de bir (?) să nu să supere, şi şi acest de 'bea abea l-aŭ lasat să vie iară înnapoĭ. Caimacanu nu-l oprea, dară ceialalţ staŭ înpotriva, că tremura de frică. Nene Hagiu aŭ vorbit şi pe la marginea Dunări cu Sârbi care aŭ oĭ, şi spune că şi de acolo pot să iasă vr'o 6/m de oca. [Tocmeală cu Novăceniĭ.]

Eŭ zic aşa că la Rahova nu va să fie nicĭ-o frică, fiindcă toat[ă] frica şi puterea mare spre Diiŭ să strânge.»

117. 3 Maiŭ 1821. Buicliu. Turciĭ vor veni în zece zile.— Din Cernăuţĭ, la 18 Iunie, el scrie apoĭ că dînşiĭ ar fi ars Galaţiĭ, Bîrladul.

118. Sibiiŭ, 4/16 Maiŭ 1821. Stan Popovicĭ. «Te poftescŭ să beşteluieştĭ gazeta grecească «Teligraful» pe adresulŭ arh. Stolnicu Ianco Lahovari până alt Dezember aicĭ la Sibiĭ.»

119. Sibiiŭ, 7/19 Maiŭ 1821. Stan Popovicĭ. «Îmĭ scriĭ ca să mă păzescŭ a nu înprumuta boieri: bine ar fi, frate, dară poate omul scăpa? Cu toate [că], după cum şi până acum bani la boerĭ n'am păgubit, socotescŭ şi de acum înnainte că nu vom pierde, că la ceĭ cu catastasis daŭ, însă cu amanet; apoĭ avem şi datorie la ast felĭ de vreame să ajutăm unul altuia. Iară, de aŭ fost jăfuitorĭ şi stricătorĭ de patriia lor, iaste prea-puternicul judecătoriŭ a judeca pe toată omenirea.»

120. Sibiiŭ, 11/23 Maiŭ 1821. Stan Popovicĭ. «Despre Ţara-Rumînească n'avem alte ştirĭ, fără tot răscoala cea veache. Dumnezeŭ să-şĭ facă milă! Vorbescŭ oameni că să tot întăreaşte Ipsilant, şi în scurt va să meargă peste Dunăre; apoĭ cine ştie?»

121. Ruşava, 11/23 Maiŭ 1821. Dumitraşco [Popovicĭ]. «Aicĭ nimica noŭ cu adevărat despre vre o parte a Ţări-Rumîneştĭ nu să poate afla. Din curgerea minciunilor, întocmaĭ ca şi la Sibiiŭ, care fieştecare după pofta sa face plan şi vorbeşte, iară cu adevărat să fie că, după spunerea unuĭ Cernețan ce aŭ fost venit erĭ la schelă, că la Cernețĭ să află un beşleagă cu 150 de Turcĭ, însă aceştĭ 140 erea pe motrile (?) cu neşte zapciĭ, şi, find frică luĭ beşleacă, cu aĭ săĭ vr'o zece aŭ luat şi pe ceĭ arătațĭ ţirca 140 lîngă sine; care din oraş afară nu să mişcă; iară bunătățĭ nu fac, fără urmează şi dînşiĭ după cum aŭ găsit țara în stare. Iară din hoţumani de pandurĭ mehedințenĭ umblă până aproape de oraş şi fac întogma rele, aseminea despre Calafat; Craiova nimica cu adevărat n'am putut afla alta, fără că Caimacamu să fie tot spre Calafat, şi la Craiova să nu să fie cutezat duce, neavînd îndestulă putere. De va fi adevărat, spun că Slugeriŭ Todor să fie dat poruncă luĭ Şolomon că pe Caimacamu, putînd, ca să-l prinză, fără a să face vre o vărsare de sînge, iară pe ceĭ doĭ cunoscuțĭ Pr: şi Bş: orĭ cu viiață saŭ fără, să-ĭ pue la mînă şi să să pedepsască pe morte, pentru faptele ce urmează: de va fi adevărat, să va vedea...

Despre Sîrbĭ, până în ceas nu să aude să fie făcut cea maĭ puțînă mişcare, că pe unu Dragobete, Rumîn din Mehedinț, şi cu un tovarăş al săŭ ce erea să meargă cu scrisorĭ la

Beligrad și s'aŭ prins la Diĭ, slobozîndu-ĭ Pașa nevătămațĭ, să fie belitu Slugeriu Todor de viĭ, findcă aŭ prodosit. [Un dușman al luĭ Miloș fuge dincoace de Dunăre cu 600 «de inșĭ».]

Pașaju despre Țara-Rumînească încoace, cu calabalîcurĭ, cară, etc., iaste cu totu închis; nu lasă Adacliu să tracă nicĭ de cum fără oamenĭ călărețĭ; ba încă porumb, etc., nicĭ într'un cap *(sic)*;.. aicĭ și de la Bujor încoace iaste tot maĭ scumpe bucatele.»

122. Craiova, 16/28 Maiŭ 1822. Nestor Pavlovicĭ. «Pentru de Manafĭ spun că vor să să ducă în aceste zile și să rămăia numaĭ Margineni: bine ar fi de le-ar da Domnulu găndu acela, ca să scăpăm odată!»

123. Sibiiŭ, 18/30 Maiŭ 1821. Stan Popovicĭ. «Noŭ nu avem nimic adevărat, iară minciunĭ destule. În Țară, răzvrătitori șăd pe locŭ, doară cîtŭ facŭ cîte puțină stratighimata de la un loc la altu, și între ceĭ marĭ anfirărĭ [=Anführer] de Arnăuț și pandurĭ să fie întrat oareșcare dihonie: să catatrecsăscŭ uniĭ pe alți, dacă cumva nu va fi meșteșug la mijlocŭ, ca să zică Turci că-i adevărat și să treacă în țară, să să poate lua de capŭ; apoĭ, iară, cine poate ști, fiind multe amestecăturĭ de oamenĭ! Celŭ maĭ răŭ este că multe ceate de hoțomanĭ sînt cu cuvînt că sînt aĭ unuia și aĭ altuia, și pe cine întilnescŭ pe drumurĭ, jefuescŭ de arme, haine, caĭ, îĭ lasă abiia cu mare rugăciune, numaĭ în cămașă și desculțĭ, încîtŭ și dintră dînși uni pe alți jefuescŭ. Aŭ ajuns vreamea, care să scoală maĭ de dimineață și este maĭ tare, acela este maĭ mare. Este și aceasta, că n'aŭ nicĭ-o sistimă: nu să supun poruncilor, ceĭ maĭ micĭ la anfirărĭ; cine ce vrea, aceia face... Pitești staŭ pe locŭ, n'aŭ fugit niminea din negustorĭ, nicĭ că s'aŭ bîntuit de cineva, afară de Ipsilant. Aŭ rînduit să dea Piteașteani toțĭ vr'o 10 a 20/m leĭ, iară, altă ceva, pănă acum, nimica nu s'aŭ făcut... Orașu stă pă loc [scrie altul în P. S.], numaĭ boerimea aŭ fugit; niminea din neguțtorĭ pagubă n'aŭ avut.»

124. Sibiiŭ, 21/2 Iunie 1821. Stan Popovicĭ. «Noŭ avem că la 16/28 Maĭ aŭ întrat Turci la Bucureștĭ sumă *(sic)*;

poate şi la Craiova să fie intrat, dară ştire n'am; iară voinici care numai cu gîndu socotea şi făcusă şi planurĭ că aŭ zdrobit cu totu pe Turcĭ, s'aŭ tras la sănătoasa pre munte: ce vor face, nu ştĭm, că încă n'am auzitŭ că să să fie bătut undeva; dară, cum cam văz, fuga este cam ruşinoasă, dară este sănătoasă.»

125. Sibiiŭ, 25/6 Iunie 1821. Stan Popovicĭ. «Am văzut că poşta Ţarigraduluĭ aŭ adus veste că acolò este isihie şi piiaţa s'aŭ deşchis; bine arĭ fi; numaĭ până acolò sînt cîrligeale, că-ĭ toată ţara până acolò în picer[e] şi în arme... Turci aŭ venit la Bucureştĭ şi Craiova destuĭ: toţĭ Arnăuţi, panduri ce era risipiţĭ prin ţară, s'aŭ trasŭ spre Tîrgovişte, la Ipsilant. Numaĭ spunŭ oameni că pe Theodor Vladimirescu l-arŭ fi prinsŭ Căpitanul Iordache în Piteştĭ, şi, băgîndu-l în fiară, l-arŭ fi trimis la Ipsilant la Tîrgovişte. Ce să fie pricina, eĭ vor fi ştiind. Turci aŭ pornit de la Bucureştĭ spre Tîrgovişte, şi de la Craiova spre Rîmnicŭ; mulţĭ sînt aicĭ, prea periergoş, aşteptînd să să ià de capete, ca să vază care vor fi maĭ tarĭ: iară pe mine nu mă prea înteriseaşte minciunile ceale multe.»

126. Orşova, 28 Maiŭ 1821. Gh. Opran. «Novine sînt cu adevărat că Caimacamul în Craiova aŭ întrat, numaĭ nice în drum, nicĭ întrînd în Craiova, nu s'aŭ bătut nicĭ unde, şi rebeliaşiĭ s'aŭ tras.»

127. Sibiiŭ, 28/9 Iunie 1821. Stan Popovicĭ. «Din Ţară avem ştire că Turci la sudiţi noştri şi raiale ţaranĭ nu le face nimica, numaĭ la pandurĭ, ipsilandioţĭ, Arnăuţĭ, pe care-ĭ capătă, proţes scurt le facŭ, chisbaşana, şi scapă ţara de eĭ. În Craiova şi Bucureştĭ, pe unde aŭ călcat Turci, spunŭ că-ĭ isihie, nu facŭ nicĭ-un răŭ. Turci aŭ venit până la Rîmnicŭ, care s'aŭ întors înnapoĭ, fiind numaĭ vr'o 300, şi în Rîmnicŭ era mulţĭ catergarĭ de adunătură: poate să vie maĭ mulţĭ Turcĭ; cum mi să pare, la Rîmnicŭ mare vărsare de sînge va să fie. Pe la Drăgăşanĭ şi Zăvidenĭ s'aŭ lovit, şi aŭ fost tot cu pierderea pandurilor de aĭ luĭ Ipsilant. Ce va naşte, Dumnezeŭ ştie; aicĭ oameni grăescŭ cu hotărîre că Muscali va să declărăluiască Turcilor bătae, maĭ vîrtos din

pricina ucideri patriiarh[u]luĭ şi alţi; apoĭ, trăind, vom vedea.»

128. Craiova, 31 Maiŭ 1822. Nistor Pavlovicĭ. «Aztaz aŭ venit unu de la Diĭ şi spune că Manafi cari aŭ plecat de aicea n'aŭ trecut dincoalo: tot la Poiana să află, şi vaĭ de maică cmenilor, ce trag cu dănşi! La Diĭ să fii venit sumă de robĭ, dar Grecĭ, Grecoicĭ, copì, copile, fete, muerĭ, şi să le fi vănzănd prin tărg, 200 păn 500 leĭ una; să fi fost şi o fat[ă] de 12 anĭ Grecoică, şi, văzănd pe aceĭ cari fusăsă acolo cu haine nemţăştĭ, aŭ început a plănge şi a zice greceşte cătră dănsu: «Faceţi-vă pomană şi ne scăpaţ de măniia acestora», şi alte multe.»

129. Sibiiŭ, 1/13 Iunie 1821. Stan Popovicĭ. «Pe Slugeriu Theodor Vladimirescu cu bună samă l-aŭ tăiat Ipsilant; în ţară este prea mare stîngere: de o parte, pănă unde sînt Turci, tae oamenĭ, muerĭ, copiĭ, ce le iasă înnainte, ard sate, oraşe, tot; de alta, iarăş, pe unde ajungŭ hoţomani, despoae oameni, pănă şi cămaşa de pe trup avînd bună, le ià, şi le aruncă cîte o ţoală, să nu rămîe în pieile goale tocma; ard, pîvniţĭ spargŭ şi buţilor cu vinurĭ fundurile le spargŭ de cură vinurile, şi, de întîlnesc negustorĭ orĭ măcarĭ cine maĭ puţinĭ, le iaŭ ce aŭ, îĭ tae şi îĭ aruncă în ape saŭ gropĭ cu pieile goale. Ci numaĭ milostivu Dumnezeŭ să-ş facă bine şi milă, să dea gînd bunŭ Înpăraţilor ca să trimiţă o puteare în ţară, a scăpa ticăloasa ţară de astŭ feliu de urgie dumnezeiască. Altă mîntuire n'aŭ maĭ rămasŭ, că, de va ţînea multă vreame această prăpastie, vorŭ să moară şi de foame pe aicĭ ceĭ ce aŭ fugit de ş'aŭ scăpat numaĭ viiaţa aicĭ, iară ce aŭ avut în ţară: case, acareturĭ, vite, bucate, haine, toate li s'aŭ prăpădit. Lasŭ a socoti, la ast feliŭ de frică şi peste munţĭ poate omul să ià ceva cu sine? Acumŭ aŭ început din capetani de hoţomanĭ a fugi încoace, aicĭ, la Braşov, să-ş scape şi eĭ viiaţa. Spun oameni că toţĭ capetani sînt vorbiţĭ să fugă: poate că şi Ipsilant pănă acum să fie şi fugit încătrăova. Care şi eŭ maĭ că daŭ crezămînt că vor fugi toţĭ, că nu-ĭ cu putinţă să stea eĭ înpotriva uneĭ Înpărăţiĭ, şi maĭ vîrtos fiind feliŭ de feliŭ de neamurĭ, între care aŭ întrat o

mare dihonie şi prigonire. Iară Turci sînt toţĭ numaĭ un neam şi sînt cu minte; iară aceştea toţĭ oamenĭ proştĭ, umblă tot beaţĭ.»

130. Sibiiŭ, 13 Iunie 1821. Hakenau. Are ştirĭ din Constantinopole. «Eine schöne Verantwortung haben jene auf sich geladen die eine sinnlose Unternehmung wagten, welche soviele unschuldige Menschen bluten mache, und noch mehr ins Elend stürzt.» Brîncoveanu e la Braşov saŭ «Koharna»: a primit documentele ce a cerut. «Die Herren Eteristen haben sich aller Postpferde bemächtiget... Die Türken gehen langsam und vorsichtig zu Werke.»

131. «Ruşava, 3 Iulie noŭ 1821.» N[estor] Pavlovicĭ. Pleacă spre Craiova. «Veştĭ rele de acolo spuĭ că să să fi maĭ lovit Turci odată la Dragaşanĭ cu bimbaş[a] Sava, şi mulţĭ Turcĭ să fi căzut, şi să fi luat de la Turcĭ şi 4 tunurĭ, destul fraţĭ de aĭ adunări sănt petudindinea (după spusa oamenilor ce aŭ venit de acolò): Ipsilant, să fie la Cozia; Diamandi la Urez, B[imbaşa] Sava la Dragaşan[ĭ], C[ăpitan] Iordachi la Tismana, şi Ghiţă Hoţu aproape de Ruşava, în munte, aprope de Vălceroba, şi Papa, frat[ele] luĭ Thodorŭ, este la Tărgu-Jiuluĭ. Turcĭ sănt la Craiova, Ţănţăren[ĭ], Motru şi Cerneţ, şi spun că sănt Turci fort[e] turburaţ asu[pra] creştinilor, maĭ vărtos asupra boerilor şi asupră Grecilor, şi fac multe rele, atăt dănşi, căt şi panduri; ci numaĭ unul milostivul Dumnezeŭ să-ş facă milă! De la Craiova aŭ fost în săptămînă trecut[ă] un om aicĭ, de la Her Dreişler, şi aŭ fost spuind că pănă atuncĭ nu făcusă Turci nicĭ-un răŭ la Craiova, şi aŭ fost venit şi ceva negustorĭ înlauntru. Destul cu frică mare sănt toţĭ ceĭ ce sănt acolo, fiind Turci măhniţ asu[pra] creştinătăţi, şi le este frică, nu cumva să înfrăngă panduri pe Turcĭ, saŭ să să lovească la Craiova. La Cerneţ să află fecĭoru Caimabanuluĭ *(sic)*, ispravnic, cu vr'o 4/00 *(sic)* de Turcĭ; însă tot sănt prinţipal; zapci s'aŭ orănduit, şi, căt pleacă în plasa, i prind panduri şi i dezbracă; zioa, umblă Turci pin sate după zaherea, şi noptea panduri. De dincolo, de la Sărbĭ, să aude că să să fi gătind. [Ştirĭ de acolo.]

132. Craiova, 2/14 Iulie 1821. Nestor Pavlovicĭ. «Pe uscat

sănt toate drumu[rile] închisă. Aicea am găsit toate lucrurile după cum le-am lasat: nu s'aŭ făcut nicĭ-o stricacĭune. Destul tot cam cu frica trăim... Aicea negustori care fusăsă pe la sate, s'aŭ întors toţ înnapoĭ: tărgu este deşchis, numaĭ, cum zic, căm cu frica... Bani aicea s'aŭ suit... Drumu la Rămnic tot închis este: nu pot merge niminea, nicĭ că vine cineva. Ostea este maĭ încoace.»

18 Iulie: «Casă noastră s'aŭ golit acum de musafirĭ.»

29 Iulie: «Drumu Rămniculuĭ este pănă acum tot închis, şi astăz aŭ vrut nişte omenĭ ca să meargă pănă la Dragaşan[ĭ], şi nu i-aŭ lăsat, zicăndu-le să maĭ îngădue vr'o căteva zile, că drumu nu-ĭ sigur.»

133. Braşov, 16/4 Iulie 1821. Velie Pavlovicĭ. «De fr'o cătev[a] zile amŭ venit şi eŭ aicea în pace, ca să afu căte ceva, dară, de mincĭunĭ prea multe, nu potem afla nicĭ-unŭ adăvarŭ, fără căt veţ fi auzit de mănia luĭ Dumnez[eŭ] ce s'ao întămplatŭ la Bucureştĭ: cu bună samă, este adevăratŭ. Ovrei şi Armeni să totŭ ducŭ de aicea la Bucureştĭ, şi scrie că Turci nu facŭ răŭ, darŭ boeri să tot gătescŭ să meargă şi nu maĭ pleacă. Turcu care ao venit, este totŭ aicea pănă acum, că-lŭ tot portă boeri cu astăz, cu măine; dară mă tem că nu vorŭ merge. Erĭ ao fostŭ aicea, la vamă, la Branŭ, aprope de hotară, bătae, că era unŭ Pota, Boşneagŭ, cu fr'o 800 apostaţĭ, şi zicŭ că ao venit fr'o 3/m de Turcĭ peste eĭ, şi să-o bătut lă[n]gă straj[a] înpărătească. S'ao fostŭ spăriiatŭ şi domni din vama, şi s'aŭ dusŭ sumă de dragonĭ şi catan[e] la hotar, spre paza; dară n'amŭ înţelesŭ pănă acum care pe care ao biruit; zicŭ că apostaţ[i] ao meterez. Aicea greŭ, şi cucuruzu forte scumpŭ; grău de la 15 f. păn la 11 galiata, şi cucuruz del[a] 7 1/2 păn la 7; lănă aŭ eşit la preţu cu 13 şi 14 duce ocao, şi este muştereĭ mulţĭ, ovreĭ.»

134. Ruşava, 8 Iulie 1821. Opran. «Înţălesăĭ că Solomon să află la Haţăg cam supt pază; pentru care te rog, cum şi maĭ nainte v'am rugat, ca să iconomisăţŭ orĭcum maĭ bine ştiţĭ, de la gheneral-comando ca să i să dia slobozănie a veni la băĭ, fiindcă este tare bolnavŭ.»

135. Haţeg, 17 Iulie 1821. Popovicĭ. «Prin Silimonŭ doftoru din Tărgu-Jiuluĭ.» — I se zice şi «Slugeru Silimonŭ».

136. Ruşava, 21 [pe dos, N.]. Gh. Opran. «În Ţara-Rumănească sănt doĭ stăpănirĭ: Turci sănt în Craiova, în Cerneţĭ, păn oraşă, iar răbeliaşi toţ sănt prin satele dupe la pădurĭ, prin cele de la munte şi pe la mănăstirĭ, la locurĭ tarĭ.»

137. Haţegŭ, 21 Iulie 1821. Popovicĭ. «Că sa aude reŭ dinŭ ţară: din Tărgu-Jiuluĭ, din Slobozie, din Peştenar, din Porcenĭ. Aŭ spartŭ pe padurĭ şi aŭ arsŭ casile dupe acolo, şi acuma să duc toţĭ la Tizmană, cu tunurĭ, şi, nu numaĭ pe padurĭ saŭ Arnauţĭ omoră, ce şi pe lecuitor[i] dupe la sate. Aŭ venitŭ bajeni la schelea: suma nu ştiŭ. La Saleva înauntru, Ungureni nu cutaza să-şŭ înţerce oile şi sa plece de acolo de la stine, ca umbla omenĭ reĭ de le strica. Erŭ s'aŭ maĭ dusŭ militar, şi astaz trecură şi ştinjari; totŭ astaz s'a dusŭ şi ghinararu şi maeoru de icĭ acolo lă Vălcanŭ.»

138. Rahova, 28 Iulie 1821. «Abŭdula-Aga Papazăolu.» «Pentru lănă.»

139. Craiova, 10/22 August 1821. Nestor Pavlovicĭ. «Erĭ s'aŭ cetit prea-înnalt ferman precum că iartă Înpărat[ul] pe toat[ă] raiaoa, şi să să întoarca toţ înnapoĭ la casăle şi moşiile lor, şi întru nimica să nu să supere, şi, cari vor fi fost amestecaţĭ, toţ să-ĭ erte, şi, pănă să va nu numi şi va veni Domnŭ, să fie Caimacanĭ, atăt aicea, căt şi Bucureştĭ şi Moldova, şi să ià havaeturile după vechiul obiceĭ, asemenea şi toate veniturile, vama, etc. Iară, nevenind, atăt boeri, căt şi negustori, ca să-ş caute de casăle şi moşiile lor: atuncea să vor găsi alţi cari le voiŭ griji, etc., şi alte maĭ multe.»

140. Craiova, 16 August 1821. Nestor Pavlovicĭ. Casa fusese luată «pentru Gavazu-Paşa... S'aŭ învăţat de beaŭ rachiŭ, şi vin acolo, şi trebue să li aduc rachiŭ să bea, şi poate să să înbete, şi fac pricina, maĭ vărtos unde sănt muerĭ.»

141. 22/3 Septemvre 1821. Nestor Pavlovicĭ. «La conac iară ne-aŭ venit musafirĭ, dară bunĭ: omen tot de la H. Baraictar.»

142. Craiova, 2 Septembre 1821. «Fridrich Drexler, k. k. Agentie-Substitut.»

«Der Selectar-Aga traf den 1-ten d. M. in Krayova ein;

die Türken ziehen sich stark über die Donau zurück; bey uns in Krayova ist Alles ruhig; dess Pimbascha Sava enthauptet mit mehrern seiner Leuthen beschüdtliget sich, da er auf Hochverrath ertabt wurde. Man sprech, Bucurest ist in Brand gesteckt; welche ich wiederrufen muss. Selbsten von den Leuthen des Pimbascha Sava wurde zwar in einer Mahala einige Häuser in Brand gesteckt, welches Feuer keinen grosen Schaden verursachte. In Betref der kaiserlichen ostreichischen Unterthanen welche Gütter in der Walachey besitzen und von selben die Früchte für Gebrauch der türkischen Truppen genohmen wurden, solle, noch sollen von den neu gefexten Früchten gebraucht werden. So ist mir von Seiner Hochheit den Vesier von Vidin versichert worden, nach föllig hergestelter Ruhe dass Alles vergüttet und bezahlt wird von der Regierung, aber nur dennen wahren kaiser. ostr. Unterthanen, welche sich auweisen kennen dass sie die Moschie in Bacht oder Eigenthum ist, wo man Früchte genohmen. Ferner ist nichts merkwirdiges. [În Haţeg auzia multe minciuni.] Solte ...uns in Krayova Gefahr trefen, so habe Sicherheit mit allen Teuschen abzuziehen; der Fürst Calimachi ist noch bey Leben, welchen man für tod erglärde. Den 28-ten v. M. erhielt H. Caimakan, mitelst eines Dardaren, die Nachricht in Betref des Fürsten Calimachi, das der rusische Bothschafter Constandinopl verlasen; soll sich bestädigen; welche die Türken selbsten sprechen. [În Craiova vor rămînea cîteva sute de Turcĭ pe iarnă.] Vor acht Tagen kam Staphaniko Bibesko und Dinko Miran und noch einige Pojarn von Herrmanstadt glücklich in Krayova an: Stephaniko Bibesko ist Ispravnick in Csernez, der Sohn des H. Caimakan ist Ispravnik in Rimnick. Man spricht dass Bimbascha Sava meist auch wegen der Greuelthaten welche in der Gegend um Rimnick ausgeübt wurden, enthauptet wurde.»

143. Craiova, 12 Septembre 1821. Drexler. «Benehmen sich die Türken recht guth, und Vielle ziehen über die Donau nach Hause. Unser Kaimakan ist seit 10 Tagen kranck, samt seinen Sohn. [Se vor despăgubi sudiţiĭ.] Vor einigen Tagen führte man den Bruder des Totoc nach Vidin.»

144. Craiova, 13 Septemvre 1821. Drexler. I s'a făgăduit despăgubire pentru sudițĭ. Atribuie presențiĭ sale că n'a ars Craiova.

145. Rușava, 22 Septembre 1821. Trimete o scrisoare pentru «dumnialuĭ boerul Mare-Logofăt Dumitrachie Bibescu, dar, de nu va fi dumnaluĭ acì, să va preda dumniaeĭ coconeĭ dumnialuĭ». Trimesese și o poliță pentru el.

146. 22 Septembre 1821. Mihaĭ Iovan. A vrut să treacă la Căinenĭ cu «cartea dum[1] Caimacamuluĭ», dar nu l-aŭ lăsat, «zicănd ca este aicĭ la Căinenĭ altŭ județ, nu maĭ este cum era maĭ nainte, și mă a pus ca să plătesc tote avaeturile».

147. Sibiiŭ, 8/20 Octombre 1821. Stan Popovicĭ. Cît ar ținea tiparul pentru «părintele Macarie cîntărețu», care «ari voi să dea vr'o 3 cărțĭ de cîntărĭ bisericeștĭ la tipar, carele slovele de note le are gata; numaĭ rumînește, de cuvinte, îĭ trebuescŭ, care la tipografiia armenească aŭ slove, și de toate să facă slove cum să vor porunci, curat rumînește? Și cu ce prețŭ a să putea regularisi[1]?.»

148. Sibiiŭ, 12/24 Octombre 1821. Stan Popovicĭ. Pe un «aghentu englezescŭ» ce era în Craiova, «Demeter Constandin ot Preșpurgŭ», «l-aŭ adusŭ aicĭ cu halaĭ, în poștă, de la Craiova, pe lîngă Bucureștĭ, legat și ferecat în lanț; căruia i-aŭ fost dat conac la casarmă aicĭ, și nu lăsa pe nimine să meargă saŭ să vorbească cu dînsul.»

149. Craiova, 17 Octombre 1821. Nistor Pavlovicĭ. «Erĭ aŭ strigat pristavu pentru monedă, ca să nu îndrăsnească cineva să o ià maĭ sus: adecă meh[muțeaua] 26 # în 16, crom[talerĭ] 8, deret[liiĭ] 7 1/8, grips[oriĭ] 7 1/4, beșliĭ 5, funduc 11, rebiia 3. Nu știŭ cât[ă] vremea va sta la acest preț, că iară ceĭ marĭ pentru de ușurințe le sue.»—Cf. *Negoțul și meșteșugurile în trecutul romănesc,* p. 255, n° VI.

150. Craiova, 29 Octombre 1821. Drexler. «Die Häuser sind fast alle verdorben, keine Fenster, kein Offen, folglich wo sie ein gutes, noch unbeschedigtes Quartier finden, suchen sie sich einzuquartieren. In Krayova ist alles voll mit

[1] V. memoriul mieŭ «Contribuțiĭ la istoria literaturiĭ romîne în veacul al XVIII-lea și al XIX-lea», extras din *Analele Academieĭ Romîne,* XXVIII, p. 51 și urm.

Türken; die neu angekommenen Asier sind rohe Menschen: man spricht, binnen acht Tagen werden die meisten ausquartiert und auf den Dörfer verlegt.»

151. 20 Octombre 1821. Nistor Pavlovicĭ. «Aceste zile scosără omeni vorbă că va să să ducă manafi şi deli, şi va să rămăe numaĭ Dieni. Bine ar fi de s'ar adevara, că altfel va să avem la iarna zor pentru făn, lemne, carne şi casă de lacuit,— că celi maĭ multe casă sănt stricate; după lemni aŭ trimis aztaz 1.500 cară, să vie în aceste zile: beţi omen sănt răŭ caznit! Săŭ să dă (şi nu maĭ este), grăunţă, făină, lemni, carne, birŭ, cară de rănd să slujască, saraorĭ, başca, etc. Apoĭ Dumnezăŭ să le ajute! Erĭ i-a luat de prin pravalì pe baeţ ca să slujască la agale, şi casă mult[e] vor să arza pe iarnă. În zilele aceste, în 3 locur[ĭ] să aprinsăsă înfricoşat, şi putea să arza Craiova, dară aŭ dat Dumnezăŭ şi s'aŭ stăns. Acum e răŭ, că, dacă să aprinde undeva şi vor fi manaf[ĭ] la acea casă, nu cutează niminea să mearga să stănga, că lì frica.»

152. Craiova, 6 Novembre 1821. Drexler. Turciĭ vor răminea pe iarnă.

153. [Călimăneştĭ], 23 Octombre 1821. Gheorghie sin Ioan Ocnariul. Ce a plătit la vătaf şi la beşliiĭ din Cîinenĭ. «Butoiu este forte nevoeşĭ, că curge pă toate rosturile, şi pă fundurĭ, de răndŭ: amŭ căşnitŭ destulŭ, şi n'amŭ avutŭ ce să-ĭ facemŭ.»

154. Haţeg, 26 Octombre 1821. «Ioan C. Salamonŭ, c. c. consular-staroste dinŭ Tărgu-Jioluĭ.» «Bizuindu-m[ă] prieteşuguluĭ Casi dum[nea]v[oastră], la care şi eŭ în cursul acestor nehodihnite vremĭ în ţar[ă], prin căt mi i-aŭ stătut mijloc şi am avut ocazion, am slujit omenil[o]r dum[nea]v[oastră]», cere să împlinească o poliţă «de la d[u]m[nealuĭ] Cămineariu Iorgu Văcărescu, de la Bucureştĭ».

155. 29 Octombre 1821. Nistor Pavlovicĭ. «Oştirea de acum nu maĭ are făn şi grăunţă; er aŭ luat grăunţă dupin tărg, şi aŭ dat asară la ostaş, etc. Dară pe iarna ce va fi: cu făn, orz, lemne, carne, făină, etc.? Beţi Rumăn făn nu aŭ, şi, nedănd de măncare la boĭ, nu vorŭ putea să aducă lemne şi ce trebue. Ci milostivul Dumnezăŭ să-ş facă mila!»

156. Sibiiŭ, 29/10 Novembre 1821. Stan Popovicĭ. «Astăzĭ am înţălesŭ că de la Tesaurariat aŭ dat poruncă ca boerilor să li să dea pe iscăliturile lorŭ credit de giuvaericà şi şalurĭ ce aŭ, fără a supăra pe alţi; pe Lunĭ voĭ vedea să ne luom cauţioanele, să scàpăm de o belea.»

157. Haţeg, 1-iŭ Novembre 1821. Solomon. Văcărescu e acum «ispravnic la Chimpulung... Sînt vremurile înpăricheată pă acole.»

158. Sibiiŭ, 9/21 Novembre 1821. Stan Popovicĭ. «La Craiova din zi în zi tot maĭ răŭ. De acum aŭ gătat fînurile şi orzu: vaĭ de maica boerilor care s'aŭ dusŭ, ce vor să tragă la iarnă cu păgîni de Turcĭ! Bieţi oamenĭ ţărenĭ nu aŭ fîn pentru dobitoace, şi nu pot căra leamne: Turci descopere case şi iaŭ leamne pentru focŭ, ard gardurĭ, pălanurĭ, stobori, porţĭ, uşĭ, — ce găsescŭ, tot. Acum este birŭ în ţară: de lude, de după cum în arată Sava acelaş.»

159. Craiova, 14 Novembre 1821. Drexler. Vor rămînea în Oltenia şi peste Olt 5.000 de Turcĭ. Se poartă răŭ: «wie man von einer unorganisirden rohen Art Menschen hofen kann».

160. Călimăneştĭ, 30/12 Decembre 1821. Dumitraşcu [Popovicĭ]. Merge spre Craiova. «Foarte ne-am spăriiat; decăt am socotit, ce va vrea Dumnezeŭ: doară tot nu va fi nimic.»

161. Craiova, 9 Decembre 1821. Drexler. Un Paşă va merge la Rîmnic cu 30.000 de oamenĭ. La Craiova sosesc alţĭ 605: «das Benehmen bleibt immer türkisch». De patru orĭ foc, în ultimele zile. Casa luĭ Tache Bengescu arde toată, noaptea. Delì-Başa cere, cu plată, «ein gutes Sperpectiv, welches in Ferne und Nähe guth zeigt».

162. Botoşanĭ, 12 Decembre 1821. Măgîrdicĭ Buiuclioglu. «De iĭ întreba despre ţara acĭasta, toată încă să află în premejde: videm că oaste turcĭască den ză în ză toate să mulţeşti; nu înţălegim urma cum a rămănè; atăta videm că totu ţara iaste în mare supărare: marfurile nostre păn acum închise şedi la Boian, şi găndu nostru iaste să iernam la Sučava.» Bolta din Iaşĭ a scăpat: «fiindcă am fost luat de la Aghenţiea bandela, şi pajoara nemţască era pusă înaintea

boltă, și, noapte aceea [23 Octomvrie], aŭ îndrăznit 45 Turcĭ de Enicerĭ cu topore, cu fănar și cu întreiagă gătire, și av strácat ușă de her și av cărat lucruri cele maĭ ăscumpi a jupanuluĭ Mardiros și lucrurile altora.» Doĭ oameni aŭ fost oprițĭ ca fiind complicĭ; Ienicerii îĭ scapă.

163. Sibiiŭ, 17/29 Decembre 1821. Raport. «Atîta zahar, cafea, undelemn ce aŭ venit aicĭ și ce aŭ trecut la Brașovŭ, de cînd este Ardealu n'aŭ venit atîta sumă de mărfurĭ; s'aŭ spăriiat și aicĭ la vamă de atîtea mărfurĭ ce aŭ venit și vin: încet-încet să va vinde, — sănătate să fie.

... Poruncească, mă rog, gazetele greceștĭ pe 1/2 an pentru părintele episcopu Rîmnicu, Galaction.»

164. Craiova, 6 Mart 1822. Fridrich Drexler. «Das wir bald den lieben Frieden hofen; nach Aussagung der Türken, sollen selbe bis Ende März die Walachei reimen. Die Gefangennehmung des Ally-Bascha bestättiget sich, der Selim-Bascha von Ismail, der mit 60.000 Mann auf die Marsch nach Vogschan war, ist wieder retur; das Benehmen der Türken und ihre Anzahl ist, wie früher, immer gleich. Auf der Strasse nach Viddin wurde auf Befehl des Dervisch-Bascha über den Schiefluss eine Brücke gebaut, welche auch schon ferdig ist.»

165. Craiova, 11 Mart 1822. Fridrich Drexler, tot ca substitut al Agențieĭ. «Der Tod des H. Caimakam» pomenită.

166. Lăzăret, 2 Mart 1822. N. Iotta. «La Craiova avem bine pănă acum: Turci sînt ăn zehereà: de 5 lunĭ cerŭ. De vr'o 10 zile aŭ întrat spaima între eĭ, și strigă toată noptea. Vorba lorŭ altă nu e, fără numaĭ batae cerŭ cu Muscalu, și apoĭ zicŭ: «ișalà bisù ghederăm Petrupoli», și, pe de altă parte de la Craiova pănă la Diĭ aŭ dresŭ toate podurile la toate văicelele.»

167. Craiova, 5 April 1822. Drexler. «Dieser Tagen sind frische Trupp, 100 Mann angelangt; man spricht dass noch 5.000 binen einigen Tagen ankommen sollen; auch werden Kirchen mehrere gereinigt zur Verprofiantirung. Der Bascha hat 700.000 Oka Kukurutz gefotert von den H. Pojaren. Alles ist in gröster Furcht;. die Türken führen die meisten ihr

Calabalick über die Donau. Auch hat man erfahren dass der Silistria-Valisy zwei Tage incognido in Bukurest wahr. Die Janitscharen von Jassy sind nach Vogschan, 5.000 Mann; man befürchtet dass sie nicht auch nach Bukurest kommen und die Stadt in Brand steken, um recht rauben und morden zu kennen. In Krayova ist Alles in grösten Engsten, das uns nicht auch gleiches Schücksal wiederfährt. Die Türken sprechen alle von Russenkrieg: man erwartet mit Nächsten den Ausbruch der Rusen... In Krayova haben die H. Pojaren bey H. Seligthar-Aga ausgesprengt dass in Hatzeg über 100 Kanonen und ein groser Vorrath von Munitzion währe und dass eine Regrudirung ist. Auf diese Nachricht mich der Siligtbar-Aga berufen liess und befragte.»

168. 11/25 April 1822. Drexler. «Die 800 Delie, die in Pojana wahren, näher nach Krayova gekomen, und der gröste Theil in der Manaschier Schidjan begeben hatt. Ferner ist ein vornehmer Türke nach Ischalnitza mit 500 Mann angekommen, welcher die besten Truppen hatt: seit einer Zeit wird mehrere militärische Bewegungen, auch sind 40.000 Oka Zvibak anbefohlen, wo Tag un Nacht daran unermitet *(sic:* unermüdet) gearbeitet wird; auch werden mehrere Magazinen errichtet und, ohne uns nahen, die Naturalien auf eine gewaldsame Art wechgenohmen. Vor einigen Tagen habe erfahren dass die Pojaren von Bukurest und Jasy richtig in Constantinopl eingetrofen: darüber sind verschiedene Meinungen. Man will allgemein behaubten, es sey um den Fürsten einzusetzen, und man spricht, der Banu Güka soll Fürst werden. Auch will man wissen dass Friede geschlossen; welches aber nicht zu glauben ist, nach den Benehmen der Türken. Den 1-ten Oster-Tag nachts, wahr eine grose Feuerbrunst in Viddin, wo über 300 Gewelber in Aschen gelegt wurden: was das Schlimste war, hat sich kein Türk dabey sehen lassen, weil sie glaubten dass leicht an einen solchen Tag etwas anders in Spielle ist. Ferner ist der scherfste Befehl keinen einheimischen Einwohner einen Pass nach Deuschland zu ertheillen. Von Pojaren ist gar keine Rede, nur die k. k. Unterthanen sind frey...

Aus den goritscher Bezirk sind über 20 Orthschaften geflüchtet, und gröstentheils über die Donau. Die Untertrückungen sind ohne Gränzen.»

169. Craiova, 20 April 1822. D[u]m[itrachi] Br[ăiloiŭ], Costandin Brăil[oiŭ]. «Fiindcă nepotul nostru Petrache [Poienaru], aducătoriul aceştiĭ scrisorĭ, după rîvna ce aŭ avut, streduindu-să până acum la învăţătură, în cursul şcoalelor de aicĭ, aŭ cunoscut trebuinţa ce o are a năzui la luminata Europă, şi, mergînd la Vienna, să să aşeze la şcoalele de acolo, ca să sporească în învăţăturĭ maĭ marĭ şi maĭ temeinice... Aflându-să copil cu părinţĭ foarte scăpătaţĭ.» Să-l ajute Păunica, recomandîndu-l luĭ Zamfirachi [1].

170. [Craiova], 30 April 1812. St[an] Jianu. «Fiindcă aŭ venit porunca Mării Sale Paş[i] ca să s[ă] răspunz[ă] una sut[ă] cinzăcĭ miĭ la Silitra-Paş[i] pentru lefile ascherliilor ce s[ă] rădic[ă] din ţară, şi fiindcă s[ă] cer cu mare grab[ă], şi, căn[d] am strănge din ţară, poate să s[ă] facă zăbav[ă], mă îndat[o]ră dumĭ Căm[ă]raş Caimacam[uluĭ] ca să scriŭ dum[i-tal]i ca să-ĭ facĭ acestŭ bine a i să profitacsi de la dumĭ şi în soroc de o lun[ă] să-ĭ răspunz aicĭ. Decĭ, dup[ă] pliroforiia ce avem, să nădăjduiaşte şi în scurtă vreme şi hot[ă]rărea păciĭ, cănd dumi[ta]le poate să-ţĭ fie trebuincĭoş şi maĭ mult[ă] sumă pentru neguţitoriile ce sănt a-ţĭ face. De veĭ voi a face acestu bine ţăriĭ cu uş[u]rarea oştirilor, mare bine şi poman[ă] îţĭ veĭ face, şi făr paguba dumĭ, căcĭ, în galbenĭ proftacsindu-ĭ, poţĭ să-ĭ daĭ cu 18 leĭ în tal[e]r[ĭ] imperialĭ, căte opt leĭ.»

171. [Craiova], 5 Maiŭ 1822. Şerban Murgăşanu. Ar veni, dar «sănt toate drumurile cuprins[e] de Turcĭ».

172. Craiova, 29 Maiŭ (10 Iunie) 1822. «Man sprich allgemein von einen baldigen Abzug der Truppen,—Gott gebe es. Die Manaven sind gänzlich aus unser Gegend über die Donau gezogen; dagegen wollen mehrere der grösern Türken behaupten dass eine gross Armee frische Truppen auf den Weege währen, welche bestimt sollen seyn die Kleine und

[1] V. studiul mieŭ «Contribuţiĭ la istoria învăţămîntuluĭ în ţară şi în străinătate (1780—1830)», în *Analele Academieĭ Romîne*, XXIX, p. 12 şi «Contribuţiĭ, etc., scriitoriĭ mirenĭ», *ibid.*, XXVIII, p. 3 şi urm.

Grose-Walachey zu besetzen: ich aber kann selbes nicht glauben. Ich schliesse dass diese Reden blos deswegen ausgesprengt wurden, weil die Ottomanen Furcht haben, da sie höchstens noch 2.000 Mann stark sind und ihr Unfug, den sie treiben, dass Folck zu einen Aufstand könte reitzen. Von Fürsten, weis man noch nichts bestimtes.»

173. [Craiova, 15 Iunie 1822.] Drexler. «Der Abzug der Asiaten blos nur eine bolitisch-militaerische Bewegung war, da selbe alle an den nehe liegenden Törfer diess seits der Donau vertheilt wurden und, anstatt selbe vermindert, um 1.200 Mann verstärkt wurden. Von Selicthar-Aga wurde der Befehl an der hiesigen Regirung ertheilt, laut dessen in den 5 Bezirken 50.000 Fuhren frisches Heu anbefohlen wurde zu samelen; in Hetrene soll ein groses militaerisches türkisches Lager statt finden. Jenseits der Donau wurden frische Truppen gegen Bezahlung geworben, und in der Walachei befördert. Von Fürsten hat man nichts: es ist möglich dass nach der Ramasan schnel eine Veränderung geschiet; bis jetzt sind alle Bewegungen kriegerisch: das Benehmen der Truppen ist wie früher immer gleich.».

174. Craiova, 5 Iunie 1822. Drexler. «Anatoler seit 1-ten d. Mth. in voller Abzuge sind; dagegen sind aber frische Truppen angekommen, welche zur Abwechslung der Manafen bestimt sollen seyn; ferner, hofen wir bald den lieben Frieden.»

175. [Craiova, 14/26 Iunie 1822.] Drexler. «Der Salic-Aga der Asiaten, der schon längst mit 600 Mann von Krayova abzog, dieser Tagen die Skella bey Lohm pasirt ist; gleiches sollen in einigen Tagen auch die aus der Czernetzer Gegend thun; seit einigen Tagen sind keine frische Truppen mehr angekomen. Die milittaerische Bewegung war nichts anders als eine Ablösung: in einigen Tagen hofe Ihnen mehreres mitzutheilen, da man von Constantinopl Tartaren erwartet. S^e Hochheit der Dervisch-Bascha verbleibt wieder auf ein Jahr; nach den Selicthar-Aga seiner Aussage, so werden wir noch lange unsere Gäste zu bewirthen haben. Eine von den Grösern wollen wissen dass die Pforde die Grim und Pesarabien von Russland zurück fordern. Der Unfug und die Gel-

derpresungen sind auf den höchsten Grad gestigen ; alle Moschien und alles was sich da befindet, bis auf das Kleinste, wird aufgenohmen von denen die mit den Aufstand Antheil hatten und auch selbe welche auf den allerhöchsten Befehl der Hohen Pforte nicht zurück komen aus Deuschland. Was damit geschehen wird, weiss man noch nicht. Auch werden alle Klöster und Kirchen aufgenohmen und von sëlben die Rechnungen gefortet. Ferner, ist Haggi-Parectar [=Bairaktar] nicht mehr Beschlaaga ; er wurde seines Amtes entsezt, weil er den Pokovnick 50 Falanka geben liess. Der neue Peschlaaga heist Demir-Aga, und ist ein Vertrauter von Bascha. Scheint ein guter Mann zu sein. Von Rimnick sind gestern 2.300 Mann allhier eingetrofen, und blieb nur der Beschlaaga mit 50 Mann ; es heist dass Delie-Bascha Jensch-Aga und der Dufeschio- [=Tufektschi] Bascha mit ihren Leuthen, ohngefehr 600 Mann, nach Rimnick abmarschieren sollen. Nach Tirguschie geht der Haggi-Parectar. In Csernetz kahmen frische Truppen an : dieser Tagen stund das Leben des Pacharnick Schian in [Gefahr], da ihm eigens in seinem Hause ein Türke aufsuchte, um ihm einige Pistollen-Schüsse durch den Leib zu jagen ; glücklicherweise waren andere Türken zugegen, welche den Feind abhilten und selben den Weeg banden um die Flucht zu ergreifen ; welches der Türke auch musste thun, und so war das Leben des H. Schian geretet.»

176. Craiova, 2 Iulie 1821. N. Iotta. «De va fi ca pănă acum, o să petrecem prea bine, în mare isihie, iară, cănd povestea să va strica, atuncia nu poate zice cinevaşile. Manavi aŭ trecut toţĭ, şi s'aŭ şi dusŭ la loculŭ lorŭ.»

177. [Craiova, 15 Iulie 1822.] Drexler. «Alles ist in gröster Spanung, da man nach eingeholten Nachrichten vernahm dass ein Fürst solle eingesetzt werden und sodann von den Ottomanen befreit werden. Eben kome von Selicthar-Aga, welcher mir anvertraute, da er eben heute nachmitag von Widdin ankam, dass kein Fürst ernand sey, noch ernand werden wird, sondern es heist, es solle ein Reschal [1] von Constantinopl

[1] Regcà, puternic.

komen, welcher die Stelle eines Fürsten begleiden wird, bis die Grichen gänzlich unterjocht sind, und sodann habe die allerhöchste Pforde beschlossen einen Fürsten einzusetzen, aber keinen Grichen mehr, sondern einen eingebohrenen Landes-Pojaren. Ferner sind die Asiaten, noch beileifig die Hälfte an der Zahl, noch an den nahe liegenden Törfer der Donau diessseits. Den 1-ten d. sind abermahl 300 Delie bei der Skella Lohm herüber gekomen; auch wurde Befehl ertheilt, auf neue Verprofiantirung: es ist gar keine Hofnung, dass mir unsere Gästen bald befreit werden. Dieser Tagen, währ rend der Abwesenheit des Selicthar-Aga, schwebden wir in groser Gefahr, da sich ein Complod von Ottomanen beschlossen hatte, die Stadt in Brand zu steken, um dan zu plündern und ihren Unfug treiben zu kennen; glüklicher Weisse wurde noch vor der That diesses fürchterliche Vorhaben entdeckt und ihr Vorhaben wurde dadurch geschentert *(sic)*; mehrere dieses Verbrechens wurden ingeheim nach Widdin abgeschückt.»

178. Craiova, 10/22 Iulie 1822. Nestor Pavlovicĭ. «Alaltaerĭ venisă niște Turcĭ de la Pleven și ruga cu scumpiia... La 7 aratasem dumitale că pe epis[copul] G. l-aŭ lapedat și aŭ pus pe Arnaugìanu Calinico, pe care l-aŭ fost și dat pin târg cu alaĭ, și numaĭ de cât porunci bumbașir, ferească Dumnezăŭ: ban[ĭ] și ban[ĭ], — altfel, nu. Și Joĭ dimineață, după lipsirea Caimacanuluĭ, s'aŭ cam spăriiat acest epis[cop], și s'aŭ și lapedat de slujba acĭast[a], și așa fu stăpânirea luĭ 24 cĭasur[ĭ]; acumă iarăș sânt omeni parinteluĭ epis[cop] Galaction. Însă aŭ chemat Divanu pe parintele iconomu Iordachi și aŭ zis că să-l pue pe dânsu în locul luĭ parintele Timotheos, dinpreună cu parintele gramaticu, să caute treabă până să va orândui episcop; și astfel de comèdie avem pe aicea. Pe Greci ce erea în slujbe, i-aŭ scos pe toț. Acumŭ sânt boerĭ pământenĭ stăpânitor[ĭ], dară nu știŭ cât le va ținea înparația, saŭ stăpânirea, căcĭ asară s'aŭ auzit precum că Grigor[e] Ghica sa sa fi facut Domnŭ înnaceste 17 județe, și aicea să vie Romanit Caimacanu, și, fiind acest[a] adevarat, iară să schimba aicea stăpânirea dumnealor boerilor

noştri ... În ceasul acesta, aflaĭ *officiel* că Nencĭulescu vine aicea Caimacanu şi are ferman că dănsu, dînpreună cu 4 boerĭ, să stăpănească aceste 5 judeţe şi să nu aibă Voda a-l scoate şi a pune pe altu fără ştirea Înparaţii; aceştĭ 4 boer[ĭ] să şi numescŭ: Logof[ătul] D. Bibescu, Logof[ătul] D. Brailoĭ, Com. Brailoĭ, Clucĭ[e]r[ul] Gănescu; vedea-vom şi acĭast[a]. La episc[op] aŭ fost acum, şi am aflat că aŭ rămas iară ca maĭ nainte parintele Timotheos vechil, iară parintele Iordache şi spre regula dum[i]sale. Oştirĭ acum nu prea sănt, s'aŭ cam dus, şi er aŭ plecaţ vr'o 200 inş, şi nadajduim că în scurt după venirea Vodi vor pleca toţ. Despre frică, avem ceva puţănel la coşară, dară nu e nimic: vin Turci să [să] uite, şi iarăş pleacă ... Socotim să plece Turci după venirea Domnuluĭ.»

179. 12 Iulie 1822. Acelaşĭ. «Acest ocazion aŭ rămas până aztaz. Asară aŭ sosit şi dumnealuĭ Caimacamu cel noŭ de l[a] Bucureştĭ, adecă Nencĭulescu.»

180. Craiova, 20 Iulie 1822. Drexler. «Den 3-ten d. Mth., wurde laut Firman ein neuer Bischof eingesezt mit Nahmen Galeniko [=Calinic]. Den 5/17ten abends laut allerhöchsten Befehl, wurde der H. Caimakan Costaki Samurkasch seines Dienstes entsezt und gleich darauf, noch denselben Abend, nach Widdin berufen, alle seine Effecten und Schrieften wurden versiegeld. Man will wissen, die bukurester Regirung habe ihn bey der Hohen Pforde verdrängt. Nach speter eingetrofenen Nachrichten, sollen auch der bukurester und jener von Jasy seines Dienstes entsezt worden seyn und eben nach Constantinople berufen worden, und somitt, anstat Grichen, Landes-Einwohner eingesezt. Hier sind die Grosslogofett Bibesko und Brayloi als Vorsteher eingesetzt, dann auch, unter Einstimmung des Divans, die provisorische Regirung anvertraut worden.»

181. [Craiova], 21 Iulie 1822. Stan Jianu. «Păn acum aŭ judecat lucr[ul] într'alt chip, făr numaĭ de pace; acum văz lucrurile cam amestecate, şi nu-m plac.»

182. [Craiova], 30 Iulie 1822. Cons[tantin] Brăil[oĭ]. «Miluindu-ne milostivul Dumnezăŭ cu Domnie, socotim fără îndoială că să vor şterge patimile ce am cercat în diiastimă de atăta vreme pănă acum.» Îşĭ ridică decĭ familia.

183. [Craiova], 12 August 1822. Dimi[trachi] Bib[escu]. «Catinca îm scrie că i-aĭ zis dum[nea]ta să-ş caute alt conac, că odăile dum[nea]v[oastră] o să le faceţĭ prăvăliĭ. Pentru care mă rog, maĭ fie îngăduială pînă ce va veni şi Măriia Sa Vodă (a căruia venire o aşteptăm curănd la Silistra întăiŭ, ca să-ş facă tacămu Domnii), şi atunce'ĭ să merg şi eŭ la închinăciune şi, văzănd, făcănd, că poate îĭ voĭ scoate şi afar[ă]; şi pentru o lună, dooă de zile să maĭ prinzĭ şi alt[ă] casa.».

184. Sibiiŭ, 14/26 Octombre 1822. Stan Popovicĭ. Arată ce a cheltuit la drum cu beşliiĭ, Turciĭ, vătafiĭ. «După această însemnare te veĭ putea regularisi. Veĭ şti şi aceasta că maĭ nainte aceale mîncătoriĭ nu era, fără numaĭ:

Chiriia cum să putea tocmi omulŭ cu chirigii.

La Balş, la podŭ, une orĭ lua de car a 10 părale, alte orĭ nu lua.

La Jiblea, trecutu Oltuluĭ, 40 a 50 părale.

La Cîinenĭ, trecutu Oltuluĭ, 50 a 60, păn 80 părale de carŭ, cum să putea tocmi omul cu podari.

La Cîinenĭ, la vatafu, de om 2 a 4 păr[ale], şi de vită iar la 2 a 4 părale.

Pentru avaetŭ, pentru rîmătorĭ, maĭ nainte era de păreache 60 păr., şi vama la păre[ache], în zilele luĭ Carageà s'aŭ făcut avaetu cu vama întîĭ, leĭ 4, apoĭ 6, mai la urmă 8, 10 păr[ale], 12. După aceia s'aŭ făcut care ce putea să ià, şi beşlii iarăş prin toate satele, încîtŭ, în iarna trecută, uniĭ care vindea rîmătorĭ în lăzăret, nu putea prinde după vînzare vămile şi avaeturile.

Pentru vitele cu coarne, oĭ, capre, de acestea nu-ţĭ facŭ aducere aminte, fiindcă aceste articole era oprite de la Poartă a-ĭ scoate încoace ce; sloboză Domnul ţări saŭ Caimacamul Craiovi, făcea negustori tocmeală cu dînşi, cum să putea învoi.»

185. 1823. Scrisorĭ româneştĭ pentru banĭ de la «Ali-Aga, Rahovan».

186. Sibiiŭ, 30/11 Ianuar 1823. Savva Ioannovicĭ. «În ţară iaste bine pace, şi oameni îş caută trebile fără supărare, numaĭ tot cu frică în sîn, să nu să spargă fără veaste oala şi să fie daţĭ pradă celor de altŭ neam . . . Pă Nenciuciulescu l-aŭ scos din Căimăcămie, că n'aŭ vrut să maĭ fie

după cum era, ci cerea să nu i să meastece niminea în cele 5 județe. Boeriï Craioveï încă aŭ lucrat cu alțï ipochimenï marï decindea ca să despărțască cele 5 județe de cuca Bucureștiul[u]ï, și, de una ca aceasta temîndu-să Domniia, aŭ trimis de i-aŭ ridicat la Bucureștï, și aŭ făcut acolò Divanițï, de unde pot porunci și Craioveï. Polizachi aŭ luat iarăș poștele și vămile, și la vama Craioveï aŭ întrat iarăș Amanŭ. Galaction[1] până acum tot μέσον φθορᾶς καὶ ἀφθαρσίας[2] să află. Mitropolitul[3] șade la Brașov.

Domnul Aghentul aŭ scris la stăpânirea de aicï să silească pă fugarï să iasă în țară. Decï i-aŭ chemat pe toțï la poliție, și le-aŭ spus, saŭ să meargă afară, saŭ să să dea maï afund în *Austria*. Ceialalțï aŭ cocoloșit și aŭ tăcut, iară Greciï aŭ așternut o inștanție către În. C. Gubernium, cum că, fiindcă, din pricina revoluționuï Eladeï, s'aŭ scornit de către Turcï goană asupra tuturor Grecilor de obște, vinovaț și nevinovaț, nu pot mearge în țară, și la Austria nu să pot mută acum, în vreame de iarnă, ci să-ï îngăduiască până la primăvară, și atuncï îș va lua fieștecarele sama ce va face. Iar, voind Înpărăteasca Mărire a-ï sili să meargă la Turcï, să-ï jervească, să roagă ca maï bine să trimiță Mărirea Sa ca să-ï piiarză cu sabie creștinească. Acest den urmă și neplăcut Ausdruck le-am zis să-l schimbe; apoï eŭ nu știŭ ce vor fi făcut.»

187. Sibiiŭ, 14/26 April 1823. Stan Popovicï. «În săptămîna viitoare pleacă de aicï ghenerarŭ Alecsandru Pini.»

188. Sibiiŭ, 15/27 Decembre 1823. Stan Popovicï. «Gheneral de Minceachi la 21 X-mvrie aŭ plecat cu toată familiia sa la Bucureștï, și de acolò la Țarigrad va merge, și la 23 aŭ plecat și baron v. Rukman, *conselieru*, și un secretar Carniovŭ, iar canțălăriia aŭ rămas aicea.»

189. Craiova, 5 Februar 1824. Savva Ioannovicï. «Aicï iaste isihie mare, chesaturï marï: pă Pașa de la Vidin l-aŭ mutat a Endrenea[4], făcîndu-l serascherï asupra oștirilor celor adunate

[1] Episcopul.
[2] «Între peire și mîntuire.»
[3] Dionisie Lupu.
[4] Adrianopol.

pentru apostațĭ; în locul luĭ, vine altul, care astăzĭ, mîine, întră în Vidin.»

190. Craiova, 21 Mart 1824. Savva Ioannovicĭ. «Costache Brăiloiŭ s'aŭ orînduit ispravnic la Caracal.»

191. Craiova, 15 April 1824. Savva Ioannovicĭ. «Pă dum[nea]l[u]ĭ Caimacamul Logofătu Const[antin] Cîmpineanul l-aŭ schimbat; în locu dum[nea]l[u]ĭ aŭ venit dum[nea]luĭ biv Vel Hatman Dimitrie Raletŭ.»

192. Craiova, 6 Maiŭ 1824. Savva Ioannovicĭ. Să se trimeată ziarul «Beobachter», pentru spițerul Leopold Koller. «Noĭ aicĭ pănă acum, din mila Domnuluĭ, aveam mare liniște, iar în zilele acestea s'aŭ cam întristat lumea din vestirile ce aŭ venit că înprejur[ul] Bucureștil[o]r, la Ialomița, ar fi cu adevărat cĭuma. Și că dincolo, peste Dunăre, la Oreahova, cale de 12 ceasurĭ din Craiova, aŭ venit de bună samă vre o 400 ostașĭ turcĭ nesupușĭ, care erea să meargă cu Derviș-Pașa asupra insurghenților la Morea, și, pă drum certîndu-să cu ceialalțĭ, s'aŭ întors înnapoĭ, și, pă unde aŭ ajuns, ar fi făcut și reale și ar fi luat și banĭ de la niște aianĭ și de la orașe, ca să le cruțe, să nu le supere; și oameniĭ mușcațĭ de șarpe, l'è frică și de șopîrlă. Cu toate aceastea, Măriia Sa Vodă aŭ pus în lucrare a să face lăzăret la Bucureștĭ; de prin alte locurĭ, s'aŭ dat poruncile cele cuviincĭoase spre potolirea boaleĭ. Asemenea și pentru Turci nesupuș iaste nădeajde că, saŭ cu bine, saŭ cu răŭ, îĭ va potoli Măriia Sa Pașa de la Vidin. Dumnezeŭ să-ș facă milă!»

193. Sibiiŭ, 14/26 Maiŭ 1824. Stan Popovicĭ. «Dinŭ pricina că cu bună samă este ciumă în județu Ialomiți și pe marginea Dunări, s'aŭ făcutŭ lazaretu maĭ tare: pentru oamenĭ, 20 zile fără osăbire și, de mărfurĭ, 21 zile.»

194. Craiova, 17 Maiŭ 1824. Savva Ioannovicĭ. «Postelnicu cel Mare, Filip, înpreună cu unul Aslanoglu, să află aicĭ veniţĭ de vre o cîteva zile: niminea nu știe pintru care sfîrșit. Din sudiți austriaceștĭ văzînd discoliile ce arătă Aghenţiia a-ĭ cunoaște, mulțĭ s'aŭ lepădat și s'aŭ făcut raiale cu privileghiurĭ. Părintele episcop Galaction l-aŭ scos din Scaun, și s'aŭ orînduit grăm[ă]ticul Preaosfinții Sale, chir Neofit, episcop, la aceste

5 județe,—om foarte blînd și înpodobit cu învățătură. Monedele să sue, și sîntŭ cu totul rare în piiață.»

195. Craiova, 17 Iunie 1824. Savva Ioannovicĭ. «La Izlaz, schela Nicopoliĭ, la 12 ceasurĭ de aicĭ departe, s'au molifsit de cĭumă și aŭ murit cîteva suflete. Aŭ mers comision de aicĭ și aŭ scos pă molifsițĭ de i-aŭ băgat într'o pădure, să facă lăzăret... Musafiriĭ ceĭ cu arma să gătesc de ședeare: mulțĭ zic că s'aŭ schimbat cele scrise de acolò la 12 Maĭ noŭ, și întră altă mijlocire ca să dea săvîrșire pricinilor.»

196. Craiova, 28 Iunie 1824. Savva Ioannovicĭ. «Din cue, am maĭ vîndut, dar tot maĭ sînt, fiindcă nu sînt toate harțul Țăriĭ-Rumîneștĭ... Vorbele de cĭumă aŭ maĭ încetat acum.»

197. Iașĭ, 26 Novembre 1824. Măgîrdicĭ Buicliu. «Și Cantemir al nostru aŭ învățat la vremia luĭ musiu Rab slobod și a să întovărăși cu boeri spre jecuiria sudiților, și, în vremia acestuĭ domnul Aghent, pentru neunire luĭ cu dănsul la acesti feliurĭ di fapte, pentru acĭastă, el, di cĭudă, cu Curtia și cu boeri, unindu-să pîn taină mari, învrăjbire aŭ pricinuit între domnul Aghent și între sudițĭ, sculăndu-să asupra sudiților ca să le puie niști birurĭ marĭ, căte 7.000 leĭ, altor căti 5.000 leĭ, și așa păr la 500 leĭ celuĭ maĭ dipi urmă; încă și acĭasta, ca sudițiĭ să-șĭ văndă acareturile. Adivărat că, pentru toti acesti feliurĭ, la toțĭ, puindu-să și domnul Aghent di potrivă, avem nădejdi că nu ar putè să facă nimic. Și, pentru acesti feliurĭ di supărărĭ, dum[r] nu-șĭ poti îndrepta cheful: forti mari mirari ne aflăm, cine vra să fie luĭ arcà [1], ca păn la atăta Înpărăție suferi faptele luĭ; în vremia luĭ monsiu Rab, atătia jălbĭ s'aŭ dat asupra luĭ, și niminĭ n'aŭ folosit nimic: numaĭ Dumnezeŭ să-șĭ facă o milă!»

198. Bucureștĭ, 14/26 Februar 1825. «Păzește-te de galbenĭ dodecarĭ, că aŭ eșitŭ calpĭ mulțĭ, făcuț de Grecĭ, făcuțĭ întocmaĭ ca ceĭ bunĭ; atăt numaĭ că aŭ preț numaĭ de opt leĭ, avănd argint mult băgatŭ într'ănși, și să zice că în Țara-Rumănească s'aŭ vărs[at] 60.000, și tovaroși Aghenții, negutătoriĭ, zic că maĭ așteaptă 1.500.000, totŭ pentru ticăloasa Țara-

[1] Sprijinitor.

Rumănească, cu toate că ochiu neadormit al Stăpîniri aŭ pus sirguință mare asupra aceștiĭ pricinĭ, a apandisi-o [întîmpina-o].»

199. Bucureștĭ, 21 Februar 1825. Costachi Vlădoianu. Pentru scrisorile ce trimite la «iubita mea Frosiniță». Şi alta, fără dată.

În alt rînd cere postav (12 Februar).

Aceleșĭ scrisorĭ la 7/19: «Boala ciumi avem zile de cînd nu să maĭ aude, slav[ă] luĭ Dumnezeŭ. Joĭ sara, la 2½ turcește, s'aŭ făcut cutremur, nu prea mare, dar simțitorĭ.»

200. Craiova, 4 Iulie 1825. Savva Ioanovicĭ. «Minciunile ce să auzea de spre Domnie noaoă, în vecinătate, s'aŭ potolit acum aicĭ. Stupiĭ sînt frumoșĭ și cu ceară multă.»

201. Govora, 21 Novembre 1827. N. Iotta. «Alaltă sară, am luat o curată știință de la Ibraila că Mehmezi facŭ mare pregătire... La Prutŭ aŭ sositŭ mare putere rusească, și aŭ făcutŭ lagerŭ în marginea Prutuluĭ. Cazaci, ofițeri, totdeauna vine la Galațĭ și și tărguescŭ vinŭ, rachiŭ... Turci în toate cetățile să străngŭ, gătire mare facŭ: destul de frică aŭ beți creștin[i] aicĭ în țară: nu știŭ ce să facă. De la Craiova nicĭ-o știință am de căndŭ s'aŭ începutŭ aceste durerĭ.»

202. Rîmnic, 2 Iunie 1829. N. Iotta. Gaismar a trecut Dunărea la 27 Maiŭ, la Rahova, «sară, întunericŭ fiindŭ». «Ticăloș Turci, netemăndu-să de așa grabnică trecere, s'aŭ pomenitŭ la 2 ciasurĭ nemțăștĭ de dimineața, la 28 Maiŭ, ocolitŭ orașul Răhovi cu Muscalĭ, încăt de bătae tobelorŭ și din auzulŭ muzici aŭ fost Mehmed cu totul spăriiatŭ, și, făcăndŭ maĭ întăĭ întrebăciune Ecselențiia Sa de vor să să închine saŭ nu, aŭ datŭ răspunsŭ Bașa că vor bătae. Şi așa, începăndŭ cu tunurile din toate părțile, aŭ ținut bătae vr'o căteva ciasurĭ, apoĭ aŭ strigatŭ Muscali «ura», și aŭ întrat înŭ oraș, prinzăndŭ pe toțĭ Turci ce aŭ fost viĭ, înpreună cu cadănele lorŭ și copii. Aŭ fost groznică jale de Turci; le-aŭ datŭ hagma *(sic)*, i-aŭ jefuit și îĭ trimete la Craiova, cu totulŭ înpreună, și cu beigamberì *(sic)* lorŭ; iar Turci de la Țiribru, auzindŭ tunurile, s'aŭ dusŭ foculuĭ: aŭ năpustit orașul.» Rușiĭ vînd zece ocale de fier cu 1 leŭ și căldările, cu 2.

203. Craiova, 12 August 1829. Ioniță Minovicĭ. «Divanu

Bucureştilor aŭ trimis aicĭ poruncă şi aŭ rănduit pă N. Brăiloiŭ ca să cumpere cu banĭ gata bucatele de la toţĭ lăcuitori ţări fără deosăbire, însă cu preţurĭ hotărăte, căte 20 leĭ °/o *(sic)* ocă făina, 13 leĭ orzu şi 12 leĭ ovăzu, toate făcute teslim aicĭ la magasie, cu cheltuiala oamenilor... S'aŭ oprit tot speculaţionu de bucate între lăcuitorĭ... Nu ştiŭ oameni, de unde să cumpere, să mănănce.»

197, Craiova, 11 August 1829. Ioan Minovicĭ. Luptă la Cerneţĭ: Turciĭ sînt goniţĭ şi înnecaţĭ în Dunăre.

198. Bucureştĭ, 5 Novembre 1830. Consulul engles Blutte. «Nous avons malheureusement la peste à Calarache, où elle est passée de Silistrie.»

Bucureştĭ, 19 Mart 1832. E. L. Blutte. «Vous connoitrez déjà la destitution du Ministre de la Justice et la cause de cette destitution. Le Métropolitain Grégoire, qui avoit été attaqué de maladie avec vomissement à Buséo, lieu de sa surveillance actuelle, est maintenant, grâces aux soins et aux talens de M. le docteur Arsaki, hors de danger, à ce que l'on me dit.»

V.

DIVERSE.

1. 12 Novembre 7220 (1712). «Eŭ, Sfetco», dă zapis «dumneaeĭ babeĭ Iracăĭ», pentru un împrumut de zloţĭ, «cu dobăndă zeace la doĭ», pe jumătate de an. Dacă nu va plăti, «şi să va face vr'o cheltuial[ă], aŭ zăcĭuial[ă], să fie tot de la mine».

2. † Părcălabe i voao, oamenilor de la Poiană, vă facem în ştire că, viind aicĭa Costandin Popescu de la Popeştĭ sud Vălcea, mi i-aŭ spus pentru Dragu ce iaste fugit de la voĭ, şi acum iaste în Vălcea; care Drag aŭ şi furat o capră acestuĭ Costandin. Pentru care iată că v[ă] scriem, să căutaţ, să mearge ţ sa luaţ pă acel Dragu, cu toate iconomiile luĭ, şi să-l aduceţ la urma luĭ, după cum iaste porunca Mării Sale luĭ Vod[ă]; şi să luaţ capra de la el şi să-l daţ maĭ susuluĭ numit păgubaş. Altă sminteală să nu faceţĭ. Acĭast[a].

Aprilie 11 d., 1752.

[Iscălitură neînţeleasă.]

3. Foiţa de vitele ce a focoto stricăciune în bucate, precumŭ o arată maĭ josŭ anume; Săpt[emvrie] 14, 7262 [1754].

Popa Udra, Tudura săraca, diiaconu Gherghi, Mărica săraca, diiaconu Costandin.

Grecişti:

Popa Greghi, Vasăle Şălaru, Costandinŭ a Caleĭ . . . Mihaĭ boiarŭ, Cipico.

Strenjĭ: Flora călugăriţa. — Popeştĭ. . . . Săueşĭ, Slăneştĭ . . . . Degenĭ, — ot Blăslavu.

4. Manuscris fragmentar. Incipit: «Rănduiala ce face la Joĭ Mare, la spălare, diaconul dc jos.» La sfîrşit: «i pisah az Costantin Logft.; 1757».

5. 1778. Scrisoare a luĭ H. Ivan Popŭ. Citează proverbul: «cine plănge pentru altul, pă el îl ustură ochiĭ».

6. 12 Maiŭ 1778. Testamentul luĭ Nica Teişanu: «O sălişte de casă» la Rîmnic, vie la Vlădeştĭ, «perne înbrăcate cu flanel», «1 juncă să să taie la pomana mea», «1 păreche de papucĭ: pentru aceştea să daŭ 5 vadre rachiŭ.» ·

7. Craiova, 26 April 1784. Zamfir H[ag]i Gherghe. «Preaiubita şi dulcea mea soţioară, Mariuţa, aŭ lăsat dum[nea]voastră săn[ă]tate. Of ticălosul de mine şi de tot nenorocit în lume am rămas, negru şi pârlit în lume, şi cu jale nespusă, căcĭ nu m'am învrednicit să fiŭ la morte, nicĭ la îngropăcĭune... Of amar viaţa mea, că lumea mi s'aŭ întunecat şi sorele aŭ apus. Of şi iar of!» Să-ĭ mîngîie eĭ copilul: «şi ieŭ i-am scris cu măngăiere şi cu parigorisală. Of vaĭ de mine, of! Şi, de copilu, să nu să cernească, numaĭ la mână să să lege cu negru,—că destul m'am negrit eŭ şi m'am întunecat . . . Mi să tăiară mânile, şi nu maĭ putuĭ scrie... La acĭastă vărstă şi greutatea copiilor, mare nedreptate mi s'aŭ făcut mie, păcătosul: mulţămim luĭ D[umne]zeŭ.»

8. 4 Mart 1801. «Alamanŭ Măţ ot Răşinariŭ.» Pentru chiliĭ ce vrea să facă la o mănăstire. Pomenite fetele, Ana şi Sora, şi nepotul Maniŭ Mitrea: «şi acela le va ceti înpreună cu dînsele».

9. 1804. «Toate socotelile şi zapisăle luĭ Drotlof zidariŭ, pentru lucru bisereci de afară.»

10. [1805.] «Eŭ Nedelea; eŭ, cea maĭ mic[ă], Zmăranda.» «Ştiĭ că pă tat[a] l-aŭ tăiat Turciĭ, şi maica e bătrână... sănt străină.» De la el e tot ajutorul.

11. 1805. Hagi Costandin Pop către fiul săŭ Zamfirachi. A fost bolnav. «Am văzut că-mĭ scriĭ, fiiule, că mi aĭ scris atîtea scrisorĭ, şi te mirĭ de nu ţ'am făcut nicĭ-un răspunsŭ. Dară fătumeŭ, la aceasta aĭ greşală, că sînt numaĭ vorbe, fiindcă cărţile pe numele meŭ nu să perd, fiindcă este ştiut în multe părţĭ, maĭ vîrtos cînd la o căprăriţă îĭ vin scrisorĭ de afară maĭ cu toate poştele pe numele eĭ, şi nu să perd, dară cum pe numele meŭ să să pearză; ci zi că nu mi aĭ scris nicĭ de cum.» Fusese fiul în oaste. «Ofiţeriĭ ce[ĭ] ce sînt gazdă bune şi să feresc de lucrurĭ necuvioasă aŭ cinste la reghement şi avanţeruesc maĭ curînd ca alţiĭ... La purtarea ta să vor uita cu ochĭ deschiş, fiind de alt neamŭ.»

12. Timişora, 11 Maiŭ st. n. 1806. Zamfirachi Pop. E făcut acum «adiutantŭ la domnu maioru Popŭ, care singur l-aŭ poftit ca să rămîiŭ la ast reghiment». Iscăleşte: Zenobie.

Odată el vorbeşte, după spusa unuĭ ofiţer rus, de neam Grec, că Ruşiĭ aŭ furişat luĭ Cerni-Gheorghe 300.000 de galbenĭ.

La 26 Novembre st. n. întreba dacă e adevărat că Ruşiĭ sînt în Bucureştĭ.

13. 25 Maiŭ 1808. «Mariia văduva, cu treĭ feate, din curtea bisearici Sfântuluĭ Ilie.» «Cu treĭ pietri de feat[e]», cere ajutor.

14. Pesta, 7 Iulie 1808. Zamfirachi Pop, ca ofiţer, scrie româneşte tatăluĭ săŭ, şi despre încoronarea apropiată a Împărăteseĭ. «Grăfoia Ştarenberg, unde am fost erĭ la prînzŭ.» Mameĭ îĭ scrie în P. S., greceşte.—Fusese şi fratele luĭ, Dincă. pe acolo. — Prin Septembre era cu el şi «ficĭoru luĭ domnu Molnar».

15. Catastif de cheltuiala ce să va face la pogrebanie răposatuluĭ dumnealuĭ jupînuluĭ Hagiu şi ce să va da până la treĭ anĭ la parastase, etc.; 1808, Octomvrie 18; Sibiĭ.

16. 1809. Zamfirachi Pop scrie din Bucureştĭ şi din Craiova, apoĭ din Viena. Enzenberg îĭ oferise a-l face căpitan în *Landwehr*.

17. Sibiiŭ, 2 Iulie 1809. Pauline H. C. Pop arată că soţul eĭ lăsase grija Caseĭ fiului maĭ tînăr Constantin şi luĭ Stan Popovicĭ. Hagiul moare la 30 Octombre 1808 şi Constantin la 20 Iunie 1809, la 19 anĭ. Acum conducerea afacerilor o aŭ Zenovie şi Stan Popovicĭ. — Tipărit în nemţeşte, greceşte şi româneşte.

18. 1810. Scrisorĭ din Viena, de la Zamfirachi Pop, ofiţer, către «fratele» săŭ, Stan.—Tot de acolo scrie, în aceiaşĭ limbă, Dumitraşco Popovicĭ.

19. «În Marele-Becĭcherecŭ», 13 Novembre 1810». «Theodorŭ Popovicĭ, parohŭ în M. Becĭ; Moiseĭ Popovicĭ, puhpinterŭ.» Către «vărul» Stan. Salutărĭ.

20. 1812. Neusatz. Corespondenţă pentru zugrăveală într'o biserică de sat a luĭ «Arssenius Theodorovics».

21. 1814-5. Fragment de scrisoare din Viena (?). Şedinţele şi petrecerile Congresuluĭ. «Ich war in dem grossen Hof-Ball

parée und habe auch die Dudesco dort gesehen... Von Dudesco weis ich kein Wort: er ist in der Leopoldstadt ausgezohen, und whont auf der Landstrasse; er wartet auf seinen Schwiegersohn wie auf Gott[1]; der Gregoir soll schon in Pest seyn...»

22. Pesta, 22 August 1816. Scrisoare grecească de afacerĭ de la Μανέγας καὶ Τουνουσλῆς.

23. C. 1817. Πέτρος Λοῦκας, «copil fără minte şi neprahtisit de nicĭ-un fel de procopsala», trimete *stăpîneĭ* de odinioară, Păuna Pop, «acest tefaric, adecă o pungulit[ă] de banĭ». Nu e ciumă în Ţară. «Rugăciunile cari facem Maicăĭ prea-curateĭ Fecĭoreĭ la zile de sărbătorĭ, nopţile cu priveghierĭ şi zia cu deosebite podoabe de căntărĭ şi cu 2 căntăreţĭ, desăvârşiţ psalţĭ, între amăndoo strănile, şi, cum să face sară, vine chir Băluţă Ioan şi ne adună pe toţĭ din tărgŭ, toţĭ copii, la toate sărbătorile, şi ne duce de ascultăm la acest fel de podoabă, ca pe nişte călugărĭ, şi socotim că nu să va îndura de noĭ păcătoşi de a ne pedepsi cu măniia sa, care o vedem prin alte oraşe. La Bucureştĭ şi în Ţara Turcască, la Diĭ, foarte tare s'a pornit, maĭ vărtos asupră Jidovilor şi Turcilor, şi din nimică nu să pricinueşte, că[t] din necurăţeniia, şi a legiĭ, şi omenilor, cari nu să păzesc, ci fac tot felu de amestecărĭ; şi, intrînd şi creştini pin casele nelegiuiţilorĭ, s'aŭ pornit acum de opştea între toţĭ. Pe icĭ avem pănă acum lazareturĭ din amăndoo părţile, dar ce folos?! că Turci nu fac lazaret, şi rămîne la mila luĭ Dumnezeŭ cum va vrea cu noĭ.»

24. Rod, 24 «Marţŭ» 1817. Comănel căpitan. Felicită pe Hagiica de Paştĭ şi-ĭ trimete «un mieluşel».

25. Cu plecăcĭone sărutŭ cinstită măna dumitale, cinstită cocoană Hagiico. Poftescŭ să petrecĭ Sfănta Învïiare a Domnuluĭ Hristos în pace şi sănătoşĭ. Primiţu un melu, şi un cocoşu de munte, şi ceva brănză. Mă rogu să le primeştĭ ca de la un priiatin şi supus al dumitale. Şi suntŭ al dumitale preaplecată slugă: *Comănel Căpitan.*

Rodŭ, în 12ª April 818..

[1] V. Hurmuzaki X, la numele Cariboglu.

26. «*Budak,* la Bistritze», 20 Septembre 1820. Hellena Macedon. Pentru o scrisoare.

27. Seghedin, 27 Decembre 1820. Comunitatea ortodoxă de acolo scrie sîrbește.

28. Cluj, 1821. Scrisorĭ romănești de la Dimitrie Raț, translator gubernial.

29. Cluj, 19 Februar 1821. «Dimitrie Rațĭ.» Pentru o scutire de «ficĭor din cătane» și o cerere de la «cocoana Maria Ceacheardec».

.30. 23 Iulie 1821, Dumitru Nicolae, Grec din Bucureștĭ. E *cătană* în Viena; are o afacere, pentru care a vorbit *soluluĭ* turcesc Mavrogheni. Cere ajutor de banĭ. P. S. e de «Danu Dragomir, catana din Rău-Saduluĭ», care ar vrea să iasă din cătane.

31. Craiova, 29 Septembre 1821. Popa Iordachi, care are pe fiul său Gheorghe la casa lor. I-l recomandă.

32. [Craiova], 12 Mart 1822. «Zamfira a luĭ Dumitru Huzariŭ, nepotu luĭ Hagì Pătru.» Cere ajutor la bătrînețe, «și cu multă slăbicĭune și cu nevădeare de ochĭ».

33. Rîmnic, 13 Decembre 1821. «Ghiță dascălu.» Pentru datoriĭ și «anghinaturĭ vărgate».

La 9 Ianuar 1822, pomenește o scrisoare de la Stan la «părintele Meletie iconomul» (era încă la Sibiiŭ acesta).

34. [Căldărușanĭ], 4 Septembre 1823. Ioan Orbu. «Cînd aŭ voit Dumnezeŭ ca să mă pedepsească pentru păcatele meale cu acĭastă orbicĭune.» Păunica, prin milosteniĭ, e «toiag orbuluĭ». «Fiindcă sînt întunecat, nu sînt vreadnic [a veni la ea].»

35. Mag, 3 Iulie 1824. «Gabriel Molnar, poștmaister.» Pentru doĭ caĭ aĭ Hagicăĭ. «Cere un cațaon de calvin pe o roafătă ca și el, ce na *(sic)* miroasă a tulipan, nice a măghiranĭ, ci a piatră pucioasă... Că-m rod păine mea de la părințĭ, cumpărată pe stîmbŭ, ca căini ceĭ răĭ și necredințoșŭ la un stăpăn bun... Maĭ bine să cază turnu cel cu umbŭ în vărv și să lasă viĭ numaĭ câțĭ am botezat noĭ cu toță... Dar de la o doamnă creștină, nu de la v'o cațaonă de niam răŭ... *Cu doî nu te ploaî...* Pentru scrisoare și ortografia, mă rog de jertare, că

acĭastă scrisoare n'am învăţat la scolă, ci numaĭ am furat cu ochi.»

Ceruse şi la 6 Iunie: «Îmĭ turbă iepile după armăsărit; care mare pagubă aş avea, dacă nu s'arŭ mănză. De a muri oarecăndva calu acela, l-oĭ îngropa cu pompă ca pe Ducipal, ca şi pe iapa mea Jiji, care cu muzicaş zăcănd de jele pănă la groapă o am petrecut cu toată Curtia mea.»

36. Bucureştĭ, 3 Octombre 1824. F. Müller Theater-Direktor. Bilet german.

37. Govora, 4 Septembre 1829. De treĭ zile nu a «maĭ murit niminea în Craiova». Ruşiĭ aŭ trecut Dunărea.

38. 15 Februar 1832. «Maghistratul oraşuluĭ Craioveĭ.» Să-ĭ tocmească pe dr. Cominec, «de iaste desăvîrşit dohtor cu diplomă şi cu sentementurĭ plăcute». Are 800 de fl. argint=5 400 de leĭ turceştĭ, pe an. S'a scris Vornicieĭ din lăuntru pentru a fi numit, şi s'a aprobat. «Să să scoale să vie cu un ceas maĭ nainte, fiind întrebuinţată politiia de dohtor.» Iscălesc: Constandin Brăil[oiŭ], Cost[an]d[i]n Braboveanu, Νικόλαος Εμμανοήλ.

39. Craiova, 15 Februar 1823. Crăcĭun şi Sava Ioannovicĭ. Trimet cererea maghistratuluĭ Craioveĭ. *Dohtorul* să-şĭ aducă «documenturile saŭ diplomel[e] în rînduială, că iaste dohtor de mediţin, iar nu hirurg. Fiindcă după întocmire cea noaoă toţ dohtoriĭ ce aŭ a întra în slujba ţăriĭ are să înfăţişeaze documenturĭ vrednice de încredinţarea ştiinţelor meşteşuguluĭ lor, care aŭ a să cerceta de către comisiia cea pentru dohtorĭ aşezată... Are oraşul mare lipsă, aflîndu-să numaĭ cu un hirurg... Are a-ş lua plata vizitelor ce va face pă la oameniĭ ceĭ cu stare, şi noĭ, din cît va sta prin putinţă, vom pune toată silinţa a-l recomîndălui prin toate casele neguţătoreştĭ şi boereştĭ.»

40. Craiova, 14 Mart 1832. Crăcĭun şi Savva Ioanovicĭ. Vornicia a hotărît ce urmează pentru dohtor: a) Plată pe lună, 600 de leĭ, la sfîrşitul luniĭ; b) «dohtorul iaste datorĭ să curarisească pă săraciĭ lăcuitorĭ din oraş fără nicĭ-o plată, iar ceĭ cu stare aŭ să-ĭ plătească vizitele»; c) «nu iaste slobod dohtorul a lipsi din oraş fără ştirea maghistratuluĭ»; d) «iaste dator dohtorul a alerga în toată vremea la ceĭ ce-l vor chema».

S'a aflat la Bucureştĭ un dohtor, «anume Petru Baron, care aŭ săvîrşit învăţătura la Minhen şi, viind aicea, s'aŭ şi aşezat dohtor al oraşuluĭ»; cellalt poate fi Cominec: «deosibit are oraşul şi un hirurg, pă Vilag, de la Viena». De nu Cominec, altul, pe care ar putea să-l caute la Viena dr. Malhat. Se plătia de particularĭ luĭ Fereri «alţĭ 3 a 4 miĭ leĭ pă an».

41. «Băile ot Meh[a]diia». «Dimitr[ache] Grecĭanu.» Scrisoare de la «cumnatul mieŭ Căm[i]n[a]r[ul] Costandin Socoteanu».

42. Rîmnic. «Catinca [luĭ Alecu], Bojureanca.» Pentru nişte «sineturĭ».

TABLA NUMELOR.

N. B. Prefaţa nu e cuprinsă în aceste table.

A

B

D

H

I

J

K

L

M

N

O

P

R

S

T

U

V

X

Z

TABLA DE LUCRURĬ.

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

L

M

N

O

P

R

S

T

ONOMASTIC.

LEXIC.

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

L

M

N

O

P

ÎNDREPTĂRĬ.

P. 16, r. 1 de jos cetește: «copila», pentru «copilu».

P. 33, n° 165, cetește: «minavet», pentru «minaret».

P. 47, n° 280, cetește: «cere», pentru «are».

P. 48, n° 290, rîndul 7 de jos, cetește: «dum[isa]le» pentru «dum[ita]le».

P. 68, n° 452, cetește: «1823», pentru «1822».

P. 121, r. 3 de sus, suprimă odată «pune», iar la capul rîndulŭĭ, cetește: «la» pentru «al».

P. 127, r. 3 de sus, cetește: «voĭ», pentru «noĭ».

P. 130, n° 182, cetește: «Stan Popovicĭ», pentru «Stan Petrovicĭ»

TABLA DE MATERIĬ

De acelaşĭ autor sînt încă în librărie:

		Leĭ
Studiĭ şi documente cu privire la istoria Romînilor,	VI	6.—
» » » » » » » »	VII	6.—
» » » » » » » »	IX	3.50
» » » » » » » »	XII	4 —
» » » » » » » »	XIII	3.50
Braşovul şi Romînii		6.—
Drumurĭ şi oraşe din România		2.50
Sate şi mănăstirĭ din România		2.50
Neamul romănesc în Bucovina		2.50
Neamul romănesc în Basarabia		2 50
Neamul romănesc în Ardeal şi Ţara Ungurească, 2 vol.		5.—
Inscripţiĭ din bisericile Romănieĭ, I.		5.—
Istoria luĭ Mihaĭ Viteazul pentru poporul romănesc		1.—
Istoria luĭ Ştefan-cel-Mare pentru poporul romănesc (cu note)		2.50
Geschichte des rumänischen Volkes, 2 vol.		25.—
